

Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ - Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
2. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

---

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

12024

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ*

Ι. ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δράμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποίησις.

Ἔργον θεατρικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε διὰ παράστασιν καὶ ὄχι δι' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δράμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον ὄργανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὀρχήσεως. Ὡρισμένα μέρη του ἐμελοποιούντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἤδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, συνωδούντο δὲ καὶ ὑπὸ ὀρθμικῶν κινήσεων ἢ καὶ πραγματικῆς ὀρχήσεως.

Πάντως ὅμως κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δράμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὠνόμασαν δράμα (ἐκ τοῦ δ ρ ᾶ ω - δ ρ ᾶ = πράττω), διότι δι' αὐτοὺς ἦτο κυρίως κάτι τὸ δ ρ ᾶ μ ε ν ο ν, ἤτοι πράξις, καὶ δῆ, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἱεροπραξία, ἱεροτελεστία.

Εἰς ὠρισμένας ἱεροτελεστίας, π. χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, οἱ παριστάμενοι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἤκουον τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἀδόμενα, ἔβλεπον καὶ ἱερὰς συμβολικὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ὠνόμαζον δ ρ ᾶ μ ε ν α. Ταῦτα δὲν ἦσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ ὠρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οὕτως ὁ θεοσκεπτικὸς σκοπός, διὰ τὸν ὅποιον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο εὐκολώτερον πάντως ὅμως ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ ὁμοιότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δ ρ ᾶ μ α διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν εἶδος.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἦσαν τὰ κ λ έ α ἀ ν δ ρ ᾶ ν, δηλαδὴ καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Σταύρου.

δραῖσις κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἐξυμνεῖ ἢ ἀφηγεῖται — ἂν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δραῖσιν ὁμως αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέπουν ἐνώπιόν των· βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ποιητὴν ἢ τὸν ὄψωδὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγοῦμενον, βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ἐκτελεστήν τοῦ λυρικοῦ ἔσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν — ἂν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποιήματος χορικοῦ — ἄδοντας καὶ ἐξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἠθοποιούς) καὶ τοὺς χορευτάς —, τὰ ὅποια παρουσιάζονται ὡς οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, ὑποδύονται· δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνεργοῦν ὁμιλοῦντα καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δράμα λοιπὸν ἢ δραῖσις παρουσιάζεται ὡς ζωντανὴ πραγματικότης καὶ ὄχι ὡς θέμα ἀφηγήσεως.

Ὑπῆρχον δὲ εἰς τὴν ἀρχαιότητα τριῶν εἰδῶν δράματα : ἡ τραγωδία, τὸ σατυρικὸν δράμα καὶ ἡ κωμωδία.

Ἡ τραγωδία εἶναι τὸ σοβαρὸν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δράμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἡτλουν τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα· κυρίως προεκάλουν τὴν μέχρι δακρύων πολλὰκις συμπάθειάν των πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, ὅπως ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὁμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ὡς πιστὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ὡς ἐλευθέραν δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τάσιν πρὸς ἐξιδανίκευσιν. Εἰδικώτερον ἡ τραγωδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἐχούσης ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος εὐδύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγου ἢ δὲ ὑσμῆνοῦ, ἔχοντος δηλαδὴ ῥυθμὸν, ἁρμονίαν καὶ μελωδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἐγκατασπεύρονται πάντα ὁμοῦ εἰς ὁλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγωδίας, ὅπου ἕκαστον εὐαρμοστεῖ. Ἡ τραγωδία διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· ὁ θεατὴς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα — ὅστις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθὰ, ἀλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἢ ἁμαρτίαν — αἰσθά-

νεται ζωηράν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει ὁμως ἐπέρχεται ἡ κἀθαρσις· ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μύθου καὶ ἔπειτα τοιαύτην λύσιν εἰς τὸ δράμα, ὥστε ὁ ἥρωὺς πίπτει ἀξιοπρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἠθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὁποία εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαίρεται ἀπὸ τὰ παθήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμασίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπέρασεν, ἀνακουφίζεται καὶ καταπραΰνεται.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγωδίας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Π ο ι η τ ι κ ῇ τ ο υ εἰς ἓνα περίφημον ὀρισμὸν, ὅστις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἐξῆς : Ἔστιν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγωδιῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικά δράματα. Ἔδιδον εἰς αὐτὰ ἐξωτερικὴν μορφήν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγωδίας καὶ ἤντλουν καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς μύθους, τοὺς ὁποίους ὁμως ἔβλεπον τώρα ὑπὸ τὴν φαιδράν των ὄψιν. Τὸ σατυρικὸν δράμα, ζωηρὸν καὶ εὐθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἐκαυτηρίαζε, δὲν διεκωμῶδει, δὲν ἐσατίριζε*. Τὸ σατυρικὸν δράμα ὠνομάσθη οὕτω, διότι τὸν Χορὸν του ἀπετέλουν πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἓνα γέροντα Σειληνόν· οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὠνόμαζον ἐνίοτε καὶ δράμα σ ε ι λ η γ ι κ ὸ ν.

Αἱ κωμωδίαὶ συντίθεντο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἢ κωμοδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμωδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν της μορφήν, ἦτοι μέχρι τοῦ 390 περιῖπου π.Χ. — ἔσκωπε καὶ ἐκαυτηρίαζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τρόπον αὐστηρὸν καὶ ἀμείλικτον πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς ὁποίας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἐθεώρουν πεπληγμένας καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὔτε καὶ ἔχει σχέσηιν τινὰ ἡ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτιραν, λέξιν λατινικὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσηματίσαμεν τὸ ρῆμα σατιρίζω.

2. Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Ἡ ἀρχαία τραγωδία — ὅπως καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ δράματος — ἦτο, ὡς εἴπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἦσαν ὁ λόγος, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὄρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκάστης τραγωδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἦτοι ὄμιλος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ ὁποῖος ἦδεν ὄλον συγχρόνως ἢ κατὰ ἡμιχόρια καὶ ἐξετέλει ὀρθμικὰς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὄρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. Ἄμα τῇ παρόδῳ του, ἦτοι τῇ εἰσόδῳ του εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν ὀρχήστραν, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸ πάροδος· ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στάσιμα. Τὰ χορικά ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἦσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφήν ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικά ἄσματα, τὰ ὁποῖα συνετίθεντο καὶ ἤδοντο καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας· ἦσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διηροῦντο εἰς στροφάς καὶ ἀντιστροφάς, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰς στροφάς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελωδίαν, καὶ εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ ὅπως καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικά στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ἁσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίοτε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἀδόμητα ἢ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνός ἢ δύο ἠθοποιῶν ἐναλλάξ (κομμοὶ) ἢ ὑπὸ ἐνός ἠθοποιοῦ (μονωδία) ἢ ὑπὸ δύο ἠθοποιῶν (διωδία). Ἡ πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ ὀλίγα ἄλλα ἄσματα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λυρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγωδίας.

Φορεῖς τῆς ἐξελίξεως τῆς ὑποθέσεως ἦσαν : α') ὁ πρόλογος, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, διότι ἐνίοτε ἡ τραγωδία ἤρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠκολουθεῖτο ὑπὸ ἐνός στασίμου, καὶ γ') ἡ ἔξοδος, ἦτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμήμα τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἡ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δράμα εἰς τὴν ἀρχαιότητα δὲν ὑπῆρχεν — ἀλλὰ στίχους ἀπαγγελλομένους καὶ ὄχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ἰαμβικὸν τρίμετρον, ἐνίοτε τὸ τροχαῖ-

κόν τετράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ἠθοποιῶν)· εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγωδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῶ οἱ ὄραφοδοὶ τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ἄδουν ἐξ ὀνόματός των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξίστανται, ἐξέρχονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἄλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὁποίων μετενσαρκῶνουν τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὅλον χαρακτήρα. Ἡ ἔκστασις αὐτῆ, οὐσιῶδες γνῶρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν μετημφιένωντο μόνον — ὅπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἔφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάλληλον προσωπεῖον (προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἤλλασσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Ὁὐσιῶδες γνῶρισμα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἡ τραγωδία δὲν παριστάνετο ὁποῦδήποτε καὶ ὅποτεδήποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὥρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρου ἀφιερωμένου εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὶν ἐξετάσωμεν πόθεν προῆλθεν ἡ τραγωδία, νὰ γνωρίζωμεν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Η ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ὁ Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποιεῖ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀνδλίαν καὶ τὴν Φρυγίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοὶ του ἦσαν ὀλίγοι καὶ ὁ Διόνυσος ἐθεωρεῖτο κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικὸς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μὲ τὴν ἀπόδοσιν ὅμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοφυΐας ἡ λατρεία του διεδίδετο ὁλονὲν περισσότερον, βαθείας δὲ ῥίζας ἔσχιψε καὶ εἰς εὐρῆα στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7.

καὶ τὸν 6. αἰῶνα π.Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ἠνένησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, ὁ Περίανδρος εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυῶνα, ὁ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῦθοι διηγοῦνται πολλὰς περιπετείας του, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, ὅτι κατεδιώχθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματά του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπέτειαι αὗται συμβολίζουν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ ὅποια ἐπροσωποποιεῖ ὁ Διόνυσος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς καὶ μακροχρονίους ἀγῶνας, οἱ ὅποιοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελολογίας.

Οἱ ὄπαδοι τοῦ Διονύσου ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν ἱερῇ μανίᾳ καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφορα ἦσαν τὰ ἄσματα, τὰ ὅποια συνέθετον καὶ ἤϊδον πρὸς τιμὴν του. Ἔπινον βεβαίως καὶ ἄφθονον οἶνον, τὸ ἱερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οὐσιώδες γνώρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μὲθη συναισθηματικὴ, ἡ ὅποια ἀνύφωνε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἔκανε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἄλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμπίσεις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζώων, ἔχριον τὸ πρόσωπόν των μὲ τρυγίαν (κατακάθι οἴνου) ἢ ἐκάλυπτον αὐτὸ διὰ φύλλων ἢ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ καὶ αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φυτοῦ τοῦ Διονύσου.

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ἡδὴ τίθεται τὸ πρόβλημα : πῶς ἐγεννήθη ἡ τραγωδία ;

Τὰ συστατικά τῆς στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λυρικόν, ἡ ὄρχησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς της, ἀλλ' ἡ σύνθεσις των δὲν εἶναι πρᾶγμα τόσον αὐτονόητον. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη ἐδημιούργησαν ἐπικά καὶ λυρικά ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ ὄρχησις, πολλοὶ δὲ περιηγηταὶ ἐπισκεφθέντες φυλὰς ἰθαγενῶν τῶν διαφόρων ἠπειρῶν

παρετήρησαν και ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκους μιμητικοὺς χοροὺς μετημφισμένον· ἢ ἔκστασις, ἢ ζωοποιὸς αὐτῆ δύναμις τῆς τραγωδίας, εἶναι κοινὴ εἰς πολλὰ θρησκευάματα, εὐρύτατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ἡ χρῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲ μαγικὸν χαρακτήρα, ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν πίστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸν φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ιδιότητες τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. Ἐν τούτοις παρ' οὐδενὶ ἄλλω λαῷ καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συντετέθησαν, ὥστε νὰ ἀπαρτίσουν τραγωδίαν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἶδος εἶναι αὐτοφρὺς μόνον ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιούργημα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περιπτου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἶδη ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα : τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποιήσις.

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἔπους εἶχε βεβαίως παρέλθει· τὰ μέγιστα καὶ ἀνυπέβλητα ἐπικά ἀριστουργήματα, ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα· ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κύκλου.

Ἡ λυρική ποιήσις ἤδη ἀπὸ 150 ἐτῶν εὐρίσκετο εἰς ὅλην τῆς τῆς ἀκμῆν. Ὅλα τὰ εἶδη τῆς εἶχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. Ὁ Καλλίνος, ὁ Τυρταῖος, ὁ Μίμνερος καὶ ἄλλοι εἶχον συνθέσει θανμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔζη ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικὸς ἰάμβους εἶχον γράφει ὁ μέγας ποιητῆς Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π. Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ ὁποῖον διέπρεψαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ ποιήσις ἢ χορικὴ. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον ὁμαδικὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἦδεν ὁμὰς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, ὅπου τὸ ὁμαδικὸν πνεῦμα ἦτο ζωηρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον δωρίζουσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. Ἡδὴ ὁμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων εἶχον συνθέσει χορικά ἄσματα ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἦτο ὁ Ἀρίων, ὁ ὁποῖος διεκρίθη εἰς τὸν διθύραμβον.

Ὁ διθύραμβος ἦτο ὕμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἄσμα, τὸ ὁποῖον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἤδον — με συνοδείαν αὐλοῦ — κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἐνθεον μανίαν καὶ ἐξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ' ἀρχὰς θὰ ἦτο βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ ἤδεδο ὑπὸ ὀλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνώδευον τὸ ἄσμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιώδη βακχικὴν ἰαχὴν ἰὼ Βάκχε, εὐοῖ.

Τεχνικὴν μορφήν ἔδωκεν εἰς τὸν διθύραμβον ὁ Ἀρίων. Οὗτος ἦτο Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἔζη ὅμως, περὶ τὸ 600 π. Χ., εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. Ὁ Ἀρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελωδίαν τῶν διθύραμβων του, ἐξετέλει δ' αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀσκούμενος. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὔρετῆς τοῦ τραγικοῦ τρόπου· τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει ὅτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτὰς, τοὺς ἄδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφιεσμένους εἰς τράγους, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σειληνοὺς τοὺς ἐπωνόμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, προσωποποιήσεις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρως γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον ἀρχικῶς μετὸν Διόνυσον. Ἦσαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ἤλθεν, ὅπως εἶδομεν, ἔξωθεν. Ὅταν ὅμως ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔνωσις τοῦ ἐκ Βορρᾶ κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρχαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον, καὶ οὕτως ὁ Ἀρίων εὔρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν νεωτερισμὸν του, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθύραμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* Ὅχι διότι τοὺς ἐφαντάζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μυθικῶν τέχνης, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μετὰ χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδὲν εἶναι ἀρχαιότερον τῆς ἐλλημιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφαντάζοντο ζυγομόρφους — συνήθως τοὺς ἐπωνόμαζον θῆρας —, δὲν ἀπέδιδον ὅμως εἰς αὐτοὺς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ὀρισμένου ζώου. Περισσότερον παρὰ μετὰ τράγους ὁμοίαζον μετὰ ἵππους, τῶν ὁποίων εἶχον τὰ ὄπλα, τὰς μακρὰς σφύρας, εἰς ἀρχαιότερας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς ὄπλεις. Ἐπειδὴ ὅμως τοὺς ἐφαντάζοντο μετὰ πυκνὸν τρίχωμα, πρὸς τούτους δὲ ζωηροὺς, διαρκῶς σκιερῶντας, εὐθύμους καὶ ἀσυγκρατήτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἔλεγον καὶ τράγους.

Ὅπως δὴποτε ὁ διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἐκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέους διθύραμβους, διθύραμβους τεχνικούς, τοὺς ὁποίους ἐξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσκευασμένοι. Τοῦτο ἐγένετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἐκεῖνας, ὅπου ἐλατρεύετο περισσότερο ὁ Διόνυσος. Μία τῶν χορῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττικὴ.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἢ ὀλίγον πρότερον, εἰς ποιητῆς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (ὅπου ὁ σημερινὸς Διόνυσος), ὁ Θεσπῖς, εἶχε μίαν ἔμπνευσιν : εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Χοροῦ ἀδόμενον διθύραμβον παρενέβαλε μερικὸν στίχον εἰς ἄλλο μέτρον, ἄνευ μέλους, καταλλήλου δι' ἀπαγγελίαν, τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ ἴδιος, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφῇ ἀγνωστον τίνος μυθικοῦ προσώπου. Διὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὕπεκρίνετο, ἐξ οὗ ὑποκρίτης) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ἄσματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔδιδε νέαν τροφήν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ἄσματος πλέον εὐπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατὰς, ἐδημιουργεῖ, ὅπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αισθανθοῦν τὸ ἄσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

Ὁ νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαίνεται ἴσως πολὺ σημαντικὸς· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι του ἔχουν ἀξίαν ἀνυπολόγιστον· τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεσπῖς σταθεὶς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδιέλεχθη τρόπον τινὰ μετ' αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μετὰ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκυριάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἤνωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγωδία, ἐν τῶν λαμπροτέρων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγωδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἦτο κατ' ἀρχὰς τραγῶν ᾠδή, δηλ. ἄσμα Χοροῦ μετῆμφεσμένου εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἐδημιουργήθη ἡ τραγωδία, τὰ διαλογικὰ μέρη ἦσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθμηδὸν ὅμως τὰ χορικά περιορίζοντο, ὁ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὀλοὺν μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ἔγιαν αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγωδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μύθου· ἢ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξειλίσσεται ἐντὸς αὐτῶν.

Ὁ Θέσις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιῶ κ.λ.π., προσωπεῖα δι' ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχρισμένον μὲ κοίλιμα ἐκ γύφου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, ὁ δευτερευωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδύοντο ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ ὅποια βεβαίως ἦσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤντλον τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων τῶν ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν τῶν μύθων. Ἐκ τῶν 32 τραγωδιῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ ὁποῖαι περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μόνον μία, οἱ Πέρι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἱστορικὴν : τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἦταν τῶν βαρβάρων· ὅλων τῶν ἄλλων αἱ ὑποθέσεις εἶναι μυθικαί. Ἄλλ' ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Βάκχαι τοῦ Εὐριπίδου ἔχον ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοῦς διονυσιακοῦς μύθους. Ἐνῶ λοιπὸν εἰς τὴν τραγωδίαν τὰ πάντα, ἢ καταγωγὴ τῆς, ὁ τόπος ὅπου παριστάνετο, αἱ ἑορταί, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ὁποίων περιλαμβάνετο, ἦσαν διονυσιακά, αἱ ὑποθέσεις κατὰ τοῦς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μύθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἡρώων. Πῶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μῦθοι ἄσχετοι πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα προορισμένα νὰ λαμπρύνουν τὴν ἑορτὴν του, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ· ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων εἶχε παύσει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως ὅμως ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγωδίαν μύθων μὴ διονυσιακῶν εἶχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν : οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων μὲ Χορὸν ὑποδύμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μῦθον ξένον πρὸς τὸν Διόνυσον ὁ Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ ὅμως πρὸς τὴν παράδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοῦς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικά δράματα, μολονδτι καὶ αὐτῶν οἱ μῦθοι ἦσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογοῦν, ὅσον ἦτο δυνατόν φυσικώτερον, τὴν παρουσίαν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην, μὴ διονυσιακὴν, ὑπόθεσιν.

5. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγένετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χώρος, ἡ ὀρχήστρα, μὲ τὸν βωμὸν (θ υ μ ἔ λ η ν) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον ἤρκει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διθυράμβου. Ὁ λαὸς παρηκολούθει ἰστάμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὅταν ὅμως ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δράμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ ὁποῖοι ἐπαιζον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς ὀρχήστρας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τι οἶκημα, διὰ νὰ περιμένουν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειρὰν τῶν καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσον προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποδύωνται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήνετο πρόχειρον ξύλινον ὀρθογώνιον παράπηγμα, ἡ σ κ η ν ἦ. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεῶντο ἰστάμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένουτος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν αὐτῶν ἔπειτα ἐτοποθετοῦντο ξύλινα ἐδώλια εἰς σχῆμα ἡμικυκλίον καὶ ὀλονὲν ὑψηλότερα, ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν, ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς ὀπισθεν σειρὰς νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸ αὐτῶν.

Ὅτῳ τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τρία μέρη : τὴν ὀρχήστραν, ὅπου ἐγένετο ἡ παράστασις, τὴν σ κ η ν ἦ ν, ἐντὸς τῆς ὁποίας μετῆμιφένοντο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κ υ ρ ῖ ο ς θ έ α τ ρ ο ν, τὸ προωρισμένον διὰ τοὺς θεατὰς· τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κ ο ῦ λ ο ν, λόγῳ τοῦ σχήματός του.

Ἡ πρὸς τοὺς θεατὰς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσωπιν ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, εἶχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν ὁποίων εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν οἱ ὑποκριταὶ οἱ ὑποδύμενοι πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπενοήθη σὺν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφικὴ, ἡ σ κ η ν ο γ ρ α φ ί α, καὶ κατεσκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτὴν, στρατόπεδον κ.ἄ., οἱ ὁποῖοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσωπιν τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφήνοντο, ὁ εἰς δεξιὰ, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ π ά ρ ο δ ο ῖ δι' αὐτῶν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ὁ Χορὸς καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι ἤρχοντο ἔξωθεν καὶ ὄχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἄν ἐν πρόσωπον εἰσῆρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδου, ὑπετίθετο

ὅτι ἤρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἂν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο ὅτι ἤρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἦτοι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τραγωδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὀρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλίνη σκηνὴ καὶ τὰ ξύλινα ἐδῶλια ἐστήνοντο δι' ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἐδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα ὅλα τὰ ἐδῶλια ἔγιναν λίθινα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθινὴ σκηνή. Ὁ ῥήτωρ Ἀνκοῦργος, ὅστις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἰκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μόνιμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὄχι ἀκέραιον εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοῖλόν του, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρὰς ἐδωλίων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν σκαλισμένα εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἦσαν οἱ μαρμάρειοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου· ὁ θρόνος του, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σφύζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Δύο διαζώματα ὀριζόντια ἐχώριζον τὸ κοῖλον εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ εὐκολύνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν ὁποίων οἱ θεαταί, ἀφοῦ πρώτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφηνοειδῆ τμήματα ἐλέγοντο κερκίδες.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἐξέδρα, τὸ λογεῖον· τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὀρχήστρας, ἢ ὁποία οὕτως ἔπασσε νὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἐπαίζον οἱ ὑποκριταί, οἱ ὁποῖοι ἐχωρίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν εἶναι γνωστὸν πάντως κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν ἢ ὀρχήστρα ἦτο τότε πλήρης κύκλος, ὅλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεολογεῖον, εἶδος ἐξώ-

στον παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανήματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν : α') ἡ μηχανὴ ἢ αἰώρημα, εἶδος γερανοῦ, ὁ ὁποῖος παρουσίαζε θεοὺς αἰωρουμένους (θεοὺς ἀπὸ μηχανῆς), β') αἰπερίακτοι, δύο ξύλινοι ἑκατέρωθεν τῆς σκηνῆς τοποθετημένοι πρισματικοὶ στῦλοι, οἱ ὁποῖοι περιστρεφόμενοι περὶ ἄξονα παρουσίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἐξωγραφημένους πίνακας, ὡσάντις ἦτο ἀνάγκη γὰ ἀλλάξῃ ἢ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκύκλημα, μηχανικῶς μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου παρουσίαζον εἰς τοὺς θεατὰς ὁμοιώματα νεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον παριστάνετο φόνος ἢ αὐτοκτονία πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν θεατῶν).

Ἡ ἀκουστικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀκόμη καὶ ὄχι μεγαλοφώνως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑψηλότερας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θεάτρα ἐκαλοῦντο ᾧδεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους μόνον μουσικαὶ ἐκτελέσεις καί, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικοὶ προάγωγες, βραδύτερον ὅμως καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ᾧδεῖον, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὸ 160 μ. Χ. ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ὠρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἴπομεν, τραγωδία, εἶχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἤγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορταί : περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδεῶνα) τὰ Μικρὰ ἢ κατ' ἀγροὺς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ

* Ὡς μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσκηνίον, ἀλλὰ τί ἦτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζον ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἢ πρὸς τὴν ὀρχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἄλλοι ξύλινον διάφραγμα ὑφύμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πρὸς τὴν ὀρχήστραν τοῖχος τῆς σκηνῆς.

Λήναια, ἀργότερον τὰ Ἀνθεστήρια καὶ τέλος περὶ τὰ τέλη Μαρτίου (κατὰ μῆνα Ἐλαφηβολιών) τὰ Μεγάλα ἢ ἐν ἄστει Διονύσια.

Κατὰ τὰ Ἀνθεστήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μικρὰ Διονύσια ἐγένετο εἰς τοὺς δῆμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιότερων τραγωδιῶν. Νέαι τραγωδίαὶ ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Λήναια (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἤδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἐωρτάζοντο ἐπὶ ἕξ ἡμέρας, ὧν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικούς ἀγῶνας· τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῶν εἶχεν ὁ ἐπὶ νόμος ἄρχων.

Ὁ ποιητὴς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μετάρχη τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγωδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα καὶ ἦτι χοροδόν. Ὁ ἄρχων μελετῶν τὰ ἔργα, συμβουλευόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὧν ἕξετίμα τὴν γνώμην, ἐδίδου χορὸν καὶ οὕτω παρῆχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλόντων αἰτήσεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδοτο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐπληρῶνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δι' ἕκαστον ποιητὴν. Τὰ μεγαλύτερα ὅμως ἔξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορὸν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἕκαστος τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χορηγοί, ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν ὀριζόμενοι· ἡ χορηγία ἦτο μία τῶν λειτοουργιῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φορολογία. Διὰ κλήρον ὀρίζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἕκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Ὁ ποιητὴς ἦτο καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων του· ἤσκει τὸν Χορὸν εἰς τὸ ἄσμα καὶ τὴν ὄρχησιν, κατένεμε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἤσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν κ.λ.π. Ἐνίοτε, κωλυόμενον τοῦ ποιητοῦ, ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἴδιος χοροδιδάσκαλος ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ καὶ αὐτὸς ἀμειβόμενος.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγένετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν· τὰ ὀνόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἕξ ἕκαστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἰφιγενεΐα τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χοήρης.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὅποια ἐρρίπτοντο εἰς 10 ὕδριας, μίαν δι' ἐκάστην φυλήν· αἱ ὕδρια ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφυλάσσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἑορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες ποιηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένων καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἄνευ προσωπειῶν καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ ᾠδεῖον, θέατρον ἐστεγασμένον προωρισμένον διὰ μουσικὰς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηροῖζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὸν λεγόμενον π ρ ο ἄ γ ω ν α. Οἱ ποιηταί, ἕκαστος μετὰ τοῦ ὁμίλου του, ἀνήρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ ᾠδεῖῳ ἐξέδραν καὶ παρείχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ ὅποια ἐπρόκειτο νὰ παιχθοῦν, ἀνεκοίνων τούτους τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσίαζον δὲ καὶ τούτους ὑποκριτάς, οἱ ὅποιοι θὰ ὑπεδύοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων ἐγίνετο ἐναρξίς τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἐνωρίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, εἰσήρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των· τὰς παραστάσεις παρηκολούθουν καὶ γυναῖκες, ἀλλὰ ἀπὸ ἰδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἴσοδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρη, ἔπειτα ὅμως ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, σ υ μ β ὀ λ ω ν, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρον, τὸν θ ε α τ ρ ῶ ν η ν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, ὅπως καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἠθικῆς ἐξυψώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον νὰ ἀπέχον αὐτοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευόμενοι νὰ πληρώσουν τὸ εἰσιτήριον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ παρέχεται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θ ε ω ρ ι κ ἄ. Βραδύτερον τὰ θεωρικὰ ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

Ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ ῥ α β δ ο ὤ χ ο ι.

Ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὕδρια, αἱ περιέχουσαι τοὺς κλήρους μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἐξήγετο εἷς κλήρος· οὕτω κατηρτίζετο δεκαμελής κριτικὴ ἐπιτροπή. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ ἑν πινακίδιον, διὰ νὰ γράβουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

Ἐπειτα ἤχει ἡ σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ τοῦτο ὑψίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαι τῶν ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἤρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγωδίας, καθ' ἣν ὄραν περιίπτον ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἶναι ἡ μεταμφέσις τῶν παράδοξος, ὥστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνονται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν περὶ τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρονται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγωδίας. Ἐφερον κ ο θ ὅ ρ ο υ ς, ὑποδήματα μὲ ὑψηλὰ καττύματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματά των διάφορα παραγεμίσματα (προστερνίδια, προγαστροῖδια), ὥστε νὰ φαίνονται μεγαλοσφομότεροι, ὅπως ἐφαντάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολὴ των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει ὅμως οἱ χιτῶνές των ἦσαν ποδήρεις μὲ χρωματιστὰς κατακορύφους ῥαβδώσεις καὶ χειριδιωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταινιῶν κ.λ.π. Τὰ π ρ ο σ ω π ε ῖ α — τὸ πανάρχαιον καὶ ἀπαραίτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ ἀδρὰς γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ὁ Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἰσήρχετο προηγουμένου ἀθλητοῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν ἢ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἢ κατὰ ζυγὰ (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὡστε ἦτο τετράγωνος καὶ ὄχι κυκλικός, ὅπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακίδων των, ἀλλ' ἔπειτα ἐκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεφαίνοντο ὀριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακιδίων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἡ δόξα μεγάλη. Ἐκτός τοῦ νικῆσαντος ποιητοῦ ἔστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγώνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικά: Τὰ ὄνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἐχαράσσοντο ἐπὶ πλακῶν,

αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὐταὶ ἐκαλοῦντο διδασκαλίαι.

7. ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

Ὁ Θέσπις ἦτο ὁ πρῶτος τραγικὸς ποιητὴς καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην φοράν τραγωδίαν του κατὰ τὰ Μεγὰλα Διονύσια, τὰ ὁποῖα συνέστησε καὶ λαμπρῶς διοργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Πεισίστρατος. Ἀναμφιβόλως ὁμοίως καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπις θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικὰ Διονύσια τραγωδίας του εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἴσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

Ὀλίγον νεώτερος τοῦ Θέσπιδος ἦτο ὁ Χοιρίλος, περὶ τοῦ ὁποῖου γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἔγραψε πολλὰ ἔργα.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος Φρύνιχος ἔγραψεν ἐκτὸς τῶν μὲ μυθικὸν περιεχόμενον τραγωδιῶν του καὶ δύο τραγωδίας μὲ ὑποθέσεις εἰλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλήτου ἄλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρουσίαζε πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφορὰν τῆς Ἰωνικῆς ταύτης πόλεως, ἣτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβερὸν θέαμα, ὥστε ὄχι μόνον ἀπηγόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ' ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητὴν, διότι ὑπέμνησεν εἰς αὐτοὺς «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας ὁμοίως ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναῖκες ἐκ Φοινίκης (ἐξ οὗ ὁ τίτλος) εὐρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσις του δὲ ἦτο ὁ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας του, τὸ μόνον, ὡς εἴπομεν, μέχρις ἡμῶν διασωθὲν ἱστορικὸν δράμα.

Ὁ Πρατίνης ἔγραψε καὶ τραγωδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσυχολήθη μὲ τὸ σατυρικὸν δράμα. Ἦτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειοῦντος, ἔδρασεν ὁμοίως καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

8. Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ὁ Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἐπολέμησεν ἥρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμίνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγωδιῶν του σφύζονται μόνον ἑπτὰ: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ περισωθέντα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαικώτερον μὲ ἄφθορον καὶ δεσπάζον τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ὁ Προμηθεὺς δεσμώτης, ὁ Ἀγαμέμνων, αἱ Χοηφόροι καὶ αἱ Εὐμενίδες· αἱ τρεῖς τελευταῖαι τραγωδίαὶ ἀποτελοῦν μίαν τριλογίαν, τὴν Ὁρέστειαν, μὲ ἐνιαίαν ὑπόθεσιν: τὸν φόνον τοῦ ἐκ Τροίας ἐπανακάμψαντος Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ υἱοῦ του Ὁρέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ἐρινύων καταδίωξιν τοῦ Ὁρέστου καὶ τὴν ἀβύωσίν του εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τοιαῦται τριλογίαὶ παριστάνοντο πάντοτε· καὶ τὸ συνοδεῖον αὐτὰς σατυρικὸν δράμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῦθον ἤντλει τὴν ὑπόθεσίν του. Ἐπειτα ὅμως ἡ ἐνόστης αὕτη δὲν ἦτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγωδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ διαφόρους μύθους.

Ἡ φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρὶς διεδόθη πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀττικῆς. Ὁ Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακούσων Ἰέρωνος εἰς Σικελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικά ἔργα του. Ἀπέθανε τῷ 456 ἐν Γέλα τῆς Σικελίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγωδίαὶ του καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβαζόμεναι εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουν τοὺς θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἡ ὁποία τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμπην τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

Ὁ Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνὸν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμίνας (480) ἠγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφήβων, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἐορτασμὸν τῆς νίκης.

Ἦτο ὠραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρις, τέλειος τύπος ἀνδρός καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ τὸν ἠγάπων καὶ τὸν ἐξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

Ὡς ποιητὴς ἀνεδείχθη πολλάκις νικητής. Ἀπέθανεν ἐνενηκοντούτης μὲ ἀκμαίας μέχρι τέλους τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις. Ἀπὸ τὰ 123 ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔγραψε, σφύζονται μόνον ἑπτὰ τραγωδίαι : Ἀΐαs, Ἀντιγόνη, Οἰδίπους τύραννος, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαί, Φιλοκτῆτης, Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ καὶ ἐν σατυρικῶν δροῦμα, ἀλλ' ὄχι ὀλόκληρον, οἱ Ἰχνευταί.

Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀνυπέρβλητος εἰς τὴν σκηνικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἠθογραφίαν, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι· ἡ ἐξέλιξις τοῦ μύθου παρ' αὐτῷ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτήρας τῶν δρώντων προσώπων. Ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγωδίαν τὸ ιδεῶδες τοῦ εὐγενοῦs καὶ ἡρέμου μεγαλείου, τοῦ μέτρου καὶ τῆs ἁρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποίησιν ὅ,τι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν ὁ Φειδίας.

9. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

Ὅπως ὁ Θέσπις, ὁ Χοιρίλος, ὁ Φρόνιχος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, οὕτω καὶ ὁ Εὐριπίδης ἦτο Ἀθηναῖος. Ἐγενήθη εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἦτο ὅμως ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλυέων, παρὰ τὸ σημεριῶν Χαλάνδριον. Ὁ πατήρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἡ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, οἱ ὁποῖοι ἐμίσουν τὸν Εὐριπίδην, ἔσκωπτον αὐτὸν λέγοντες ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο κάπηλος, δηλ. μεταπράτης, ἡ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ὁ Μνήσαρχος ἦτο εὐπόρος γαιοκτήμων, εἶχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμίνα κτήμα· οὕτω ἠδυνήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῆ τῆs ἀνατροφῆs τοῦ υἱοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆs γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. Κατὰ τινὰs ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆs ἐν Σαλαμίνι ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ὁ Αἰσχύλος, ἀγῆ 45 ἐτῶν, ἠγωνίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆs ὁποίας ἔλαβε μέρος ὁ δεκαεξαετής Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆs χοροῦ ὁμηλικῶν. Οὕτω τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περίλαμπρον ἐκεῖνο γεγονός τῆs ἱστορίας μας. Κατ' ἄλλην ὅμως ἀρχαίαν πηγὴν ὁ Εὐριπίδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμίνα ἐπεσκέπτετο ἔπειτα συχνὰ ὁ Εὐριπίδης καὶ ἐπὶ ὥρας

μακρὰς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἐρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. "Ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσινῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν ὁποίαν συγχρότατα περιγράφει μὲ ἀκρίβειαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὕτως εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὐρίσκομεν περιγραφὴν τῆς προσπαθείας Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ ἀποπλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαιόντων πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι ἐζήτουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλουον.

Κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὅμως κατεδίκαζε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοὶ του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρέπον μέτρον. Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρωάδας (1211), ἐπαινεῖ τοὺς Τρῶας, οἱ ὅποιοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀρματοδρομίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολὰς, « οὐκ ἐς πλησμονὰς θηρώμενοι ». Ἐπίσης ἐκαλλιέργησε τὴν ζωγραφικὴν.

Βαθυτέραν ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησίς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἦκουσε διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς ὁποίους καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ τὸν Σωκράτην, ὅστις, λέγουν, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγωδιῶν τοῦ φίλου του, ἐνῶ ἄλλως δὲν ἐσύχναζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν ὁ Εὐριπίδης καὶ πλουσίαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχὴν του.

Πνεῦμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαρκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπησχόλουν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἕλληνας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἦσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνας αἱ μεγάλοι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γυναικῶν κ.λ.π. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς ὁποίας διετύπωνεν εἰς τὰς τραγωδίας του, ἀπεκλήθη ὁ ἀπὸ σκηνηῆς φιλόσοφος.

Ὑπὸ τινων ἐνομήσθη ἀσεβής. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτικῆ, ὅπως ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς· ὅτι ὅμως ἦτο ἀσεβής, δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ Εὐριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν ὁποίων ἦντλει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγωδιῶν του, εὗρισκεν εἰς αὐτοὺς διηγήσεις ἀσυμ-

βιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινότεραν περὶ τοῦ θεοῦ ἀντίληψιν, τὴν ὁποίαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἠδύνατο π.χ. νὰ δεχθῆ ὅτι ἡ Ἄρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάζουν εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὁμοῦς πολὺ συχνὰ ἐξέφραζεν εἰς τὰ δράματά του τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

Ἐν γένει ὁ Εὐριπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθὴς εἰς τοὺς συγχρόνους του. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τρίτετα. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν τῷ 442, ἐνῶ δὲ ἔγραφεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησε. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῶς τὸν ἔσκωπτον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ νεωτεριστήν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμίχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐξήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σχέσεις του, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφὴν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφεροεῖτο ὁμοῦς φλογερᾶς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη του ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγωδίας, τὰς ὁποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ αολέμου· πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἀπτικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηναίων, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινιγμοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίκην τῶν ἀντιπάλων της.

Ὅστω εἰς τοὺς Ἡρακλείδας, τραγωδίαν διδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐξαιρεῖ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου αὐτῶν Εὐρουσθέως· φέγει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαριστίαν τῶν συγχρόνων του Δωριέων, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηναίων.

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηναίων εἶναι καὶ αἱ Ἰκέτιδες. Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην, ἢ ὁποία ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων Θησεὺς παρουσιάζεται ἀποστηρικτῆς τοῦ καταπατομένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμου τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχοῦ ὁ ποιητὴς καυτηριάζει τοὺς ἀδίκως ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας « πόλεις, ναοὺς τε τύμβους θ', ἱερὰ τῶν κεκμηκότων », ἐνῶ ἀντιθέτως διακηρύσσει ὅτι τὸ « ὑπὲρ πάτρας θηήσκειν » εἶναι « τὸ κάλλιστον κλέος » (Τρῳάδεσ 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὁ Εὐριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσου βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελάου. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ αὐτῇ διαμένων ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἐδίδαξε δ' ἐκεῖ καὶ τινὰς τραγωδίας του. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖαι, οἱ ὁποῖοι πολὺ τὸν εἶχον πικράνει ζῶντα, συγκινηθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἐζήτησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ ὄστα του, μὴ γενομένης ὁμως δεκτικῆς τῆς αἰτήσεώς των ἡγείραν πρὸς τιμὴν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτους ἐκείνου ὁ Σοφοκλῆς προσῆλθε μὲ πένθιμον περιβολήν, εἰσήγαγε δὲ καὶ τὸν Χορόν ἄνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον ὁ ποιητὴς πολὺ ἠγαπήθη καὶ ἐθανυμάσθη, ἤσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἑλληνικὴν, ῥωμαϊκὴν καὶ νεωτέραν εὐρωπαϊκὴν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ὁ Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλε καὶ ἐξέφραζεν εἰς τὰς τραγωδίας του τὰ πάθη, προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἦτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ὁ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεώς του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετῶντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγωδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀυλίδι ἢ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις.

10. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Εὐρύτατα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ἡ δοξασία ὅτι διὰ τὴν στερέωσιν καὶ ἀσφάλειαν οἰουδήποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζώου τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἢ ἐντὸς τοῖχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσίαι, διότι ἐπιστεύετο ὅτι, ὅσον ἐγγενέστερον ἦτο τὸ θῆμα, τόσον ἰσχυρότερον « στοιχειὸν » ἐγίνετο. Τοῦ ἐθίμου τούτου ἀπήχησις εἶναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυροῦ τῆς Ἄρτας παράδοσις, καθ' ἣν ὁ πρωτομάστορας ἠναγκάσθη νὰ « στοιχειώσῃ » τὴν σύζυγόν του, διότι ἄλλως ἢ στερέωσις τῆς γεφύρας ἦτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἄλλης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῦθος τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας*.

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλιῶν πλοίων ἀποτελούμενος, εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Αἰλίδος. Τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ἐθέρμαινεν ὁ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αἰγαῖον καὶ ἀποβιβαζόμενοι εἰς τὴν Τροίαν νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶας διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης, ἀλλ' ἀνεμος ἐδνοϊκὸς δὲν ἔπνεε καὶ ὁ ἀπόπλους ἦτο ἀδύνατος, διότι, ὅπως ἐμάντευσεν ὁ Κάλχας, ἡ Ἄρτεμις ἀπήτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του.

Ὁ Ἀγαμέμνων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκητῶν εἰς Αἰλίδα τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ πείσῃ δὲ τὴν Κλυταιμῆστραν νὰ τὴν στείλῃ, ἔγραψεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μετανοήσας ἔγραψε κρυφίως δευτέραν ἐπιστολὴν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Εἶναι ἀκόμη νύξ, ἀπόλυτος νηνεμία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Αἰλίδα, ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ ἔξω τῆς σκηνῆς του ἕνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δούλον τῆς συζύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολήν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγωδία.

Προϊούσης τῆς ὑπόθεσεως ἡ Ἰφιγένεια ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν

* Τὸν μῦθον ἐδραματοποίησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς Ρακίνας καὶ ὁ γαλλιστὴ γράφας Ἑλλὴν Ἰωάννης Μορεάς. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμετέρας τραγωδίας ἔχει ὁμοιότητα ἢ ὑπόθεσις τῆς Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ, Κρητικῆς θερησκευτικοῦ δράματος τοῦ 16. μ.Χ. αἰῶνος.

Ἄξια συστάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλου μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἰδίως τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀβραάμ, τῆς Κλυταιμῆστρας καὶ τῆς Σάρρας, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Πρεσβύτου καὶ τῶν δούλων τοῦ Ἀβραάμ.

θυσίαν της απαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἑαυτὸν της ἐκούσιον θῦμα μὲ εὐγενῆ ἀνταπάρησιν καὶ ὑπέροχον ἡρωϊσμόν, ἀλλ' ἡ θεὰ Ἄρτεμις τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βωμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέτει ἀπ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀυλίδι συνέθεσεν ὁ Εὐριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἡ δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του.

11. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ἱερὰ τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλάς (παρὰ τὴν σημερινὴν Ραφήραν), τὸ δὲ ἄλλο ὀλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρωῖνα (νῦν Βραῶνα)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐτελοῦντο τὰ Ταυροπόλια, ἐφυλάσσετο ἀρχαιότατον ξύλινον ἄγαλμα (ξόανον) τῆς θεᾶς, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει ὁ Ὁρέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ἱεροῦ, τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, ἐδείκνυτο ὁ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὁρέστου Ἰφιγενείας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π.Χ.

Εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὐρίσκομεν τὴν ἡρώϊδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Ταύρων, ὅπου τὴν ἔχει φέρει ἡ Ἄρτεμις. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγωδίας ταύτης εἶναι τρόπον τινα συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Ἀυλίδι.

Κατὰ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀυλίδι ἡ Κλυταιμῆστρα συνώδευσε τὴν θυγατέρα της εἰς τὴν Ἀυλίδα, ἐνῶ κατὰ τὴν ἐν Ταύροις ἀπέστειλεν αὐτὴν μόνην, ἡ ἰδίᾳ δὲ παρέμεινεν ἐν Μυκῆναις. Τοῦτο εἶναι ἐν δεῖγμα τῆς ἐλευθερίας, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ τραγικοί ποιηταὶ—ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐκάστοτε δραματολογικὰς ἀνάγκας—ἐπραγματεύοντο τοὺς μύθους, οἵτινες ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἐφέροντο ὑπὸ διαφόρου μορφᾶς.

Τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Ταύροις ἡ ὑπόθεσις ἐξελισσεται πρὸ τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων.

Ἔπισηθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀλίγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην ἡ ἥρωὶς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν· αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας παρέχει ἡ ἥρωὶς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκεταί, ὥστε νὰ κατατοπισθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ ὁ σημερινὸς ἀναγνώστης.

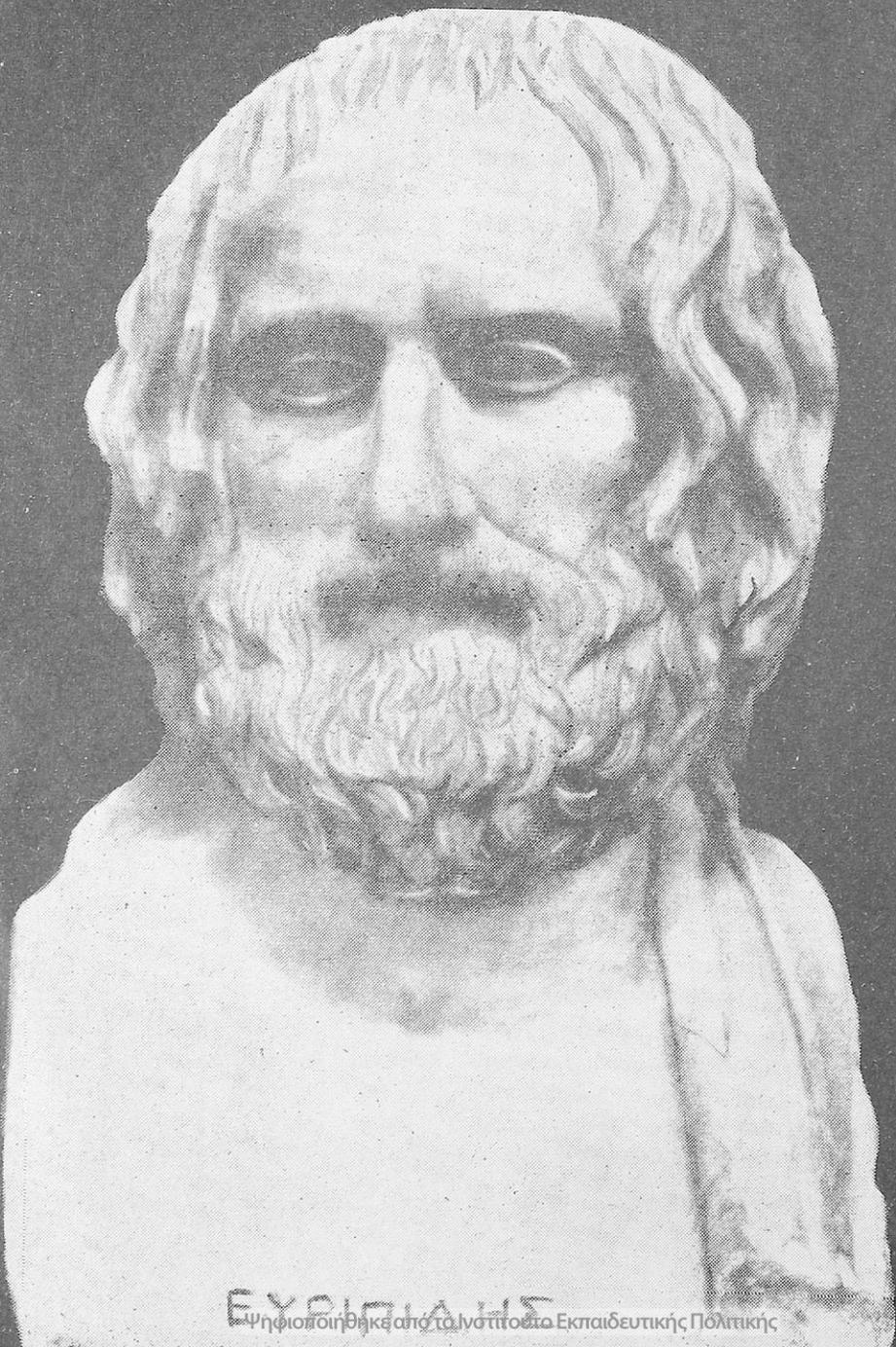
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Α' ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΑΙΔΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 163	Πρόλογος
164 - 302	Πάροδος
303 - 542	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
543 - 606	Πρῶτον Στάσιμον
607 - 750	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
751 - 800	Δεύτερον Στάσιμον
801 - 1035	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1036 - 1097	Τρίτον Στάσιμον
1098 - 1275	Τέταρτον Ἐπεισόδιον
1276 - 1335	Λυρικὸν μέρος (Ἰφιγενείας μονωδία)
1336 - 1473	Πέμπτον Ἐπεισόδιον
1474 - 1531	Λυρικὸν μέρος (θριαμβευτικὸν ᾄσμα Ἰφιγενείας καὶ Χοροῦ)
1532 - 1629	Ἐξοδος

Β' ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 122	Πρόλογος
123 - 235	Πάροδος
236 - 391	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
392 - 466	Πρῶτον Στάσιμον
467 - 1088	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
1089 - 1152	Δεύτερον Στάσιμον
1153 - 1233	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1233 - 1234	Τρίτον Στάσιμον
1284 - 1499	Ἐξοδος

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ — ΦΩΚ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ — 1968

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ἦν πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στεῖχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,
Ἄγαμεμνον ἄναξ ;

ΑΓΑ.

σπεύσεις ;

ΠΡ.

σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τοῦμὸν ἄπνον
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὄξυ πάρεστιν.

5

ΑΓΑ τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅδε πορθμεύει ;

ΠΡ.

Σείριος ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου
Πλειάδος ἄσσων ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑ.

οὐκουν φθόγγος γ' οὐτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὐριπον ἔχουσιν.

10

ΠΡ.

τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς αἰσσεις,

Ἄγαμεμνον ἄναξ ;

ἔτι δ' ἠσυχία τήνδε κατ' Αὐλιν
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.

15

στείγωμεν ἔσω.

ΑΓΑ.

ζηλῶ σέ, γέρον,

ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὅς ἀκίνδυνον

* Ἐπιμέλεια τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβολῆς.

- βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώσ, ἀκλεής·
 τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἤσσον ζηλῶ.
- ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλὸν γ' ἐνταῦθα βίου. 20
- ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν·
 καὶ τὸ πρότιμον
 γλυκὺ μὲν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·
 τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ'
 ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων 25
 γνῶμαι πολλαὶ
 καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.
- ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστεύς·
 οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,
 Ἄγάμεμον, Ἄτρεῖς. 30
- δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
 θνητὸς γὰρ ἔφυς· κἂν μὴ σὺ θέλῃς,
 τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.
 σὺ δὲ λαμπτήρος φάος ἀμπετάσας
 δέλτον τε γράφεις 35
 τήνδ', ἣν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
 καὶ ταῦτά πάλιν γράμματα συγχεῖς
 καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὀπίσω
 ῥίπτεις τε πέδῳ πεύκην, θαλερόν
 κατὰ δάκρυ χέων, 40
 καὶ τῶν ἀπύρων οὐδενὸς ἐνδεῖς
 μὴ οὐ μαίνεσθαι.
- τί πονεῖς ; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ ;
 φέρε κοίνωσον μῦθον ἐς ἡμᾶς.
 πρὸς δ' ἀνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις· 45
 σῆ γάρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρεως
 πέμπεν φερνήν
 συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
 Φοίβη, Κλυταιμήστρα τ', ἐμὴ ξυνάορος, 50
 Ἐλένη τε ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι
 μνηστῆρες ἤλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
 δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνοσ
 ξυνίσταθ', ὅστισ μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
 τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρωσ εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ 55
 δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆσ τύχης θ' ὅπωσ
 ἄψαιτ' ἄριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
 ὄρκουσ συνάψαι δεξιᾶσ τε συμβαλεῖν
 μνηστῆρασ ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων 60
 σπονδάσ καθεῖναι κάπαράσασθαι τάδε·
 ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρίσ κόρη,
 τῶ συναμυνεῖν, εἴ τίσ νιν ἐκ δόμων λαβῶν
 οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχουσ,
 κάπιστρατεύουσιν καὶ κατασκάψουσ πόλιν 65
 Ἑλλήν' ὁμοίωσ βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα.
 ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εὖ δέ πως γέρων
 ὑπῆλθεν αὐτοῦσ Τυνδάρεωσ πυκνῆ φρενί,
 δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μνηστῆρων ἓνα,
 ὅτου πνοαὶ φέροισ Ἀφροδίτησ φίλαι. 70
 ἢ δ' εἴλεθ', ὡσ γε μήποτ' ὄφελεν λαβεῖν,
 Μενέλαον. ἐλθῶν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰσ θεὰσ
 κρίνασ ὅδ', ὡσ ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει,
 Λακεδαίμον', ἀνθηρόσ μὲν εἰμάτων στολῆ
 χρυσῶ τε λαμπρόσ, βαρβάρω χλιδήματι,
 ἐρῶν ἐρῶσαν ὄχετ' ἐξαναρπάσασ 75
 Ἐλένην πρὸσ Ἴδησ βούσταθμ', ἐκδημον λαβῶν
 Μενέλαον ὁ δέ καθ' Ἑλλάδ' οἰστρήσασ πόθω
 ὄρκουσ παλαιούσ Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ὡσ χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἡδικημένοισ.

τούντεῦθεν οὖν Ἑλληγες ἄξαντες δορί, 80
 τεύχη λαβόντες στενόπορ' Αὐλίδος βάθρα
 ἤκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὁμοῦ
 ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασὶν τ' ἠσκημένοι.
 κάμῃ στρατηγεῖν εἶτα Μενέλεω χάριν
 εἶλοντο, σύγγονόν γε. τάξιωμα δὲ 85
 ἄλλος τις ὄφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
 ἠθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
 ἤμεσθ' ἀπλοῖα χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
 Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορία κεχρημένοις
 ἀνείλεν Ἴφιγένειαν, ἣν ἔσπειρ' ἐγώ, 90
 Ἄρτέμιδι θύσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
 καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
 θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
 κλύων δ' ἐγὼ ταῦτ', ὀρθίῳ κηρύγματι
 Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν, 95
 ὡς οὔποτ' ἂν τλᾶς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
 οὐδ' ἄγε μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
 ἔπεισε τλῆναι δεινά. κὰν δέλτου πτυχαῖς
 γράψας ἔπεμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν
 στέλλειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ὡς γαμουμένην, 100
 τό τ' ἀξίωμα τάνδρὸς ἐκγαυρούμενος
 συμπλεῖν τ' Ἀχαιοῖς οὐνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
 εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἴσιν εἰς Φθίαν λέχος·
 πειθῶ γὰρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν,
 ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον. 105
 μόνοι δ' Ἀχαιῶν ἴσμεν ὡς ἔχει τάδε
 Κάλχας, Ὀδυσσεὺς Μενελέως θ'. ἃ δ' οὐ καλῶς
 ἔγνων τότ', αὖθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
 ἐς τήνδε δέλτον, ἣν κατ' εὐφρόνης σκιάν
 λύοντα καὶ συνδοῦντά μ' εἰσεῖδες, γέρον. 110

ἀλλ' εἶα χῶρει τάσδ' ἐπιστολάς λαβὼν
 πρὸς Ἄργος· ἃ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
 λόγῳ φράσω σοι πάντα τάγγεγραμμένα·
 πιστὸς γὰρ ἀλόχῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἶ.

ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσση 115
 σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.

ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
 δέλτοις, ὧ Λήδας ἔρνος,
 μὴ στέλλειν τὰν σὰν Ἴνιν πρὸς
 τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εὐβοίας 120
 Αἴλιν ἀκλύσταν.

εἰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
 παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους.

ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν
 οὐ μέγα φουσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ 125
 σοὶ σῆ τ' ἀλόχῳ ;
 τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φῆς.

ΑΓΑ. ὄνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς
 οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
 οὐδ' ὅτι κείνῳ παιῖδ' ἐπεφήμισα 130
 νυμφεῖους εἰς ἀγκῶνων
 εὐνάς ἐκδώσειν λέκτροις.

ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
 ὃς τῷ τῆς θεᾶς σὴν παιῖδ' ἄλοχον
 φατίσας ἤγες σφάγιον Δαναοῖς. 135

ΑΓΑ. οἴμοι, γνώμας ἐξέστην,
 αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν·
 ἀλλ' ἔθ' ἐρέσσω σὸν πόδα, γήρα
 μηδὲν ὑπέικων.

ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ. 140

ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἕζου

- κρήνας μήθ' ὕπνω θελχθῆς.
 ΠΡ. εὐφρημα θρῦει.
 ΑΓΑ. πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
 λεῦσσε, φυλάσσω, μή τις σε λάθῃ
 τροχαλοῖσιν ὄχοις παραμειψαμένη
 παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
 Δαναῶν πρὸς ναῦς. 145
- ΠΡ. ἔσται τάδε.
 ΑΓΑ. κληῖθρων δ' ἐξόρμοις
 ἦν νιν πομπαῖς ἀντήσῃς,
 πάλιν ἐξόρμα, σείε χαλινούς,
 ἐπὶ Κυκλώπων ἰεῖς θυμέλας. 150
- ΠΡ. πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
 λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῆ τ' ἀλόχῳ;
 ΑΓΑ. σφραγῖδα φύλασσε', ἦν ἐπὶ δέλτω
 τῆδε κομίζεις. ἴθι. λευκαίνει
 τόδε φῶς ἤδη λάμπουσ' ἠὼς
 πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου·
 σύλλαβε μόχθων. 155
 160
 θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
 οὐδ' εὐδαίμων·
 οὐπω γὰρ ἔφυστις ἄλυπος.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφῆ α' ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν
 ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,
 Εὐρίπου διὰ χευμάτων
 κέλσασσα στενοπόρθμων,
 Χαλκίδα πόλιν ἐμὰν προλιποῦσ',
 ἀρχιῶλων ὑδάτων τροφὸν
 τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας, 165
 170

- Ἄχαιῶν στρατιὰν ὡς κατιδοίμαν
 ἀγαυῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
 ἡμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
 αν ἐλάταις χιλιόναυσιν
 τὸν ξανθὸν Μενελάον θ'
 ἀμέτεροι πόσεις 175
 ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν
 στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἑλέναν, ἀπ'
 Εὐρώτα δονακοτρόφου
 Πάρις ὁ βουκόλος ἂν ἔλαβε,
 δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας, 180
 ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
 Ἦρα Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
 μορφᾶς ἅ Κύπρις ἔσχεν.
 ἀντιστρ. α' πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἄρ- 185
 τέμιδος ἤλυθον ὀρομένα,
 φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν
 αἰσχύνα νεοθαλεῖ,
 ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
 ὄπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ'
 ἵππων τ' ὄχλον ιδέσθαι. 190
 κατεῖδον δὲ δὺ' Αἴαντε συνέδρω,
 τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
 τὸν Σαλαμῖνος στέφανον·
 Πρωτεσίλαόν τ' ἐπὶ θάκοις 195
 πεσσῶν ἡδομένους μορ-
 φαῖσι πολυπλόκοις
 Παλαμήδεά θ', ὃν τέκε παῖς ὁ Ποσει-
 δᾶνος· Διομήδεά θ' ἡδο-
 ναῖς δίσκου κεχαρημένον,
 παρὰ δὲ Μηριόνην, Ἄρεος 200

- ὄζον, θαῦμα βροτοῖσι·
 τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὀρέων
 Λαέρτα τόκον, ἅμα δὲ Νι-
 ρῆ, κάλλιστον Ἀχαιῶν. 205
 ἐπφδ. τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν
 λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
 τὸν ἅ Θετίς τέκε καὶ
 Χείρων ἐξεπόνασεν,
 εἶδον αἰγιαλοῖσι 210
 παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὕπλοις·
 ἄμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
 πρὸς ἄρμα τέτρωφόν
 ἐλίσσων περὶ νίκας· 215
 ὁ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾷτ'
 Εὐμηλος Φερητιάδας,
 ᾧ καλλίστους ἰδόμαν
 χρυσοδαϊδάλτους στομίαις
 πᾶλους κέντρῳ θεινομένους 220
 τοὺς μὲν μέσους ζυγίους
 λευκοστίκτῳ τριχί βαλιούς,
 τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
 ἀντήρεις καμπαῖσι δρόμων,
 πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ 225
 ποικιλοδέρμονας· οἷς παρεπάλλετο
 Πηλείδας σὺν ὕπλοισι παρ' ἄντυγα
 καὶ σύριγγας ἀρματείους. 230
 στροφή β' ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἤλυθον
 καὶ θέφν ἀθέσφατον,
 τὰν γυναικεῖον ὄψιν ὀμμάτων
 ὡς πλήσαιμι, μείλινον ἄδονάν.
 καὶ κέρας μὲν ἦν 235

- δεξιὸν πλάτας ἔχων
 Φθιώτας ὁ Μυρμιδῶν Ἄρης
 πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
 χρυσέαις δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
 ρῆδες ἔστασαν θεαί,
 240
 πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ.
 ἀντιστρ. β' Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ἰσῆρετμοὶ
 νᾶες ἔστασαν πέλας·
 ὦν ὁ Μηκιστέως στρατηλάτας
 παῖς ἦν, Ταλαὸς δὲν τρέφει πατήρ,
 245
 Καπανέως τε παῖς
 Σθένελος· Ἀτθίδος δ' ἄγων
 ἐξήκοντα ναῦς ὁ Θησεῶς
 παῖς ἐξῆς ἐναυλόχει, θεᾶν
 Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω-
 250
 τοῖσιν ἄρμασιν θετόν,
 εὔσημόν τι φάσμα ναυβάταις.
 στροφή γ' Βοιωτῶν δ' ὄπλισμα, ποντίας
 πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν
 σημείοισιν ἐστολισμένας·
 255
 τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
 χρύσειον δράκοντ' ἔχων
 ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα·
 Λήϊτος δ' ὁ γηγενῆς
 ἄρχε ναίου στρατοῦ.
 260
 Φωκίδος δ' ἀπὰ χθονός,
 Λοκρὰς δὲ τοῖσδ' ἴσας ἄγων
 ἦν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
 Θροναίᾳ ἐκλιπῶν πόλιν.
 ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκῆνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας
 265
 παῖς Ἀτρέως ἔπεμπε ναυβάτας

- ναῶν ἑκατὸν ἠθροῖσμένους.
 σὺν δ' Ἄδραστος ἦν
 ταγός, ὡς φίλος φίλῳ,
 τᾶς φυγούσας μέλαθρα 270
 βαρβάρων χάριν γάμων
 πρᾶξιν Ἑλλάς ὡς λάβοι.
 ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
 Γερηνίου κατειδόμαν
 πρύμνας σῆμα ταυρόπουν ὄραῖν, 275
 τὸν πάροικον Ἄλφεόν.
- στροφή δ' Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
 νᾶες ἦσαν, ὧν ἀναξ Γουνεὺς
 ἄρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας
 Ἥλιδος δυνάστωρες, 280
 οὓς Ἐπειοὺς ὠνόμαζε πᾶς λεώς·
 Εὐρυτος δ' ἀνασσε τῶνδε·
 λευκήρετμον δ' Ἄρη
 Τάφιον ἦγεν, ὧν Μέγης ἀνασσε,
 Φυλέως λόχευμα, 285
 τὰς Ἐχινάδας λιπῶν
 νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
- ἀντιστρ. δ' Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
 δεξιὸν κέρας πρὸς τὸ λαῖον ξυνᾶγε, 290
 τῶν ἄσσον ὄρμει πλάταισιν
 ἐτχάταισι συμπλέκων
 δώδεκ' εὐστροφωτάταισι ναυσίν. ὡς
 ἄιον καὶ ναυβάταν 295
 εἰδόμαν λεῶν·
 ᾧ τις εἰ προσαρμόσει
 βαρβάρους βάριδας,
 νόστον οὐκ ἀποίσειται,

ἐνθάδ' οἶον εἰδόμεν
 νάιον πόρευμα, 300
 τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα συγκλήτου
 μνήμην σφίζομαι στρατεύματος.

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾶς δεῖν', ἅ σ' οὐ τολμᾶν γρεῶν.

MENEΛΑΟΣ

ἄπελθε· λίαν δεσπότηασι πιστὸς εἶ.

ΠΡ. καλὸν γέ μοι τοῦνειδος ἐξωνειδίσας. 305

ΜΕ. κλαίοις ἄν, εἰ πράσσοις ἅ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἦν ἐγὼ 'φερον.

ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν Ἑλλησιν κακά.

ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτ'· ἄφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕ. οὐκ ἂν μεθείμην.

ΠΡ. οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι. 310

ΜΕ. σκήπτρω τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΠΡ. ἀλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὕπερ.

ΜΕ. μέθες· μακροὺς δὲ δοῦλος ὧν λέγεις λόγους.

ΠΡ. ὦ δεσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολάς
 ἐξαρχάσας ὅδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βία, 315
 Ἄγαμέμνον, οὐδὲν τῆ δίκη χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑ. ἔα·

τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία ;

ΜΕ. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος κυριώτερος λέγειν.

ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῶδ' ἐς ἔριν ἀφῖξαι, Μενέλεως, βία τ' ἄγεις ;

ΜΕ. βλέψονεῖς ἡμᾶς, ἴν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω. 320

ΑΓΑ. μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, Ἀτρείας
 γεγώς ;

ΜΕ. τήνδ' ὄρᾳς δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν ;

ΑΓΑ. εἰσορῶ· καὶ πρῶτα ταύτην σὼν ἀπάλλάξω χερῶν.

ΜΕ. οὐ, πρὶν ἂν δεῖξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.

- ΑΓΑ. ἤ γὰρ οἶσθ' ἀμή σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς ; 325
 ΜΕ. ὥστε σ' ἀλγῦναι γ', ἀνοιξας ἃ σὺ κάκ' εἰργάσω
 λάθρα.
- ΑΓΑ. ποῦ δὲ κάλαβές νιν ; ὧ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.
 ΜΕ. προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' Ἄργους, εἰ στρατεύμ'
 ἀφίξεται.
- ΑΓΑ. τί δέ σε τᾶμ' ἔδει φυλάσσειν ; οὐκ ἀναισχύντου τόδε ;
 ΜΕ. ὅτι τὸ βούλεσθαί μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν. 330
- ΑΓΑ. οὐχὶ δεινά ; τὸν ἐμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἐάσομαι ;
 ΜΕ. πλάγια γὰρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ
 δ' αὐτίκα.
- ΑΓΑ. εὖ κεκόμψευσαι. πονηρῶν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή.
 ΜΕ. νοῦς δ' ὁ μὴ βέβαιος ἄδικον κτῆμα κοῦ σαφές φίλοις.
 βούλομαι δέ σ' ἐξελέγξαι, καὶ σὺ μήτ' ὀργῆς ὑπο 335
 ἀποτρέπου τάληθές, οὔτε κατατενωῶ λίαν ἐγώ.
 οἶσθ', ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις πρὸς Ἴλιον,
 τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων,
 ὡς ταπεινὸς ἦσθα πάσης δεξιᾶς προσθιγγάνων
 καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστους τῷ θέλοντι δημοτῶν 340
 καὶ διδούς πρόσρησιν ἐξῆς πᾶσι, κεῖ μὴ τις θέλοι,
 τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου ;
 κατ', ἐπεὶ κατέσχεες ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους,
 τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος,
 δυσπρόσιτος ἔσω τε κλήθρων σπάνιος. ἄνδρα
 δ' οὐ χρεῶν 345
 τὸν ἀγαθὸν πρᾶσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους
 μεθιστάναι,
 ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,
 ἥνικ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εὐτυχῶν.
 ταῦτα μὲν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' ἠῦρον
 καχόν.

ὡς δ' ἐς Αὐλιν ἦλθες αὔθις χῶ Πανελλήνων
στρατάς, 350
οὐδὲν ἦσθ', ἀλλ' ἐξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
ναῦς διήγγελλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
ὡς ἄνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
χιλίων ἄρχων τὸ Πριάμου πεδῖον ἐμπλήσεις δορός. 355
κἀμὲ παρεκάλεις· τί δράσω ; τίν' ἀπορῶν εὖρω πόρον,
ὥστε μὴ στερέντα σ' ἀρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος ;
κᾶθ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν ἱεροῖς εἶπε σὴν θῦσαι κόρην
'Αρτέμιδι καὶ πλοῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἦσθεις
φρένας,
ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα· καὶ πέμπεις ἐκὼν, 360
οὐ βία, μὴ τοῦτο λέξεις, σῆ δάμαρτι παῖδα σὴν
δεῦρ' ἀποστέλλειν, 'Αχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
κᾶθ' ὑποστρέψας, λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς,
ὡς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθὴρ, ὃς τὰδ' ἤκουσεν σέθεν. 365
μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸ πρὸς τὰ πράγματα.
ἐκπονοῦσ' ἐκόντες, εἶτα δ' ἐξεχώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.
'Ελλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
ἦ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
καταγελῶντας ἐξανήσει διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
μηδέν' ἄρα γένους ἕκατι προστάτην θείμην χθονός,
μηδ' ὄπλων ἄρχοντα· νοῦν χρῆ τὸν στρατηλάτην ἔχειν·
πόλεος ὡς ἄρχων ἀνὴρ πᾶς, σύνεσιν ἦν ἔχων τύχῃ. 375

ΧΟ. δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λάγους
μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὔ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω

βλέφαρα πρὸς τάναιδές ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,
ὡς ἀδελφὸν ὄντ' ἀνὴρ γὰρ χρηστός αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380
εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσᾶς αἵματηρὸν ὄμμ' ἔχων ;
τίς ἀδικεῖ σε ; τοῦ κέχρησαι ; λέκτρα χρῆστ' ἔρᾶς
λαβεῖν ;

οὐκ ἔχοιμ' ἂν σοι παρασχεῖν ὦν γὰρ ἐκτῆσω, κακῶς
ἦρχες. εἴτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὁ μὴ σφαλείς ;
οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τοῦμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385
εὐπρεπῆ γυναῖκα χρῆζεις, τὸ λελογισμένον παρείς
καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
εἰ δ' ἐγὼ, γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὔ, μετεθέμην εὐβουλίᾳ,
μαίνομαι ; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέχος
ἀναλαβεῖν θέλεις θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὔ. 390
ᾧμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὄρκον οἱ κακόφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἶμαι μὲν, θεός,
κάξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος·
οὐς λαβὼν στρατεύ'· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μοῖρᾳ φρενῶν.
οὐ γὰρ ἀσύνητον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ὄρκους καὶ κατηναγκασμέ-
νους. 395

τάμ' αὖ οὐκ ἀποκτενῶ ἴγ' ἄτεκνα· κού τὸ σὸν μὲν εὔ
παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὐνιδος τιμωρία,
ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις,
ἄνομα θρῶντα κού δίκαια παῖδας οὐς ἐγεινάμην.
ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ βράδια. 400
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σὺ, τάμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

XO.

οἶδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.

ME.

αἰαῖ, φίλους ἄρ οὐχὶ κεκτῆμην τάλας.

ΑΓΑ.

εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι.

405

ME.

δείξεις δὲ ποῦ μοι πατρός ἐκ ταύτου γεγώς ;

- ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομ', ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι ; 410
 ΑΓΑ. Ἑλλάς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκῆπτρῳ νυν αὖχει, σὸν κασίγητον προδούς.
 ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἶμι μηχανάς τινας
 φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ Πανελλήνων ἀναξ,
 Ἀγάμεμνον, ἦκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων, 415
 ἦν Ἰφιγένειαν ὠνόμαζες ἐν δόμοις.
 μήτηρ δ' ὀμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμῆστρας δέμας,
 καὶ παῖς Ὀρέστης, ὥστ' ἂν τερψθῆις ἰδῶν,
 χρόνον παλαιὸν δωμαίων ἔκδημος ὢν.
 ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὐρυτον παρὰ 420
 κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
 αὐταί τε πῶλοί τ' ἐς δὲ λειμώνων χλόην
 καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίατο.
 ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
 ἦκω· πέπυσται γὰρ στρατός, ταχεῖα γὰρ 425
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
 πᾶς δ' ἐς θεῶν ὄμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' ὕπως ἴδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροταῖς.
 λέγουσι δ'· Ὑμέναιός τις ἢ τί πράσσεται ; 430
 ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἀναξ
 ἐκόμισε παῖδα ; τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε·
 Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνίδα,
 Αὐλίδος ἀνάσση· τίς νιν ἄξεταί ποτε ;

- ἀλλ' εἶα, τάπι τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ, 435
 στεφανοῦσθε κρᾶτα καὶ σύ, Μενέλεως ἀναξ,
 ὑμέναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
 λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
 φῶς γὰρ τόδ' ἦκει μακάριον τῇ παρθένῳ.
- ΑΓΑ. ἐπῆνεσ', ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω· 440
 τὰ δ' ἄλλ' ἰούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
 οἴμοι, τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν;
 εἰς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτῶκαμεν.
 ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
 πολλῶ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος. 445
 ἢ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.
 καὶ γὰρ δακρῦσαι ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει
 ἅπαντά τ' εἰπεῖν· τῶ δὲ γενναίῳ φύσιν
 ἀνολβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου
 τὸν ὄγκον ἔχομεν τῶ τ' ὄχλῳ δουλεύομεν. 450
 ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
 τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὔθις αἰδοῦμαι τάλας,
 ἐς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένους.
 εἶεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν;
 πῶς δέξομαι νιν; ποῖον ὄμμα συμβαλῶ; 455
 καὶ γὰρ μ' ἀπόλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα
 ἐλθοῦσ' ἄκλητος. εἰκότως δ' ἅμ' ἔσπετο
 θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα
 δώσουσ', ἵν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακοῦς.
 τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον — τί παρθένον; 460
 "Αἰδῆς νιν, ὡς εἶοικε, νυμφεύσει τάχα —
 ὡς ῥῆκτις· οἶμαι γὰρ νιν ἱκετεύσειν τάδε·
 ὦ πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιούτους γάμους
 γήμειας αὐτὸς χῶστις ἐστί σοι φίλος.
 παρῶν δ' Ὀρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται 465

εὐσύνετ' ἀσυνέτως· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
αἰαῖ, τὸν Ἑλένης ὡς μ' ἀπόλεσεν γάμον
γῆμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὅς μ' εἰργασται τάδε.

- ΧΟ. κάγῳ κατῳκτιρ', ὡς γυναῖκα δεῖ ξένην
ὑπὲρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν. 470
- ΜΕ. ἀδελφέ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.
- ΑΓΑ. δίδωμι· σὸν γάρ τὸ κράτος, ἄθλιος δ' ἐγώ.
- ΜΕ. Πέλοπα κατόμνυμ', ὅς πατὴρ τοῦμοῦ πατὴρ
τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
ἧ μὴν ἐρεῖν σοι τὰπὸ καρδίας σαφῶς 475
καὶ μὴ πῖτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.
ἐγὼ δ' ἀπ' ὄσσων ἐκβαλόντ' ἰδὼν δάκρυ
ῳκτιρα καὐτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν
καὶ τῶν παλαιῶν ἐξαφίσταμαι λόγων,
οὐκ ἐς σέ δεινός· εἰμὶ δ' οὔπερ εἶ σὺ νῦν. 480
καὶ σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον
μήτ' ἀνθελέσθαι τοῦμόν. οὐ γὰρ ἔνδικον
σέ μὲν στενάζειν, τὰμὰ δ' ἠδέως ἔχειν,
θνήσκειν τε τοὺς σοὺς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὄραν φάος·
τί βούλομαι γάρ ; οὐ γάμους ἐξαιρέτους 485
ἄλλους λάβοιμ' ἄν, εἰ γάμων ἱμείρομαι ;
ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφόν, ὄν μ' ἦμιστ' ἐχρῆν,
Ἑλένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάχαθοῦ ;
ἄφρων νέος τ' ἦ, πρὶν τὰ πράγματ' ἐγγύθεν
σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490
ἄλλῶς τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοουμένω,
ἧ τῶν ἐμῶν ἕκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. τί δ' Ἑλένης παρθένω τῇ σῇ μέτα ;
ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος 495
σὺ δ' ὄμμα παῦσαι δακρυόις τέγγων τὸ σόν,

- ἀδελφέ, κάμῃ παρακαλῶν ἐς δάκρυα.
 εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
 μή μοι μετέστω· σοὶ νέμω τοῦμὸν μέρος.
 ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἤλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων· 500
 εἰκὸς πέπονθα· τὸν ὁμόθεν πεφυκότα
 στέργων μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόπου
 τοιοῖδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεί.
- ΧΟ. γενναῖ' ἔλεξας Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς
 πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν. 505
- ΑΓΑ. αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμήν
 ὑπέθηκας ὀρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.
 ταραχὴ γ' ἀδελφῶν διὰ τ' ἔρωτα γίγνεται
 πλεονεξίαν τε δωμάτων· ἀπέπτυσα
 τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν. 510
 ἀλλ' ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκάϊας τύχας,
 θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.
- ΜΕ. πῶς ; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν ;
- ΑΓΑ. ἅπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.
- ΜΕ. οὐκ, ἦν νιν εἰς Ἄργος γ' ἀποστείλῃς πάλιν. 515
- ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἄν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.
- ΜΕ. τὸ ποῖον ; οὔτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.
- ΑΓΑ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῶ.
- ΜΕ. οὐκ, ἦν θάνη γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὐμαρές.
- ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν. 520
- ΜΕ. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.
- ΑΓΑ. ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οὔμ' ἐσέρχεται ;
- ΜΕ. ὄν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἄν λόγον ;
- ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.
- ΜΕ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὅ τι σέ κάμῃ πημανεῖ. 525
- ΑΓΑ. ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὄχλου μέτα.
- ΜΕ. φιλατιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῶ κακῶ.

ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
λέξειν ἅ Κάλχας θέσφατ' ἐξηγήσατο,
κάμ' ὡς ὑπέστην θῦμα, κᾶτα ψεύδομαι, 530
Ἀρτέμιδι θύσειν ; οἷς ξυναρπάσας στρατὸν,
σὲ κάμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρη
σφάξαι κελεύσει· κἂν πρὸς Ἄργος ἐκφύγω,
ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
τοιαῦτα τὰμὰ πῆματ'· ὦ τάλας ἐγώ,
ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
ἐλθῶν, ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμῆστρα τάδε
μάθη, πρὶν Ἄϊδη παῖδ' ἐμὴν προσθῶ λαβῶν, 540
ὡς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
ὑμεῖς τε σιγῆν, ὦ ξένοι, φυλάσσετε.

ΧΟ. στροφή μάκαρες οἷ μετρίας θεοῦ
μετά τε σωφροσύνας μετέ-
σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
γαλανεῖα χρησάμενοι
μαινομένων οἴστρων, ὅθι δὴ
δίδυμ' Ἔρωσ ὁ χρυσοκόμας
τόξ' ἐντείνεται χαρίτων,
τὸ μὲν ἐπ' εὐαίῳνι πότμῳ, 550
τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς.
ἀπενέπω νιν ἀμετέρων,
Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
εἶη δέ μοι μετρία μὲν
χάρις, πόθοι δ' ὅσιοι, 555
καὶ μετέχοιμι τᾶς Ἀφροδί-
τας, πολλὰν δ' ἀποθείμαν.
ἀντιστρ. διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,

- διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὀρ-
 θῶς ἐσθλὸν σαφὲς αἰεὶ· 560
 τροφαί θ' αἱ παιδευόμεναι
 μέγα φέρουσ' ἐς τὰν ἀρετάν·
 τό τε γὰρ αἰδεῖσθαι σοφία,
 τὰν τ' ἐξαλλάσσουσιν ἔχει
 χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν 565
 τὸ δέον, ἔνθα δόξα φέρει
 κλέος ἀγήρατον βιοτᾶ.
 μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
 γυναῖξί μὲν κατὰ Κύπριν
 κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ 570
 κόσμος ἐνῶν ὁ μυριοπλη-
 θῆς μείζω πόλιν αὖξει.
 ἐπωδ. ἔμολες, ὦ Πάρις, ἦτε σύ γε
 βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
 Ἰδαίαις παρὰ μόσχοις 575
 βάρβαρα συρίζων Φρυγίων
 αὐλῶν Ὀλύμπου καλάμοις
 μιμήματα πνέων.
 εὐθῆλοι δὲ τρέφοντο βόες,
 ὕθι σε κρίσις ἔμνευε θεῶν, 580
 ἄ σ' Ἑλλάδα πέμπει
 ἐλεφαντοδέτων πάροι-
 θεν δόμων, ὃς τᾶς Ἑλένας
 ἐν ἀντιποῖς βλεφάροισιν
 ἔρωτά τ' ἔδωκας, 585
 ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης.
 ὕθεν ἔρις ἔριν
 Ἑλλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἄγει
 ἐς πέργαμα Τροίας.

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

- ἰὼ ἰὼ· μεγάλαι μεγάλων
 εὐδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως
 ἴδεν' Ἴφιγένειαν, ἀνασσαν ἐμήν,
 τὴν Τυνδάρεώ τε Κλυταιμῆστραν,
 ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασ'
 ἐπὶ τ' εὐμήκεις ἤκουσι τύχας. 590
 θεοί γ' οἱ κρείσσους οἵ τ' ὄλβοφόροι
 τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν.
 ΧΟ. στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
 τὴν βασιλείαν· δεξώμεθ' ὄχων
 ἄπο μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν, 600
 ἀγανῶς δὲ χεροῖν μαλακῇ γνώμη,
 μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
 κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος,
 μηδὲ θόρυβον μηδ' ἐκπληξιν
 ταῖς Ἀργείαις
 ξεῖναι ξεῖναις παρέχωμεν. 605

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

- ὄρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα
 τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν·
 ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
 πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὀχημάτων 610
 ἔξω πορεύεθ' ἄς φέρω φερνάς κόρη,
 καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
 σὺ δ', ὦ τέκνον, μοι λείπε πωλικούς ὄχους
 ἄβρον τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἄμα.
 ὑμεῖς δέ, νεάνιδες, νιν ἀγκάλαις ἔπι 615
 δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἐξ ὀχημάτων.

κάμοι χερός τις ἐνδότηω στηρίγματα,
 θάκους ἀπήνης ὡς ἂν ἐκλίπω καλῶς.
 αἱ δ' ἐς τὸ πρόσθεν στήτε πωλικῶν ζυγῶν·
 φοβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν. 620
 καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον,
 λάζυσθ' Ὀρέστην· ἐτι γὰρ ἐστι νήπιος.
 τέκνον, καθεύδεις πωλικῶ δαμεις ὄχῳ;
 ἔχειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον· εὐτυχῶς·
 ἀνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὢν 625
 λήψει, τὸ τῆς Νηρηΐδος ἰσόθεον γένος.
 ἐξῆς καθίστω δεῦρό μου ποδός, τέκνον·
 πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
 ξέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θές,
 καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσείπωμεν φίλον. 630
 ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἀναξ,
 ἤχομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
 πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τάμ' προσβαλῶ.
 [ἐγὼ δὲ βούλομαι τὰ σά στέρν', ὦ πάτερ,
 ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου. 635
 ποθῶ γὰρ ὄμμα δὴ σόν. ὀργισθῆς δὲ μή].

- ΚΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον, χρή· φιλοπάτωρ δ' αἰεὶ ποτ' εἶ
 μάλιστα παιδῶν τῶδ' ἴσους ἐγὼ ἴτεκον.
 ΙΦ. ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένῃ πολλῶν χρόνων. 640
 ΑΓΑ. καὶ γὰρ πατήρ σέ· τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις.
 ΙΦ. χαῖρ'· εὐ δέ μ' ἀγαγὼν πρὸς σ' ἐποίησας, πάτερ.
 ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.
 ΙΦ. ἔα·

ὡς οὐ βλέπεις ἔκμηλον, ἄσμενός μ' ἰδών.

ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηγᾷ μέλει. 645

ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ 'πὶ φροντίδας τρέπου.

ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρά σοι νῦν ἅπας κοῦκ ἄλλοθι.

ΙΦ. μέθες νυν ὄφρ' ὄμμα τ' ἔκτεινον φίλον.

ΑΓΑ. ἰδοῦ γέγγηθά σ' ὡς γέγγηθ' ὄρων, τέκνον.

ΙΦ. κάππειτα λείβεις δάκρυ ἀπ' ὀμμάτων σέθεν ; 650

ΑΓΑ. μακρὰ γὰρ ἡμῖν ἢ 'πιούσ' ἀπουσία.

ΙΦ. οὐκ οἶδ' ὃ φῆς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὦ πάτερ.

ΑΓΑ. συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἶκτόν μ' ἄγεις.

ΙΦ. ἀσύνετὰ νυν ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφρανῶ.

ΑΓΑ. παπαῖ. τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, σέ δ' ἤγνεσα.

ΙΦ. μέν', ὦ πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν. 655

ΑΓΑ. θέλω γε· τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.

ΙΦ. ὄλοιντο λόγχοι καὶ τὰ Μενέλειω κακά.

ΑΓΑ. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει.

ΙΦ. ὡς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς. 660

ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἴσχει δῆ τι μὴ στέλλειν στρατόν.

ΙΦ. ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ὤκίσθαι, πάτερ ;

ΑΓΑ. οὐ μή ποτ' οἰκεῖν ὄφελ' ὃ Πριάμου Πάρις.

ΙΦ. μακρὰν γ' ἀπαίρεις, ὦ πάτερ, λιπὼν ἐμέ ;

ΑΓΑ. εἰς ταῦτόν, ὦ θύγατερ, σύ γ' ἤκεις σῶ πατρί. 665

ΙΦ. φεῦ·

εἴθ' ἦν καλὸν μοι σοὶ τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.

ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.

ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσασ' ἢ μόνῃ πορεύσομαι ;

ΑΓΑ. μόνῃ, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρός καὶ μητέρος.

ΙΦ. οὐ πού μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίσεις, πάτερ ; 670

ΑΓΑ. ἔα σύ γ'· οὐ χρῆ τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.

ΙΦ. σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εὖ τάκει, πάτερ.

ΑΓΑ. θῦσά με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.

- ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν ἱεροῖς χρῆ τό γ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.
- ΑΓΑ. εἶσαι σύ' χερνίβων γάρ ἐστήξεις πέλας. 675
- ΙΦ. στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμόν, ὦ πάτερ, χορούς ;
- ΑΓΑ. ζηλῶ σὲ μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
 χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς ὀφθῆναι κόραις,
 πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἐμοί,
 μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
 ὦ στέρνα καὶ παρῆδες, ὦ ξανθαὶ κόμαι,
 ὡς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἢ Φρυγῶν πόλις
 Ἐλένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γὰρ
 νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψάυσαντά σου.
 ἴθ' ἐς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
 Λήδας γένεθλον, εἰ καταρκτίσθην ἄγαν,
 μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
 ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μὲν, ἀλλ' ὅμως
 δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
 παῖδας παραδιδῶ πολλὰ μοχθήσας πατήρ. 690
- ΚΛ. οὐχ ὦδ' ἀσύνετός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
 καὐτὴν δόκει τάδ', ὥστε μὴ σε νουθετεῖν,
 ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην·
 ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχανεῖ.
 τοῦνομα μὲν οὖν παῖδ' οἶδ' ὅτῳ κατήνεσας. 695
 γένους δὲ ποίου χῶπόθεν, μαθεῖν θέλω.
- ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρός.
- ΚΛ. ταύτην δὲ θνητῶν ἢ θεῶν ἔξευξε τίς ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς· Αἰακὸν δ' ἔφυσεν, Οἰνῶνης πρόμον.
- ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα ; 700
- ΑΓΑ. Πηλεὺς· ὁ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.
- ΚΛ. θεοῦ διδόντος, ἢ βία θεῶν λαβῶν ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς ἠγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.
- ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν ; ἢ κατ' οἶδμα πόντιον ;

- ΑΓΑ. Χείρων ἔν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
 ΚΛ. οὐ φασι Κενταύρειον ὀκίσθαι γένος ;
 ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
 ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἢ πατήρ Ἀχιλλέα ;
 ΑΓΑ. Χείρων, ἔν' ἦθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.
 ΚΛ. φεῦ.
 σοφός γ' ὁ θρέψας χῶ διδοὺς σοφώτερος. 710
 ΑΓΑ. τοιόσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.
 ΚΛ. οὐ μεμπτός. οἰκεῖ δ' ἄστου ποῖον Ἑλλάδος ;
 ΑΓΑ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὄροις.
 ΚΛ. ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
 ΑΓΑ. κείνῳ μελήσει τᾶῦτα, τῶ κεκτημένῳ. 715
 ΚΛ. ἀλλ' εὐτυχοίτην. τίμη δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ ;
 ΑΓΑ. ὅταν σελήνης εὐτυχῆς ἔλθῃ κύκλος.
 ΚΛ. προτέλεια δ' ἤδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾶ ;
 ΑΓΑ. μέλλω· πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχη.
 ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον 720
 ΑΓΑ. θύσας γε θύμαθ' ἀμὲ χρῆ. θῦσαι θεοῖς.
 ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
 ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
 ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε· συνενέγκοι δ' ὅμως.
 ΑΓΑ. οἴσθ' οὖν ὁ δρᾶσον, ὦ γύναι ; πιθοῦ δέ μοι. 725
 ΚΛ. τί χρῆμα ; πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν.
 ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὐπὲρ' ἐσθ' ὁ νυμφίος...
 ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἀμὲ δρᾶν χρεῶν ;
 ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
 ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ χρῆ τῆνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
 ΑΓΑ. χώρει πρὸς Ἄργος παρθένους τε τημέλει.
 ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασχῆσει φλόγα ;
 ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, ὁ νυμφίος πρέπει.
 ΚΛ. οὐχ ὁ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἤγει τάδε.

- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν ὄχλῳ σ' ἐξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
 ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τὰμὰ μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
 ΑΓΑ. καὶ τὰς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
 ΚΛ. ὀχυροῦσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
 ΑΓΑ. πιθοῦ.
 ΚΛ. μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργεῖαν θεάν.
 ἐλθὼν σὺ τὰζω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
 ἃ χρὴ παρῆναι νυμφίοισι παρθένους.
 ΑΓΑ. οἴμοι μάτην ἤξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
 ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων·
 σοφίζομαι δὲ κάπλι τοῖσι φιλτάτοις
 τέχνας πορίζω, πανταχῆ νικώμενος. 745
 ὅμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
 κοινῆ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἐμοὶ δ' οὐκ εὐτυχές,
 ἐξιστορήσων εἶμι, μόχθον Ἑλλάδος.
 χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
 γυναῖκα χρηστὴν κάγαθὴν, ἢ μὴ γαμεῖν. 750
- ΧΟ.στροφή ἤξει δὴ Σιμόεντα καὶ
 δίνας ἀργυροειδεῖς
 ἄγυρις Ἑλλάνων στρατιᾶς
 ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὄπλοις
 Ἴλιον ἐς τὸ Τροίας 755
 Φοιβήιον δάπεδον,
 τὰν Κασσάνδραν ἴν' ἀκούω
 ῥίπτειν ξανθοὺς πλοκάμους
 χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
 κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ 760
 μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι.
 ἀντιστρ. στάσσονται δ' ἐπὶ περγάμων
 Τροίας ἀμφὶ τε τείχη
 Τρῶες, ὅταν χάλκασπις Ἄρης

- πόντιος εὐπρόφοισι πλάταις 765
 εἰρεσίῃ πελάζῃ
 Σιμωντίοις ὀχετοῖς,
 τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσοῶν
 Διοσκούρων Ἑλέναν
 ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων 770
 ἐς γὰρ Ἑλλάδα δοριπόνων.
 ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.
 ἐποδ. Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν
 λαΐνους περὶ πύργους
 κυκλώσας δόρει φονίῳ, 775
 λαιμοτόμους σπάσας κεφαλᾶς,
 πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,
 θήσει κόρας πολυκλαύτους
 δάμαρτά τε Πριάμου. 780
 ἃ δὲ Διὸς Ἑλένα κόρα
 πολυκλαυτος ἐσσεῖται
 πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἐμοὶ
 μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις
 ἐλπίς ἄδε ποτ' ἔλθοι,
 οἷαν αἰ πολύχρυσοι 785
 Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι
 στήσασαι τὰδ' ἐς ἀλλήλας
 παρ' ἱστοῖς μυθεύσουσι·
 τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας 790
 ῥῦμα δακρυόεντανύσας
 πατρίδος οὐλομένης ἀπολωτιεῖ ;
 διὰ σέ, τὰν κύκνου δολιχαύχενος γόνον,
 εἰ δὴ φάτις ἔτυμος,
 ὡς ἔτεκεν Ἄηδα σ' 795
 ὄρνιθι πταμένῳ

Διὸς ὅτ' ἠλλάχθη δέμας,
 εἴτ' ἐν δέλτοις Πιερίσιν
 μῦθοι τὰδ' ἐς ἀνθρώπους
 ἤνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
 τίς ἂν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
 ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
 οὐκ ἐξ ἴσου γὰρ μένομεν Εὐρίπου πέλας.
 οἱ μὲν γὰρ ἡμῶν, ὄντες ἄζυγες γάμων,
 οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε

805

θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὐνίδας
 καὶ παῖδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρωσ
 τῆσδε στρατείας Ἑλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν.
 τοῦμόν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεῶν,

810

ἄλλος δ' ὁ χρήζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.
 γῆν γὰρ λιπὼν Φάρσαλον ἠδὲ Πηλέα
 μένω πῖ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς,
 Μυρμιδόνας ἴσχω· οἱ δ' αἰεὶ προσκείμενοι
 λέγουσ'· Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον

815

ἔτ' ἐκμετρήσαι χρῆ πρὸς Ἰλίου στόλον ;
 δρᾶ γ', εἴ τι δράσεις, ἢ ἄπαγ' οἴκαδε στρατόν,
 τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

ΚΛ.

ὦ παῖ θεᾶς Νηρηῆδος, ἔνδοθεν λόγων
 τῶν σῶν ἀκούσασ' ἐξέβην πρὸ δωμαίων.

820

ΑΧ.

ὦ πότνι' αἰδώς, τῆνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
 γυναιῖκα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην ;

ΚΛ.

οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὐς μὴ πάρος
 κατείδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.

ΑΧ.

τίς δ' εἶ ; τί δ' ἦλθες Δαναῖδῶν ἐς σύλλογον,

825

- γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους ;
- ΚΛ. Λήδας μὲν εἰμι παῖς, Κλυταιμῆστρα δέ μοι ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἀναξ.
- ΑΧ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
αισχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
- ΚΛ. μείνον· τί φεύγεις ; δεξιάν τ' ἐμῆ χερὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
- ΑΧ. τί φῆς; ἐγὼ σοι δεξιάν ; αἰδοίμεθ' ἂν Ἀγαμέμνον', εἰ ψαύοιμεν ὧν μὴ μοι θέμις.
- ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς παῖδ', ὦ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηίδος. 835
- ΑΧ. ποίους γάμους φῆς; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι· εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους καινοὺς ὀρῶσι καὶ γάμου μεμνημένους. 840
- ΑΧ. οὐπάποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σὴν, γύναι, οὐδ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἤλθέ μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ. τί δῆτ' ἂν εἶη ; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς θαύμαζ'· ἐμοὶ γὰρ θαύματ' ἐστὶ τὰπὸ σοῦ.
- ΑΧ. εἴκαζε· κοινόν ἐστιν εἰκάζειν τάδε. 845
ἄμφω γὰρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἴσως.
- ΚΛ. ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας, ὡς εἴξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.
- ΑΧ. ἴσως ἐκερτόμησε κάμῃ καὶ σέ τις.
ἀλλ' ἀμελία δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε. 850
- ΚΛ. χαῖρ'· οὐ γὰρ ὀρθοῖς ὄμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ, ψευδῆς γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.
- ΑΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
- ΠΡ. ὦ ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μείνον· ὦ, σέ τοι λέγω, 855
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.

- ΑΧ. τίς ὁ καλῶν πύλας παροίξας ; ὡς τεταρβηκῶς καλεῖ.
 ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἀβρύνομαι τῷδ' ἢ τύχη γάρ μ' οὐκ ἔῃ.
 ΑΧ. τίνος ; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τὰμα κ' ἀγαμέμνωνος.
 ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος
 πατρός. 860
- ΑΧ. ἔσταμεν· φράζ', εἴ τι χρῆζεις, ὧν μ' ἐπέσχεσ εἵνεκα.
 ΠΡ. ἦ μόνω παρόντε δῆτα ταῦσδ' ἐφέστατον πύλαις ;
 ΚΛ. ὡς μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἐλθέ βασιλείων δόμων.
 ΠΡ. ὦ τύχη πρόνοιά θ' ἡμή, σώσαθ' οὐς ἐγὼ θέλω.
 ΑΧ. ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ὄκνον
 τινά. 865
- ΚΛ. δεξιᾶς ἕκατι μὴ μέλλ', εἴ τι μοι χρῆζεις λέγειν.
 ΠΡ. οἴσθα δῆτά μ' ὅστις ὦν σοὶ καὶ τέκνοις εὐνοὺς ἔφυν.
 ΚΛ. οἶδά σ' ὄντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτρην.
 ΠΡ. χῶτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων
 ἄναξ ;
- ΚΛ. ἦλθες εἰς Ἄργος μεθ' ἡμῶν κάμους ἦσθ' αἰεί ποτε. 870
 ΠΡ. ὦδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὐνοὺς εἰμί, σῶ δ' ἦσσον πόσει.
 ΚΛ. ἐκκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὐστινας στέγεις λόγους.
 ΠΡ. παῖδα σὴν πατῆρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.
 ΚΛ. πῶς ; ἀπέπτυσ', ὦ γεραῖέ, μῦθον· οὐ γὰρ εὖ φρονεῖς.
 ΠΡ. φασγάνῳ λευκῆν φονεύων τῆς τάλαιπώρου δέρην. 875
 ΚΛ. ὦ τάλαιν' ἐγὼ· μεμηνῶς ἄρα τυγχάνει πόσις ;
 ΠΡ. ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σέ καὶ σὴν παῖδα· τοῦτ' οὐκ εὖ
 φρονεῖ.
- ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου ; τίς αὐτὸν οὐπάγων ἀλαστόρων ;
 ΠΡ. θέσφαθ', ὡς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορευῆται στρατός.
 ΚΛ. ποῖ ; τάλαιν' ἐγὼ, τάλαινα δ' ἦν πατῆρ μέλλει
 κτενεῖν. 880
- ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἑλένην Μενέλεως ὅπως λάβη.
 ΚΛ. εἰς ἄρ' Ἰφιγένειαν Ἑλένης νόστος ἦν πεπρωμένος ;

- ΠΡ. πάντ' ἔχεις· Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.
 ΚΛ. ὁ δὲ γάμος τίν' εἶχε πρόφασιν, ἢ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων ;
 ΠΡ. ἔν' ἀγάγοις χαίρουσ' Ἀχιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα
 σὴν. 885
- ΚΛ. ὦ θύγατερ, ἦκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.
 ΠΡ. οἰκτρὰ πάσχετον δὴ οὔσαι· δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων ἔτλη.
 ΚΛ. οἶχομαι τάλαινα, δακρύων νάματ' οὐκέτι στέγω.
 ΠΡ. εἴπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.
 ΚΛ. σὺ δὲ τὰδ', ὦ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος, 890
 ΠΡ. δέλτον ὠχρόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.
 ΚΛ. οὐκ ἐὼν ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην ;
 ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γὰρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὔ.
 ΚΛ. κᾶτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν ;
 ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, ὃς κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895
 ΚΛ. ὦ τέκνον Νηρηΐδος, ὦ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε ;
 ΑΧ. ἔκλυον οὔσαν ἀθλίαν σε, τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.
 ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.
 ΑΧ. μέμφομαι καγὼ πόσει σῶ, κοῦχ ἀπλῶς οὔτω φέρω.
 ΚΛ. οὐκ ἐπαιδεσθήσομαί γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ, 900
 θνητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γὰρ ἐγὼ σεμνύομαι ;
 ἢ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι ;
 ἀλλ' ἄμυνον, ὦ θεᾶς παῖ, τῆ τ' ἐμῆ δυσπραξία
 τῆ τε λεχθείση δάμαρτι σῆ, μάτην μὲν, ἀλλ' ὅμως
 σοὶ καταστέψασ' ἐγὼ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην. 905
 νῦν δ' ἐπὶ σφαγᾶς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἕζεται,
 ὅστις οὐκ ἤμυνας· εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἐξύγης,
 ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.
 πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρος,
 ὄνομα γὰρ τὸ σὸν μ' ἀπώλεσ', ὧ σ' ἀμυναθεῖν χρεῶν, 910
 οὐκ ἔχω βωμόν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,
 οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνωνος κλύεις

ὦμά καὶ πάντολμ' ἀφῖγμαι δ', ὡσπερ εἰσορᾶς, γυνή
 ναυτικὸν στράτευμ' ἀναρχον κάπῃ τοῖς κακοῖς θρασύ,
 χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμῆσης σύ μου 915
 χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'· εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

XO. δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φίλτρον μέγα
 πᾶσιν τε κοινὸν ὡσθ' ὑπερκάνειν τέκνων.

AX. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω,
 ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλᾶν 920
 μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἐξωγκωμένοις.
 λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοῖδ' εἰσὶν βροτῶν
 ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.
 ἔστιν μὲν οὖν ἔν' ἡδὺ μὴ λῖαν φρονεῖν,
 ἔστιν δὲ χῶπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν. 925
 ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεῖς
 Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.
 καὶ τοῖς Ἀτρεΐδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
 πεισόμεθ'· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι·
 ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν 930
 παρέχων, Ἄρη τὸ κατ' ἐμέ κοσμήσω δορί.
 σέ δ', ὧ παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων,
 ἃ δὴ κατ' ἀνδρα γίγνεται νεανίαν,
 τοσοῦτον οἴκτον περιβαλὼν καταστελῶ,
 κούποτε κόρη σὴ πρὸς πατρός σφαγήσεται, 935
 ἐμὴ φατισθεῖς· οὐ γὰρ ἐμπλέκειν πλοκάς
 ἐγὼ παρέξω σῶ πόσει τοῦμόν δέμας.
 τοῦνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἦρατο,
 τοῦμόν φονεύσει παῖδα σὴν· τὸ δ' αἴτιον
 πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτ' ἐστὶ σῶμ' ἐμόν, 940
 εἰ δι' ἐμ' ὀλεῖται διὰ τε τοὺς ἐμοὺς γάμους
 ἢ δεινὰ τλᾶσα κοῦκ ἀνεκτὰ παρθένος,
 θαυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξι' ἠτιμασμένη.

ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνὴρ,
 ἐγὼ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν, 945
 ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
 εἵπερ φονεύσει τοῦμόν ὄνομα παῖδα σὴν.
 μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
 Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος ἢ μ' ἐγείνατο,
 οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἀναξ, 950
 οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις·
 ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις, ὄρισμα βαρβάρων,
 ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
 Φθίας δὲ τοῦνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
 πικρὸς δὲ προχύτας χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται 955
 Κάλχας ὁ μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ,
 ὃς ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ ψευδῆ λέγει
 τυχῶν· ὅσ' ἂν δὲ μὴ τύχη, διοίχεται ;
 οὐ τῶν γάμων ἕκατι, μυρίαί κόραι
 θηρῶσι λέκτρον τοῦμόν, εἴρηται τόδε· 960
 ἀλλ' ὕβριν ἡμᾶς ὕβρισ' Ἀγαμέμνων ἀναξ.
 χρῆν δ' αὐτὸν αἰτεῖν τοῦμόν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
 θήραμα παιδός· ἢ Κλυταιμῆστρα δ' ἐμοὶ
 μάλιστ' ἐπέισθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.
 ἔδωκα τᾶν Ἑλλήσιν, εἰ πρὸς Ἴλιον 965
 ἐν τῷδ' ἕκαμνε νόστος· οὐκ ἠρνούμεθ' ἂν
 τὸ κοινὸν αὔξειν ὦν μέτ' ἐστρατευόμεν.
 νῦν δ' οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις
 ἐν εὐμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
 τάχ' εἴσεται σίδηρος, ὄν, πρὶν ἐς Φρύγας 970
 ἐλθεῖν, φόνου κηλῦσιν αἵματος χρανῶ,
 εἴ τίς με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
 ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηνά σοι
 μέγιστος, οὐκ ὦν· ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.

- ΧΟ. ἔλεξας, ὦ παῖ Πηλέως, σοῦ τ' ἄξια 975
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ.
- ΚΑ. φεῦ
πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινα
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἦν αἰνῶσ' ἄγαν. 980
αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ἰδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν γ' ἐμῶν·
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κἂν ἄπωθεν ἦ
ἀνὴρ ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὠφελεῖν.
οἴκτιρε δ' ἡμᾶς· οἴκτρα γὰρ πεπόνθαμεν. 985
ἦ πρῶτα μὲν σε γαμβρὸν οἰηθεῖς' ἔχειν
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἰτά σοι τάχα
ἔρνος γένοιτ' ἂν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὅ σε φυλάξασθαι χρεῶν.
ἀλλ' εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη· 990
σοῦ γὰρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἰκέτιν σὸν περιπτύξαι γόνου;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἤξει, δι' αἰδοῦς ὅμμ' ἔχουσ' ἐλεύθερον·
εἰ δ' οὐ παρούσης ταῦτά τεύξομαι σέθεν, 995
μενέτω κατ' οἴκους· σεμνὰ γὰρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατὸν αἰδεῖσθαι χρεῶν.
- ΑΧ. σὺ μῆτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὄψιν εἰς ἐμήν,
μῆτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθέες ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γὰρ ἀθρόος, ἀργὸς ὢν τῶν οἴκοθεν,
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ· 1000
πάντως δέ μ' ἰκετεύοντες ἤξουσ' εἰς ἴσον,
εἴτ' ἀνικετεύτως· εἷς ἐμοὶ γὰρ ἐστ' ἀγῶν
μέγιστος, ὅμᾳς ἐξαπαλλάξαι κακῶν.

- ὡς ἔν γ' ἀκούσασ' ἴσθι μὴ ψευδῶς μ' ἔρεϊν· 1005
 ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν
 θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἦν σώσω κόρην.
- ΚΛ. ὄναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
 ΑΧ. ἄκουε δὴ νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμ' ἔχη καλῶς.
- ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας ; ὡς ἀκουστέον γέ σου. 1010
 ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
 ΚΛ. καχός τις ἐστί καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
 ΑΧ. ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους.
 ΚΛ. ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.
 ΑΧ. ἰκέτευ' ἐκεῖνον μὴ κτείνειν τέχνα· 1015
 ἦν δ' ἀντιβαίνη, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·
 εἰ γὰρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τοῦμόν χρεῶν
 χωρεῖν. ἔχει γὰρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.
 κἀγὼ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
 στρατός τ' ἂν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020
 λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.
 καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἡδονὴν φίλοις
 σοί τ' ἂν γένοιτο κἂν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.
- ΚΛ. ὡς σῶφρον' εἶπας· δραστέον δ' ἅ σοι δοκεῖ.
 ἦν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὧν ἐγὼ θέλω, 1025
 ποῦ σ' αὖθις ὀψόμεσθα ; ποῖ χρή μ' ἀθλίαν
 ἐλθοῦσαν εὐρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν ;
- ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὐ χρεῶν φυλάζομεν,
 μὴ τίς σ' ἴδη στείχουσαν ἐπτοημένην
 Δαναῶν δι' ὄχλου· μηδὲ πατρῶον δόμον 1030
 αἴσχυν'· ὁ γὰρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἄξιος
 κακῶς ἀκούειν· ἐν γὰρ Ἑλλήσιν μέγας.
- ΚΛ. ἔσται τάδ'· ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεῶν.
 εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιος ὦν ἀνὴρ σύ τοι
 ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν ; 1035

- ΧΟ.στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
 μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
 συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
 σᾶν ἔστασεν ἰαχάν, 1040
 ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἰ καλλιπλόκαμοι
 Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
 χρυσεοσάνδαλον ἔγνος
 ἐν γὰ κρούουσαι
 Πηλέως ἐς γάμον ἦλθον, 1045
 μελωδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδαν·
 Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσαι
 Πηλιάδα καθ' ὕλαν.
 ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
 λέκτρων τρύφημα φίλον, 1050
 χρυσεοῖσιν ἄφυσσε λοιβάν
 ἐν κρατήρων γυάλοις,
 ὁ Φρύγιος Γανυμήδης.
 παρὰ δὲ λευκοφαῆ ψάμαθον
 εἰλισσόμεναι κύκλια 1055
 πεντήκοντα κόραι Νηρέως
 γάμους ἐχόρευσαν.
- ἀντιστρ. ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα
 θίασος ἔμολεν ἵπποβάτας
 Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τᾶν 1060
 θεῶν κρατῆρά τε Βάκχου.
 μέγα δ' ἀνέκλαγον ὦ Νηρηϊ κόρα,
 παῖδα σὲ Θεσσαλία μέγα φῶς
 μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
 εἰδῶς γεννάσειν 1065
 Χείρων ἐξονόμαζεν,
 ὃς ἕξει χθόνα λογχήρεσι σὺν Μυρμιδόνων

- ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
 γᾶθεν ἐκπυρώσων, 1070
 περὶ σώματι χρυσέων
 ὄπλων Ἑφαιστοπόνων
 κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
 ματρός δωρήματ' ἔχων
 Θέτιδος, ἃ νιν ἔτικτε. 1075
 μακάριον τότε δαίμονες
 τᾶς εὐπάτριδος
 Νηρηϊδός τ' ἔθεσαν γάμον
 Πηλέως θ' ὕμεναίους.
- ἐπὼδ. σέ δ', ὦ κόρα, στέψουσι καλλικόμεαν 1080
 πλόκαμον Ἀργεῖοι βαλιὰν
 ὥστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν ὄρειαν
 μόσχον ἀκήρατον, βρότειον
 αἰμάσσοντες λαϊμόν·
 οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ' 1085
 ἐν ροιβδήσεσι βουκόλων,
 παρὰ δὲ ματέρι νυμφοκόμον
 Ἰναχίδαις γάμον.
 ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ
 τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον ; 1090
 ὁπότε τὸ μὲν ἄσεπτον ἔχει
 δύνασιν, ἃ δ' ἀρετὰ κατόπι-
 σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ
 καὶ μὴ κοινὸς ἀγὼν βροτοῖς, 1095
 μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθη.
- ΚΛ. ἐξῆλθον οἴκων προσκοπούμενη πόσιν,
 χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας.
 ἐν δακρύοισι δ' ἢ τάλαινα παῖς ἐμή,
 1100
 πολλὰς ἰεῖσα μεταβολὰς ὄδυρμάτων,

- θάνατον ἀκούσασ', ὃν πατὴρ βουλεύεται.
 μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
 Ἀγαμέμνωνος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
 ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὐρεθήσεται. 1105
- ΑΓΑ. Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἐξῶ δόμων
 ἠύρηχ', ἴν' εἶπω παρθένου χωρὶς λόγου,
 οὐς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.
- ΚΛ. τί δ' ἔστιν, οὐ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται ;
 ΑΓΑ. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα· 1110
 ὡς χέρνιβες πάρεισιν ἠὺτρεπισμένοι,
 προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
 μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἄς θεᾶ πεσεῖν χρεῶν
 Ἀρτέμιδι, μέλανος αἵματος φυσθήματα.
- ΚΛ. τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου 1115
 οὐκ οἶδ' ὅπως χρῆ μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν.
 χώρει δέ, θύγατερ, ἐκτός· οἶσθα γὰρ πατρὸς
 πάντως ἂ μέλλει. χυπὸ τοῖς πέπλοις ἄγε
 λαβοῦσ' Ὀρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
 ἰδοὺ πάρεστιν ἤδε πειθαρχοῦσά σοι. 1120
 τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸ τῆσδε κάμαυτῆς φράσω.
- ΑΓΑ. τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἠδέως ὀραῖς,
 ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὄμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους ;
- ΚΛ. φεῦ·
 τίν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχῆ, κακῶν ;
 ἅπανσι γὰρ πρῶτοισι χρήσασθαι πάρα 1125
 κὰν ὑστάτοισι κὰν μέσοισι πανταχοῦ.
- ΑΓΑ. τί δ' ἔστιν ; ὡς μοι πάντες εἰς ἐν ἦκατε,
 σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων.
- ΚΛ. εἴφ' ἂν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.
 ΑΓΑ. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω. 1130
 ΚΛ. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν ;

- ΑΓΑ. ἔα.
τλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἂ μή σε χρή.
- ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,
κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.
- ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾶς εἰκότ', εἰκότ' ἂν κλύοις.
- ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι. 1135
- ΑΓΑ. ὦ πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαιμόνων τ' ἐμός.
- ΚΛ. κάμός γε καὶ τῆσδ', εἷς τριῶν δυσδαιμόνων.
- ΑΓΑ. τίς σ' ἠδίκησε ;
- ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ;
ὁ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.
- ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου. 1140
- ΚΛ. πάντ' οἶδα καὶ πέτυσμ', ἂ σὺ μέλλεις με δρᾶν'
αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾶν ὁμολογοῦντός ἐστί σου
καὶ τὸ στενάζειν· πολλὰ μὴ κάμης λέγων.
- ΑΓΑ. ἰδοῦ σιωπῶ· τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ ; 1145
- ΚΛ. ἄκουε δὴ νυν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
κούκέτι παρφοδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
πρῶτον μὲν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὄνειδίσω,
ἔγημας ἄκουσάν με κάλαβες βία,
τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών, 1150
βρέφος τε τοῦμόν ζῶν προσουδίσας πέδω,
μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
καὶ τῷ Διός γε παῖδ' ἐμῷ τε συγγόνω
ἵπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην·
πατῆρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο 1155
ἰκέτην γενόμενον, τὰμὰ δ' ἔσχες αὖ λέχη.
οὐ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σὲ καὶ δόμους
συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦ γυνή,
ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν

μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε 1160
 χαίρειν θύραζέ τ' ἐξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
 σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
 δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναικ' ἔχειν.
 τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι
 τόνδ', ὧν μιᾶς σὺ τλημόνωσ μ' ἀποστερεῖς. 1165
 κἄν τίς σ' ἔρηται, τίνος ἕκατί νιν κτενεῖς,
 λέξον, τί φήσεις ; ἢ 'με χρῆ λέγειν τὰ σά ;
 Ἐλένην Μενέλωσ ἵνα λάβῃ· καλόν γέ τοι
 κακῆσ γυναικὸσ μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα·
 τάχθιστα τοῖσι φιλτάτοισ ὠνούμεθα. 1170
 ἄγ', ἦν στρατεύσῃ καταλιπὼν μ' ἐν δώμασιν,
 κἀκεῖ γένη σὺ διὰ μακρᾶσ ἀπουσίασ,
 τίν' ἐν δόμοισ με καρδίαν ἔξειν δοκεῖσ,
 ὅταν θρόνουσ μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούσ,
 κενούσ δὲ παρθενῶνασ, ἐπὶ δὲ δακρυόισ 1175
 μόνῃ κάθωμαι, τῆνδε θρηγνυδοῦσ' ἀεὶ·
 ἀπώλεσέν σ', ὦ τέκνον, ὁ φυτεύσασ πατῆρ,
 αὐτὸσ κτανών, οὐκ ἄλλοσ οὐδ' ἄλλῃ χερὶ,
 τοιόνδε μῖσσοσ καταλιπὼν πρὸσ τοὺσ δόμουσ.
 ἐπεὶ βραχείασ προφάσεωσ ἐνδεῖ μόνον, 1180
 ἐφ' ἧ σ' ἐγὼ καὶ παῖδεσ αἰ λειψιμμένοι
 δεξόμεθα δέξιν ἦν σε δέξασθαι χρεών.
 μῆ δῆτα πρὸσ θεῶν μήτ' ἀναγκάσῃσ ἐμὲ
 κακῆν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸσ γένη.
 εἶεν·
 θύσεισ σὺ δὴ παῖδ'. ἔνθα τίνασ εὐχάσ ἐρεῖσ ; 1185
 τί σοι κατεύξει τάγαθόν, σφάζων τέκνον ;
 νόστον πονηρόν, οἴκοθέν γ' αἰσχυρῶσ ἰών ;
 ἀλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθόν εὐχεσθαί τί σοι ;
 ἢ τᾶρ' ἀσυνέτουσ τοὺσ θεούσ ἡγοίμεθ' ἄν,

- εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὐφρον' ἤσομεν. 1190
- ἤκων δ' ἐς Ἄργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς ;
 ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέφεται
 παίδων σ', ἐὰν σφῶν προέμενος κτάνῃς τινά ;
 ταῦτ' ἤλθες ἤδη διὰ λόγων ; ἢ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ ; 1195
- ὄν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν·
 βούλεσθ', Ἀχαιοί, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα ;
 κλῆρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεῶν.
 ἐν ἴσῳ γὰρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μὴ σ' ἐξάιρετον
 σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σὴν· 1200
- ἢ Μενέλεων πρὸ μητρὸς Ἐρμιόνην κτανεῖν,
 οὐπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἢ τὸ σὸν
 σῶζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
 ἢ δ' ἐξαμαρτοῦσ' ὑπότροπος νεάνιδα
 Σπάρτη κομίζουσ', εὐτυχῆς γενήσεται. 1205
- τούτων ἄμειψαί μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω·
 εἰ δ' εὖ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
 τὴν σὴν τε κάμην παῖδα, καὶ σώφρων ἔσει.
- ΧΟ. πιθοῦ· τὸ γάρ τοι τέκνα συνσῶζεις καλόν,
 Ἀγάμεμνον· οὐδεὶς τοῖσδ' ἂν ἀντίποι βροτῶν. 1210
- ΙΦ. εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον, ὦ πάτερ, λόγον,
 πείθειν ἐπάδουσ', ὥσθ' ὀμαρτεῖν μοι πέτρας,
 κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὐς ἐβουλόμην,
 ἐνταῦθ' ἂν ἤλθον· νῦν δὲ τὰπ' ἐμοῦ σοφά,
 δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν. 1215
- ἱκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν
 τὸ σῶμα τοῦμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἦδε σοι,
 μὴ μ' ἀπολέσης ἄωρον· ἠδὲ γὰρ τὸ φῶς
 λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μὴ μ' ἰδεῖν ἀναγκάσῃς.
 πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220

πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
 φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
 λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὄδ' ἄρά σ', ὦ τέκνον,
 εὐδαίμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι,
 ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ ; 1225
 οὐμὸς δ' ὄδ' ἦν αὔτε περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
 γένειον, οὔ νῦν ἀντιλάζυμαι χερί.
 τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
 ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
 πόνων τιθηνούς ἀποδιδουῶσά σοι τροφάς ; 1230
 τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
 σὺ δ' ἐπιλέλῃσαι, καί μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
 μή, πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρείως πατρός
 καὶ τῆσδε μητρός, ἢ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμέ
 νῦν δευτέραν ὠδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
 τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
 Ἑλένης τε ; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῶμῳ, πάτερ ;
 βλέπον πρὸς ἡμᾶς, ὄμμα δὸς φίλημά τε,
 ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
 μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις· 1240
 ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σὺ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
 ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ἰκέτευσον πατρός
 τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἴσθημά τοι
 κἀν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
 ἰδοὺ σίωπῶν λίσσεταιί σ' ὄδ', ὦ πάτερ. 1245
 ἀλλ' αἶδεσαί με καὶ κατοίκτιρον βίον·
 ναί, πρὸς γενείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
 ὁ μὲν νεοσσὸς ὦν ἔθ', ἢ δ' ἠϋξημένη.
 ἐν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
 τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἤδιστον βλέπειν, 1250
 τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαινεται δ' ὅς εὐχεται

- θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.
- ΧΟ. ὦ τλήμων Ἑλένη, διὰ σέ καί τοὺς σοὺς γάμους
ἀγῶν Ἀτρείδαις καὶ τέκνοις ἤκει μέγας.
- ΑΓΑ. ἐγὼ τὰ τ' οἰκτρὰ συνेतὸς εἰμι καὶ τὰ μῆ, 1255
φίλων ἐμαυτοῦ τέκνα· μαινοίμην γὰρ ἄν.
δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μῆ· τοῦτο γὰρ πρᾶξαί με δεῖ.
ὄραθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
χαλκέων θ' ὄπλων ἀνακτες Ἑλλήνων ὅσοι, 1260
οἷς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,
εἰ μῆ σε θύσω, μάντις ὡς Κάλχας λέγει,
οὐδ' ἔστι Τροίας ἐξελεῖν κλεινὸν βᾶθρον.
μέμνηε δ' Ἀφροδίτη τις Ἑλλήνων στρατῶ
πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα, 1265
παῦσαί τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἑλληνικῶν
οἷ τὰς τ' ἐν Ἀργεῖ παρθένους κτενοῦσί μου
ὑμᾶς τε κάμέ, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.
οὐ Μενελεύς με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα, 1270
ἀλλ' Ἑλλάς, ἧ δεῖ, κἂν θέλω, κἂν μῆ θέλω,
θῦσαί σε· τούτου δ' ἤσσονες καθέσταμεν.
ἐλευθέραν γὰρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὑπο
Ἑλληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βία. 1275
- ΚΛ. ὦ τέκνον, ὦ ξένοι,
οἷ γῶ θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.
φεύγει σε πατήρ Αἰδη παραδούς.
- ΙΦ. οἷ γῶ, μᾶτερ, ταῦτόν γὰρ δὴ
μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης, 1280
κούκέτι μοι φῶς
οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰὼ ἰὼ.

- νιφόβολον Φρυγῶν νάπος Ἰδαζ τ'
 ὄρεα, Πρίαμος ὅθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε 1285
 ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας
 ἐπὶ μόρφῳ θανατόεντι
 Πάριν, ὃς Ἰδαῖος
 Ἰδαῖος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.
 μὴ ποτ' ὄφελεν τὸν ἀμφὶ 1290
 βουσι βουκόλον τραφέντ'
 [Ἀλέξανδρον]
 οἰκίσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὕδωρ, ὅθι
 κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται
 λειμών τ' ἔρνεσι θάλλων 1295
 χλωροῖς, αὖ ῥοδόεντα
 ἄνθε' ὑακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν·
 ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε
 καὶ δολιόφρων Κύπρις
 Ἦρα θ' Ἑρμᾶς θ', ὁ Διὸς ἄγγελος, 1300
 ἅ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα
 Κύπρις, ἅ δὲ δουρὶ Παλλὰς,
 Ἦρα τε Διὸς ἀνακτος
 εὐναῖσι βασιλίσιν, 1305
 κρίσιν ἐπὶ στυγνὰν ἔριν τε
 καλλονᾶς, ἐμοὶ δὲ θάνατον,
 πομπὰν φέροντα Δαναΐδαισιν, ἅς κόραν 1310
 προθύματ' ἔλαχεν Ἄρτεμις πρὸς Ἴλιον·
 ὁ δὲ τεκῶν με τὰν τάλαιναν,
 ὦ μᾶτερ, ὦ μᾶτερ,
 οἴχεται προδοὺς ἔρημον. 1315
 ὦ δυστάλαιν' ἐγώ, πικρὰν
 πικρὰν ἰδοῦσα δυσελέναν,

- φονεύομαι, διόλλυμαι
 σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.
 μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
 πρύμνας ἄδ' Αὐλὶς δέξασθαι 1320
 τοῦσδ' εἰς ὄρμους ἐς Τροίαν
 ὄφελεν ἐλάταν πομπαίαν,
 μηδ' ἀνταίαν Εὐρίπω
 πνεῦσαι πομπᾶν Ζεὺς, μειλίσσων
 αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν 1325
 λαίφεσι χαίρειν,
 τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,
 τοῖς δ' ἐξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,
 τοῖσι δὲ μέλλειν.
 ἧ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἧ πολύμοχθον 1330
 ἀμερίων· τὸ χρεῶν δέ τι δύσποτμον
 ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.
 ἰὼ ἰὼ,
 μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχρα
 Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρίς κόρα. 1335
- ΧΘ. ἐγὼ μὲν οἰκτίρω σε συμφορᾶς κακῆς
 τυχοῦσαν, οἷας μήποτ' ὄφελος τυχεῖν.
- ΙΦ. ὦ τεκοῦσ', ὦ μῆτερ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.
- ΚΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, ᾧ σὺ
 δεῦρ' ἐλήλυθας·
- ΙΦ. διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας. 1340
- ΚΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις ;
- ΙΦ. ἀνδρα τόνδ' ἰδεῖν αἰσχύνομαι.
- ΚΛ. ὡς τί δή ;
- ΙΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.
- ΚΛ. οὐκ ἐν ἀβρότῃ χειῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.
 ἀλλὰ μίμν' οὐ σεμνότητος ἔργον, ἦν ὀνώμεθα.

- ΑΧ. ὦ γύναι τάλαινα, Λήδας θυγάτερ.
 ΚΛ. οὐ ψευδῆ θροεῖς. 1345
 ΑΧ. δειν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.
 ΚΛ. τὴν βοήν σήμαινέ μοι.
 ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.
 ΚΛ. πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων.
 ΑΧ. ὡς χρεῶν σφάζαι νιν.
 ΚΛ. κούδεις τοῖσδ' ἐναντία λέγει;
 ΑΧ. ἐς θόρυβον ἐγὼ τοι καὐτὸς ἤλυθον.
 ΚΛ. τίν', ὦ ξένε;
 ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.
 ΚΛ. μῶν κόρην σφάζων ἐμήν; 1350
 ΑΧ. αὐτὸ τοῦτο.
 ΚΛ. τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν;
 ΑΧ. πάντες Ἑλληγες.
 ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδῶν οὐ σοι παρῆν;
 ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐχθρός.
 ΚΛ. δι' ἅρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.
 ΑΧ. οἱ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἤσσανα.
 ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί;
 ΑΧ. τὴν ἐμήν μέλλουσαν εὔνιν μὴ κτανεῖν.
 ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355
 ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατήρ μοι.
 ΚΛ. κ' Ἀργόθεν γ' ἐπέμψατο.
 ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
 ΚΛ. τὸ πολὺ γὰρ δεινὸν κακόν.
 ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.
 ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἰς;
 ΑΧ. εἰσορᾶς τεύχη φέροντας τοῦσδε;
 ΚΛ. ὄναιο τῶν φρενῶν.
 ΑΧ. ἀλλ' ὄνησόμεσθα.

- ΚΛ. παῖς ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360
- ΑΧ. οὐκ, ἔμοῦ γ' ἐκόντος.
- ΚΛ. ἤξει δ' ὅστις ἄψεται κόρης;
- ΑΧ. μυριοί γ' ἄξει δ' Ὀδυσσεύς.
- ΚΛ. ἄρ' ὁ Σισύφου γόνος ;
- ΑΧ. αὐτὸς οὗτος.
- ΚΛ. ἴδια πράσσω, ἢ στρατοῦ ταχθεὶς ὑπο ;
- ΑΧ. αἰρεθεὶς ἐκῶν.
- ΚΛ. πονηράν γ' αἴρεσιν, μαιφονεῖν.
- ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.
- ΚΛ. ἄξει δ' οὐχ ἐκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365
- ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἐθείρας.
- ΚΛ. ἐμέ δὲ δρᾶν τί χρὴ τότε ;
- ΑΧ. ἀντέχου θυγατρός.
- ΚΛ. ὡς τοῦδ' εἶνεκ' οὐ σφαγήσεται ;
- ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει.
- ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε
 τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
 σῶ πρόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ῥάδιον. 1370
 τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
 ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὄραν χρὴ, μὴ διαβληθῆ στρατῶ,
 καὶ πλέονι πρᾶξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
 οἷα δ' εἰσηλθέν μ', ἄκουσον, μῆτερ, ἐννοουμένην·
 καταθανεῖν μὲν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸ βούλομαι 1375
 εὐκλεῶς πρᾶξι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσσχενές.
 δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
 εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἢ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
 κὰν ἐμοὶ πορθμὸς τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί.
 τὰς τε μελλούσας γυναῖκας μή τι δρῶσι βάρβαροι, 1380
 μηδ' ἔθ' ἀρπάξωσιν εὐνάς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος
 τὸν Ἑλένης τείσαντας ὄλεθρον, ἦν ἀνήρτασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι, καί μου κλέος,
 Ἑλλάδ' ὡς ἠλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεών· 1385
 πᾶσι γάρ μ' Ἑλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ·
 ἀλλὰ μυριοὶ μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυριοὶ δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἠδίκημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροὺς χυπὲρ Ἑλλάδος θανεῖν·
 ἢ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτ' ; ἔχοιμεν ἄρ' ἂν ἀντειπεῖν ἔπος ;
 κάπ' ἐκεῖν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς εἶνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἷς γ' ἀνὴρ κρείστων γυναικῶν μυρίων ὄραν φῶτος.
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τοῦμὸν Ἀρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδὼν γενήσομαι ἡ γῶ θνητὸς οὔσα τῇ θεῷ ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τοῦμὸν Ἑλλάδι.
 θύετ' ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γὰρ μνημέϊά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὔτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμὴ·
 βάρβάρων γ' Ἑλληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, 1400
 μῆτερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

ΧΟ. τὸ μὲν σὸν, ὦ νεᾶνι, γενναίως ἔχει·
 τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

ΑΧ. Ἀγαμέμνωνος παῖ, μακάριόν μέ τις θεῶν
 ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων. 1405
 ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν Ἑλλάδ', Ἑλλάδος δὲ σέ·
 εὖ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·
 τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦσ', ὅ σου κρατεῖ,
 ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τὰναγκαῖά τε.
 μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται 1410
 ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἶ.
 ὄρα δ'· ἐγὼ γὰρ βούλομαι σ' εὐεργετεῖν
 λαβεῖν τ' ἐς οἴκους· ἄχθομαί τ', ἴστω Θεέτις,

- εἰ μὴ σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθῶν· ἄθρησον, ὁ θάνατος δεινὸν κακόν. 1415
- ΙΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη.
ἡ Τυνδαρίς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ', ὦ ξένε,
μὴ θνήσκε δι' ἐμέ μῆδ' ἀποκτείνης τινά.
ἔα δὲ σῶσαι μ' Ἑλλάδ', ἣν δυνώμεθα. 1420
- ΑΧ. ὦ λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γὰρ
φρονεῖς· τί γὰρ τάληθές οὐκ εἶποι τις ἄν ;
ὅμως δ' ἴσως γε κἂν μεταγνοίης τάδε·
ὡς οὖν ἄν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ, λελέξεται· 1425
ἐλθῶν τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ὡς οὐκ ἐάσω σ' ἀλλὰ κωλύσω θανεῖν.
χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἴδης.
οὐκουν ἐάσω σ' ἀφροσύνη τῇ σῇ θανεῖν· 1430
ἐλθῶν δὲ σὺν ὅπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.
- ΙΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας ;
ΚΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.
ΙΦ. παῦσαι· ἄμὲ μὴ· κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ. 1435
ΚΛ. λέγ', ὡς παρ' ἡμῶν γ' οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.
ΙΦ. μῆτ' οὖν τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμης τριχός,
μῆτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχη πέπλους.
ΚΛ. τί δὴ τόδ' εἶπας, τέκνον ; ἀπολέσασά σε ;
ΙΦ. οὐ σὺ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμέ δ' εὐκλεῆς ἔσει. 1440
ΚΛ. πῶς εἶπας ; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεῶν ;
ΙΦ. ἥμιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
ΚΛ. τί δὴ ; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται ;
ΙΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.

- ΚΛ. ἄλλ', ὦ τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γὰρ εὔ. 1445
 ΙΦ. ὡς εὐτυχοῦσά γ' Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις.
 ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλλω σέθεν;
 ΙΦ. μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψης πέπλους.
 ΚΛ. εἶπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένους;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὀρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσαι νιν ὕστατον θεωμένη.
 ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὅτι κατ' Ἄργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἄμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεινούς ἀγῶνας διὰ σέ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλω δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἶσιν ἄξων πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ' οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἐχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ· 1460
 μέν' ὡς ἐμοί τε σοί τε κάλλιον τόδε.
 πατρός δ' ὀπαδῶν τῶνδ' εἰς τίς με πειμπέτω
 Ἀρτέμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
 ΚΛ. ὦ τέκνον, οἴχει;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ὡς ὄραξ γ', εὔ καξίως. 1465
 ΚΛ. σχέε, μὴ με προλίπηρς.
 ΙΦ. οὐκ εὔ στάζειν δάκρυ.
 ὁμῆες δ' ἐπευφημήσατ', ὦ νεάνιδες,
 παιᾶνα τῆμῃ συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἄρτεμιν· ἴτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἰθέσθω δὲ πῦρ 1470

προχύταις καθαρσίοισι, καὶ πατὴρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμόν· ὡς σωτηρίαν
Ἐλλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.

- ἄγετέ με τὰν Ἰλίου 1475
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν,
στέφεια περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε· πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγὰς.
ἐλίσσεται ἄμφι ναὸν ἄμφι βωμόν Ἄρτεμιν 1480
ἄνασσαν, Ἄρτεμιν
τὰν μάκαιραν· ὡς ἐμοῖσιν, εἰ χρεῶν,
αἵμασι θύμασί τε 1485
θέσφατ' ἐξαλείψω.
ὦ πότνια πότνια μᾶτερ, ὡς δάκρυά γέ σοι
δώσομεν ἀμέτερα·
παρ' ἱεροῖς γὰρ οὐ πρέπει. 1490
ἰὼ ἰὼ, νεάνιδες,
συνεπαεῖδεται Ἄρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἵνα τε δόρατα μέμονε δαΐα 1495
δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος
στενοπόροισιν ὄρμοις.
ἰὼ, γᾶ μᾶτερ ὦ Πελασγία,
Μυκηναῖαί τ' ἐμαὶ θεράπναι.
ΧΟ. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500
Κυκλωπίων πόνον χερῶν ;
ΙΦ. ἔθρέψαθ' Ἑλλάδι με φάος·
θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι.
ΧΟ. κλέος γὰρ οὗ σε μὴ λίπη.
ΙΦ. ἰὼ ἰὼ. 1505

- λαμπαδοῦχος ἀμέρα Δι-
 ός τε φέγγος, ἕτερον
 ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
 χαῖρέ μοι, φίλον φάος.
- ΧΟ. ἰῶ ἰῶ. ἴδεσθε τὰν Ἴλίῳ
 καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
 στείχουσαν, ἐπὶ κάρᾳ στέφεα
 βαλλομένην
 χερνίβων τε παγᾶς,
 βωμόν διαίμονος θεᾶς
 ῥανίσιν αἵματορρύτοις
 θανοῦσαν εὐφυᾶ τε σώματος δέραν
 [σφαγεῖσαν.]
 εὐδροσοὶ παγαὶ πατρῶαι
 μένουσι χέρνιβές τέ σε
 στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
 Ἰλίου πόλιν μολεῖν.
 ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
 κλήσωμεν Ἄρτεμιν, θεῶν ἀνασσᾶν,
 ὡς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ.
 ὦ πότνια πότνια, θύμασιν βροτησίους
 χαρεῖσα, πέμψον ἐς Φρυγῶν
 γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
 καὶ δολόεντα Τροίας ἔδη,
 Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
 Ἑλλάδι κλεινότατον στέφανον
 δὸς ἀμφὶ κάρᾳ θ' ἐὸν
 κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.
- ΑΓΓ. ὦ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμῆστρα, δόμων
 ἔξω πέρασον, ὡς κλύης ἐμῶν λόγων.
- ΚΛ. φθογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,

ταρβούσα τλήμων κάκπεπληγμένη φόβω, 1535
 μή μοί τιν' ἄλλην ζυμφορὰν ἤκης φέρων
 πρὸς τῇ παρούσῃ.

ΑΓΓ. σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
 Θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημεῖναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράζ' ὅσον τάχος.

ΑΓΓ. ἀλλ' ὦ φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς. 1540

λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἣν τι μὴ σφαλεῖσά που
 γνώμη ταραξῆη γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.

ἐπεὶ γὰρ ἰκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης

'Αρτέμιδος ἄλσος λείμακας τ' ἀνθροφόρους,
 ἔν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος, 1545

σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθύς Ἀργείων ὄχλος
 ἠθροίζεθ'. ὡς δ' ἐσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἀναξ

ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
 ἀνεστέναζε, κάμπαλιν στρέψας κᾶρα

δάκρυα προῆκεν ὀμμάτων πέπλον προθείς. 1550

ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον

ἔλεξε τοιάδ': ὦ πάτερ, πάρειμί σοι,

τοῦμόν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας

καὶ τῆς ἀπάσης. Ἑλλάδος γαίης ὑπερ

θῦσαι δίδωμ' ἐκοῦσα πρὸς βωμόν θεᾶς 1555

ἄγοντας, εἶπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

καὶ τοῦπ' ἔμ' εὐτυχεῖτε καὶ νικηφόρου

δορὸς τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.

πρὸς ταῦτα μὴ ψάυση τις Ἀργείων ἐμοῦ·

σιγῇ παρέξω γὰρ δέρον ἐσκαρδίως. 1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων

εὐψυχίαν τε κἀρετὴν τῆς παρθένου.

στάς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ὦ τόδ' ἦν μέλον,

εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῶ·

- Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν ὀξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔστεψεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλω βωμῶν θεᾶς
 λαβῶν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβας θ' ὁμοῦ,
 ἔλεξε δ' ὦ παῖ Ζηνός, ὦ θηροκτόνε, 1570
 τὸ λαμπρὸν εἰλίσσοις ἐν εὐφρόνῃ φάος,
 δέξαι τὸ θῦμα τόδ', ὅ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἀναξ θ' ὁμοῦ,
 ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης,
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα 1575
 Τροίας τε πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεΐδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
 ἱερεὺς δὲ φάσγανον λαβῶν ἐπήύξατο,
 λαίμων τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξαιεν ἄν·
 ἐμοὶ δ' ἐσθῆι τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάστην νενευκῶς θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄραν·
 πληγῆς σαφῶς γὰρ πᾶς τις ἦσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οἷ γῆς εἰσέδου·
 βοᾷ δ' ἱερεὺς, ἅπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἀελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
 φάσμι, οὐ γε μηδ' ὀρωμένους πίστις παρῆν·
 ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ
 ἰδεῖν μεγίστη διαπρεπῆς τε τὴν θέαν,
 ἧς αἶμα βωμῶν ραῖνεν ἄρδην τῆς θεοῦ.
 κὰν τῶδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς; χαίρων ἔφη 1590
 ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὄρατε τήνδε θυσίαν, ἣν ἡ θεὸς
 προύθηκε βωμίαν, ἔλαβον ὄρειδρόμον·
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὥς μὴ μιάνῃ βωμῶν εὐγενεῖ φόνω. 1595

- ἔλεώς ἄποιν' ἐδέξατ', οὐρίον τε πλοῦν
 δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
 πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
 χῶρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρα τῆδε δεῖ
 λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς 1600
 Αἰγαῖον οἶδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἅπαν
 κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἡφαίστου φλογί,
 τὰ πρόσφορ' ἠϋξασθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
 πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε,
 λέγειν θ' ὁποῖαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
 καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
 ἐγὼ παρῶν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὄρων λέγω·
 ἢ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
 λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
 ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
 σφῆζουσί θ' οὐς φιλοῦσιν· ἡμαρ γὰρ τόδε
 θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σῆν.
- ΧΟ. ὡς ἦδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
 ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
- ΚΛ. ὦ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμμα θεῶν ; 1615
 πῶς σὲ προσεῖπα ; πῶς δ' οὐ φῶ
 παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
 ὡς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαιίμαν ;
- ΧΟ. καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἀναξ στείχει
 τούσδ' αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους. 1620
- ΑΓΑ. γύναι, θυγατρὸς οὐνεκ' ὀλβιζοίμεθ' ἄν.
 ἔχει γὰρ ὄντως ἐν θεοῖς ὀμιλίαν.
 χρῆ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὐγενῆ
 στείχειν πρὸς οἶκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὄρᾳ.
 καὶ χαῖρε· χρόνια τάμά σοι προσφθέγματα 1625
 Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

ὀξυδέρκεια. τίς ποτ' ἀστήρ ὄδε πορθμεύει ; ἡ σειρά : ἀστήρ ὄδε (ὑποκ.) τίς (κατηγ.) ... ποτέ εἰς ἐρωτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, τάχα. ἄρα = λοιπόν, ἀφ' οὗ τὴν ὀξυτήτα βλέμματος ἔχεις. πορθμεύει (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμὴν τῆς τροχιάς του ὡς ἡ λέμβος· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. Σείριος· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ' ὅσον "Ὁμηρον Κύων τοῦ Ὁρίωνος, ὡς συνοδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. ἐπτάπορος Πλειάς· καλεῖται ἐπτάπορος ἢ Πλειάς, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπτά ἀστέρων καὶ διέγραφεν ἐπτά τροχιάς, ἐπτάπορος ἄρα = ἐπτάσώματος· αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. ἄσσω (πρβλ. διάττων) = πηδῶν, τινασσόμενος, τρέχων, εὐρισκόμενος. ἔτι μεσσήρης = ἔτι μέσος = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, μεσουρανῶν· τὸ μεσσήρης ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μέσος· μεσοῦντος τοῦ Αὐγούστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦν κατὰ τὴν πρῶταν. οὐκουν = γι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) οὔτε φθόγγος ὀρνίθων (= πτηνῶν) οὔτε θαλάσσης· ἐνόησον κατὰ ζεῦγμα πρὸς τὸ φθόγγος τὰ ῥόχθος, βοή, φλοῖσβος· πτηνὰ καὶ θάλασσα καὶ ἄνεμοι (σιγαὶ ἀνέμων) σιωποῦν, ἡρεμοῦν. Τί ζωηρὰ ἢ ἀντίθεσις τῆς ἄκρας σιγῆς, πὺ βασιλεύει γῦρο, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερίμου βασιλέως! τόνδε κατ' Εὐριπον ἔχουσιν = κατέχουσι τόνδε τὸν Εὐριπον· τμησίς· Εὐριπος κατ' ἐξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλῖρριαν. αἰσσεῖς = στριφογυρίζεις νευρικά· ἢ λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος. τήνδε κατ' Αὐλιν = εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αὐλίδα· διὰ τοῦτου δηλοῦται γενικώτερον τὸ πεδίον, ἐν ᾧ ἐξελλίσσεται ἢ πρᾶξις τῆς τραγωδίας· ἢ Αὐλῖς, τανῦν Βαθύ, πολίχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο ἔχουσα, τὸν βόρειον (Μικρὸ Βαθὺ) καὶ τὸν νότιον (Μεγάλον Βαθὺ), χωριζομένους μὲ προβολὴν βουνῶδη. καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων = καὶ οἱ φύλακες τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχνουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· ἀκίνητοι κατηγορούμενοι, ἐννοουμένου τοῦ ῥήματος εἰσίν. ζηλῶ = ζηλεύω. ἀνδρῶν (πάντα) ὅς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασε = ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνον, ὅστις περὶ ἅλην του τὴν ζωὴν ἐξεπέρασε· γνωμικὸς ἀόριστος. ἀγνώς - ἀγνώτος· μονοκατάληκτον ἐπίθετον = ἀγνωστος· εἶναι κατηγορούμενον εἰς τὸ ὑπκ. τοῦ ῥήματος ὅς· εἰς τὸ ἀγνώς τοῦτο ἀνευ συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ ἀκλεῖς = ἄδοξος, ἀφανής· ἀγνώς — ἀκλεῖς πλεονασμός,

δι' οὗ ἐξαίρεται ἡ ἔννοια. **τοὺς δ' ἐν τιμαῖς** (ἐνν. ὄντας) = τοὺς ἔχοντας τιμάς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις **ἦσσαν ζηλῶ** = καθόλου δὲν ζηλεύω· λιτότης· ὁ Ἀγαμέμνων φιλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἢ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ἰδιωτικὸν βίον. **καὶ μὴν γε** = καὶ ὅμως, ἴσα ἴσα. **τὸ καλὸν ἐνταῦθα βίου**· ἡ σειρά· **τὸ καλὸν βίου** = ἡ ὁμορφάδα, ἡ γλύκα τῆς ζωῆς **ἐνταῦθά (ἔστιν)** = ἐδῶ, δηλαδὴ εἰς τὰς τιμάς, εἶναι, ἐγκριταί. **τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν**· ἡ σειρά· **τοῦτο δέ γε τὸ καλὸν ἔστι σφαλερόν** = ναι (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὠραῖον, τὸ θέληγτρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. **σφαλερόν**· παρὰ τὸ σφάλλομαι = πίπτω. **καὶ τὸ πρότιμον**· οὐδέτ. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τιμώμενος, ὁ ἐν ὑψηλῇ θέσει ὢν)· ὡς οὐσιαστικόν = τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. **γλυκὺ μὲν (ἔστι)** = εἶναι μὲν γλυκά, **λυπεῖ δέ** = γεννοῦν δὲ λύπας, ποτίζουσι φαρμάκια **προσιστάμενον** = ὅταν στέκωνται πλησίον, ὅταν εὐρίσκωνται κοντά μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανεῖς. **τοτέ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον**· ἀσύνδετος διασάφησις τῶν προηγουμένων. **ὀρθῶ** = κρατῶ τι ὀρθόν, ὑψηλά· **τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντα** = ἡ μὴ ὀρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλειψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς ὀφειλομένου **ἀνέτρεψε βίον** = ἀνατρέπου, φέρνουν ἄνω κάτω τὴν ζωὴν. **τοτέ μὲν - τοτέ δέ** = ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ. **ἀνθρώπων γινῶμαι πολλαὶ καὶ δυσάρεστοι**· κατὰ παράταξιν ἀντὶ **ἀνθρώπων γινῶμαι πολλαί, ἐὰν ὧσι δυσάρεστοι** = ἡ κοινὴ γνώμη, ἂν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἢ δι' ἀσυμφωνίαν ἢ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς φέυματος). **διέκναισαν**· γινωμικὸς ἄορ. **διακναίω** = ξύνω· (πρβλ. **κνησμός** = φαγούρα), τρίβω, φθειρῶ, ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκθεθεμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

β') 28 - 48

οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως = δὲν παραξενεύομαι διὰ ταῦτα, δὲν μοῦ κάνουν αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· **ἀριστεύς** = ὁ ἐν τιμαῖς. **φυτεύω**· κεῖται μεταφορικῶς = γεννῶ (πρβλ. τὰ ἡμέτερα· διαβολόσπορος, διαβόλου σπορά). **ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς** = ἐπὶ τῷ ὄρω, μὲ τὴν συμφωνίαν νάχης ὅλα τὰ ἀγαθὰ. **Ἄτρεύς**· ὁ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σημείωσον τὰς μι-

κράς προτάσεις και τὸ ἐν 29 ἀσύνδετον· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακρὰν πείραν καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὰ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Πῶς ὁμοιάζει ὁ πρεσβύτερος πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνη! **χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι**· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μὲ χαρὰς καὶ λύπας. **τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται = οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται** = ἔτσι θέλουν καὶ θὰ θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. **ἀμπετάσας λαμπτήρος φάος** = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου· **ἀμπετάσας**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ἰστία (ἀναπετάννυμι τὰ ἰστία). Παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ὀδυσσεΐα γίνεται χηῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. **δέλτος** (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον· ἡ δέλτος ἦτο ξύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλαινέτο εἰς μικρὸν βάθος· ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχρίετο λεπτῶν στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἢ γραφείου· ἄλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἢ ἐγράφοντο ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελάνης. **πρὸ χερῶν** = ἐμπρὸς σου. **συγχέω** = σβήνω. **λύω** = ἀποσφραγίζω. **πέδω** = εἰς τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς. **πεύκης**· συνεδοχῆ· ἡ ἐκ πεύκης δέλτος. **θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων** = καταχέων θαλερὸν δάκρυ· τῆμισ· ἡ φράσις ἐλέχθη καθ' Ὀμηρον. **θαλερὸν** = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ παιητικὴν συνήθειαν ἀντὶ τοῦ πληθ.· ὅρα ὅτι ὁ Ἄγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμοδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὐρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιτος. **καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαινέσθαι** = καὶ καμμία ἀπὸ τίς παραξενιὲς δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῆ κανεῖς τρελλόν. **τὸ ἄπορον** = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενο, ἡ παραξενιά. **μὴ οὐ μαινέσθαι**· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν (οὐδενὸς ἐνδεῖς) ἐτέθη τὸ **μὴ οὐ**· οἱ ἐν Ἀθήναις δούλοι εἶχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλώσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἀγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις δούλους. **τί πονεῖς;** = τί ὑποφέρεις; **τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ;** = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; **νέον**· κεῖται κατ' εὐφημισμὸν· αἱ μικραὶ προτάσεις αὐταὶ καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσύνδετοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος δεδικοιολογημένως ἀνησυχουῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριόν του ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητον νευρικότητα καὶ ταραχὴν αὐτοῦ. **κοινῶ** = ἀνακοινῶν. **μῦθος** = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. **ἀγαθός** = τίμιος. **φράζω** = λέγω. **σῆ ἀλόχῳ** = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δηλ. τὴν Κλυταιμῆστραν. **πέμπε** = ἔδωκε. **ποτέ** = κάποτε

τότε, ὅτε ἔφερες τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. **φερνή**· πᾶν ὅ,τι φέρει ἢ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της, ἢ ἄλλως λεγομένη προίξ. **συννυμφοκόμος** (συν - νυμφοκόμος)· **νυμφοκόμος** = ἡ στολιζούσα τὴν νύμφην· **συννυμφοκόμος** = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν· ἐδῶ = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνδός. **δί-καιο**ς = πιστός. **φερνήν** — **συννυμφοκόμον** **τε** κατηγορούμενα.

*Μέτρον τοῦ τμήματος (1 - 48) εἶναι τὸ ἀναπαιστικόν (ἀνάπαιστος — —) ἀντὶ τοῦ συνήθους ἰαμβ. τριμέτρου, ἴσως διότι οἱ ὑποκρίται ἐνιαχοῦ διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ὁ πρεσβύτες, ἐπειδὴ ἡ πίστις του καὶ πρὸς τὸν νέον κύριον εἶναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοῖ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου του· οὕτως ὑπὸ τοῦ πρεσβύτου προκαλούμενος ὁ Ἄγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην **π ρ ο ε κ θ ε σ ι ν**, ἥτοι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγωδίαν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Τίς ἢ προέκθεσις θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.*

γ') 49 - 70

Λήδα· σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαίμονι, μήτηρ καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστωρος καὶ Πολυδεύκου. **Θεστιάς**· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας. **ξυνάορος** (ξύν - ἀείρω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. **οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι νεανία** **Ἑλλάδος** = οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος οἱ κατ' ἐξοχὴν εὐτυχισμένοι, πλούσιοι (ὄλβος = ὕλικός πλοῦτος)· **ὄλβίζομαι** = θεωροῦμαι ὄλβιος, εὐτυχής. **ταύτης**· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστήρες, ὃ εἶναι κατηγορούμενον. **δειναὶ δ' ἀπειλαί**, ἐννόησον τὸ **ἦσαν ἢ τὸ ἐγίνοντο· καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος ξυνίστατο** = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπ' ἐκείνων), **ὅστις μὴ λάβοι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις· **ὅστις**· περιληπτικόν = ὅσοι τυχόν δὲν ἤθελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. **τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ** = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερον εἰς ἀπορίαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. **δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε**· ἐπεξηγήσις τοῦ : **πρᾶγμα** = εἴτε νὰ δώσῃ δηλ. εἴτε νὰ μὴ δώσῃ· ἢ φράσις γραφικὴ καὶ ἀπλοϊκὴ. **τῆς τύχης ὅπως ἄψαιτ' ἄριστα**· πλαγία ἐρωτηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **ἀπόρως εἶχε** = ἐν ἀπορίᾳ **ἦν, ἠπόρει** = πῶς θὰ ἐγγίση τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἄριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ τὰ βολέψῃ ἄριστα. **εἰσέρχεται τινα**· ἢ

τινί τι = εισέρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος ἢ σκέψις, ἢ ἰδέα. νιν· αἰτ. τῆς τριτοπροσώπου προσ. ἄντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ· (πρβλ. τὸ Ὅμηρ. μιν) = τοῦ ἔρχεται ἢ σκέψις. τάδε = ἡ ἐξῆς ἀκέψις· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀκολουθῶν ἀπαρεμφάτων: **συνάψαι, συμβαλεῖν, καθεῖναι κάπα-ράσασθαι**· τούτων ὑποκ. εἶναι τό: **μνηστῆρας. δεξιὰς συμβάλλομεν** = συνάπτομεν τὴν δεξιάν χεῖρα, κάμνομεν χειραψίαν· κατὰ τοὺς ὄρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψία. **ἔμπυρα** (= τὰ ἐν πυρὶ) = τὰ καυόμενα. **σπονδὰς καθήμι** = ἀφῆνω νὰ χυθοῦν κάτω σπονδαὶ = σπένδω, κάμνω συμφωνίαν· **δι' ἐμπύρων σπονδὰς καθεῖναι** = νὰ συνάψουν συμφωνίαν διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. **κάπα-ράσασθαι** = καὶ ἐπαράσασθαι· **ἐπαρῶμαι** = ὑπόσχομαι μὲ κατάραν (ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μου), ἐνόρκως. **τάδε** = τὰ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενα διὰ τῶν κατωτέρω ἀπαρεμφάτων: **τῷ συναμυνεῖν, κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν**, ὧν ὑποκ. εἶναι πάλιν τό: **μνηστῆρας. συναμυνεῖν** = ὅτι πάντες ὁμοῦ (οἱ μνηστῆρες) θὰ βοηθήσουν **τῷ** = τούτῳ **ὄτου** = οὗτινος **γένοιτο Τυνδαρίς κόρη** (ὑποκ.) **γυνή** (κατηγ.). **νιν** = αὐτὴν **λαβῶν** = ἀπαγαγὼν **φίχοιτο** = ἤθελεν ἀπέλθει. **τὸν ἔχοντα** = τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) σύζυγον. **ἀπωθῶ λέχους** = βιαίως χωρίζω ἀπὸ τὴν σύζυγον. **ἐπιστρατεύω** = ἐκστρατεύω ἐναντίον. **Ἕλληνα ὁμοίως βάρβαρόν τε** (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε Ἕλληνικὴν εἴτε βαρβαρικὴν πόλιν. **Ἕλληνα βάρβαρον**· ἐπίθετα: Ἕλληνες καὶ βάρβαροι καθ' Ἡρόδοτον ἤρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων χώρας γυναῖκας. **ὄπλων μέτα**· ἀναστροφή τῆς προθέσεως = μὲ ἐνόπλους δυνάμεις· εἰς τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα πολλὰ ἀπαρέμματα περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ ὅποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ ὅποια φανερώουν τὴν περίσκεψίν του· περίφημοι ἦσαν οἱ **Τυνδάρεω ὄρκοι**. **ἐπιστώθησαν** = ἐδέθησαν δι' ὄρκου (παρ' ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). **εὐδέπως γέρων ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῆ φρενὶ** = ἐξηπάτησε δ' αὐτοὺς πολὺ τεχνικὰ ὁ γέρων Τ. μὲ τὰ τετραπρασμένα μυαλά του· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. **εὐ πως· λιτότης· δίδωσ'** (ι) = δίδει τὴν ἄδειαν, ἐπιτρέπει εἰς τὴν κόρην **ἐλέσθαι** = νὰ ἐκλέξῃ· τὸ σύνθημα ἦτο ὁ πατήρ τῆς κόρης νὰ ἐκλέγῃ τὸν γαμβρόν. **ὄτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι** = εἰς ὅποιον θὰ τὴν ἔφεραν τὰ φυσήματα τὰ ἐρωτικά, τὸ αἶσθημα τῆς καρδίας. **ὄτου**· γεν. ἄντικ. τοῦ πνοαί· **πνοαὶ** ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόντων τὰ πλοῦα· πρβλ. καὶ τὸ παρ' ἡμῖν: **ὄπου τὸν πάρη (φέρη) τὸ φύσημα**. **ὡς γε μήποτ' ὠφέλε λαβεῖν** = ποῦ νὰ μὴν ἔσωνε νὰ τὸν ἔπαιρνε.

εὐχὴ ἀνεκπλήρωτος· οἱ μνηστῆρες οἱ μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς ἡ κόρη ἐξέλεξεν.

δ') 71 - 110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῶες καλοῦνται καὶ Φρύγες, διότι ἡ Τροία περιλαμβάνετο εἰς τὴν Μικρὰν Φρυγίαν. **ὁ τὰς θεὰς κρίνας**· ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων τὰς βοῦς εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς ἐν Τροίᾳ, ἔκρινεν εἰς ἀγῶνας καλλιστείων τὰς τρεῖς θεὰς, Ἥραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ὅτε ἐκάστη τούτων ὑπὲρ ἑαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς Ἐριδος. **ὄδε** = ἐκαῖνος, ὁ πολυθρόλος. **ὡς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει** = καθὼς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι. **Λακεδαιμόν'** (α)· αἰτ. ἀπράθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ **ἐλθῶν**. **ἀνθηρὸς** = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικίλον τοῦ ἄνθους. **εἶμα** (ἐννυμαι) = ἔνδυμα, ὑποκορ. **ἱμάτιον**. **στολὴ**· ὡς καὶ παρ' ἡμῶν: ἡ περιβολή· **εἰμάτων στολῆ**· περιφρασις· **ἀνθηρὸς εἰμάτων στολῆ** = μετὰ τὴν στολὴν τοῦ ἄνθρωπου ὁμοιάζουσαν μετὰ ποικιλόχρωμον ἄνθος. **λαμπρὸς χρυσῶ** = λαμποκοπῶν ἀπὸ χρυσᾶ κοσμήματα· **χρυσῶ** συνεχδ. **ἀνθηρὸς στολῆ** — **χρυσῶ λαμπρὸς**· χιαστί. **ἀνθηρὸς μὲν λαμπρὸς τε ἀντὶ τοῦ λαμπρὸς δέ**. **βαρβάρω χλιδήματι**· κατὰ παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ **χρυσῶ**. **χλιδήμα** = ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια. Οἱ βάρβαροι ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτικίαν. **ἐρῶν ἐρῶσαν** = ἐπειδὴ τὴν ἡγάπα καὶ ἀντηγαπᾶτο ὑπ' αὐτῆς, δι' ἀμοιβαίότητα αἰσθήματος. Σημειώσον τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς παράθεσιν τῆς αὐτῆς λέξεως· πρβλ. καὶ Ὀμηρον: **παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούση**. **ἐξαναρπάσας** = ἀρπάσας εἰς τὸν ἄερα. **πρὸς Ἰδῆς βούσταθμα** = εἰς τὰ βουστάσια, τὰ βουκόλια τῆς Ἰδῆς. **ἐκδημον λαβῶν Μενέλαον** = εὐρών, ἐπιτυχῶν τὸν Μενέλαον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν χώραν (ἐκδημον κατηγορ.)· ἀπουσίαζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον τοῦ βασιλέα τῆς Κρήτης Ἰδομενέα. **ὁ δέ** = Μενέλαος. **οἰστράω καὶ οἰστρέω**· ἀμετάβ. = τρελλαινόμεναι· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἰστρον (τὴν βοϊδόμυιαν) καὶ τὰ οἰστρόπληκτα ζῷα. **πόθω** = ἀπὸ τὸν πόθον. **οἰστρήσας** = σὺν τρελλὸς τρέχων. **μαρτύρεται** = ἐπικαλεῖται μάρτυρας. **ὡς**· εἰδ. = ὅτι. **τοῖσιν ἡδίκημένοις**· εἰς ἧτο ὁ ἡδίκημένος, ἀλλ' ὁ πληθ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐν., διότι γενικεύει. **τοῦντεῦθεν** = τὸ ἐντεῦθεν = κατ' ἀκολουθίαν τούτου. **Ἕλληνας**· ἀναχρονισμὸς, διότι τότε

ἐκαλοῦντο Ἄχαιοι. ἄξαντες (ἄσσω) δορι = πεταχθέντες μὲ τὰς μα-
 χίμους δυνάμεις· τὸ ῥῆμα κατὰλληλον ὡς ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου
 ὄργασμοῦ· **δορι**· συνεκδ. ἀντὶ τῶν μαχίμων δυνάμεων· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ
 πληθ. (πρβλ. ἀνωτέρω **δάκρυ**). **τεύχη λαβόντες** = ὅπλα λαβόντες·
 ἢ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ **δορι** ἔννοιαν. **στενόπορα βάρη Ἀυλίδος** = εἰς
 τοὺς ὄρους τοὺς στενοὺς τῆς Αὐλίδος· αἰτ. δηλωτικὴ τῆς εἰς τόπον
 κινήσεως εἰς τὸ ἦκουσι (πρβλ. **Λακεδαίμονα ἔλθων**)· τὸ **στενόπορα**
 θὰ ἤρμοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον. **ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν**
τ' (ε)· ἐν διὰ δυοῖν = 'δι' ἄρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἦρωες
 παρ' Ὀμήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἄρμάτων. **ἠσκημένοι** = ἐφωδιασμένοι·
ἄσκῳ = φιλοτεχνῶ, ἐφοδιάζω. **εἶλοντο στρατηγεῖν** = ἐξέλεξαν νὰ εἶμαι
 ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. **Μενέλεω χάριν**· ἄλλα λέγει ὁ Μεν. ἐν 337 κέ.
 'Ὁ Ἄγ. ἐξέλεγε ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ὡς ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἡγεμόνων
 παρὰ ὡς ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· ὁ Θουκυδίδης δὲ ἐν τῷ α' βιβλίῳ λέγει
 ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Ἄγ. μᾶλλον ἢ οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν
 πόλεμον. **σύγγονόν γε (ὄντα)** = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἶμαι
 ἀδελφὸς του. **ξυνεστῶτος (τοῦ) στρατοῦ** = ἐνῶ ἦτο ὁ στρατὸς συντε-
 ταγμένως. **ἡμεσθ'** (παρατατικὸς τοῦ ἡμαι = κάθημαι) = ἐκαθήμεθα
 ἀδρανοῦντες, μὲ τὰ χεῖρα σταυρωμένα, **ἄπλοια χρώμενοι** = εὐρισκό-
 μενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ ὠφείλετο ἡ ἄπλοια, ἂν δηλ.
 εἰς νηνεμίαν ἢ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. **Κάλχας** ὁ Θεστο-
 ρίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Θεστορος), ὁ μάντις ὁ γνωστός ἐκ τοῦ Ὀμήρου.
ἀπορία κέχρημαι = εὐρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν. **ἀνεῖλεν (ἡμῖν)** =
 ἐχρησιμοδότησεν εἰς ἡμᾶς. ἦν ἔσπειρ' ἐγὼ = τῆς ὁποίας ἐγὼ εἶμαι
 πατήρ. **Ἄρτεμιδι τῇ τὸδ' οἰκούσῃ πέδον** = εἰς τὴν Ἄρτεμιν, τὴν
 ἔχουσαν τὴν ἔδραν τῆς ἐδῶ. Ἡ Ἄρτεμις εἰς τὴν Αὐλίδα εἶχεν ἱερὸν
 καὶ πολὺ ἐκεῖ ἐτιμᾶτο. **θῦσαι, ἔσεσθαι, οὐκ εἶναι**· τούτων τῶν ἀπα-
 ρεμφάτων τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τοῦ ἀνεῖλεν τὸ μὲν **θῦσαι** εἶναι τελικόν,
 τὰ δὲ ἄλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ ἀνεῖλεν ἔχει λεκτικὴν σημασίαν.
ἔσται πλοῦς = θὰ εἶναι δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. **κατασκαφαί Φρυγῶν**·
 δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. **θύσασι** = ἐὰν θύσωμεν, τίς ἡ μετοχή;
οὐκ εἶναι τάδε = ὅτι δὲν εἶναι δυνατὰ αὐτὰ ἐδῶ, δηλ. τὰ ἀνωτέρω.
εἶπον = ἔδωκα ἐντολὴν **Ταλθύβιον** (ὑποκ.) **ἀφιέναι πάντα στρατὸν**
 (ἀντικ.) **ὀρθίῳ κηρύγματι** (δοτ. ὄργαν.). Ὁ Ταλθύβιος εἶναι κήρυξ
 τοῦ Ἀγαμέμνονος· **ἀφήμι τινα** = ἐγὼ τινα ἀπιέναι = ἀφήνω τινα
 ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθῃ. **ὄρθιον κήρυγμα** = ὀξύφωνον διαλάλημα. ὡς

οὔποτ' ἂν τλάς = διότι ποτὲ δὲν θὰ εἶχα τὸ ψυχικὸν σθένος. οὔ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ. ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὔ δὴ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειριζόμενος κάθε μέσον, κάθε δυνατὸν ἐπιχειρήμα φέρων ὑπερβολή. τλήναι = τολμῆσαι. κὰν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ-αρτος = ἡ σύζυγος. ὡς γαμουμένην = μὲ τὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Ἀχιλλέα. ἐγκαυρούμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαί. ἐγκαυροῦμαι = μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπαινῶ. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κοινωνικὴ περιωπή. οὐνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν ἐς Φθίαν λέχος = ἂν δὲν πάῃ εἰς τὴν Φθίαν ἢ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ καὶ τῆς Κλυταιμῆστρας = ἂν δὲν στείλωμεν κλπ. λέχος· συνεκδοχή. τήνδε· ἔδει νὰ κεῖται εἰς οὐδ. γένος : τότε· πειθῶ (κατηγ.) = εἶχον ὡς πειστικὸν μέσον τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ : ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον = κλείσας συνοικέσιον ψευδές, ἀνύπαρκτον· ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ὡς ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἴσμεν πλαγ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἢ ὑπόθεσις· γινῶσται τῆς ὑποθέσεως ἦσαν ἐκτὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Κάλχας, ὡς φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὀδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Μενέλαος, ὡς ἐνδιαφερόμενος ἀμεσῶτατα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας. ἔγνων = ἀπεφάσισα, ἔλαβα ἀπόφασιν. οὐ καλῶς = ὄχι ὀρθήν. αὖθις πάλιν· συνώνυμα. μεταγράφω καλῶς = ξαναγράφω καὶ διορθῶν. οὐ καλῶς — καλῶς· ἰσχυρὰ ἢ ἀντίθεσις. λύοντα — συνδοῦντα = ἀποσφραγίζοντα, ἀνοίγοντα — σφραγίζοντα, κλείοντα. εὐφρόνη = ἡ νύξ· κατ' εὐφρόνης σκιάν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προεκθέσεως εἶναι τὸ ἰαμβικὸν τρίμετρον.

ε') 111 - 163

Ἄλλ' εἶα· παρακελ. = ἐμπρός. χώρει πρὸς Ἄργος = κατὰ τὸ Ἄργος. Λέγει πρὸς Ἄργος καὶ ὄχι εἰς Ἄργος, διότι ἦτο πιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ Ἄργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὁδὸν ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς ὁ Ἄγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτην. τάσδ' ἐπιστολάς λαβὼν· ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

είναι ανύπαρκτος εις τὸν κόσμον. Ὁ Ἀγαμέμνων παρ' ὄλον τὸ ἐπιφανειακόν του μεγαλεῖον εἶναι δυστυχῆς κατὰ γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώπους. Ὁ γέρον ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. Ὁ Ἀγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν με τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἶτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν του.

Οἱ ἐρμηνευθέντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Π ρ ό λ ο γ ο ν τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' πράξιν σημερινῆς τραγωδίας, τμῆμα τῆς τραγωδίας διαλογικόν, ἀπαγγελλόμενον ἐν ὑθμῶ, περιέχει τὴν λεγομένην π ρ ό τ α σ ι ν (εἰσαγωγὴν), ἣτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν πράξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἴφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις διὰ τὰ προηγηθέντα τῆς τραγωδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλατήριον τὸ κινεῖ τὴν πράξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἐγείρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμίστραν ἐντολῆς· οἱ θεαταὶ εἶναι περιεργοὶ νὰ ἴδουν, ἂν θὰ προλάβῃ ἢ δευτέρα ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ ἢ θὰ εἶναι ἀργὰ καὶ τὸ κακὸν ἀνεπανόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, ὅπου πρόσωπα εἶναι ὁ Ἀγαμ. καὶ ὁ πρεσβύτης. Ἡ σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀγαμ. (49 - 114), σχεδὸν μονολογικόν (ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων τοῦ 107 - 114), ἐν ἱαμβικοῖς τριμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προτασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δ' ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τοῦτου ὄντος ἀσυνήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν ἐξεφράσθη ἢ εἰκασία ὅτι ὁ πρόλογος τῆς τραγωδίας, τὸν ὁποῖον ἀποθανὼν ὁ Εὐριπίδης ἀφῆκεν, εἶναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὐριπιδείων προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμήματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐριπίδου, ὁ ὁμώνυμος, ὅστις ἐδίδαξε τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσαν τριλογία, Ἴφ ι γ έ ν ε ι α ν τ ῆ ν ἐ ν Α ὐ λ ί δ ι, Ἀ λ κ μ έ ω ν α ἐ ν Κ ο ρ ί ν θ ω καὶ Β ά κ χ α ς, ἵνα ἐκκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀνιαρόν, τὸ ὁποῖον ἐνεφάνιζον οἱ πρόλογοι τοῦ πατρὸς του. Ἡ γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἶναι ἢ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲ ἰωνικοὺς τύπους καρυκευμένη, παρ' Εὐριπίδῃ δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενωθείσης τῆς ὀρχήστρας γυναῖκες ἐκ Χαλκίδος ἔγγαμοι καὶ νέαραί, παρέρχονται ἤδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ὡς ἐγχώρια καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἕκαστον ἐκ τριῶν γυ-

καιῶν, ἢ εἰς τρεῖς ζυγούς, ἕκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν δεχρήστραν μὲ σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν ὄρθμὸν τῶν ἀναπαίστων, μὲ στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν τῶν θέσιν, μὲ χρυσοῦς εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸ τῆς σκηρῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγουν τί θέλουν ἐκεῖ, ἄδουν δὲ κατὰ τὴν πάροδον ἄσμα χορικόν, π ἄ ρ ο δ ο ν καὶ αὐτὸ καλούμενον, τὸ ὅποιον θὰ ἐρμηνεύσομεν ἐφεξῆς.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 - 302)

Στροφή α' (164 - 184)

ἔμολον· ἄορ. β' τοῦ βλώσκω = ἔρχομαι (πρβλ. μολῶν λαβέ, αὐτόμολος)· ὁ ἐν., διότι ἐκάστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ ὀμιλεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς. ἀμφὶ παρακτίαν ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας = γῦρο ἀπὸ τῆς ἀμμουδιᾶν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὐλίδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνωνύμων ἐπιθέτων (παρακτίαν (164), ἐναλίας (165), ψάμαθον καὶ Αὐλίδος). χεύματα = τὰ ρεύματα. στενόπορθμος = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. κέλλω· ἀμεταβ. = προσορμιζομαι, καταπλέω· κέλσασα = προσορμισθεῖσα (διὰ λέμβων). πόλιν = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὑδάτων τᾶς κλειναῖς Ἀρεθούσας τροφόν. τροφός = ἡ τροφοδοτοῦσα. ἀγχιάλος (ἀγχι-άλος) = παραθαλάσσιος. Ἀρέθουσα· ὄνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ τῆς ἐνταῦθα πρόκειται, ἴσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν Ἅγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὁδὸν Χαλκίδος - Ἐρετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἵνα κατιδοίμι = ἵνα μὲ προσοχὴν παρατηρήσω. ἀγανός (ἀ [ἐπιτ.] - γαίω, γαῦρος) εὐγενής, ὑπερήφανος. πλάται ναυσιπόροι = νῆες κωπήλατοι· πλάτη· συνεκδοχὴ· πλάτη κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατὺ κάτα ἄκρον. οὖς ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν· ἡ σειρὰ: οὖς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ξανθὸν Μενελάον τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόναυσιν. πόσις - ιος = σύζυγος. ἐν(ν)έπω = λέγω. εὐπατρίδας = ὁ ἐξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. στέλλω = ἐτοιμάζων ἄγω. ἐλάταις χιλιόναυσιν = μὲ χίλια πλοῖα ἐλάτης, ἐλάτινα. ἐλάτη· συνεκδοχὴ. οὖς· ἀντικ. τοῦ στέλλειν. Μενελάον τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν· ὑποκ. τοῦ στέλλειν, ἐπὶ τὰν Ἑλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἑλένης. Μετὰ ταῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἄν = ἦν Ἑλένην

(έλαβε). **δονακοτρόφος** = ὁ τρέφων καλάμια. **Εὐρώτας**: ὁ γνωστός τῆς Σπάρτης ποταμός. **δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας** = ὡς δῶρον ἀπὸ τῆν Ἀφροδίτην ἢ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλατρεύετο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. **ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις** = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. **ἔσχεν ἔριν μορφᾶς** = ἠγωνίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἢ Ἑλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἢ Ἀφροδίτη ὡς καλλίστη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ βουκόλου, τὸ μῆλον τῆς Ἑριδος.

Ἀντιστρ. α' (185 - 205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλλος Ἀρτέμιδος ἤλυθον ὀρομένα = διὰ τοῦ πολυθύτου δὲ ἄλλους τῆς Ἀρτέμιδος ἤλυθον πεταχθεῖσα βιαστικά. **πολύθυτον ἄλλος** = ἄλλος ἔπου πολλαὶ θυσίαι προσφέρονται. Ἀσυνειδήτως ὁ Χορὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφικνεΐας, ἣν ἤξιωσε πρὸ ὀλίγου ἢ Ἀρτεμις. **ὀρομένα**: μὴ ἀόριστος μετοχῆς τοῦ ὄρνυμαι = ἐγείρομαι, πετιέμαι. **φοινίσσουσα παρῆδ' ἔμᾶν αἰσχύνᾳ νεοθαλεῖ** = μετὰ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρεϊάν. **φοινίσσω** = κοκκινίζω· ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. **παρῆς** = παρηγῆς = παρεϊά. **νεοθαλῆς**: ἐπίθ. = νεανικός· τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ αἰσχύνᾳ ἀντὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν παρῆδα. **θέλουσ' ἰδέσθαι = θέλουσ' ἰδεῖν**: ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας ὄπλοφόρους Δαναῶν = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηνας τῶν ὀπλιτῶν Δαναῶν. **ἔρυμα** = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. **ἀσπίς**: περιληπτικόν = ὀπλίται ἀσπίδοφόροι. **κλισίαι ὄπλοφόροι** = σκηναὶ φέρουσαι ὀπλίτας. **ἀσπίδος ἔρυμα — κλισίας ὄπλοφόρους**: χιαστί. **ἵππων ὄχλος** = ἀρμάτων πλῆθος. **δύ' Αἴαντε** = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Οἰλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρεϊότατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ ἔρκος Ἀχαιῶν, τὸν Σαλαμῖνος στέφανον = τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. **Πρωτεσίλαος**: υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκης τῆς Θεσσαλίας, ὁ πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. **θάκος καὶ θῶκος** = ἔδρα. **ἐπὶ θάκοις**: ἀνάφερε εἰς τὸ συνέδρω· **συνέδρος** = ὁ συγκαθήμενος. **ἠδομένους**: κατηγορ. μετοχῆ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Πρωτεσίλαος καὶ ὁ ἐφεξῆς ἀναφερόμενος Παλαμῆδης). **μορφαὶ πολύπλοκοι** = συνδυασμοὶ πολύπλοκοι. **πесоί**: εἶδος παιδιᾶς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον· λέγεται ὅτι τὴν παιδιᾶν

ἐφεῦρεν ὁ Παλαμῆδης κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαμῆδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐφευρέσεις. **Ποσειδᾶν καὶ (Ποτ(ε)ιδᾶν)**· δωρικὰ = ὁ Ποσειδῶν. **παῖς Ποσειδᾶνος** = ὁ Ναύπλιος. **Διομήδης**· υἱὸς τοῦ Τυδεΰω, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μὲ τὸν δίσκον. **παρά**· ἐπίρρημα = πλησίον. **Μηριόνης**· θεράπων τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης Ἰδομενέως, ὁ ὁποῖος λέγεται Ἄρεος ὄζος = βλαστάρι τοῦ Ἄρεως, κατὰ μεταφοράν. **θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὄλων τὸν θαυμασμόν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδί τοῦ Λαέρτου, τὸν Ὀδυσσεῦ. **νησαῖα ὄρη** = ὄρεινῃ νῆσος· ἡ Ἰθάκῃ εἶναι πετρώδης καὶ ὄρεινῃ, ἔχουσα τὸ ὄρος Νήριτον. **Νιρεὺς**· ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, ὁ κάλλιστος μετὰ τὸν Ἀχιλλεῦ, ἄγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, Ὀδυσσεὺς καὶ Νιρεὺς βάλλουσι τὸν δίσκον.

Ἐπωδὸς (206 - 230)

εἶδον... Ἀχιλλῆα. **λαιψηροδρόμος** = ποδώκης. **ισάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ **λαιψηροδρόμον** Ἀχιλλῆα. **ποδοῖν**· δοτ. τῆς ἀναφορᾶς· ὄρα τὰ ὄμηρικά **ποδώκης, πόδας ὠκύς, ποδάρκης** καὶ παράβαλε τὰ ὄμηρικά ἐπίσης **ποδήνεμος ὠκέα Ἴρις, τὴν ἅμα πνοιῆσι πετέσθην**. **ἐκπονῶ** = ἐκπαιδεύω. **Χείρων**· ὁ δικαιοτάτος τῶν Κενταύρων, περιώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλεΰς. **αἰγιαλοῖσι παρά τε κροκάλαις**· ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίγια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν δπλοῖς** = τρέχω ἔνοπλος. **πονῶ ἄμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. ὄργαν.) = ἀμιλλῶμαι, πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὗ ἐπέβαιναν ὁ διφρηλάτης Εὐμηλος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τῆς Ἀλκῆστιδος, ὁ ἕγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἐλίσσων** = ἐλίσσόμενος = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἐβοᾶτο = ἐβόα** = ἐφώναζε δυνατὰ (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ῶ** = οὐ (Εὐμήλου). **ιδόμαν** = εἶδον, ἐξ οὗ ἡ μετοχὴ **θεινομένους**. **χρυσοδαίδαλτοι στομίαις πῶλοι** = στολισμένοι μὲ χρυσοὺς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον** = ῥάβδος μὲ αἰχμὴν ὀξεῖαν, δι' ἧς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θεινομαι κέντρον** = μαστιγοῦμαι. **μέσοι ζύγιοι**· ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσῳ ἐξευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ῥυμοῦ (τημωνίου). **βαλιούς λευκοστίκτω τριχί** = παρδαλοὺς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος. **σειροφόροι**· λέγονται καὶ **σειραφόροι** καὶ **σειραῖοι** = οἱ δύο ἄκροι

ἵπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχοινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ ἄρμα. Τούτων ὁ μὲν ἀριστερὸς σειραῖος ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτήρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τόξον, ὁ δ' ἕτερος ἄκρος δεξιὸς νὰ διαγράψῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ μέγιστον τόξον, διὸ καὶ ὀνομάζονται **ἀντήρεις**, ἦτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἐκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἕτερον. **καμπαῖσι**· τοπ. = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκιοτριχῆς. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός· τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρά** = ἀστράγαλοι· **μόνοπλοι**· **μονόχαλος** = **μονόχηλος**, ὁ ἔχων μίαν χηλὴν, ἓνα νύχι· **μονόχαλα σφυρά** εἶναι κατὰ τὸ μώνυχες ἵπποι. **οἷς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεχε πάλλων τὰ ὄπλα ὁ Πηλεΐδης Ἀχιλλεύς. **ἀντυξ**· θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ἄρματος. **σῦριγξ**· θ., τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, ὅπου εἰσέρχεται τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος. Ἡ περιγραφή τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἵππων γραφικωτάτη, ἰδίᾳ τὰ : **έβοᾶτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἐξαιρέται ὁ ἦρωσ Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν τραγωδίαν. Διὰ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγῶνων συμβουλευθήτε τὴν Σοφ. Ἠλέκτραν στίχ. 701 κ.έξ.

Στροφή β' (231 - 241)

έρχομαι εἰς ἀριθμόν ναῶν = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ[στερ.] - θέσφατος, θεός - φημί) = ἀπερίγραφτος. **καὶ εἰς θεᾶν ἀθέσφατον** (ἤλθον) = καὶ ἀπήλαυσα ἀπερίγραφτον θέαμα. **ὥς** = ἕνα. **πλήσαιμι**· ἀφρ. τοῦ πίμπλημι = πληρῶ, ἱκανοποιῶ. **ὄφισ γυναικειῶς ὀμμάτων** = γυναικεῖα φιλοπεριέργεια. **ἀδονάν** = ἠδονήν· κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μείλινον** = γλυκεῖαν ὡς μέλι. **ἦν ἔχων** = εἶχε. **πλάτας**· περιληπτικόν = τῆς **πλάτης** = τοῦ στόλου. ὁ **Μυρμιδῶν Ἄρης Φθιώτας** (-ης) = αἱ μάχιοι δυνάμεις τῶν Μυρμιδόνων τῆς Φθίας. **θυυρίαις**· ἀντὶ **θοαῖς** = μετὰ ταχύπλοα πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. Ὁ Εὐρύπιδης ἀναχρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοα, ὅπως ἦσαν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ· τὰ πλοῖα ἦσαν μόνον μεταφορικά, ὄχι καὶ πολεμικά. **Νηρηῖδες δὲ θεαὶ χρυσαεῖς εἰκόσι κατ' ἄκρα ἔστασαν** = Νηρηῖδες δὲ θεαὶ μετὰ τὰ χρυσαῖα ἀγάλματά των εἰς τὰ προεξέχοντα ἄκρα τῆς πρύμνης ἦσαν στημένα. **Νηρηίδες**· αἱ πενήκοντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως· τούτων

μία ἦτο καὶ ἡ Θέτις. **σῆμα** = ὡς διακριτικὸν γνῶρισμα. **πρύμναις**· τοπικὴ πτώσις.

Ἀντιστρ. β' (242 - 252)

Ἄργείων δὲ νᾶες ἕστασαν ἰσῆρετμοι = Ἀργείων δὲ νῆες ἔχουσαι κώπας ἴσας ἐστέοντο. **πέλας ταῖσδε** = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. **ῶν** = τούτων. **στρατηλάτας (-ης) ἦν ὁ παῖς Μηκιστέως, ὃν (Μηκιστέα) τρέφει** = ἀνέθρεψεν ὁ Μηκιστεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀδράστου, πατὴρ τοῦ Εὐρυάλου, ἐταίρου τοῦ Διομήδους. **Καπανεύς**· Ἀργεῖος ἥρωας, εἷς τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας. **Σθέnelος**· υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. **Ἀτθίδος (γῆς)** = ἐκ τῆς Ἀττικῆς δὲ ὁ **Θησεὺς παῖς** = ὁ Δημοφῶν. Καθ' Ὁμηρον ἐν Β 552 τῶν Ἀθηναίων ἠγεῖτο ὁ **Μενεσθεὺς** ἄγων 50 ναῦς. Ταύτας αὐξάνει εἰς 60 ὁ Εὐριπίδης κολακεύων τοὺς Ἀθηναίους. **ἔξῃς** = ἐχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἀργείων. **ναυλοχῶ** = ἔχω ἀγκυροβολήσει. **θεὰν Παλλάδα ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν** = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσαν ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἵππων. **μῶνυχος** = ὁ ἔχων μίαν ὀπλήν· τὸ **μῶνυχος** πρὸς τὸ **ἄρμασι** ἀντὶ νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἄρματος. **θετὸς** = τοποθετημένος, στημένος. **φάσμα** = σῆμα. **εὖσημον** = εὐδιάκριτον. **ναυβάτης** = ὁ τῆς νεῶς ἐπιβάτης.

Στροφή γ' (253 - 264)

Βοιωτῶν ὄπλισμα = αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. **εἰδόμαν (-η)** = εἶδον. **ποντίας νῆας** = ναῦς δι' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένες. **σημείοισι** = σήμασι. **Κάδμος ἦν (σῆμα)**· εἶχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοικίχης Ἀγήνορος, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. Φονεύσας οὗτος δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεδύθησαν ἐκ τῆς γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι, ἐξ ὧν ἐπέζησαν πέντε, γενάρχη τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο **δρακοντογενεῖς ἢ σπαρτοί**. **κόρυμβα· κόρυμβος** ἄρσ., εἰς τὸν πληθ. **οἱ κόρυμβοι** καὶ τὰ **κόρυμβα** = τὸ προσέζεον καμπύλον ἄκρον τῆς πρύμνης. **ἄρχε** = ἤρχε **ναίου στρατοῦ** = τοῦ στόλου. **Λήιτος**· ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενής (ἀπὸ τοὺς δρακοντο-

γενεῖς) ὄν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἦγε. Οἰλέως τόκος = ὁ Αἴας. Ἰσας τοῖσδε· κατὰ βραχυλογίαν ἀντί : Ἰσας ταῖς τῶνδε (τῶν Φωκέων). Θρονιαῖς πόλις = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικνημίδων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

Ἄντιστρ. γ (265 - 276)

ἐκ Μυκίνας τὰς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκίνας τὰς ἐχούσας τὰ Κυκλώπεια τείχη Μυκίνη (- αι). ἐπεμπε = ἔστειλε (178), ἦγεν, ἐκίνητοποιεῖ. ναυβάτας = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. ἡθροισμένους = ἡθροισμένους. σὺν = συγχρόνως. ἦν ταγός = ἦν στρατηγός. σὺν ταγός = συστράτηγος μετὰ αὐτόν, ὁ Ἄδραστος. τὰς φυγούσας μέλαθρα . . . ὡς λάβοι· ἡ σειρά : ὡς (ἵνα) λάβοι Ἑλλάς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) τὰς φυγούσας (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἶκον) χάριν βαρβάρων γάμων (= γάμων μετὰ βαρβάρων)· ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγωδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης ἦτο ὕβρις δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Νέστωρ Γερηνίος· ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. κατειδόμενα (- ην) = κατεῖδον. πρύμνας (= πρύμνης) σῆμα ταυρόπου· οὐδ. ἐπίθετον προσδιορίζον τὸ σῆμα. ὄραν· ἀπαρέμφ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ταυρόπου = κατὰ τὴν μορφήν. τὸν πάροικον Ἄλφε(ι)ὸν = τὸν γείτονα Ἄλφειόν. Οὗτος ἀπετέλει τὰ βόρεια ὄρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἐλιγμούς των, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο κέρατα, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφή δ' (277 - 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλος δώδεκα νεῶν. Αἰνιᾶνες· ἀρχαιοτάτον Ἑλληνικὸν φῦλον κατοικοῦν κατὰ τὸν Ὀμηρον τὴν παρὰ τὴν Δωδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὅποθεν ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. τῶν δ' αὐτῶν πέλας δυνάστορες (= κυρίαρχοι) Ἠλιδος (ἦσαν). πᾶς λεῶς = ἄλλος ὁ κόσμος. λευκήρετος Ἄρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. Τάφιος = ὁ ἐκ Τάφου. Ἡ Τάφος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν Ἐχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελφίου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μεταξὺ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοί τῆς ἀναφέρονται ὡς ληστρικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς· κυρίως λέγεται περὶ μητρὸς (λοχεύω). **Ἐχινάδες**· σύμπλεγμα ἀπὸ ἑννέα μικρὰς νησιῶν εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελφίου (Ἀσπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. κακοζύγωτα νησιά.

Ἄντιστρ. δ' (289 - 302)

ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **ξυνᾶγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαιὸς** (laevus) = ἀριστερός. **τῶν** = ὧν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρασ· ὁ πληθ. κεῖται, διότι τὸ κέρασ εἶναι περιληπτικόν· ἡ γενικὴ **τῶν** = ὧν ἐκ τοῦ ἄσσον = πλησίον (ἄγχι, ἄγχιστα). **ὤρμει** = εἶχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. Ὁ Αἴας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ τοῦ κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲ δώδεκα εὐστροφώτατα πλοῖα. **ὦς** = οὕτως. **αἶον** = ἤκουσα (πρβλ. 301). **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ῶ**· ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεῶν** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἴ τις προσαρμόσει** = ἐάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βᾶρις - ἰδος**· θηλ., Αἰγυπτιακὴ λέξις = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσειται** κλπ = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ἦτοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἶον**· ἐπίρρ. = ὅτι τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα**· συνεκδοχὴ = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις πού εἶδον ἐδῶ. **τὰ δέ** = ἀφ' ἑτέρου δέ. **κατ' οἴκουσ κλύουσα** = κατ' οἶκον πληροφορηθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σφῶζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σὺγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. Ἡ ἔννοια: σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν πού εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας πού ἔλαβα κατ' οἶκον καὶ τὰς ὁποίας συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ ὅστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῇ πρὸς τὸν Ἑλληνικόν.

Ἡ γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Προλόγου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικοὶ τινες τύποι: ἐ μ ἄ ν (168), τ ᾶ ς κ λ ε ι ν ᾶ ς Ἀ ρ ε θ ο ῦ ς α ς (170),

κατειδόμεαν (171), ἀμέτεροι (176), οἵτινες δίδουν εἰς τὴν γλῶσσαν χρῶμα δωρικῆς διαλέκτου, ἣτις ἦτο πανελληνίως ἀνεγνωρισμένη γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, ὅπως καθόλου τὰ χορικά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισκοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὐσης ἕλης ἐπικῆς. Εἶναι ξηρὰ ἀπομίμησις τῆς Τειχοσκοπίας (Ὅμ. Γ 121 - 243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἢ Καταλόγου νεῶν (Ὅμ. Β' 494 ζ. ε.), μόνον κόσμον ἔχουσα τὸν κόσμον τῶν κορύμβων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπαρδὸν (στροφὴν) προστίθενται τρία στροφικὰ ζεύγη, ἐνῶ τὰ ἄσματα κατακλείονται διὰ τῆς ἐπαρδοῦ, εἰς ἣν καὶ τελειώνουν. Συναισθημάτων δ' ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἐκφράζει μόνον ἀσθενῆ τινα θανμασμόν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ' ἀγκίστρωσις τῆς πρὸς τὴν προᾶξιν εἶναι ἀσθενής καὶ χαλαρὰ (ἢ γυναικεία περιέργεια). Ἄφ' οὗ ὁ Χορὸς ἔφαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τῆν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Πρεσβύτης διαπληκτιζόμενοι. Τί συμβαίνει θὰ ἴδωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 - 542)

α') 303 - 334

Μενέλαε· εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ὄνομα χάριν τῶν θεατῶν. **χρεῶν** (ἦν) = χρῆν. **ἄπελθε** = φύγε ἀπ' ἐδῶ. **λίαν πιστός·** τοῦτο ὑπενθυμίζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμόν, ὃν ἔκαμεν ὁ πρεσβύτης (45)· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τοῦνειδος** = τὸ ὄνειδος. **ἐξονειδίζω** = ἐκστομίζω ὕβριν. **καλὸν·** κατηγορούμενον· **καλὸν τὸ ὄνειδος·** εἶναι δεξιόμορον εἰρωνικόν. **κλαίοις ἄν** = θὰ χύσης δάκρυα. **εἰ πράσσοις, ἃ μὴ πράσσειν σε δεῖ·** ὁ πρεσβύτης ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύω δέλτον** = παραβιάζω τὴν σφραγίδα, ἀνοίγω τὴν ἐπιστολὴν. **οὐδέ γέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπρεπε... Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολὴν, ἣν χαρακτηρίζει μετὰ τὴν λέξιν **κακά**, διότι ἐματαίωσε τὴν ἐκστρατείαν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἑλλησιν·** ἀναχρονισμός. **ἀμιλλῶ·** β' ἐν. προστακτ. τοῦ **ἀμιλλῶμαι·** ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα = σ' αὐτὰ τὰ λογοπαίγνια νὰ τὰ παραδείχῃς μετὰ ἄλλους (δηλ. τὸν Ἀγαμ.). Ὑπαινιγμὸς τοῦ Εὐριπίδου κατ' ἀναχρονισμόν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἧς δείγματα ἦσαν αἱ σοφιστικαὶ **διαλέξεις, ἀντιλογίαι,**

ἀγών ἢ ἀμιλλα λόγων. οὐκ ἂν μεθείμην· ἐνόησον ἐκ τοῦ τήνδε ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. σκῆπτρον· τὸ σκῆπτρον ἐχρησιμοποιοῦν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτύπουν τοὺς ἀκοσμοῦντας. τάχα = ταχέως. ἄρα· διὰ τὸ μέτρον ἀντὶ τοῦ ἄρα = τότε λοιπόν. σὸν καθαιμάξω κἀρα = θὰ σοῦ σπάσω τὸ κεφάλι. τοι = ὡς γνωστόν. δεσποτῶν ὕπερ = ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν. μέθες· ἐνν. τὴν δέλτον. μακροὺς δοῦλος ὦν λέγεις λόγους· ὁ πρεσβύτες δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῖ ἀπὸ τὸν δοῦλον ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγὰς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογία. ὦ δέσποτ', ἀδικούμεσθα· ὁ Ἄγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸν θόρυβον παρέρχεται εἰς τὴν ὄρχήστραν καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σύ. οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει = καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. ἔξαρπάσας — ἐκ χερῶν ἐμῶν — βία· ἢ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ Μεν. ὄρα καὶ σὰς (ἐπιστολὰς) — ἐμῶν (ἐκ χερῶν). ἔα· ἐπιφώνημα δηλοῦν κατάπληξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἡμέτερον: μπᾶ. ἐν πύλαισιν = ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος (ἐστὶ) κυριώτερος λέγειν = ἐγὼ εἶμαι καὶ ὄχι αὐτὸς ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ ὀμιλῶ. Ὁ Μενέλαος καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ ἀρχιστρατήγου, δικαιοῦται νὰ ὀμιλήσῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν ὅποιον τὸ πρῶτον φαίνεται ὅτι ἀπετάθη ὁ Ἄγ. (317). οὐμός οὐχ ὁ τοῦδε· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τῷδε = τῷ πρεσβύτῃ. βία ἄγεις (αὐτὸν) = βιαιῶς τὸν σύρεις. Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. ἐξηκολούθει νὰ σύρῃ βιαιῶς τὸν πρεσβύτην. βλέψον εἰς ἡμᾶς· ὁ Ἄγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον ἀπὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφῶρῳ συλληφθῆ παλίμβουλος. ἴν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω· τὸ ταύτας καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ἀρχὰς ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό. μῶν = μὴ οὔν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν, εἰς ἣν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητικῆ. οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον = δὲν θὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμούς. τρέσας· μτχ. ὄρ. τοῦ τρέω = τραμάξω ἀπὸ φόβου· ὄρα τοὺς τρέσαντας. γεγύς· ἐνδοτ. μετοχὴ = ἂν καὶ ἐγεννήθην. Ἄτρώς = ἀπὸ τὸν Ἄτρεα. τρέσας Ἄτρώς (ἀτρέστου) λογοπαίγνιον. τήνδε· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστολήν), ἥτις λέγεται κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτις = ἐξυπηρετοῦσα, ὄργανον κακοθηεστάτου περιεχομένου. ἢ γὰρ = ἀλήθεια λοιπόν. ἢ μὴ

καιρός (ἔστι) = ὅσα δὲν εἶναι ὥρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. ἀνήμε
 σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγιδα, λύω, καταστρέφω. γε = ναί.
 ἀνοίξας (αὐτήν) (οἶδα) (τὰ) κακά, ἃ σὺ εἰργάσω λάθρα. ὥστε
 σ' ἀλγῦναι = ὥστε νὰ σέ λυπήσω, νὰ σέ φαρμακώσω (με αὐτὸ τὸ
 ἀνοιγμὰ τῆς ἐπιστολῆς)· ἡ φράσις ἀνήκει εἰς τὸ ἀνοίξας. ποῦ = πῶς.
 κάλαβες = καὶ ἑλάβες· ὁ καὶ εἰς ἐρωτήσεις προσδίδει τόνον. νιν =
 αὐτὴν τὴν δέλτον. ὦ θεοί· ἀναφώνησις, εἰς ἣν ἐπιφέρεται ἡ γενικὴ
 σῆς ἀναισχύντου φρενός, ἣτις εἶναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ὡς ἐὰν ἀντί
 τοῦ ὦ θεοί ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα φεῦ, οἴμοι. σὴν παῖδα· πρόληψις
 ἀντί : εἰ σὴ παῖς ἀπ' Ἄργους στράτευμ' ἀφίξεται. τὰμ' = τὰ
 ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. φυλάσσω = προφυλάσσω. τόδε
 οὐκ (ἔστιν) ἀναισχύντου ; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ἡ πράξις σου δὲν
 εἶναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου ; Αἱ ἐρωτήσεις καὶ τὸ
 ἀσύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. τὸ βούλεσθαι = ἡ βούλησις. κνίζω = γαργα-
 λίζω, βάζω σὲ πειρασμό. οὐχὶ δεινά ; ἐν. ἐστὶ τάδε ; οἰκῶ οἶκον
 ≡ διευθύνω οἰκογένειαν. οὐκ ἐάσομαι ; = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος ;
 (οὐ) = οὐκ ἐάσει = δὲν θὰ ἀφεθῆς ἐλεύθερος. φρονεῖς γὰρ πλάγια =
 διότι πονηρεῦσαι. τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα· ἀναφορὰ
 = ὡς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ὡς πρὸς ἄλλα
 δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν· ἡ ὅλη φράσις : παντοῦ καὶ πάντοτε·
 ἡ τριπλῆ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ
 ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. εὖ κεκόμψουσαι = τὰ ἔχεις εἰπεῖ κομψά,
 χαριτωμένα. Ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπα-
 ἀδίπλωσιν. σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν (ἔστιν) ἐπίφθονον (χρῆμα)
 = ἡ σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων· εἰρῶν. : τὴν σιχαίνεται ὁ κόσμος. νοῦς ὁ μὴ βέβαιος = νοῦς
 ποῦ δὲν ἐμμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ καλίμβουλος, αὐτὸς ποῦ γυρίζει
 σὰν ἀνεμόμυλος. ἄδικόν (ἔστι) κτῆμα = γεννᾷ ἀδικίας, ζημίας. οὐ
 σαφές = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

β') 335 - 357

ἐξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. ὀργῆς ὑπο = ἀπὸ θυμόν.
 ἀποτρέπομαι τάληθές = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. κατατείνω
 λίαν = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικὸς· ἡ μεταφορὰ
 ἀπὸ τὰ σχοινία ἢ ἀπὸ τοὺς χαλινούς· οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

τὸ προοίμιον τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. οἶσθα ὡς ταπεινὸς ἦσθα = γνωρίζεις πόσον ἐτανεμποῦσο. ὅτε ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις = ὅτε ἐπεδίωκες πάσῃ δυνάμει νὰ ἀποκτήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν μεταξύ τῶν Δαναῶν ἢ, ὁπ. Δαναΐδαις εἰς τὸ ἄρχειν κατὰ τὸ Ὅμ. ἀνάσσειν Δαναοῖς. προσθιγγάνω πάσης δεξιᾶς (χειρὸς) = χαιρετίζω ὅλους διὰ χειραψίας. τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων· αἱ μετοχαὶ τροπικαὶ = κατὰ τὰ φαινόμενα μὲν μὴ ἐπιδιώκων, κατὰ βάθος δ' ὅμως θέλων. χρήζων — βούλεσθαι — θέλων· σημειῶσον τὴν ποικιλίαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. θύρας τῆς οἰκίας σου, δηλ. ἀκλήστους = ἀνοικτὰς μέρα νύχτα. τῷ θέλοντι (ἰδεῖν σε) = εἰς τὸν θέλοντα· νὰ σὲ ἴδῃ. τῶν δημοτῶν = τῶν πολιτῶν. δίδωμι πρόσρησιν πᾶσι = χαιρετίζω ὅλους. ἐξῆς = κατὰ σειράν, τὸν ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. ὠνηῖμαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου = ἀγοράζω τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου, τὸ ὅποιον ἔχει ἐκτεθῆ εἰς τὸ μέσον (εἰς τὴν ἀγοράν) καὶ ἦτο προσιτὸν εἰς ὅλους. τοῖς τρόποις = μὲ αὐτοὺς τοὺς δημοκοπικοὺς τρόπους. κᾶτα = καὶ εἶτα. κατέχω ἀρχὰς = παίρνω τὸ ἀξίωμα. μεταβάλλω ἄλλους τρόπους· πρόληψις = ἀλλάσσω τοὺς τρόπους καὶ παίρνω ἄλλους = ἀλλάζω πολιτικὴν. οὐκέτι ἦσθα τοῖς φίλοισι τοῖς πρὶν φίλος (τοιούτος)· ὡς πρόσθεν (ἰγενόμενος) δυσπρόσιτος (= ἀπροσπέλαστος) ἔσω τε κλήθρων σπάνιος (= καὶ σπανίως δεχόμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας σου). ὁ ἀγαθὸς = ὁ εὐγενής. πράσσω μεγάλα = ἔχω μεγάλας βλέψεις. μεθίστημι = μεταβάλλω. βέβαιος = σταθερός. καὶ μάλιστα βέβαιον τότε, ἡνίκα (= ὅτε) μάλιστα δυνατὸς ἐστὶν ὠφελεῖν εὐτυχῶν (= διότι εὐτυχεῖ, εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐξουσίαν)· βέβαιον μάλιστα — μάλιστα δυνατὸς· χιαστὸν καὶ ἐπαναδίπλωσις. Τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶχε καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς λέγων: Μηδέποτε ἐγὼ εἰς τοῦτον καθίσαιμι τὸν θρόνον, ἐν ᾧ πλέον οὐδὲν ἔξουσιν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἀλλοτρίων· ἐπῆλθόν σε = σὲ ἔθιξα. ταῦτα πρῶτα = εἰς αὐτὰ πρῶτα. ἵνα = ὅπου. κακὸς = ἀξιοκατηγόρητος. αὐθις = ἔπειτα, μετὰ τὸ πρῶτα μὲν. ἰχώ (= καὶ ὁ) Πανελλήνων στρατὸς = μὲ τὸν ὅλον στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. οὐδὲν ἦσθα = ἦσουν ἓνα τίποτα, ἓνα μηδενικό. ἐμπλήσσομαι = τὰ χάνω. τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν = ἐκ τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ. οὐρίας πομπῆς σπανίζων = διότι ἔσπερείτο τῆς συνοδείας οὐρίων ἀνέμων. Δαναΐδαι = οἱ ἡγεμόνες τῶν Δαναῶν. διηγέλλον = ἔδιδον, διαταγὰς (μὲ διαγγελεῖς) ἀφιέναι ναῦς = νὰ ἀφήσουν τὰς ναῦς ἐλευθέρας νὰ ἀποπλεύσουν. μὴ πονεῖν δὲ μάτην = νὰ

μή ματαιοπονοῦν δέ. ὡς ἀνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τε = πόσον ἦτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθρήνητον καὶ πῶς τὰ εἶχες χάσει. εἰ μὴ δορός ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίον = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις. ἄρχων· μετοχὴ ἐνδοτική. δορός· περιληπτικὸν καὶ συνεκδοχὴ. παρακαλῶ τινα = ζητῶ τὴν συνδρομὴν τινος. τί δράσω; ἀπορηματικὴ ὑποτακτικὴ. τίνας ἀπορῶν εὔρω πόρον; ἢ σειρά: τίνα πόρον εὔρω ἀπορῶν; πόρος = διέξοδος. ἀπορῶν πόρον· ἀξύμωρον. ὥστε μὴ στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος = ὥστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος στερέντα (σέ) ἀρχῆς· στερεῖς = στερηθεῖς.

γ') 358 - 369

ἐν ἱεροῖς = ἐν ἱεροσκοπίᾳ παρατηρῶν τὰ ἱερά εἶπε. πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφατα θῦσαι καὶ ἔσεσθαι, ὧν τὸ α' εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεῦτερον εἰδικόν. ἦσθεις φρένας — ἄσμενος — ὑπέστης — ἐκῶν — οὐ βία· διὰ τοῦ πλούτου τῆς ἐκφράσεως ἐξαίρεται τὸ αὐθόρμητον τοῦ Ἄγ. ἐκῶν οὐ βία· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. ὑφίσταμαι = ὑπισχοῦμαι. πέμπεις = στέλλεις γράμματα. πρόφασιν· προεξαγγελτικὴ παράθεσις = μὲ τὴν πρόφασιν, δῆθεν, τάχα. ὡς γαμουμένην Ἀχιλλεῖ = ὅτι θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Ἀχιλλέα. ὑποστρέφας = πρῶμναν ἀναχρούσας, ἀναθεωρήσας τὴν πρώτην. λέληψαι = εἴληψαι = ἔχεις συλληφθῆ. μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς = γράφας ἄλλα γράμματα. ὡς = ὅτι δηλ. ὑποστρέφας — μεταβαλὼν· συνώνυμα πρὸς ἕξαρσιν τῆς παλιμβουλίας. οὗτος αὐτός... σέθεν· ἢ σειρά: οὗτος αἰθῆρ, ὃς ἤκουσε σέθεν τάδε, ἐστὶν ὁ αὐτός = μάρτυς εἶναι ὁ αἰθῆρ, ὁ ὁποῖος, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἤκουσεν ἀπὸ σέ τάδε = τὰς ὑποσχέσεις σου. τὰ πράγματα = ἢ πολιτικὴ. μυριοὶ δέ τοι... πρὸς τὰ πράγματα = δὲν ἔχουν μετρημὸ βεβαίως ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἴδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικὴν. ἐκπονοῦσι = κοπιᾶζουσι πολὺ (μὲ τὴν πολιτικὴν). ἐξεχώρησαν = ἐκχωροῦσι = ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικὴν. κακῶς = κακῶς ἔχοντες = εἰς κακὴν κατάστασιν. ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου· ἀναγκαστικὸν αἴτιον = δι' ἄδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. ἐνδίκως = δικαίως = ἀπὸ δικαίαν κρίσιν. Ὁ Ἀριστείδης ἐξωστρακίσθη δι' ἄδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανσι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐτιμωρήθησαν. ἀδύνατοι γεγῶτες = ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῆ ἀνίκανσι.

διαφυλάττομαι πόλιν = προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. αὐτοὶ = ἐξ ἰδίας ὑπαιτιότητος, μὲ τὴν προσωπικὴν των ἀξίαν. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 - 387

Ἑλλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω = κλαίω πολὺ διὰ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος. ἦ· ἀναφ. αἰτιολ. = διότι αὕτη. θέλουσα· ἐνδοτικὴ μετοχή. δρῶ τι κεδνόν = κάμνω τι σοβαρόν. ἐξάνησει βαρβάρους καταγελῶντας (αὐτῆς) = θὰ ἀφήσῃ τοὺς βαρβάρους νὰ τὴν περιγελοῦν = θὰ ἀνεχθῆ τὰ περιπαίγματα τῶν βαρβάρων. οἱ οὐδένες = οἱ οὐτιδανοί. Ἴσως ὁ ποιητὴς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὰς συγχρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι χάριν ὀλίγου χρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθοῦν τὸν μέγαν βασιλέα, ὅστις ὑπεβοήθει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς Ἑλλάδος χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. διὰ σέ καὶ τὴν σὴν κόρην· = ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης σου, ἡ ὁποία καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει· τὴν σὴν κόρην· περιφρονητικῶς εἶναι εἰρημένον. τίθεμαι προστάτην χθονός = ἐκλέγω ἄρχοντα τῆς πατρίδος μου. ἄρχων ὄπλων = στρατηγός. ἕκατι γένους = ἔνεκα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς. ὡς = διότι. πᾶς ἀνὴρ ἄρχων πόλεως (εἶη ἄν), ἦν τύχη ἔχων σύνεσιν = ἄν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχη σύνεσιν. προστάτης· ἀναχρονισμὸς ἀπὸ τοὺς δημοκρατικούς χρόνους. Προστάται τοῦ δήμου ἐκαλοῦντο ὁ Κλεισθένης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Εἰνάθιππος, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Περικλῆς χειραγωγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. νοῦν χρῆ τὸν στρατηλάτην ἔχειν· πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα. κασίγνητοι = οἱ ἀδελφοί. λόγοι μάχαι τε· ἐν διὰ δυοῖν = λογομαχία. βούλομαι· ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ βούλομαι τοῦ στίχου 335, ἀρχὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. κακῶς λέγω = κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. εὖ = ἀπὸ καλὴν διάθεσιν, πρὸς καλὸν σου· ὅρα τὸ ὀξύμωρον κακῶς εὖ. λίαν ἄνω τὰ βλέφαρα ἄγω = ἔχω πολὺ ἐπηρμέναις τὰς ὀφρῦς. πρὸς τάναιδές = μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ φθάσω εἰς ἀναίδειαν. σωφρονεστέρως = κάπως μετριοπαθῶς. χρηστός = εὐσυνείδητος. φιλῶ· μετ' ἀπαρεμφάτου = συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προοιμιάζει τὸν λόγον τοῦ ὁ Ἄγ., διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ· τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ ὁποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. **δεινὰ φρωσῶ** = τρομερὰ ρουθουνίζω. **αἵματηρὸν ὄμμα ἔχω** = εἶναι καταχόκκινα τὰ μάτια μου. **τοῦ κέχρησαι** ; = τίνος ἔχεις, ἀνάγκην ; τί στερεῖσαι ; τί σοῦ λείπει ; **χρηστὰ λέκτρα** = σύζυγος τιμία. **ὦν γάρ... ἤρχες ἢ σειρά :** ἤρχες γὰρ κακῶς ἐκείνων & (= ὦν) ἐκτήσω = ἐδείχθης ἀδέξιος σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστὴ ἢ πρώτη σύζυγος. **δίκην δίδωμι** = τιμωροῦμαι. **σὰ κακὰ** = τὰ ἐλαττώματά σου· ἢ γεν. τῆς αἰτίας. **ὁ μὴ σφραλεις** = ὁ μὴ πταίσας· τραγ. εἰρωνεία, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἄπιστος, συνάψασα σχέσεις μὲ τὸν Αἰγισθον. **δάκνω τινὰ** = πειράζω. **τὸ φιλότιμον** = ἡ φιλοδοξία. **ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις... ἔχειν** ; ἢ σειρά : **ἀλλὰ χρήξεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῆ** (εὐμορφῆν) **γυναῖκα παρεις** (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέψας) **τὸ λελογισμένον** (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) **καὶ τὸ καλὸν** (= τὰς ἠθικὰς ἀρετάς) ; ὁ νοῦς : κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατὶ δὲν ψέγεις τὴν γυναικομανίαν σου ; **ἡδοναὶ κακαὶ** = ἡδοναὶ αἰσχυραὶ **πονηροῦ φωτός** = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν) ἢ γενικῆ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 - 413

γιγνώσκω σὺκ εὖ = λαμβάνω ἀπόφασιν ὄχι καλὴν. **μετατίθεμαι** **τι** = μεταβάλλω· ἢ μεταφορὰ ἴσως ἐκ τῶν πεσσῶν· ἢ ἔννοια κατὰ τό : αἱ δευτεραὶ φροντίδες σοφώτεραι. **σὺ μᾶλλον** = σὺ (μαίνη) μᾶλλον = σὺ τοῦναντίον (εἶσαι τρελλός). **ὅστις**· αἰτίαν σημαίνει = διότι σὺ. **κακὸν λέχος** = κακὴ σύζυγος. **θεοῦ σοὶ τὴν τύχην διδόντος εὖ** = ἐπειδὴ ὁ θεὸς τὰ φέρνει ὅλα εὐνοϊκὰ : τὴν κατάστασιν, ποῦ ἐδημιούργησες ἐξ ἰδίας σου ὑπαιτιότητος, ἔστρεψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῶ, διότι, ἐνῶ ἡ ἀξίωσις σου εἶναι μωρὰ, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νὰ τὴν πραγματοποιήσης, ἐπειδὴ οἱ μωροὶ μνηστῆρες νομίζουν ὅτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνδάρειον ὄρκον. **οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες** = οἱ μωροὶ καὶ διψασμένοι διὰ γάμον μνηστῆρες. **ἢ δέ γ' ἔλπις...σθένος**· ἢ σειρά : **ἢ δέ γ' ἔλπις, οἶμαι μὲν, θεός (ἔστι) κάξέπραξεν αὐτὸ** (ἢ ἔλπις) **μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος**· ἢ ἔλπις, τὴν ὁποίαν ἕκαστος τῶν μνηστῆρων εἶχεν ὅτι θὰ προτιμηθῆ ἑαυτός. **οἶμαι μὲν**· κεῖται παρενθετικῶς = κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον. **κάξέπραξεν αὐτὸ** = καὶ ἐξέπραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ

ὄρκου. τὸ σὸν σθένος = ἡ δύναμίς σου, τὰ ἰδικὰ σου μέσα. οὓς λαβῶν
στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἐμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρία
φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἡλιθιότητα.
Εἶναι μωροὶ καὶ ἡλίθιοι καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι
τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ ὅμως εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλου.
ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνη ἂν ἤμποροῦν νὰ
ἔχουν ἰσχὺν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογη-
θέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι.
τάμά· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου· σκόπιμος ἢ χρῆσις
τοῦ πληθ. τάμά τέκνα· ὡς καὶ κατωτέρω : παῖδας οὓς ἐγεινάμην,
ἵνα ἐξαρθῇ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εὖ ἔσται παρὰ
δίκην = αἱ μὲν ἰδικαὶ σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον.
τιμωρία = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὐνιδος = κακοηθεστάτης συ-
ζύγου. ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις = ἐγὼ δὲ
συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἄρνησις οὐ θὰ εἶναι καὶ εἰς
τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένης· δηλ. δὲν ἐννοῶ
σὺ μὲν... νὰ τακτοποιήσης, ἐγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρύοις
συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· ὅ,τι γίνεται τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν
παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἔννοιαν παράβαλε
τὸ Ὅμηρ. νύκτας τε καὶ ἡμέρατα δάκρυ χέουσα. ἄνομα κοῦ δίκαια
δρῶντα παῖδας οὓς ἐγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφε-
ρόμενος στὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια ἐγέννησα. σοι· ἀντικ. τοῦ λέλέκται.
ῥάδια = εὐκόλα, εὐνόητα, ἀπλᾶ. σύ· ἐτέθη, ἵνα κάμη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ
ἐγώ. τάμ' = τὰ ἐμά. τίθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι
400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ Ἀγαμέμνονος.
οἶδ' αὖ (μῦθοι) (εἰσὶ) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς
δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, ὅσα τώρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορετικὰ
ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχθέντα, ὅμως εἶναι καλά, διότι ὑποστηρίζουν
τό : φεῖδσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιὰ του. Ὁ
Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του ὁμολογῶν ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ πονῇ
τις τὰ τέκνα του, δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν Ἄ. ἄρα· τὸ ἄρᾳ μὲ παρατα-
τικὸν (κεκτήμην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τώρα γινώ-
σκεται. (κέκτησαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους =
τοὺς φίλους ποὺ ἔχεις τώρα. ποῦ δὲ δείξεις μοι πατρός ἐκ ταυτοῦ
γεγῶς; = ποῦ δὲ (ἄλλοῦ παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ
δείξης ὅτι ἐγεννήθης ἀπὸ τὸν ἴδιον πατέρα, ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου ;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνησίν σου. **συννοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μαφίας σου). Τὸ **νοσεῖν** κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἄντιγονῇ 253 οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. **ἐς κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ** = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὴν ἀρχήν: κοινὰ τὰ τῶν φίλων. **εὖ δρῶν παρακάλειμ'**, ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἔμε = νὰ ζητῆς τὴν συνδρομὴν μου, ὅταν πρόκειται νὰ μοῦ κάμῃς καλὸν καὶ ὄχι ὅταν πρόκειται νὰ μὲ λυπήσῃς. **οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι** = δὲν εἶσαι λοιπὸν ἀποφασισμένος **τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι**; = νὰ ὑποστῆς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποῦ ὑφίσταται ὅλη ἡ Ἑλλάς; **Ἑλλάς σὺν σοὶ νοσεῖ** = ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀνόητος, ἀνοηταίνει, ὅπως καὶ σὺ κατὰ θεὸν τινα = ἀπὸ ὀργὴν θεοῦ τινος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἕλληνες ἐκολάκευον τὸν μεγαν βασιλεῆ χάριν ὀλίγου ἀργυρίου μὲ ὄλεθρον τῆς πατρίδος των. Ἴσως εἰς τοῦτο κάμνει ὑπαινιγμὸν ὁ φιλόπατρις ποιητῆς· τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 δὲ ἔχει τὴν ἐξῆς ἔννοιαν: αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγεις (στίχ. 410 **πονεῖν σὺν Ἑλλάδι**), Μενέλαε, θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν· ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἑλλάς ἀνοηταίνει. **σκηπτρῶ νυν αὔχει** = καμάρωνε λοιπὸν τὸ σκῆπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. **σὺν κασίγνητον προδοῦς** = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου. **εἶμι ἐπ' ἄλλας μηχανάς τινας** = θὰ καταφύγῃς εἰς ἄλλα τινὰ μέσα φίλους τ' ἐπ' ἄλλους (εἶμι) = καὶ θὰ ζητήσω ἄλλους φίλους.

ς') 414 - 434

Ὁ Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, ὅστις ὡς προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. ὦ Πανελλήνων ἀναξ Ἀγάμεμνον· ἡ μεγαλοπρεπὴς προσφώνησις σύμφωνος πρὸς τὴν χαρμόσυνον εἴδησιν, τὴν ὁποῖαν κομίζει. **ὄμαρτεῖ**· ῥῆμα ἀπὸ τὸ ἐπίρρημα **ὄμαρτη** (ὄμοϋ - ἀραρίσκω) = συγχρόνως. **ὄμαρτεῖ** = συνοδεύει. **Κλυταιμῆστρας δέμας**· περίφρ. = Κλυταιμῆστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὸ ἀπτόν καὶ ὁρατὸν σῶμα. ὥστ' ἂν **τερφθεῖς ἰδὼν**· τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. **ὦν**· αἰτιολ. μετοχή. **ἐκδημος** = ὁ

ἔξω τῆς χώρας ὧν, ὁ ἀπουσιάζων· **δωμάτων ἔκδημος**· κατάχρησις· κυριολ. ἔκδημος **χθονός**. Παρ' ἡμῖν: νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὡς = **ἐπειδὴ μακρὰν (ὁδὸν) ἔτεινον** = διέτρεχόν βιαστικά μακρὸν δρόμον. **εὐρυτος κρήνη** = καλλίρρους κρήνη. **ἀναψύχω** = δροσίζω. **βάσιν**· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. **θηλύπους** = θῆλυς· **θηλύπουν βάσιν** = τοὺς γυναικείους πόδας των. **πῶλοι** 220. **καθεῖμεν**· ἄορ. τοῦ καθίημι = ἐῷ καταθεῖν = καταβιβάζω, ἀπολύω κάτω. **χλόη λειμώνων** = χλοεροὶ λειμῶνες. ὡς **βορᾶς γευσάιατο** (γεύσαιντο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. **ἐγὼ δὲ πρόδρομος ἦκω**· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. **σῆς παρασκευῆς χάριν** = διὰ τὰ ἐτοιμασθῆς. Ὁ ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν πάροδον αὐτοῦ· **σῆς παρασκευῆς δίσσημον**. Ὁ ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, ὁ δὲ θεατῆς ὁ μεμυημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. **πέπυσται**· τοῦ **πυνθάνομαι** = πληροφοροῦμαι. **ταχεῖα γὰρ διῆξε φήμη**· ἡ πρότασις παρενθετική· **διῆξε** (διάσσω) = διῆλθε ταχεῖα. **πᾶς ὄμιλος** = ὅλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. **δρόμω** = τροχάδην. **ἐς θέαν**· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: **ὅπως ἴδωσιν** (στρατὸς - ἴδωσιν· στρατός: περιληπτικόν). **οἱ δ' εὐδαίμονες κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοὶ** (εἰσιν) **ἐν πᾶσι βροτοῖς**. **οἱ εὐδαίμονες** = οἱ εὐτυχισμένοι. **ἐν πᾶσι βροτοῖς** = εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεῖα· τὴν αὐτὴν σχέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρσβ. 20. **ὕμενάιός τις** = γάμος τις. **ἢ τί πράσσεται** = ἢ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται; **τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε**· ἐλέχθη ὡς ἐὰν προηγείτο **τῶν μὲν** = ἀπὸ ἄλλους δὲ θὰ ἤκουες τὰ ἐξῆς. **προτελιζουσι νεάνιδα Ἀρτέμιδι** = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μνηστὴν πρὸ τοῦ βώμοδ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν Ἀρτεμιν, ὡς ἐγένετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. **προτελιζουσι**· εἶναι δίσσημον· ὁ μεμυημένος θεατῆς νοεῖ: **καθαίρουσι τὸ θῦμα πρὸ τῆς θυσίας**· τὸ ῥῆμα **προτελιζω** εἶχε δύο σημασίας. **τίς νιν ἄξεται** = ποῖος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον; **δίσσημον τὸ ἄξεται**· σημαίνει καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. **ἄνασσα Αὐλίδος** = πολιοῦχος.

ζ') 435 - 459

εἶα = ἐμπρός· κατεπείγει. **ἐξάρχομαι κανᾶ** = κάνω ἀρχὴν ἀπὸ τὰ κάνιστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετὴν. Καὶ τοῦτο δίσσημον· σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλᾶς (χρι-

θάλευρα) και ἐπιπάσσω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. **τὰπὶ τοισίδε** = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἐδῶ. **στεφανοῦσθε**· πρὸς τὸν Ἄγ. καὶ Μενελ. **τὸ κρᾶτα** = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ καὶ ἐν θυσίᾳ τὸ θῦμα καὶ οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐντεῦθεν τὸ δίσημον καὶ τοῦ στεφανοῦσθε. **ὕμέναιον εὐτρεπίζω** = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασιν. **λωτὸς** = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκευάζον αὐλοὺς· **λωτοῦ**· μετωνυμία. **βοάσθω** = ἄς βουίζη, ἄς τὸ λέη· **βοάσθω**· προσωποποιία. **τόδε φῶς ἔχει μακάριον τῆ παρθένω** = ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἔχει φέρεῖ τις χαρὲς· τραγικὴ εἰρωνεία. **φῶς** = αἱ γαμήλιοι δᾶδες καὶ τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. **ἐπήνεσα** λέγει ὁ Ἄγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. **ἐπήνεσα** = ἐπαινῶ· καλὰ, καλὰ (σὲ ἄκουσα). **ιούσης τῆς τύχης** = ὅπως ἡ τύχη· πηγαίνει. **ἔσται καλῶς** = θὰ ἀποβοῦν καλὰ. Ὁ ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν. **τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν; αἰ ὑποτ. ἀπορηματικάι· αἰ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικάι· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἀγαμ. καὶ ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτό : εἰς οἱ ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν** = εἰς ποίαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας) ἔχομεν ἐμπέσει· **ἀνάγκης ζεύγματα**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. **ὕπῃλθε**· τοῦ ὑπέρχομαι = ἔστησε παγίδα. **δαίμων** = κακὸς τις δαίμων. **τῶν σοφισμάτων** = τῶν μεθόδων νὰ μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρην. **ἡ δυσγένεια** = ἡ ταπεινὴ διαγωγὴ. **ὡς ἔχει τι χρήσιμον** = πόσον πολὺ χρήσιμος εἶναι· **ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει** = εἶναι εὐκόλον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). **ἅπαντα** = ὅ,τι θέλουν. **ὁ γενναῖος φύσιν** = ὁ μὴ δυσγενής. **ἄνολβα ταῦτὰ (ἔσπι.)** = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. **τὸν ὄγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄχλω δουλεύομεν**· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἢ σχέσις. **ὄγκος** = τὸ ὕψος τῆς θέσεως. **προστάτης τοῦ βίου**· ὁ ὄγκος προβάλλεται ἐμπρὸς εἰς τὴν ζωὴν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ ἢ ὑψηλὴ θέσις : πρὸ παντὸς εἰς τὴν ζωὴν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. **γὰρ** = π.χ. **δακρῦσαι**· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν Ὀμηρον κλαίου. **εἶεν** = ἔστω· ἄς δεχθῶμεν ὅτι ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ μιλῶ. **ποῖον ὄμμα συμβαλῶ** (ὄμματι δάμαρτος) ; = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω ; οἱ ἐπίβουλοι καὶ οἱ δόλιοι ἀποφεύγουν τὸ βλέμμα τοῦ θύματος των, διὰ νὰ μὴ προδοθοῦν. **συμβάλλειν ὄμμα**· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ **συμβάλλειν λόγους, δεξιὰς**. τὸ **τάλας (αἰδοῦμαι τάλας)**· αἰ μικραὶ προτάσεις, αἰ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. **ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα** = (πάρε-

στι) = κοντά εἰς τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ἔχω : δὲν μοῦ ἔφθαναν τὰ βάσανα ποῦ ἔχω, ἤλθε καὶ αὐτὴ ἄκλητος. **εἰκότως ἄμ' ἔσπετο** = καλὰ ἔκανε καὶ ἠκολούθησε μαζί. **νυμφεύσουσα** (αὐτὴν) — **δώσουσα** (Ἀχιλλεῖ). **τὰ φίλτατα** = ἡ φιλιώτεη κόρη. **ἴνα** = ὅπου. **ἡμᾶς**· πληθ. τῆς μεγαλειότητος.

η') 460 - 484

τὴν δ' αὖ **τάλαιναν παρθένον ὡς ᾤκτισα**· ὁ ἀόρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **οἰκτιρίζω** = αἰσθάνομαι συμπάθειαν· τὴν **παρθένον** εἶναι τὸ ἀντικείμενον. **ὡς ᾤκτισα**· ἀναφώνησις **τί παρθένον**; τί κάθομαι καὶ ὀμιλῶ περὶ παρθένου; ἡ πρότασις παρενθετική. **Ἄιδης νιν** (αὐτὴν) **ὡς ἔοικε τάχα** (= ταχέως) **νυμφεύσει** (= θὰ τὴν νυμφευθῆ). Καὶ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι παρενθετική· ὁ τάφος. θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη τῆς καὶ μνηστήρ τῆς· θὰ εἶναι ὁ Ἄιδης, ὅχι ὁ Ἀχιλλεὺς, ὅπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μοιρολόγια. **νιν**· ὑποκ. τοῦ **ἰκετεύσειν**. **γήμειας**· εὐκτική ἐγκλισις δηλοῦσα κατάραν. **χῶστις** (= καὶ ὅστις) **ἔστί σοι φίλος** = καὶ οἱ φίλοι σου. **παρῶν ἐγγύς**· πλεονασμός. **ἀναβοῶ** = φωνάζω δυνατὰ. **εὐσύνετ' (α) ἄσυνέτως**· ῥήτορ. ἀντίθεσις. **εὐνύνετα** = εὐκολονόητα, τὰ ὁποῖα ἀντιλαμβάνεται ἡ καρδιά μου· **ἄσυνέτως** = ἄσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοῇ τί λέγει. **ἔτι γάρ· ὁ γάρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἄσυνέτως. **αἰαῖ... τάδε**· ἡ σειρά : **ὡς μ' ἀπώλεσεν ὁ Πριάμου Πάρις γήμας τὸν Ἑλένης γάμον, ἅς μ' εἴργασται τάδε· ἐργάζομαι τινά τι** = προξενῶ εἰς τινά τι. Ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν ὁποίαν φέρει, θὰ προξενήσῃ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ ὅμως προξενεῖ ἀντίθετον τοῦτο λέγεται **π ε ρ ι π ε τ ε ι α**, ἥτις κατ' Ἀριστοτέλη εἶναι ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἢ εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν, ὡς ἐδῶ. **κἀγὼ ὡς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων**. **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι βαθεῖαν (κατὰ - οἰκτίρω) συμπάθειαν. **ὡς** = ἐφ' ὅσον. **ὑπὲρ συμφορᾶς**· τὸ αἴτιον. **τυράννων** = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. **καταστένω** = χύνω δάκρυα πικρά. Ὁ Μενέλαος λέγει : **δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν**, ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιάν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλλαγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὅρκου. **σὸν τὸ κράτος** = σὺ ἐνίκησες, διότι ἤλθεν ἡ κόρη, ὅπως ἤθελες, καὶ θὰ γίνῃ ἡ θυσία. **ἄθλιος** = δυστυχής. **κατόμνυμι Πέλοπα** = ὀρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

ὅς πατήρ τοῦμοῦ πατρός τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = ὁ ὁποῖος πατήρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου πατρός ὑπῆρξεν· ὁ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. **Πέλοπα - Ἀτρέα τε**· Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, ὅστις ἀφοῦ ἔγινε πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισάτιδος ἐν Ἡλίδι, κατέκτησε κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν χερσόνησον, ἣτις ἐκλήθη ἐξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἀτρέας καὶ τούτου τοῦ Ἀτρέως υἱοὶ οἱ Ἀτρεΐδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. **τάπο καρδίας = τὰ ἀπὸ καρδίας** = ὅ,τι ἔχει μέσα ἢ καρδιά μου, ὅ,τι ἔχω μέσα μου. **σαφῶς** = εἰλικρινῶς. **καὶ μὴ (ἐρεῖν) μηδὲν ἐπίτηδες** = τίποτε ἐπιτηθευμένον, ἐπίπλαστον. **ἀλλ' ὅσον φρονῶ = ἀλλὰ τάπο καρδίας**. ὅσσε = οἱ ὀφθαλμοί. **καὺτός = καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀνταφῆκά σοι** (δάκρυ) **πάλιν** = ἔχουσα καὶ ἐγὼ δάκρυα συμπονῶνάς σε (= σοί). **ἐξαφίσταμαί τινος** = ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τι, παραιτῶ, ἀνακαλῶ. **οὐκ ἐς σέ δεινός** = χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. **οὔπερ** = ἐκεῖ ὅπου. **εἶ = εἶσαι**. **ἀνθελέσθαι τοῦμόν** = νὰ προτιμήσῃς τὸ ἰδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σου. **οὐκ ἔνδικον** = ἄδικον. **τάμά ἡδέως ἔχειν** = ἐμὲ ἡδεσθαι, χαίρειν. **ὀρῶ φάος**· γραφικὴ περιφρασις τοῦ ζῶ.

θ') 485 - 521

τί βούλομαι γάρ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθειαι τί θὰ κερδίσω; **γάμοι** = σύζυγος. **ἰμείρομαι** = ἐπιθυμῶ. **ἥμιστα ἔχρην** (ἀπολέσαι) = οὐδαμῶς ἔπρεπε (νὰ χάσω). **τὸ κακόν** (τὴν Ἑλένην) ἀντὶ **τάγαθῷ** (τοῦ ἀδελφοῦ). **νέος** = ἐπιτόλαιος. **ἦ = ἦν**. **οἰν ἐγγύθεν σκοπῶν τὰ πράγματα ἐσεῖδον** = ἕως ὅτου ἐξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἶδα καλά. **οἶόν ἦν κτείνειν τέκνα** = τί ἐσήμαινε τὸ νὰ φονεύῃ κανεὶς τὰ τέκνα του· ἦν· ὁ παρατ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **ἐστί**, διότι ὁ λέγων ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸν χρόνον τῆς πρώτης παρατηρήσεως. **ἄλλως τε** = καὶ ἐξ ἄλλου. **ἔλεος ἐσῆλθέ μοι** = ἐλυπήθηκα. **ἐννοοῦμαι** = λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. **ἦ = διότι αὕτη** αἰτιολ. τοῦ **ἔλεος ἐσῆλθέ μοι**. **ἕκατι** = ἕνεκα. **μέτα** = μέτεστι· ἀναστροφή τῆς προθέσεως καὶ μετατύπωσις ὡς **πάρα** = πάρεστιν. **τί δ' Ἑλένης... μέτα;** = καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἰδικὴ σου κόρη μὲ τὴν Ἑλένην; **ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος**· μὲ τόνον ἀξιῶ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἄς διαλυθῇ καὶ

ἄς πάη κατὰ διαβόλου ἢ στρατεία = ἡ στρατιά. **τέγγω** = βρέχω. **παρακαλῶ** = παρακινῶ, παρασύρω. **εἰ μέτεστί μοι τι θεσφάτων κόρης σῆς** = ἂν ἔχω δικαίωμα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντείας (τὰς ἀφορώσας τὴν τύχην) τῆς κόρης σου. **μή μοι μετέστω** = ἄς μὴ δικαιωῦμαι. **σοὶ νέμω τοῦμόν μέρος** = ἐκχωρῶ σ' ἐσένα τὰ δικαιώματά μου. **ἀλλ' (ἄ)** = ἀλλὰ (θὰ μοῦ εἰπῆτε ἐνιστάμενοι) **ἐς μεταβολὰς ἤλθον** = μετεβλήθην, ἄλλαξα. **ἀπὸ δεινῶν λόγων** = ὕστερα ἀπὸ τὰ φοβερά καὶ τρομερά ποῦ ἔλεγα. Ὁ Μενέλαος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεών του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐνστασιν λέγει : **εἰκὸς πέπονθα** = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἐξηγεῖται σαφέστερον : **τὸν ὁμόθεν πεφυκότα** (τὸν ἀδελφόν μου) **στέργων μετέπεσον** = ἄλλαξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν μου· τὸ **μεταπίπτω** εἶναι παθ. τοῦ **μεταβάλλω**. **ἄνδρός... τοιοῖδε**, ἢ **σειρά : τρόποι τοιοῖδε οὐ κακοῦ ἀνδρός** (εἰσιν ἴδιον) = συμπεριφορὰ τοιαύτη, οἷαν ἐγὼ τώρα δεῖκνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν ἀνοήτου ἀνθρώπου. **χρησθαι τοῖς βελτίστοις ἀεὶ**· ἐπεξηγήσεις τοῦ **τρόποι τοιοῖδε**· δηλ. νὰ μεταχειρίζομαι τὰ βέλτιστα ἐκάστοτε· ὁ φρόνιμος πλανᾶται μὲν, ἀλλὰ μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος νὰ τὴν ὁμολογήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ σκέψιν προσπαθῶν ἐκάστοτε νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορευσεις τῆς λογικῆς. Σημείωσον τὴν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Μενελάου συντελεσθεῖσαν μεταβολὴν· ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ἑλλάδος (370), τώρα εἶναι κατ' αὐτῆς συμπονέσας ὡς ἄνθρωπος τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνωμαλία ἤθους· τοιαύτην θὰ ἴδωμεν καὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, τοιαύτην βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην ἐν τῇ Ἀντιγόνη. **γενναῖα** = εὐγενῆ. **προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν**· κατὰ τὸ ὁμηρικὸν Ζ 209 **μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν**. **αἰνῶ** = ἐπαινῶ, εὖγε. **παρὰ γνώμην ἐμὴν** = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὕστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Μενελάου (320 κ.έ.). **ὑπέθηκας** = ἐστήριξας· ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμελίων. **ὀρθῶς** = εἰς ὀρθὰς βάσεις. **πλεονεξία δωμάτων** = πλεονεξία κληρονομικῆ· κάθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πατρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ἢ ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν. **ἀπέπτυσσα** = σιχαίνομαι. **τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικρὰν** = τέτοιαν συγγένειαν ποῦ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφοὺς· ἡμεῖς λέγομεν : ἀγύρευτη νᾶναι τέτοια συγγένεια. **ἀλλ'** (ἀλλὰ ἡ καλὴ σου διάθεσις δὲν

μᾶς ὠφελεῖ), ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίᾳς τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. θυγατρὸς αἱματηρὸν ἐκπρᾶξαι (= ἐπιτελέσαι) φόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίᾳς τύχας. Ἐπὶ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τὴν γε σὴν = ἐπὶ τῆς ὁποίας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτήν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλης πάλιν = στείλης πίσω. Ἄργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ' ἂν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγω τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμων τοῦτο (ἀποστέλλων ὀπίσω τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησις του εἰς τὸν στίχον 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας· ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκ ἔρεῖ. θάνη· τὸ ῥῆμα ὡς παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θὰ σημαίη; εὐμαρὲς = εὐχερές, εὐκολον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορὰ τῶν μάντεων εἶναι πληγὴ (= κακὸν) φιλοδοξος. κοῦδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρόν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδέν ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἄχρηστος οὔτε χρήσιμος.

ι') 522-542

οὐμ' = ὃ ἐμὲ ἐσέρχεται (57). ὃν σὺ μὴ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον = πῶς ἠμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορὰ, κατὰ συνεκδοχὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονίζει τὴν ἐπικίνδυνον εἶναι αὐτὸς ὁ Σισυφόςπορος ἕνεκα τῶν δόλων, οὓς χρησιμοποιοεῖ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμει πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) ὃ τι = εἰς οὐδέν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεύς μορφὰς ἀλλάσων. τοῦ τ' ὄχλου μέτα (ἔστι) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μετὰ τὸν λαὸν ὡς δημαγωγός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμίᾳ ἐνέχεται = εἶναι ἔνοχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῶ κακῶ· κακῶ οὐσ., δεινῶ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμίας. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ' (α), ἐν Ἀργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῶ μέσῳ τῶν Ἀργείων. ἂ Κ. θέσφατ' ἐξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἐξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμει = καὶ ἐμέ· πρόληψις. ὡς ὑπέστην ἐγώ... εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξιν. ὑπέστην ἐγώ θύσειν θύμα

Ἄρτεμιδι κᾶτα ψεύδομαι; ἡ σύνταξις κανονικώτερον θὰ εἶχεν ὡς ἐξῆς: καὶ ἐγὼ ὑποστὰς θύσειν Ἄρτεμιδι θύμα ὄμως ψεύδομαι; ὑφίσταμαι = ὑπισχνούμαι. οἷς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. ξυναρπάσας· ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ κᾶμ'... κελεύσει· ἡ σειρά: κελεύσει Ἀργείους, ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ, σφάξαι κόρη. συναρπάσουσι (με) αὐτοῖς τείχεσιν = θὰ με περιαρπάξουν με αὐτὰ τὰ τείχη. κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου. ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποίαν στενόχωρον θέσιν (ἀμηχανίαν) μὲ ἔχουν φέρεῖ οἱ θεοὶ με αὐτὰ ἐδῶ τώρα. πρὸς θεῶν· ποιητ. αἰτιον εἰς τὸ ἠπόρημαι. Ὁ Ἄγαμ. πανικοβληθεὶς ὑπερβάλλει τοὺς κινδύνους· ὁ ἴδιος περιγράφων τὸν ἑαυτόν του παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀξιοθρήνητος. μοι· δοτ. χαρ. = παρακαλῶ. φύλαξον = πρόσεξε. ἔν = ἕνα πρᾶγμα, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμῆστρα μάθη τάδε· πλαγία ἐρώτησις. πρὶν (ἂν) προσθῶ Ἄϊδη παῖδ' ἐμην = πρὶν παραδώσω εἰς τὸν Ἄδην τὴν κόρην μου. ὡς· τελ. πράσσω κακῶς = δυστυχῶ. ὑμεῖς· ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγὴν (φυλάσσετε σιγὴν). Ὁ Χορός, ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν διαρκούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγωδίας, κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γνῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρώντων ποσῶπων, διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγῆν.

Ὁ Μενέλαος παρέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ Ἄγ. εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν.

Αἱ ἀρχαιότεραι τραγωδαὶ ἤρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον, μὴ ἔχουσαι πρόλογον. Ἄφ' οὗ δὲ ὁ Χορὸς ἤδε τὴν πάροδον, ἐπεισήρχετο ὁ ὑποκριτής, ὢν τότε εἷς, καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ. Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ δράματος τὸ διαλογικόν, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον, λέγεται ἐπείσοδιον (μέρος). Ἐδῶ τὸ ἀ' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542, ἀποτελοῦν τὴν β' προᾶξιν τῆς τραγωδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου προᾶξιν). Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισόδῳ περιπλέχθησαν τὰ πράγματα· ἡ ἐπιστολὴ περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Μενελάου καὶ ἡ Ἰφιγ. μετὰ τῆς μητρὸς τῆς μάλιστα ἦλθεν ἀπροσδοκῆτως· φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχὴν μας διὰ τὸν ἀτυχή πατέρα καὶ τὴν κόρην.

Πρωταρχικὴ αἰτία τοῦ κακοῦ εἶναι τοῦ Πάριδος ὁ ἄμετρος ἔρωσ.

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἄδει ἐφεξῆς ἄσμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμη-
νεύσωμεν καὶ τὸ ὁποῖον καλεῖται σ τ ἄ σ ι μ ο ν, διότι ὁ Χορὸς τὸ ψάλ-
λει, ἅψ' οὐ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ δοχίστορα θέσει (σ τ ἄ σ ι ν).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 - 605)

Στροφή (543 - 557)

μάκαρές (εἰσιν), οἱ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις
ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον· γνωμ. ἀόριστος.
θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετὰ
σωφροσύνας· πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγ-
κράτεια. **χρῶμαι γαλανεΐα** = τηρῶ γαλήνην, εἶμαι ἀπαθῆς. **μαινο-
μένων οἰστρων**· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανεΐα. **μαινόμενοι οἰστροὶ** =
παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. **ὄθι δὴ** = ὅπου, ὅτε ἀκριβῶς. **δίδυμα τόξα
χαρίτων** = δύο εἶδη ἐρωτικῶν βελῶν. **ἐντείνεται** = ἐντείνει κατ' ἀρέ-
σκειαν τὸ μὲν = τὸ ἐν ἐπ' εὐαίωني πότμῳ = διὰ μοῖραν εὐτυχῆ,
διὰ βίον εὐτυχῆ, τὸ δὲ = τὸ ἄλλο ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς = διὰ
σύγχυσιν τῆς ζωῆς. **ἀπενέπω** = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἴσοδον.
νιν = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν ἐντείνοντα τὸ δεύτερον τόξον. **ἀμετέρων
θαλάμων** = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. **χάρις** = τὰ θέλ-
γητρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. **πόθοι** = ἔρωσ. **ὄσιος** = ἀγνός καὶ
ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. **πολλὰν δ'** (Ἀφροδίτην) **ἀποθείμαν (-ην)**
= εἶθε νὰ ἀποροίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ ἔννοια τῆς στροφῆς εἶναι : ὁ ἐν
μέτρῳ ἔρωσ γίνεται πρόξενος εὐδαιμονίας, ὁ ἄμετρος ὅμως καὶ ἀνό-
σιος φέρει ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει
τὸν πρῶτον· διατὶ ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἴπη ἐφεξῆς.

Ἀντιστροφή (558 - 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. **διάφοροι**· κατηγ. **τρόποι** = χαρα-
κτῆρες. **τὸ ὀρθῶς ἐσθλὸν** = ἡ πραγματικὴ ἀρετὴ (ἐστί) **σαφές
αἰεὶ** = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἄνθρωποι. **τροφαιαὶ αἰ παιδευό-
μεναι** = ἡ ἀγωγή τῆς ἐκπαιδύσεως **μέγα φέρουσ (ι)** = συντελεῖ ἐς
τὰν ἀρετᾶν = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἡθους
χρηστοῦ. **τὸ αἰδεῖσθαι** = ὁ σεβασμός, τὸ ἠθικὸν συναίσθημά (ἐστί)

σοφία = εἶναι σοφία, γνῶσις τοῦ ἀγαθοῦ. **τάν τ' ἐξαλλάσσουν** ἔχει (παρέχει) **χάριν** = (ἡ σοφία, ἡ ἀγωγή, ἣν δίδει ἡ παιδεία) παρέχει τὸ ἐξαιρετικὸν χάρισμα· ποῖον; **ἐσορᾶν τὸ δέον**· ἐπεξήγησις = νὰ βλέπωμεν τὸ καθήκον. **ὑπὸ γνώμας (-ης)** = κατανοοῦντες ὅτι εἶναι καθήκον: συνειδητά. **ἐνθα** = ὅπου, ὅτε, καὶ τότε **δόξα** = ἡ κοινὴ γνώμη **φέρει** = προσφέρει **βιοτᾶ** = εἰς τὴν ζωὴν μας **κλέος ἀγήρατον** = δόξαν ἄφθιτον. Ὁ Ευριπίδης διδάσκει ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ, εἶναι γνῶσις καὶ ὅτι ἡ δύναμις τῆς εἶναι διττὴ: α') τὸ αἰδεῖσθαι = ἡ δημιουργία τοῦ ἠθικοῦ συναισθήματος, β') ἡ δημιουργία τῆς δυνάμεως τοῦ διακρίνειν τὸ καθήκον, τὸ πρακτέον· ὅταν δ' ἐπιτύχη τις ταῦτα, τότε ἡ κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωὴν μας δόξαν αἰωνίαν. Ἐξετασθείσης γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι' ἀμφοτέρα τὰ φύλα. (ἐστὶ) **μέγα τι** (λιτ.) = ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα **θηρεύειν ἀρετᾶν** = ἡ ἐπιδιώξις ἀρετῆς, ἤθους χρηστοῦ **γυναίξι μὲν (γιγνομένην) κατὰ Κύπριν κρυπτᾶν** = διὰ τὰς γυναῖκας μὲν συνισταμένης εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, **ἐν ἀνδράσι δ' αὖ ἐνὼν ὁ μυριοπληθῆς κόσμος αὔξει πόλιν μείζω** (προλ. κατηγ.). **κόσμος** = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ἡ ἠθικὴ εὐκοσμία, **ἐνὼν ὁ μυριοπληθῆς** = ἐὰν ὑπάρχη εἰς τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν τῶν ἀνθρώπων, **αὔξει μείζω πόλιν** = προάγει τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως. Ἡ ἔννοια: Ἡ ἀρετὴ διὰ τὰς γυναῖκας εἶναι ἡ συζυγικὴ πίστις· διὰ τοὺς ἀνδρας ἡ ἠθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

Ἐπωδὸς (573 - 589)

ἔμολες = ἤλθες ἢ τε = ἐκεῖθεν ὅπου. **σύ γε** = ναὶ σύ. **ἐτράφης βουκόλος** (κατηγ.) **παρὰ μόσχοις Ἰδαίαις ἀργενναῖς συρίζων βάρβαρα**, **πνέων καλάμοις μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου**. **ἀργεννός** = λευκός. **Ἰδαῖος** = ὁ τῆς Ἰδῆς, ὄρους τῆς Τροίας Ν.Α. τοῦ Ἰλίου. **συρίζω βάρβαρα** = παίζω μετὰ τὴν σύριγγα βαρβαρικά κομμάτια. **πνέω καλάμοις** = παίζω μετὰ τὰ σουραῦλια. **μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου** = ὅπως ἔπαιζεν ὁ Ὀλυμπος μετὰ τοὺς Φρυγίους αὐλοὺς. **Βάρβαρα ἐσύριζεν ὁ Πάρις**: διότι ἦτο Τρῶες· κατὰ τὸν Ευριπίδην οἱ Τρῶες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχὴν: πᾶς μὴ Ἕλληγ βάρβαρος. **Ὀλυμπος**: ἀρχαῖος περίφημος αὐλητὴς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγῶς αὐλητοῦ Μαρσίου, ὅστις ἐξεδάρη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἄσματα τοῦ Ὀλύμπου τὰ τοιςμὲνα εἰς αὐτὸν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μὲ τὴν σύριγγα. **εὐθηλοὶ βόες** = ὠραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. **τρέφονται (ἐκεῖ) ὄθι** = ὅπου κρίσις θεῶν ἔμενέ σε ἅ **σε πέμπει Ἑλλάδα** (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). **πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων** = ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμητῶν, τῶν πολυτελῶν. Ὁ Εὐριπίδης ἔχει ὑπ' ὄψει του ὀμηρικὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελέου. (**ἔμενέ σε**) ὁς **ἔδωκάς τ' ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τὰς Ἑλένας** = ἐνέπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἑλένης ποὺ σὲ ἐκοίταζαν **κατάματα** (= ἀντωποῖς). **ἔρωτι δ' (ἀντὶ τοῦ τε) αὐτὸς ἐπτοάθης** = συνεκινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. **ὄθεν** = κατ' ἀκολουθίαν τούτου **ἔρις (θεαινῶν) ἄγει Ἑλλάδα** (= Ἑλληνικὴν) **ἔριν** (= πόλεμον) **ἐς πέργαμα Τροίας σὺν δορὶ ναυσί τε**. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, ὅστις μὴ εὐμοιρήσας τῆς ὀρθῆς ἀγωγῆς, προτιμήσας δ' ἄμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἰτία τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα συμφορῶν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Σημείωσον ἐν τῇ ἐπωδῷ (οὕτω καλεῖται τὸ ἐρμηνευθὲν τμήμα 573 - 589) τὴν εἰδυλιακὴν σκηνὴν 574 κ.έ., ἣν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ὡς καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὢν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τὴν ὀρχήστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἰφ. ἐποχοῦμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησιάζει μὲ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεγονίδας. Ἡ πρώτη λέξις, τὴν ὁποῖαν λέγει, εἶναι (590) **ἰὼ ἰὼ**, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, ἄχ ἄχ, καὶ χαρᾶς· αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάνουν τὸ **ἰὼ ἰὼ** ὡς ἐπιφώνημα χαρᾶς, ὁ δὲ θεατῆς ὡς ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 - 597)

εὐδαιμονίαι μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσὶ) **μεγάλοι** = τῶν τρανῶν ἢ εὐτυχία εἶναι μεγάλη. Σημείωσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἄνω γενικῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένῃ εἰδικῇ περιπτώσει. **ἴδετε** = κοιτάξατε **τὴν τοῦ βασιλέως ἀνασσαν ἔμην Ἰφιγένειαν· βασιλέως ἀνασσα** = ἡ βασιλοπούλα. **Κλυταιμῆστραν τε τὴν Τυνδάρεω** (κόρην)· αἱ αἰτ. κατὰ πρόληψιν

ἀντὶ ὀνομαστικῆς. ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασιν = πόσον μεγάλων οἰκογενειῶν βλαστοὶ εἶναι. ἐπὶ τε (ὡς) εὐμήκεις τύχας ἤκουσι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὰ σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμήκεις τύχας· δίσσημον καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι ομιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν γάμον, ἀλλ' ὁ θεατῆς ὑποναεῖ τὴν τραγικὴν μοῖραν τῆς κόρης. Τοῦ δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εὐνοεῖ ἢ λέξις τύχη, ἥτις εἶναι μέση λέξις. θεοὶ γ' οἱ κρείσσοι... θνατῶν· ἡ σειρά: οἱ κρείσσοι οἱ τ' ὄλβοφοροὶ (εἰσὶ) θεοὶ (κάτηγ.) τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν (δοτ. τῆς κρίσεως). οἱ κρείσσοι = οἱ ἰσχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις: ὄλβοφοροὶ = οἱ ὄλβιοι, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὐδαίμονες· κατὰ λιτότητα = οἱ δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 - 606)

στῶμεν = ἄς σταθῶμεν. ἔγωνα θρέμματα Χαλκίδος = γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξώμεθα ὄχων ἀπο τὴν βασιλείαν ἐπὶ γαίαν = ἄς ὑποδεθῶμεν τὴν βασιλίαν (κατερχομένην) ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ σφαλῆ, νὰ μὴν γλιστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξώμεθα) χεροῖν μαλακῆ γνώμη. ἀγανός = μαλακός· μαλακῆ γνώμη = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ἵνα μὴ φοβηθῆ, τρομάξῃ. μηδὲ θόρυβον μηδ' ἐκπληξιν παρέχωμεν = μηδὲ ἐνοχλήσωμεν καὶ ταράξωμεν. Μεγάλῃ τοῦ Χοροῦ ἡ εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς Ἀργείαις ξεῖναις = ξέναι ἡμεῖς τὰς Ἀργείας ξέναις· σημείωσον τὴν ἀναδίπλωσιν ξεῖναι - ξεῖναις. Ὁ Εὐριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδιπλώσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (607 - 750)

α') 607 - 641

ὄρνις = οἰωνός. ὄρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ὡς αἴσιον οἰωνόν· ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ομιλεῖ ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς οἰκογενείας. τόνδ'· καθ' ἕλξιν ἀντὶ τοῦ τόδε = τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τῶν: τὸ σὸν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν = τὴν φιλόφρονα προὑπάντησίν σου καὶ τοὺς εὐοιῶνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινὰ (λιτότης) = εἶμαι πολὺ αισιόδοξος. ὡς πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γάμοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' ὃν ἔχω ἔλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγωγός = ὁ

συνοδεύων τὴν νύμφην· **νυμφαγωγὸς** λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἢ συνοδεύουσα τὴν κόρην τῆς ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. **πορεύω ἔξω** = ἔξάγω· **πορεύετε**· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους ποὺ τὴν συνώδευον. **φερνὴ** = ἡ προῖξ. **πέμπω** = φέρω. **εὐλαβοῦμαι** = πιάνω καλά, προσέχω. **μέλαθρον** = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσιν ἰλαρότητα θὰ προσεκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! Ἀλλὰ συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. Ἡ Κλυταιμῆστρα δι' ἑλα φροντίζει. **λείπε πωλικούς ὄχους** = κατέβα ἀπὸ τὸ ὄχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πώλους, ἵππους. **τίθημι κῶλον** = πατῶ. **κῶλον** = πούς. **ἄβρὸς** = λεπτός, χαριτωμένος. **νεάνιδες**· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶχον συρρεῦσαι περὶ τὴν ἄμαξαν. **ἐνδίδωμι χερὸς στήριγματα** = δίδω τὴν χεῖρα ὡς στήριγμα. **ὡς ἂν ἐκλίπω**· τελ. πρῶτασις. **θᾶκος** (195) **ἀπήνη** (147). **αἱ δέ** = ἄλλαι δέ. **ἄμμα πωλικόν** = οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἵππων. **φοβερὸν**· ἐπὶ παθ. ἐννοίας: **δειλὸν** = τρομάζουν εὐκολα. **ἀπαράμυθον** = μὴ ἐπιδεικτικὸν παραμυθίας (καταπραΰσεως)· οἱ ἵπποι, εὐρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύνητες, ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηνιάσουν. **λάζυμαι καὶ λάζομαι** = λαμβάνω. Ὁρέστην· χάριν τῶν θεατῶν. **δαμεις ὄχω πωλικῶ;** = ζαλισθεῖς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ἀμάξης; **ἔγειρ'** (ε) = ἐγείρου. **ἐφ' ὑμέναιον ἀδελφῆς** = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. **εὐτυχῶς** = **τύχη ἀγαθῆ** = καλορρίζικος νᾶναι. **κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει** = θὰ κάμης γαμβρὸν καλὸν ἄνθρωπον (θὰ συμπεθεριάσης μὲ καλὸν ἄνθρωπον). **ἔσθλὸς αὐτὸς ὦν** = ὅπως καὶ σὺ εἶσαι εὐγενής. **τὸ γένος** = ὁ γόνος, ὁ υἱός. **καθίστω**· προστ. ἀντὶ **καθίστασο** = τοποθετήσου. **δεῦρο**· παρακελ. πρὸ τοῦ καθίστω. **ἔξῃς ποδός μου** = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. **πρὸς μητέρα** = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. **θές με μακαρίαν ξέναις ταῖσδε** = κάμε με εὐτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ξένων αὐτῶν ἐδῶ. **προσείπωμεν** τοῦ **προσαγορεύω** = χαιρετίζω. **ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον** = τρισέβαστέ μου· ἡ προσφώνησις πανηγυρικῆ. **οὐκ ἀπιστοῦσαι** (λιτ.) = πρόθυμα συμμορφούμεναι. **ἔφετμή** = παραγγελία. **ὑποτρέχω τινά** = προλαμβάνω τινά. **ὀργισθῆς δέ μή·** παρένθεσις. **προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **ὑποδραμοῦσα** = σπεύσσα. **περιβάλλω στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **διὰ χρόνου** = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸν. **ποθῶ ἄμμα σὸν** = εἶχα καιρὸν νὰ σέ

ἴδω. **χρῆ** (**περιβαλεῖν**). **φιλοπάτωρ εἶ** = ἀγαπᾷς τὸν πατέρα· πολὺ ἀπότομος ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. **μάλιστα παιδῶν** = περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιά. **ὄσους ἐγὼ (ἔ)τεκον τῷδε** = μετὸν πατέρα σου ἐδῶ. **ἀσμένῃ** = μετὰ χαράν. **καὶ πατήρ (ἐσεῖδὲ σε)**. **τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις** = αὐτὸ πού λέγεις ἰσχύει ἐξ ἴσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Οἶρα ὅτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται μετὰ δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

β') (642 - 671)

εὖ ἐποίησας ἀγαγὼν = καλὰ ἔκαμες καὶ μετὰ ἔφερες. **οὐκ οἶδ'** **ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ**· ὅπως φῶ (ὅπως) μὴ φῶ· πλάγια ἔρωτ. προτ. ἐκ τοῦ **οὐκ οἶδα** = ἂν πρέπει νὰ εἰπῶ ναι ἢ ὄχι ὡς πρὸς τοῦτο. **ἔα** (317) = περιέργον. **ἔκηλος** = ἡσυχος. **ὡς οὐ βλέπεις ἔκηλον**· ἐπιφώνησις = μετὰ τί ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. **ἄσμενός μ' ἰδῶν** = ἐνῶ, καθὼς εἶπες (641), μετὰ εἶδες μετὰ χαράν. **πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει** = ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας· πρβλ. "Ομηρόν : **οὐ χρῆ παννύχιον εὐδεῖν βουληφόρον ἀνδρα, ᾧ λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσα μέμνηε**. **γίγνομαι παρὰ τινι** = συγκεντρῶνω τὴν προσοχὴν μου εἰς τινά. **μὴ ἐπὶ φροντίδας τρέπου** = μὴ σὲ ἀπορροφῶν αἱ φροντίδες. **εἶμι παρὰ σοί**· ὄντως μόνον ἢ θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπησχόλει. **μεθίμη ὄφρυν** = παύω νὰ εἶμαι σκυθρωπός. **ἐκτείνω ὄμμα φίλον** = γίνομαι εὐθυμός. **ἰδοῦ γέγηθα ὡς γέγηθα ὀρῶν σε** = ἰδοῦ χαίρω, ὅπως χαίρω τὴν στιγμὴν πού σὲ κοιτάζω. **γέγηθα ὡς γέγηθα**· ἡ εὐφημιστικὴ αὕτη ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγωδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἀποσιωπῶμεν πρβλ. Μήδειαν : **ἐσμέν οἶόν ἐσμεν**. **κάπειτα** = καὶ ἔπειτα· ἐν ἐρωτήσῃ σημαίνει κατάπληξιν. **λείβω** = χύνω. ἢ **'πιούσ' ἀπουσία** = ἡ ἐπιούσα ἀπουσία ἡμῖν μακρὰ (ἔσται) = ὁ χωρισμός μας, πού θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός. **ἡμῖν** δοτ. ἡθικῆ. Σημείωσον τὴν παρήχησιν καὶ τὸ δίσημον. ἢ Ἰφιγένεια φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμόν· ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκ τῆς θυσίας. **νῦν** = λοιπὸν θὰ εἴπωμεν ἀσύνετα (ἀνοήσιες) **εἰ σέ γ' εὐφρανῶ** = ἂν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. **παπαί! τὸ σιγᾶν οὐ σθένω**, λέγει καθ' ἑαυτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ **σέ δ' ἤνεσα** (σέ ἐπαινῶ, σέ θαυμάζω διὰ τὴν ἀγνοίαν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρην. **παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ** : φρίκη, φρικτόν. **ἐπὶ τέκνοις σέθεν** = κοντὰ στὰ παιδιὰ σου. **θέλω γε** = ναὶ τὸ θέλω. **ἀλγύνομαι** = λυποῦμαι. **οὐκ ἔχων τὸ θέλειν** = γιατί δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. **λόγγαι** = τὰ ὄπλα, ὁ πόλεμος. **τὰ Μενέλεω κακὰ** = τὸ κακὸν ποῦ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὸ πάθημά του. **ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἄμ' διολέσαντ' ἔχει** = **ἂ ἐμὲ διολέσαντα ἔχει ὀλεῖ ἄλλους πρόσθε· διολέσαντ' ἔχει**· περίφρασις παρακειμένου· ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν πρβλ. Σοφ. Ἄντιγ. **ἦδε θανοῦσ' ὀλεῖ τινα· ὡς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα** (ἦσο ἀπὼν) **ἐν Αὐλίδος μυχοῖς**· ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατήρ χαρακτηρίζει ὡς ὀλεθρόν του τὴν μακρὰν ἐν Αὐλίδι παραμονήν, ποῦ εἶναι δι' αὐτὴν ἀνεξήγητος. **ἴσχει με** = μὲ κρατεῖ κάτι. **μὴ στέλλειν στρατὸν** = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. **οἰκίζομαι** = ἔχω κατοικίαν. **οὔ** = ἐκεῖ ὅπου. **μακρὰν** (ὁδὸν) **ἀπαίρεις** = κάνεις μακρινὸ ταξίδι. **εἰς ταῦτόν σύ γ' ἦκεις σῶ πατρί** = σύ καὶ ὁ πατέρας σου εὐρίσκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίσημος ὁ στίχος : καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμωμεν μακρινὸ ταξίδι· ἂν φύγω μακρὰν, θὰ φύγῃς καὶ σὺ μακρὰν (εἰς τὸν Ἄδην). **καλὸν** = εὐπρεπές. **ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς** = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύσῃς. **ἴνα μνήσει πατρός** = ὅπου θὰ ἔχῃς ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· **μνήσει**· μέλλ. τοῦ μιμνήσκομαι. **μόνη μονωθεῖσα**· πλεονασμός. **οὐ πού μ' ἔς ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ ;** = δὲν πιστεύω νὰ μὲ ἀποκαθιστᾶς εἰς ἄλλην οἰκογένειαν ;

γ') 672 - 693

θῦσαί με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. **θυσίαν τινά**· λιτότης· τὸ ἀόριστον, ἵνα μὴ ἔννοησῃ ἡ Ἰφιγ. **ξύν ἱεροῖς** = μαζὶ μὲ τὴν θυσίαν. **τὸ εὐσεβές** = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. **εἴσει σύ**· ἔχε ὑπομονήν, θὰ τὰ μάθῃς ὅλα, θὰ τὰ ἰδῇς (εἴσει μέλλ. τοῦ οἶδα). **χέρνιβες** = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός. **ἐστήξεις πέλας**· δίσημον, δηλ. ὡς θῦμα — ὡς θεατῆς. **ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν** = σὲ ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἄγνοιάν σου. **μᾶλλον ἢ μὲ** = παρὰ τὸν ἑαυτὸν μου ποῦ τὰ ξέρω· ὅλα. **ὀφθῆναι κόραις** = διὰ νὰ σὲ ἴδουν τὰ κορίτσια. **μέλλουσα δαρὸν** (= δηρὸν) **χρόνον** = μακρὸν χρόνον ἀποικήσειν πατρός· ἀποικῶ = κατοικῶ

μακράν. ὡς ἄχθος ἐγένετο = τί βάρος ἔγινε. ταχεῖα νοτίς διώκει μ' ὀμμάτων φαύσαντά σου· νοτίς ὀμμάτων = δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν. διώκει με = με βάζουν ἐμπρός, μόλις σέ ἐθώπευσα. σέ παραιτοῦμαι τάδε = σέ παρακαλῶ νά με συγχωρήσης διὰ τήν στάσιν μου αὐτήν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπέξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως εἰ κατωκτίσθην ἄγαν = διότι ἡσθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. Λήδας γένεθλον· ἡ τρυφερότης πρὸς κολακείαν καὶ ἐξαπάτησιν. ἀποστολαί = ἡ ἀποκατάστασις κόρης. μακάριαι = εἶναι εὐτυχές γεγονός. δάκνουσι = λυποῦσι. πολλὰ μοχθήσας· διὰ τήν ἀνατροφήν· σκοπίμως ἐτέθησαν αἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νά ἐξηγήσουν τὸ ἄλγος τοῦ πατρός. πείσεσθαι· μέλλ. τοῦ πάσχω. ὥστε μὴ σε νουθετεῖν· τὸ μὴ πλεονάζει. νουθετῶ = κάμνω ὑποδείξεις· εἰς τὸ πείσεσθαι ἢ χρον. πρότασις: ὅταν κλπ. τάδε = ὅ,τι τώρα σὺ πάσχεις. ὁ νόμος = ἡ συνήθεια. τῷ χρόνῳ· ἡ δοτικὴ ἐκ τῆς σὺν τοῦ συνισχανεῖ· ὁ νόμος σὺν τῷ χρόνῳ = ἡ συνήθεια ὅπως καὶ ὁ χρόνος ἰσχανεῖ: θά μαράνη, θά ἀφανίση αὐτά, τοὺς θρήνους.

δ') 695 - 724

τοῦνομα... κατήνεσας· ἡ σειρά: οἶδα τοῦνομα (ἐκείνου) ὅτῳ παῖδα κατήνεσας· καταινῶ = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, μνηστεύω. Γνωρίζει τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ ἢ Κλυτ., ἀλλὰ ζητεῖ ἀκριβεστέρας πληροφορίας. χῶπόθεν = καὶ ὀπόθεν (ἐστίν). Ἄσωπός· ποτάμιος θεός, υἱὸς τοῦ Ὀκεανοῦ. ταύτην τίς θνητῶν ἢ θεῶν ἔξευξεν; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). πρόμον = πρῶτον, βασιλέα. Οἰώνη· οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἢ Αἴγινα. τοῦ Αἰακοῦ δὲ τίς παῖς κατέσχε δῶματα; ἔγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποῖον ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός; θεοῦ (= Νηρέως) διδόντος = ἐκόντος ἢ βίᾳ θεῶν; = ἢ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν; Ζεὺς ἡγγύησε = ἐμνήστευσε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος· ὁ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. Ἴνα συναφθῇ γάμος, ὥφειλε νά προηγηθῇ τῶν γάμων ἡ ἐγγύη ἢ ἐγγύησις, συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μνηστῆρος καὶ τοῦ πατρός τῆς κόρης ἢ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ κυρίου. Διὰ τί ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν Πηλέα ἰδὲ Ὅμηρ. Α 516. ποῦ γαμῆ νιν = ποῦ ἐτέλεσε τοὺς γάμους με αὐτήν; ἢ κατ' οἶδμα (περιληπτικόν) πόντιον; = ἢ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου; Ἴνα = ἐκεῖ ὅπου σεμνὰ βάθρα = ἱερά θεμέλια. Πήλιον· δασῶδες ὄρος κατὰ τὰ ἀνα-

τολικά τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς Ὀσσης. **ῥικισμαί** = ἔχω κατοικίαν, εἶμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. **Περὶ Κενταύρων** ἰδὲ Ὀμήρ. Α 263 - 268. **δαίνυμι γάμους** = τελῶ τὸ γαμήλιόν συμπόσιον. **Χείρων** (209). **φεῦ** = θαυμάσια. **χῶ διδούς τὸν παῖδα** = καὶ ὁ διδούς τὸν παῖδα, ὁ Πηλεΐδης. **τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός. οὐ μεμπτός** (λιτότης) = ἐξαιρέσιος. **Ἄπιδανός** παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηνειοῦ. **ἀπάγω** = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. **ῥοι** = τὰ ῥοια, ἡ χώρα. **ὁ κεκτημένος** = ὁ κύριος. **εὐτυχοίτην** = εἴθε νὰ εὐτυχοῦν, τὴν εὐχὴν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, ὁ Ἄχιλ. δηλ. καὶ ἡ Ἴφιγένεια. **γαμεῖ** μέλλων = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. **κύκλος σελήνης** ἡ πανσέληνος. **εὐτυχῆς** = φέρων τὴν εὐτυχίαν. **προτέλεια** (ἱερά) **παιδός** = ἡ προκαταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. **μέλλω** = τὸ ἔχω ὑπ' ὄψει. (ἐ) **πί ταύτη καὶ καθέσταμεν τύχη** = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. **τύχη** δίστημον· ὁ Ἄγαμ. θὰ σφάζῃ, ἀλλὰ θὰ σφάζῃ τὴν κόρη. (δαίω) **θύσας γε θύματα ἀμέχρη θῦσαι θεοῖς** τὸ ἀμέ = ἄ ἐμέ· δίστημον. Ἡ Κλ. ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει προσοχὴν, εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός τῆς. **ἡμεῖς** = ἐγὼ καὶ σύ. **θοίνη** = εὐωχία. **τίθημι θοίνην** = παραθέτω συμπόσιον. **καλῶς ἀναγκαίως τε** = καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ· στὴν ἀκρίβεια τοῦ νεροῦ καλὸ ν' καὶ τὸ χαλάζι. **συνενέγκοι δ' ἕμω** = ἐν τούτοις ἄς τὰ φέρῃ καὶ ὁ θεὸς δεξιὰ.

ε') 725-750

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον = οἶσθα οὖν ὃ βούλομαι δρᾶσαι σε ; τί **χρῆμα** ; = τί πρᾶγμα ; **πεισεσθαί σέθεν**· τὸ πείθομαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ ἀκούειν. ὁ **νυμφίος**· ὁ λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεχίζεται εἰς τὸν στίχον 730. **χωρὶς μητρὸς τί (ἐκείνων) δράσετε, ἀμέ δρᾶν χρεών** ; **τηνικαῦτα** = τότε. **τυγχάνω** (ὦν) = εὐρίσκομαι. **τημελῶ** = φροντίζω, περιποιοῦμαι· πρβλ. **ἀτημέλητος**. **λιποῦσα παῖδα**· ἐνόησον τὸ χωρήσομαι. **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον· λαμπάδα. **οὐχ ὁ νόμος οὔτος**· τὸ οὔτος καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ **νόμος ἀντὶ τοῦτο**· οὐ τοῦτό ἐστὶν ὁ νόμος = δὲν εἶναι ἡ τάξις αὐτῆ. **φαῦλος** = ἀσήμαντος. **ἐξαμιλοῦμαι** = γυρίζω ἔξω τοῦ οἴκου μέσα στὸν κόσμον. **οὐ καλὸν — καλὸν**· διαξιφισμοί· ὁ ἐρεθισμὸς τῆς

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρφθοῦν ἑκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. ὄχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. ὄχυροῖσι, τὸ φρουροῦνται ἐξάιρουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλ. πιθοῦ· τελεσίγραφον. ἄνασσα Ἀργεΐα θεὰ = ἡ Ἡρα. παρθένος νυμφίος = ἡ μελλόνυμφος· μάτην ἦξ (α) = ἀδίκως ἐβιάσθην. ἀποστεῖλαι ἐξ ὀμμάτων = νὰ τὴν ἀπομακρύνω, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. σοφίζομαι = διαρκῶς μηχανεύομαι. πορίζω τέχνας = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. πανταχῇ νικώμενος = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. ἐξιστορῶ = ἐξετάζω. θυηπόλος = ὁ μάντις. τὸ τῆς θεοῦ φίλον = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. ἐμοὶ οὐκ εὐτυχές = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. μόχθον Ἑλλάδος· παράθεσις = βάσανα χάριν τῆς Ἑλλάδος. ὁ σοφός = ὁ ἐξυπνος. τρέφω = ἔχω. χρηστός (χρηῖσθαι) = πειθαρχικός. ἀγαθὴ γυνὴ ἢ = περιορισμένη· ἀρετὴ τῆς γυναικὸς ἐν Ἀθήναις ἔθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. ἦ = εἰ δὲ μή.

Τὸ ἐομηρευθὲν τμήμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ Α' στάσιμον καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' προᾶξιν τῆς τραγωδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751' - 800)

Στροφή (751 - 761)

ἦξει δὴ κ.έ. Ἡ σειρά : ἦξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὄπλοις Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἐς Ἴλιον τὸ Τροίας Φοιβήιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς ὀλίγου. ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων = ὁ συγκεντρωθεὶς στρατὸς τῶν Ἑλλήνων. ἀνά ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. ὄπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὀπλιτῶν δυνάμεις· ἢ φράσις = στόλος καὶ στρατός. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς· ἐν διὰ δυοῖν = Σιμόεντα δινήεντα ἀργυροειδῆ = Σιμόεντα ἀργυροδίνην· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. Ἴλιον· ἐπεξήγησις τοῦ Σιμόεντα, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ Ἴλιον τοῦ Τροίας. Τροίας Φοιβήιον (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος διατελοῦν) δάπεδον = ἔδαφος, χώρα. Σιμόεις· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πηγάζων ἐκ τῆς Ἰδῆς καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. Φοιβήιον· ὁ

Φοῖβος ἦτο πόλιοῦχος τοῦ Ἴλιου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τεῖχη τῆς πόλεως. ἴνα· τόπ. ἀκούω = ἀκήχοα. ρίπτω = τινάσσω γῦρο. χλωρόκομος = ὁ ἔχων χλωρὰν κόμην, φύλλωμα = ὁ καταπράσινος. δάφνας (-ης) μαντόσσυνοι ἀνάγκαι = μαντικάι ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ θεοῦ. πνέω = ἐμπνέω, ἐμβάλλω. **Κασσάνδρα**· ὠραιοτάτη κόρη τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἄπολλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὁ θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύη μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστεύηται. Ὁ Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

Ἄντιστροφή (762 - 772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. Ἄρης μετων. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. πόντιος = ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. εὐπρῶροι πλάται = εὐπρῶρα πλοῖα· εὐπρῶροισι πλάταις εἰρεσία· ἐπιμερισμός· εἰρεσία εὐπρῶρων πλατῶν· εἰρεσία· (ἐρέτης) = κωπηλασία. Σιμόντιοι ὄχετοί = τὰ βέυματα τοῦ Σιμόντος. τὰν Διοσκούρων (κασιγνήτην). ἐκ Πριάμου = ἐκ (γᾶς) Πριάμου. δορίπονος = ὁ ποιῶν ἐν δορί, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

Ἐπωδὸς (773 - 780)

πόλις = ἀκρόπολις. λάινος (λᾶας = λίθος) = λίθινος. κυκλώσας· ὑποκ. Ἄρης (764) δόρει φρονίω = δόρατι φονικῶ. λαιμοτόμος = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπεῖς. σπῶ = ἀποσπῶ. πόλισμα = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ πόλιν εἶναι περιττόν. κατ' ἄκρας = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. τίθημι = ποιῶ. κόρας· τῆς Τροίας. πολὺκλαυτος· εἰς ἐνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἄφθονα δάκρυα· ὁμοίως. πολὺκλαυτος (Ἑλένα). ἐσσεῖται· δωρικὸς μέλλων τοῦ εἶμι = ἔσται. προλείπω = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. Ὁ Χορὸς μὲ ἀδράς γραμμὰς ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον λαιμοτόμους. κυκλώσας - σπάσας - πέρσας· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. ἔλπις = φόβος. οἶαν· εἰς τὸ ἔλπις ἄδε. πολὺχρσοι Λυδαί. Ἡ Λυδία ἦτο πολὺχρσος διὰ τὸν

χρυσορρόαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἦσαν διαβόητοι ὡς τρυφηλοὶ καὶ ἡδυπαθεῖς. **ἴσθημι ἐλπίδα**· κατὰ τὸ **ἴσθημι μάχην, βοήν, ἰαχὴν**. **μυθεύω** = λέγω. **παρ' ἴστοις** = ὅταν θὰ κάθηται, θὰ ἐργάζωνται στοὺς ἀργαλειούς. **τάδε** = τὰ ἐξῆς (ἀναφερόμενα εὐθύς). **ἀπολωτίζω** = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ· **ἀπολωτιεῖ**· εἰς τοῦτο τὸ **πατρίδος οὐλομένας** = ποῖος θὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. **τανύσας ῥῦμα** = τεντώσας, σύρας σύρισμον. **ῥῦμα**· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ **τανύσας**· **εὐπλοκάμου κόμας τανύσας ῥῦμα** = σύραν με ἀπὸ τὰ μαλλιά τεντωμένην κάτω. **δακρυόεν** = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. Ὅλη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφικὴ καὶ ἐποπτικὴ. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον **ἀπολωτιεῖ**. **διὰ σέ**· αὐτοτελῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἐξ αἰτίας σου. **τὰν (οὐσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην** = ὁ ἔχων **δολιχὸν** (μακρὸν) **λαιμόν**· ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγέννησε δύο ὡς· ἐκ τοῦ ἑνὸς μὲν ἐξεκολάφθη ἡ Ἑλένη, ἐκ τοῦ ἐτέρου δὲ ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, οἱ Διόσκουροι. **οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι**· νοεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων. **εἰ δὴ φάτις ἔτυμός** (ἐστὶ) = ἐὰν αὕτη ἡ φήμη, ὁ μῦθος, εἶναι ἀληθής. ὡς ἔτεκεν...· εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ **φάτις**. **ὄρνιθι** = μετὰ τὸν κύκνον **πταμένω** = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς. **δέμας Διὸς** (= ὁ **Ζεὺς**) **ἠλλάχθη** = μετεμορφώθη (εἰς ὄρνιν)· **εἶτε**· μετὰ τὸ **εἰ** 793 ἀντὶ **εἶτε** — **εἶτε**. **μῦθοι** = τὰ παραμῦθια. **Πιερίδες**· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, χώρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ **Πιερῖσιν** ἐπίθ. = ποιητικῶς· **ἐν δέλτοις Πιερῖσιν** = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιήσεως. **ἤνεγκαν τάδε** = διέδωκαν αὐτά. **ἄλλως** = μάτην. **παρὰ καιρὸν** = (πράγματα) ποὺ δὲν ἔχουν **θέσιν** στὴν λογικὴν. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει ὀρθολογιστικὴν κριτικὴν τῶν μῦθων ἐλέγχων τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτόπους. Ἀμφιβάλλει ἂν ἡ Ἑλένη, μία τοιαύτη γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι κόρη τοῦ Διὸς.

Τὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειρὰν τοῦ καλεῖται Β' στάσιμον. Τὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἐπειτα φρίκη διὰ τὰς φοικτὰς συνεπειὰς τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 1035)

α') 801 - 830

ὁ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε δηλοῦται ὅτι ὁ Ἀγ. εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν Αὐλίδα, διὰ δὲ τοῦ ποῦ ζητεῖται νὰ ὀρίσθῃ εἰς ποῖον ὄρισμένως μέρος ἐδῶ εὐρίσκεται. **τίς προσπόλων** = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. **τίς φράσειεν ἄν· ἐρώτησις** εὐχὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγεῖλῃ. **ζητοῦντ' ἄ·** κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειεν ἄν. **Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως παῖδ' ἄ·** ὑποκ. **νῖν** = Ἀγαμέμνονα ἄντικ. ἐν **πύλαις** = ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον τῆς σκηνῆς του. **γάρ·** αἰτιολογεῖ νοουμένην πρότασιν : εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. **οὐ γὰρ μένομεν·** ὑποκ. νόησον τὸ πάντες ἡμεῖς οἱ στρατεύοντες. **ἐξ ἴσου** = ὑπὸ τὰς ἰδίας συνθήκας. **Εὐρίπου πέλας** = πλησίον τοῦ Εὐρίπου. **ἄζυγες γάμων** = ἄγαμοι· γραφικώτερον τοῦ ἄγαμοι. **θ(α)άσσω** = κἀθήμαι· πρβλ. ὁ **θάκος** (195) **θάσσουσ' ἐπ' ἄκταις·** γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. **εὐνις· ἴδος** = εὐζυγος. **καὶ παῖδας·** ἐνν. ἐκλιπόντες. **δεινὸς ἔρωσ** = ὑπερβολικὸς ἐννοουσιασμός· ἐκ τούτου τὸ **στρατείας**. **Ἑλλάδα·** ἀντὶ **Ἑλλάδι** εἰς τὸ ἐμπέπτωκεν. **τοῦμόν δικαίον** = τὰς ἰδικὰς μου δικαίας ἀπόψεις. **ὁ χρῆζων** = ὅποιος θέλει. **αὐτὸς** = ὁ μόνος του. **ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει** = τὰς ἰδικὰς του, τὰς προσωπικὰς ἀντιλήψεις του θὰ ἀναπτύξῃ. **γάρ** = λοιπόν. **ἄ·** **πι** = ἐπὶ **λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς** = ἐδῶ ὅπου μόλις φυσῶν αἱ ἀδύνατοι αὐτὰ πνοαὶ (αὔραι) τοῦ Εὐρίπου. **ἴσχω** = ἔχω = συγκρατῶ. **πρόσκειμαι** = πιέζω, ἐνοχλῶ. **πόσον χρόνον ἔτι ἐκμετρῆσαι χρῆ** = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ. **πρὸς στόλον Ἰλίου** = μέχρις ὅτου ἀποπλεύσωμεν διὰ τὸ Ἴλιον. **δρᾶ·** προστ. τοῦ δρῶ = κάμνω. **μένων** = περιμένων. **μελλήματα** = βραδύτητες, ἀναβολαί. **ἐξέβην** = ἐξῆλθον. **ὦ πότνι' αἰδῶς** = ὦ σεβασμία, ἱερὰ αἰδημοσύνη. **τῆνδε τίνα λεύσω ποτέ γυναῖκα** = τίς ἐστὶν ἤδε ἡ γυνή, ἣν λεύσω· **τῆνδε ἄντικ., τίνα κατηγ.** **ποτέ·** ἐν ἐρωτῆσει σημαίνει τάχα. **οὐ θαῦμα** = δὲν εἶναι παράδοξον. **πάρωσ** = πρότερον. **αἰνῶ** = ἐπαινῶ. **σέβω** = τιμῶ. **τὸ σωφρονεῖν** = ἡ σωφροσύνη, ἡ αἰδῶς. **σύλλογος** = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. **μῦστιν** = μοι ἐστίν. Θαυμαστὴ ἢ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταιμίστρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. αἰσχροὺν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ ὀμιλῶ μὲ γυναῖκας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέρχεται.

β') 831-894

δεξιὰν ἐμῇ χειρὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἄς ἐνώσωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβῶνα εὐτυχημένου γάμου. Ὁ Ἀχ. ἀγνοῶν τὴν συμπαιγνίαν Ἀγ. καὶ Ὀδυσσέως δὲν ἐννοεῖ τὴν Κλ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἐκείνη ζητεῖ τὴν χειρὰ του ἑρασθεῖσα αὐτοῦ. Ἡ παρανόησις χαριστάτη. Ταράσσεται τὴν παραχρῆν του φανερώουσι αἱ ἐρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον: τί φῆς; ἐγὼ σοὶ (συνάψω) δεξιὰν, ὣν μὴ μοι θέμις (ἐστὶ) (ψαύειν). τὸ ψαύειν νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου ψαύοιμεν. θέμις μάλιστα· ἡ Κλυταιμῆστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ θέμις εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. θέμις μάλιστα = καὶ πολλὴ μάλιστα ἐπιτετραμμένον ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: θέμις; καὶ παραθέμις μάλιστα. γαμεῖς· μέλλων. τὴν ἐμὴν· μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως. Ἡ σκηνὴ σκορπίζει πολλὴν ἰλαρότητα. ἀφασία μ' ἔχει = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ. εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον = ἐκτὸς ἐὰν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· καινουργῶ λόγον = χρησιμοποιοῦ λέξεις μὲ σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. ἐμπέφυκε = εἶναι ἐμφυτον, φυσικόν. τόδε· ἐπέξηγεῖται διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. ὀρῶσι· μετοχὴ εἰς τὸ πᾶσι ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς ὀμιλίας των εἶναι ὁ γάμος. Ἡ Κλ. ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ φυσιολογικῶς τὴν παραχρῆν τοῦ Ἀχιλλέως. ἐμνήστευσα = ἐμνηστεύθην. ἤλθέ μοι λόγος γάμων = μοῦ ἔγινε πρότασις συνοικεσίου. τὰπὸ σοῦ = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. εἶκαζε = κάνε εἰκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. κοινόν ἐστὶν εἰκάζειν τάδε = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. ἄμφω... τοῖς λόγοις ἴσως = καὶ οἱ δύο ἐξ ἴσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας = ἀρραβωνίζω μὲ γαμβρὸν ἀνύπαρκτον. ὡς εἶξασιν = ὡς εἰκόνασιν (οἱ γάμοι) = ὡς φαίνεται. αἰδοῦμαι τάδε = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. ἐκερτόμησε = ἠθέλησε νὰ πειράξῃ. κερτομῶ παρὰ τὸ κέρτομος = ὁ ἔχων κεῖρον στόμα, ὁ δηκτικός, ὁ πειρακτικός. ἀμελία δὸς = μὴ τὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὄψιν. φαύλως = κούφως. χαῖρε· ἀποχαι-

ρετίζει τὸν Ἄχ. ἐτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ ὀρθοῖς ὄμμασιν εἰσορῶ = ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους ὀφθαλμούς (ἀπὸ ἐντροπὴν)· ἡμεῖς λέγομεν : δὲν ἔχω μούτρα νὰ σέ ἰδῶ. καὶ σοὶ τὸδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ = καὶ σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένεθλον = ἔγγονος. πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκῶς = πόσον τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προδώσῃ μυστικά τοῦ κυρίου τοῦ φοβισμένον τὸν ἔδειχνεν ὁ χαμηλὸς τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις ποὺ ἐλάμβανε. οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε = δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δηλ.)· τοῦτο λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος; δούλος. ἐμὸς μὲν οὐχὶ = τοῦλάχιστον ἰδικὸς μου ὄχι. χωρὶς τὰμὰ κ' Ἀγαμέμνονος = τὰ πράγματα τὰ δικά μου καὶ τοῦ Ἄγαμ. εἶναι χωριστά. τῆσδε ἐνν. δούλος· ἀπόκρισις εἰς τὸ τίνος (δούλος). ὦν μ' ἐπέσχες = διὰ τὰ ὅποια μὲ ἐσταμάτησες· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐφίσταμαι = ἴσταμαι πλησίον. λέγοις ἄν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγης· ἐνόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἀντων. ἀ' προσ. δυϊκοῦ = εἰς ἡμᾶς. ὡς μόνοις (οὔσι) = μὲ τὴν ἰδέαν, ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο. ἡμῆ = ἡ ἐμή.

γ') 865 - 895

ἀνοίσει· μέλλον τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι, ἐς μέλλοντα χρόνον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσιάζει, προκαλεῖ. ὄκνος = δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιᾶς ἕκατι = ἕνεκα τῆς δεξιᾶς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δεξιάν, ἐὰν θέλῃς ὡς ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου, νά, (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν χεῖρα)· ἡδύνατο νὰ εἶπῃ καὶ : πρὸ τῆς δεξιᾶς. λάτρις-ιος = δούλος, ὑπηρέτης. χῶτι = καὶ ὅτι. ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμους = καὶ ἐμὸς = καὶ δικός μου, πιστός. ἐκκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυστικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ἰδίας (του) χειρός. μέλλει = σκέπτεται, σχαδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειρὰν ὀκτὴν ἐγκλημάτων : 1) παῖδα σὴν μέλλει κτενεῖν, 2) ὁ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς· ἡ ἐρώτησις δηλοῖ ἐκπληξίν. ἀπέπτυσ(α) μῦθον· μόλις ἤκουσα ὅ,τι εἶπες, πρὶν ἐκφράσω τὸ αἰσθημά μου, βδελύσσομαι, οὐκ εἰ φρονεῖς = δὲν εἶσαι στὰ καλά σου. φασγάνω = ξίφει (μέλλει κτενεῖν) φονεύω. δέρη = ἡ λαίμω· λευκὴν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἐξαιρεῖ τὴν τρυφερότητα

καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ ἐγκλήματος. **ἀρτίφρων** = ὁ ἔχων ἀρτίως τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελής) = ἔχει σφᾶς τὰς φρένας. **πλὴν ἐς σέ καὶ σὴν παῖδα** = εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πλὴν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ σέ καὶ τὴν κόρην σου. **τοῦτ' (ο)** = ὡς πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. **ἐκ τίνος λόγου (μέλλει κτενεῖν)** = διὰ ποῖον λόγον. **οὐπάγων** = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὠθῶν. **ἀλάστωρ** = κακὸς δαίμων. **θέσφαθ'** (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἢ θέλησις. **ὡς γέ φησι Κάλχας**· ὅστις πιθανὸν καὶ νὰ ψεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διατυπώη μίαν τοιαύτην σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον ἀξίωσιν. Σημείωσον τὸν ὀρθολογισμόν τοῦ Εὐριπίδου. **ἵνα πορευῆται στρατός· ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐκ τίνος λόγου. ποῖ; γὰρ ποῦ; Ἡ Κλ. γνωρίζει γὰρ ποῦ πρόκειται νὰ ξεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. δώματα** = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλὴ. **δώματα Δαρδάνου** = ἡ Τροία, τὸ Ἴλιον. Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ πατὴρ τοῦ Ἴλου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ Ἰλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. **εἰς Ἴφιγένειαν** = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ἴφιγενείας. **Ἐλένης νόστος ἦν πεπρωμένος** = ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν Ἐλένην. **πάντα ἔχεις** = ὅλα τὰ γνωρίζεις. **Ἀρτέμιδι...** Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτης ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγείρῃ τὴν περιέργειαν. **πρόφασις** = ἀφορμὴ. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = διὰ τὸν θάνατόν σου. **καὶ μήτηρ σέθεν** = καὶ ἡ μήτηρ σου. Ἡ μήτηρ ἄγεται εἰς ὀλεθρον διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς. **ἔτλη** = ἐτόλμησε. **οἶχομαι**· εὐφημισμὸς = εἶμαι χαμένη. **δακρῶννάματα** = τὰς ῥοὰς τῶν δακρῶν. **οὐκέτι στέγω** = δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. **πόθεν φῆς εἰδέναί πεπυσμένος; ἡ σειρά: φῆς εἰδέναί πεπυσμένος (αἰτιολ. μετοχή) πόθεν; δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα** = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν. **οὐκ ἔων ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην** = θέλων νὰ με ἐμποδίσῃς ἢ θέλων νὰ με παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρην μου, γὰρ νὰ σφαγῇ. **οὐκ ἔων**· ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κομιστήν. **μὴ μὲν οὖν ἄγειν**· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἄρνησιν = ὄχι, ὄχι γὰρ νὰ φέρῃς. **φρονῶν εὖ ἔτυχε** = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλά του. **φέρων**· ἐνδοτ. μετοχὴ. **γε**· ἐξαίρει τὴν ἀντίθεσιν τοῦ **φέρων** πρὸς τὸ **δίδως λαβεῖν**. **ἀφείλεθ' ἡμᾶς** = ἀπέσπασεν ἡμᾶς.

δ') 896 - 925

ἔκλυον· παρατατικός· ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρχισαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ γέροντος. τὸ ἐμόν = ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικὴν μου προσβολήν. οὐ φραύλως = οὐ κούφως = βαρέως. δολόω - ὦ = ἐξαπατῶ, παγιδεύω. σοῖς γάμοις = μὲ τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα ὅτι ὁ Ἀχ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω = δὲν τὸ παίρνω ἑλαφρὰ ἔτσι ἄνευ συνεπειῶν. ἐπαιδεσθήσομαι· μέλλ. παθ. τοῦ ἐπαιδοῦμαι = ἐντρέπομαι. προσπесεῖν τὸ σὸν γόνου = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. θνητός· χάριν τοῦ μέτρου ἀντί: θνητή. γεγῶτα· κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ σὸν γόνου = σέ. τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι; = διότι πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύωμαι; ἡ ὑπερηφάνειά της θὰ ἦτο ἀνωφελὴς δι' αὐτήν. σπουδάζω = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. ἀμύνω (τινί) = βοηθῶ. τῆ τ' ἐμῆ δυσπραξία τῆ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῆ = καὶ ἐμένα δυστυχοῦσαν καὶ ἐκείνην, ἡ ὁποία μόνον τὸν τίτλον τῆς ἰδικῆς σου συζύγου ἔλαβε. μάτην = ψευδῶς· ἀλλ' ὅμως (λεχθείσῃ) καταστέρω = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλὴν. νιν = αὐτὴν ὡς γαμουμένην (μέλλων) σοί. νῦν δέ· εἰσάγεται ἡ πραγματικότης ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοποιηθέν. ἴξεται ὄνειδος = θὰ ἔλθῃ ὄνειδος. ὅστις· αἴτιον σημαίνει. εἰ μὴ = εἰ καὶ μὴ. γουν· = τούλαχιστόν. πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος· ἡ βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρμην τῆς ἰκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (γουνοῦμαι καὶ γουνάζομαι) τοῦ γενείου καὶ τῆς δεξιᾶς ἦτο σημεῖον ἰκεσίας. ἀμυναθεῖν· ποιητ. ἀόριστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ἰκανοποιήσης. πέλει μοι = ὑπάρχει εἰς ἐμέ. τὰ Ἀγαμέμνονος = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀγαμ. πάντολμα = θρασύτατα, ἀναιδέστατα. γυνή· ἀσθενὲς πλάσμα. στράτευμα = στρατόπεδον. ἀναρχον = ἀπειθάρχητον. θρασὺ ἐπὶ τοῖς κακοῖς = ἀναιδὲς εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. χρησιμον = πειθαρχικόν. θέλωσι = κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἶναι περιληπτικόν. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει τοῦ τῆς σύγχρονου κατάστασιν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων. ὑπερτείνω τινὸς χεῖρα = κρατῶ τὸ χέρι μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἓνα, προσστατεύω· προβλ. Ὀμηρον Ω 374. σεσώμεθα· ὁ παρακ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταιμῆστρα, πραγματικῶς πεπεισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἤδη τετελεσμένην. δεινὸν τὸ τίκτειν = τὸ τίκτειν (ἐστὶ) δεινὸν = ἡ

μητρότης εἶναι κάτι ὑπερφύες, μυστηριῶδες. καὶ φέρει φίλτρον μέγα πᾶσι τε κοινόν = καὶ γενῶ εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως ἰσχυρόν φίλτρον. ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων = ὥστε νὰ ὑποφέρουν ὑπερβολικὰ χάριν τῶν τέκνων των. Ὁ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσις λέγει παραπλήσια: δεινὸν γυναιξίν αἰ δι' ὠδίνων γοναί· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. αἶρεται πρόσω = αἶρεται εἰς ἀνωτέρας σφαίρας. ὑψηλόφρων· προλ. κατηγ. = ὥστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἐξαίρουσιν τὴν μεγαλοφροσύνην του. ἀσχαλᾶν καὶ ἀσχάλλειν = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. τὰ κακὰ = ἡ δυστυχία. τὰ ἐξωγκωμένα = ἡ μεγάλη εὐτυχία. μετριῶς = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀμφοτέρα τὰ ἀπαρέμματα: ἀσχαλᾶν - χαίρειν. Παρ' Ὀμήρῳ ὁ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθὴς καὶ εὐέξαπτος. οἱ τοιοῦδε βροτῶν = ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τοιοῦτοι, οἷος εἶμαι ἐγώ. λελογισμένοι εἰσὶν ὀρθῶς = ἔχουν λάβει ὀρθὴν σκέψιν. διαζῶ τὸν βίον = περῶ ὅλην μου τὴν ζωὴν. γνώμης μέτα = μετὰ γνώμης = με συνέσιν. ἔστιν ἵνα = ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας· τὸ ἵνα ποικιλόν. ἔστι χῶπου = ἔστι καὶ ὄπου = ἐνιαχοῦ, ἐνίοτε. λίαν φρονῶ = εἶμαι ὑπερβολικὰ σοφός. γνώμην ἔχει χρησίμων = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἢ φρόνησις, ἢ ὀρθὴ κρίσις.

ε') 926 - 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος· Χείρων ὁ εὐσεβέστατος τῶν Κενταύρων. ἡγοῦμαι καλῶς = ἀσκῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δικαιώματα. παρέχων ἐλευθέραν φύσιν = παρουσιάζων ἐλευθερίαν (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. Ἄρη κοσμήσω δορί = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου Ἄρην θὰ τιμῆσω διὰ τῶν ὅπλων. πρὸς τῶν φιλιτάτων· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ παθοῦσα. τὰ φίλιτατα = οἱ συγγενεῖς (ἐδῶ ὁ σύζυγος). οἴκτον περιβαλῶν τοσοῦτον = ἀφ' οὗ σὲ περιέβαλα με τόσην συμπάθειαν. ἃ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν = ὅσην ἡμπορεῖ νὰ παράσχη εἰς νέος. καταστέλλω (τινὰ) = καταπραῖνω, καθησυχάζω. ἐμὴ φατισθεῖσα = ἐμοὶ εἰς γάμον δοθεῖσα. τοῦμόν δέμας = ἐμέ, ἐμαυτόν. ἐμπλέκω πλοκάς = τυλίγω εἰς μηχανορραφίας. εἰ καὶ μὴ = εἰ καὶ μὴ ἤρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. τοῦνομα τοῦμόν φρονεῖσει· προσωποποιία. δι' ἐμέ διὰ τε τοὺς ἐμοὺς γάμους· ἐν διὰ δυοῖν. δεινὰ κούκ ἀνεκτά. σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τλᾶσα = ὑπομείνασα

ἠτιμασμένη ἀνάξια = ὑποστᾶσα προσβολήν, ἧς δὲν ἦτο ἀξία. θαυμαστά ὡς = ἀντί : θαυμαστώως ὡς· ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθμὸν καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδὲν = τὸ μηδενικόν (ἀνὴρ) ἐν ἀνδράσι. ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς = σὰν νὰ μὴ ἤμουν υἱὸς τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱὸς κακοῦ δαίμονος.

Καὶ ὁ Εὐριπίδης, ὡς ὁ Ὅμηρος, ἐξαίρει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἠθικὸς αὐτουργὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγαλώσαντα μέσα στὰ ὑγρά κύματα. φυτουργόν = κατέρα· ὁ Ἀχ. ὡς νέος εἶναι εὐεπίφορος εἰς τοὺς ἔρκους. οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλους = ὥστε νὰ ἐγγίση τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ἡ Σίπυλος· θὰ ἔχη τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἧς ἐβασίλευεν ὁ Τάνταλος, ὁ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. ὄρισμα βαρβάρων = περιφέρεια βαρβ. ὅθεν πεφύκασι γένος = ὅθεν ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των. κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι· λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ ἐξάρχομαι = κάμνω ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται = κριθαὶ ἀδρῶς ἀηλεσεμένοι = κριθάλευρα. χέρνιψ (ἦ) = τὸ ἠγασμένον ὕδωρ, δι' οὗ ἐνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ· μάντις ὑποκ., τίς ἀνὴρ κατηγορούμενον = τί εἶδους ἄνθρωπος εἶναι ὁ μάντις δς = ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχῃ ἀνάφερε εἰς τὸ ὀλίγ' ἀληθῆ λέγει. μὴ τύχη = δὲν ἐπιτύχη. διοίχεται = χάνεται, γίνεται ἀφαντος.

ς') 959 - 991

ἑκατι· στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τοῦμόν = ἐπιδιώκουν τὸν γάμον μου· ἢ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. ὕβριν ὕβρισεν ἡμᾶς = μᾶς προσέβαλε. τοῦμόν ὄνομα = τὴν ἄδειαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄνομά μου. ἐμοῦ πάρα = παρ' ἐμοῦ. θήραμα· παράθεσις = ὡς δόλωμα. ἐμοὶ μάλιστ' ἐπέισθη = ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου ὄνομα κυριώτατα ἐπέισθη, παρεπίσθη. ἐκδοῦναι θυγατέρα ἐμοὶ πόσει (κατηγ.) = νὰ δώσῃ εἰς ἐμὲ ὡς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα τῆς : τὸ ὄνομά μου ὡς συζύγου τῆς κόρης τῆς-τὴν ἐπλάνεψε. ἔδωκα τᾶν = ἔδωκά τοι ἂν = θὰ

ἔδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. **Ἐλλησι** δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς Ἴλιον κάμνει ἐν τῷδε = ἡ εἰς Ἴλιον ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεύς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. **Ἡ Κλυταιμῆστρα**... λέγει ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεύς. **τὸ κοινὸν ὦν μέτ' ἐστρατευόμην** = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὧν ἐξεστράτευσον. **οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις** = δὲν ἔχω καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τοῦλάχιστον. **ἐν εὐμαρεῖ (ἔστιν)** = εἶναι εὐκολον (δι' αὐτούς)· **εὐμαρῆς** = εὐκολος, εὐχερῆς. **δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν καλῶς** = νὰ μὲ μεταχειρίζονται καὶ καλὰ καὶ ἄσχημα. **εἴσεται**· μέλλ. τοῦ **οἶδα**. **σίδηρος**· κατὰ συνεκδοχὴν = τὸ ξίφος. **χρανῶ**· μέλλ. τοῦ **χραίνω** = μολύνω· **κηλῖσιν αἵματος φόνου**. **πρὶν ἔλθειν (με)**. **ἔξαιροῦμαι** = ἀποσπῶ. **θεὸς πέφηνά σοι** = ἔχω εὐρεθῆ διὰ σέ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲ ἔχεις φαντασθῆ. **μέγιστος** = ἰσχυρότατος. **οὐκ ὦν**· ἐνδοτ. ἢ μετοχή. **θεὸς πέφηνά σοι - οὐκ ὦν - ὅμως γενήσομαι**· πολὺ παιδικά. Ὁ Εὐριπίδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἄωρο παιδί. **σεμνῆ** = σεβαστή. **φεῦ** = εὐγε. **πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι** = πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω. **λίαν λόγοις** = μὲ ὑπερβολικὰ λόγια. **μηδὲ** = καὶ μὴ. **ἀπόλλυμι τὴν χάριν** = χάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. **ἐνδεῶς τοῦδε** (τοῦ ἐπαινέειν) = μὲ ἐλλιπῆ, ἀνεπαρκῆ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲ ἐπαίνους περιωρισμένους = πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω μὲ ὑπερβολικὰ λόγια μῆτε ὅτι εἶμαι ἀχάριστος μὲ περιωρισμένας εὐχαριστίας. **ἀγαθοὶ** = οἱ ἀγαθοί. **αἰνῶ ἄγαν** = εἶμαι ὑπερβολικὸς εἰς τοὺς ἐπαίνους. **παραφέρω** = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς ἐπιχείρημα, φέρω. **οἰκτρὸς** = ὁ οἰκτον προκαλῶν. **ἰδίᾳ νοσοῦσα** = πάσχουσα προσωπικῶς· ἢ μετοχὴ εἶναι αἰτιολογική. **ἄνοσος κακῶν ἐμῶν** = ἀπηλλαγμένος τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. **ἀλλ' οὖν** = ἀλλ' ὅμως. **ἔχει τι σχῆμα ἀνὴρ ὁ χρηστός** = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῶς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ. **κἂν ἄπωθεν ἦ** = καὶ ἂν εἶναι μακρὰν τῶν συμφορῶν = καὶ ἂν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἄλλοτρίας συμφοράς. **ἦ**· αἰτίαν σημαίνει, = διότι ἐγώ. **οἰηθεῖσα**· ἐνδ. μτχ. **κενὴν κατέσχον ἐλπίδα** = εἶδα τὰς ἐλπίδας μου ματαιούμενας. **τάχα** = ἴσως. **ὄρνις γένοιτ' ἂν** = οἰωνὸς ἤθελε γίνεαι κακός. **ἐμὴ παῖς θανοῦσα** = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαρῆ. **σοῖς μέλλουσι γὰ**

μοις = διὰ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη = καὶ καλὰ ἀρχισες καὶ καλὰ τελείωσες.

ζ') 992 - 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. ἀπαρθένευτα = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. ἔχουσα δι' αἰδοῦς ὄμμ' ἐλεύθερον = ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ὡς ἐλευθέρα, ὡς ἀρμόζει εἰς αὐτὴν. ἔχουσαν ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφήν. ταῦτ' αὖτε βούλομαι = θὰ ἐπιτύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἰκτόν σου. οὐ παρούσης = χωρὶς νὰ εἶναι παρούσα = καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. σεμνὰ σεμνύνεται = ἡ σεμνότης εἶναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. ὅμως δὲ = ἀλλ', ὅμως. χρεῶν αἰδεῖσθαι = πρέπει νὰ χρησιμοποιῆ τις τὴν αἰδημοσύνην, ὅσον γε ἄνυατον = ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, δηλ. ἡ αἰδημοσύνη καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχη τὰ ὅριά της. ἐξάγω εἰς ὄψιν = παρουσιάζω ἐξω, ἐνώπιον. ἔρχομαι εἰς ὄνειδος = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσίαν τῶν ἀνθρώπων. ἀμαθὲς = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. ἀργός τῶν οἴκοθεν = ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. λέσχη = φλυαρία. πονηρὰς λέσχας = τὰ πονηρὰ σχόλια. κακόστομοι λέσχει = ἡ κακογλώσσια. φιλῶ = ἀγαπῶ. ἤξετε εἰς ἴσον = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. ἰκετεύοντες (τροπ. μετοχή) εἴτ' ἀνικετεύτως = εἴτε μὲ ἰκεσίας εἴτε χωρὶς ἰκεσίας. ἐξαπαλλάξαι· ἐπέξ. τοῦ ἀγῶν μέγιστος = σοβαρώτατος ἀγῶν. ὡς· αἰτιολ. ἀσθενὲς καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παραλειφθῆ. ἐν ἀκούσας' ἴσθι = ἐν ἀκουσε' καὶ μάθε. μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν· ἐπεξήγησις τοῦ ἐν. λέγων - ἐγκερτομῶν· μετοχαὶ ὑποθ. ἐγκερτομῶν = κερτομῶν = περιπαίζων. μάτην = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος. ὄναιο· εὐκτ. ἀορ. ὠνήμην τοῦ ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι· ὄναιο = εἶθε νὰ χαρῆς ὅτι ἀγαπᾷς ἵνα... καλῶς = γιὰ νὰ πάρῃ καλὸ δρόμο ἢ ὑπόθεσις. τί τοῦτ' ἔλεξας = τοῦτο, ὃ ἔλεξας, τί ἐστί; = τί θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ αὐτὸ ποὺ εἶπες; πείθωμεν· ὁ ἐνστώς δηλοῖ τὸ ἐπιχειρούμενον. κακὸς τίς ἐστί· τὸ τίς κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ κακὸς = εἶναι πολὺ δειλός. οἱ λόγοι καταπαλαίουσιν· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς πάλης. ψυχρὰ ἐλπίς = ἡ ἐλπίς μου αὐτὴ εἶναι παγωμένη· ὀξύμωρον, διότι ἡ ἐλπίς θερμαίνει τὴν καρδίαν. ἀντιβαίνω = φέρω ἀντιρρήσεις. εἰ τὸ χρῆζον ἐπίθετε = ἐὰν ἠθέλετε (τὸν) πείσει (σύ καὶ ἡ κόρη

σου) εἰς ὅ,τι τοῦ ἐζητοῦσατε. οὐ τοῦμόν χρεῶν (ῆν) χωρεῖν = δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἐγώ. τοῦτο = ἡ συγκατάθεσις του. ἔχει τὴν σωτηρίαν = παρέχει τὴν σωτηρίαν. ἀμείνων = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἐὰν περενέβαινον). εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι = ἐὰν ἤθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. λεγογισμένως μᾶλλον ἢ σθένει = μὲ περίσκεψιν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμὴν. καλῶς κρανθέντων· κραίνω καὶ κραιαίνω = ἐκτελῶ ἢ μετοχῇ ἔδει νὰ εἶναι εἰς ὄνομ. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως τάδε, ἀλλ' ἐτέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως χάριν = ἐὰν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. τάδε γένοιτ' ἂν πρὸς ἡδονὴν φίλοις σοί τε = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ἤθελε χαροποιήσει τοὺς φίλους (Ἄγαμ.) καὶ σέ. κἂν = καὶ ἂν· δις κεῖται τὸ (ἂν). καὶ χωρὶς ἐμοῦ = καὶ ἄνευ τῆς ἰδικῆς μου παρεμβάσεως. δραστέον· ἐνν. τὸ ἔστι μοι = πρέπει νὰ πράξω. ποῖ ἔλθοῦσαν = ποῦ ἀφ' οὗ ἔλθω. ἡμεῖς σε φύλακες οὐ χρεῶν φυλάξομεν = (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναζητήσῃς) ἡμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. Ὁ Ἀχιλ. δὲν ὀρίζει τόπον συναντήσεως, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἡ Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. μὴ τις = ἵνα μὴ τις. Δαναῶν· ἡ γεν. καὶ εἰς τὸ τις καὶ εἰς τὸ ὄχλου, στείχουσαν· κατηγ. μετοχῇ εἰς τὸ ἴδη σε. ἐπτοημένην· τραπ. μετοχῇ εἰς τὸ στείχουσαν. μηδὲ αἴσχυνε· κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ· μηδ' αἰσχύνῃς = καὶ οὕτω προσβάλλῃς πατρῶον δόμον = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. κακῶς ἀκούω = κατηγοροῦμαι, ψέγομαι. μέγας (ῆν) = εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν. ἄρχε = προηγού, ὑποδείκνυε τὸ τί πρέπει νὰ γίνῃ. ὦν· αἰτιολ. μετοχῇ. κυρήσεις ἐσθλῶν = θὰ ἀνταμειφθῆς. εἰ εἰσι θεοὶ = ἐὰν ὑπάρχουν θεοί. εἰ δὲ μὴ εἰσι, τί δεῖ πονεῖν; τίς ἢ ἀνάγκη ματαίως νὰ κοπιᾷ τις.

Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Προταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν θεῶν.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ἡ δὲ Κλυταιμῆστρα ἐπ'ἀνέροχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Τὸ τμήμα τὸ ἐρμηνευθέν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολουθοῦν εἰς τὸ Β' στάσιμον, ὀνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πράξιν τῆς σημερινῆς τραγωδίας, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. Ἐν τούτῳ τῷ τμή-

ματι ἢ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιάζει ἀνακοπτομένην προσωρινῶς τὴν πράξιν (θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συναισθήματα τῶν θεατῶν εἶναι ἰλαρότης ἀπὸ τὴν ἀ' σκηνήν, οἶκτος πρὸς τὴν ὑποφέρουσαν Κλυταιμ. καὶ ἐλπίς ἀπὸ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

Ὁ Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπήσει τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθηλώνει τὸ βλέμμα του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ὃν τοὺς παηγγυρικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κένταυροι. Τοὺς γάμους τούτους ποιητικώτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ ὁποῖον ἄδει καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ 1036 - 1097

(Στροφή 1036 - 1057)

ὕμεναιος = γαμήλιον ἄσμα. **διὰ λωτοῦ Λίβυος** = ὑπὸ τοὺς ἦχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. Λωτὸς εἶδος φυτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκευάζον σύριγγας. **Λίβυος**· τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ· ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἄριστος, διὰ νὰ κατασκευάζωνται σύριγγες. **μετὰ τε φιλοχόρου κιθάρας** = μετὰ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. **ὑπὸ τε συρίγγων καλαμοεσσᾶν** = καὶ μετὰ συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ καλάμια. **ἔστασεν ἰαχᾶν** = ἔστησεν, ἐξέβαλε βοήν, ἀντήχησε· προσωποποιία. **τίς ἄρ' ὕμεναιος ἔστησεν ἰαχᾶν** = σὺν τί τάχα νὰ ἦτο τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἀντήχησε κτλ. **Πιρίδες** = αἱ Μοῦσαι. **παρὰ δαιτὶ** = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **δαις θ.** = συμπόσιον, πρβλ. δαιτυμῶν. **ἴχνος** = πούς. **μελωδοῖς ἀχήμεσι** = μελωδικοῖς ἠχήμεσιν, ἄσμασι. **κλέω καὶ κλείζω** = ἐγκωμιάζω, ὕμνω. **Αἰακίδαν (-ην)** = τὸν υἱὸν τοῦ Αἰακοῦ, τὸν Πηλέα. **καθ' ὕλαν Πηλιάδα** = κάτω εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω : **ἀν' ὄρος Κενταύρων**. **Δαρδανίδας** = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, ὁ Γανυμήδης, ὅστις ἦτο Τρῶς ἐφηβος. Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἤρπασεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα θέλγη τοὺς θεοὺς ἐκεῖ μετὰ τὸ κάλλος του καὶ οἰνογοῆ εἰς τὴν τράπεζαν. **φίλον τρύφημα** (τρυφῶ) = τὸ ἐντρυφήμα τὸ ἀγαπητόν. **ἀφύσσω** = ἀντλώ. **λοιβά** = σπονδή, νέκταρ. **ἐν γυάλοις χρυσόοισι κρατήρων** = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν· τὸ χρυσοοῖσι καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις ἀντὶ νὰ εἶναι τὸ κρατήρων.

λευκοφαῆς = ὁ φέγγων ἀπὸ τὴν λευκότητα. εἰλισσόμεναι = ἐλίσσόμεναι· εἰλισσόμεναί κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἐχόρευσαν γάμους = ἐώρτασαν τοὺς γάμους μὲ χορούς.

Ἀντιστροφή (1058 - 1079)

θίασος = ὄμιλος. ἵπποβάτας = ἵπποπόδαρος· καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἵτινες κατὰ τὸ κάτω ἡμισυ ἦσαν Ἴπποι· ὅθεν καὶ τὸ ἵπποβάτας. ἔμολεν = ἦλθεν· ἀνὰ ἔμολεν = ἦλθεν ἐπάνω ἐπὶ κρατῆρα Βάκχου = εἰς τὰ βάρελια τὰ γεμάτα κρασί. Οἱ Κένταυροι πολὺ ἠγάπων τὸν οἶνον. ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα = μὲ κλάδους ἐλάτης καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ πρασινάδα. ἀνέκλαγον· ἀόρ. β' τοῦ ἀνακλάζω καὶ ἀόρ. α' ἀνέκλαξα = ἐφώναζα δυνατὰ (ἀνά) μέγα = μεγαλοφώνως· τὸ ἀνακλάζω κυριολεκτεῖται ἐπὶ ζῳων· ἐνταῦθα ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ζωώδη ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων. ὦ Νηρηὶ κόρα, παῖδα... ἐξονόμαζεν· ἡ σειρὰ : ὦ Νηρηὶ κόρα, Χείρων μάντις ὁ φοιβάδα μούσαν εἰδῶς ἐξονόμαζε γεννάσειν (= τέξεσθαι) σε (ὑποκ.) παῖδα (ἀντικ.), μέγα φῶς (παράθεσις εἰς τὸ παῖδα) Θεσσαλίᾳ (δοτ. χαριστ.). φοιβὰς μούσα = ἡ μαντικὴ τέχνη. ἐξονομάζω = ῥητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. φῶς· μεταφορικῶς σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαρὰν, δόξαν, αἴγλην. δεῖ ἤξει... ἄ νιν ἔτικτε· ἡ σειρὰ : δεῖ ἤξει κλεινὰν χθόνα Πριάμοιο σὺν λογχήρεσι ἀσπισταῖς Μυρμιδόνων ἐκφυρώσων (νιν) γὰθεν περὶ σώματι κεκορυθμένος ἐνδυτα ὄπλων χρυσεῶν Ἡφαιστοπόνων ἔχων δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς Θέτιδος, ἃ ἔτικτέ νιν. ἀσπιστής = ἀσπιδοφόρος, ὀπλίτης. λογχήρης (λόγχη, ἀραρίσκω) = λογχοφόρος, δορατομάχος. ἐκφυρώω - ὦ = πυρπολῶ, ἐξαφανίζω. γὰθεν = ἐκ θεμελίων. ἐνδυτὰ ὄπλα = φορετὰ ὄπλα. ἡφαιστόπονος = ἡφαιστότευκτος = ἔργον τοῦ Ἡφαιστου. δωρήματα = δῶρα... ἐννοεῖ ὁ Χορὸς τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ ὅποια ὁ Ἡφαιστος κατεσκευάσει κατὰ παράκλησιν τῆς Θέτιδος ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ· ὅρα παρ' Ὀμήρῳ Σ 468 κ.έ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς καὶ διακοσμῆσεως αὐτῶν. δαίμονες = οἱ θεοί. τίθημι = καθιστῶ. μακάριον· κατηγ. τοῦ γάμον· γάμον θ' ὕμεναίους· χάριν ποικιλίας. εὐπατρις = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς μακάριον· ἡ λέξις σκοπίμως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα

ἔξαρθῆ ἢ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπωδῷ.

Ἐπωδὸς (1080 - 1097)

σὲ δέ· ἀντιθέτως, τοῦναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Θέτιν· ἢ ἀντίθεσις ἰσχυρά· ἢ σύνταξις : **στέψουσι καλλικόμαν πλόκαμόν σε** (σου)· **καλλικόμας** (-ης) **πλόκαμος** = πλόκαμοι τῆς ὠραίας κόμης. ὥστε **μόσχον** (θ.) = ὡσάν δάμαλιν· εἰς τὸ **στέψουσι σε** ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ **αἰμάσσοντες λαιμόν σε** (σου) ὥστε **μόσχον** (ὥστε λαιμόν μόσχου). **πετραῖα ἄντρα** = βραχώδη, ἀπόκρημνα ἄντρα. **ὄρεῖα** = ὄρεσίβιος. **ἀκήρατος** = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). **βρότειος** = ἀνθρώπινος. **βαλιά** = παρδαλή. **αἰμάσσω** = κυλίω εἰς τὸ αἷμα, σφάζω. **οὐ σύριγγι τραφεῖσάν** (σε) = ἂν καὶ δὲν ἐμεγάλωσες εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. **οὐδ' ἐν φοιβήσσει** = οὐδὲ εἰς τὰ συρίγματα. **παρὰ δὲ ματέρι** = ἀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ **οὐ σύριγγι τραφεῖσαν γάμον**· **παράθ.** εἰς τὸ σέ : **νύμφην, σύζυγον. νυμφόκομος**· παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. **Ἰναχίδαι**· οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰνάχου, πρώτου βασιλέως τοῦ Ἄργους. Ἰναχίδαι συλλήβδην καὶ οἱ Ἄργεῖοι λέγονται. **γάμον νυμφόκομον Ἰναχίδαις** = στολισμένη ὡς νύμφη διὰ γάμον μὲ ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰνάχου, μὲ ἕνα ἀπὸ τοῦ ἰπιφανεῖς Ἄργεῖους. **ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) τᾶς ἀρετᾶς ἄρι' ὤπον σθένει τι; σθένει τι** = ἔχει δυνάμιν τινα. **ὁπότε** = καθ' ἣν στιγμήν. **ἄσεπτον** = ἢ ἀσέβεια. **ἔχει δύνάμιν** = ἰσχύει. **ἃ δ' ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν** = ἢ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. **καὶ (ὁπότε) μὴ κοινὸς ἀγῶν βροτοῖς (ἔστι)** = οἱ ἄνθρωποι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν (διὰ τὴν ἐπέλθη ἠθικὴ ἐξυγιάνσις). **μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθη** = μήπως ἐπέλθη τῶν θεῶν ὀργή = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας ὀργῆς. **ποῦ**· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τὸ τᾶς αἰδοῦς πρόσωπον**· προσωποποιία.

Ἡ σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἢ ἐξῆς : ἡ θυσία τῆς Ἰφ. εἶναι δεῖγμα τῆς ἠθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θερησκευτικῆς διαστρωφῆς· οὐδαμῶς πλέον φαίνεται ἀγνότης ἠθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἠθικὴ ἀναρχία.

τῆς θεᾶς)· φυσιῶσαι μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὸν λαϊμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζωνται· ὄρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν **χέρνιβες** — **προχύται** — **μόσχοι**· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπῆς θυσία! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῆ ἡ μήτηρ. **τοῖς ὀνόμασι** = με τὰς λέξεις. **οὐκ οἶδ' ὅπως τὰ ἔργα σου χρῆ μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν** = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσω τὰ ἔργα σου, διὰ νὰ τὰ χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς· **ἄπως χρῆ**· πλαγ. ἐρώτησις ἐκ τοῦ οἶδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἄγγ. ἦσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατρός ἀστόργου καὶ ἀπάτορος. **πατρός ἃ μέλλει** (ἐνν. ποιήσειν)· **ἃ μέλλει** = τὰ βουλευμάτα· εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ **πατρός**. **χὺπὸ** = καὶ ὑπὸ. **ὑπὸ τοῖς πέπλοις** = ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· **πέπλος** ἐνδυμα γυναικῶν πλατὺ καὶ μακρόν, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἐζώννυτο, ἐγχρωμον. **ἰδοὺ πάρεστιν ἦδε πειθαρχοῦσά σοι**· ἡ Ἰφ. παρέρχεται φέρουσα πέπλον καὶ τὸν Ὅρ. Ἡ παρουσία τοῦ μικροῦ, ἵνα συγκλονισθῆ μάλλον ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. **τὰ ἄλλα** = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐποψίαν τοῦ ζητήματος. **πρὸ τῆσδε** = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. **τί κλαίεις**; διατί κλαίεις; λέγει ὁ Ἰθαγμέμων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἥτις θὰ παρῆλθε με νέον προσωπεῖον ἐμφαίνον δάκρυα, ἡ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαιούσης. **οὐδ' ἔθ' ἠδέως ὄρᾱς** = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαρωπὸν τὸ βλέμμα· **ἐρείσασα** = καρφώσασα. **πρόσθ'** (= πρόσθε ὀμματος) **ἔχεις πέπλους**· **τίν' ἂν λάβομι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν**; τίνα· ἀντικ. καθ' ἑλξίν πρὸς τὸ κατηγορούμενον ἀρχὴν ἀντὶ νὰ εἶναι τί = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἐξιστορῶ τὰς συμφορὰς μου; **πάρα** = **πάρεστι** = εἶναι δυνατόν. **ἅπασι**· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. **χρησασθαι πρώτοισι**· κατηγ. **κάν** = καὶ ἐν καὶ ἂν εἶναι εἴτε μεταξύ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξύ τῶν μέσων, ὁποῦδήποτε καὶ ἂν εἶναι. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ Κλ. λέγει: αἱ συμφοραὶ μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀπατελεῖ τὸ προοίμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Ἀγ. προσποιουμένου ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Ἄγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

β') 1127 - 1156

ὡς· ἐπιφώνημα... **εἰς ἐν ἤκατε** = εἰσθε σύμφωνοι. **σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων** = παρουσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸ βλέμμα. Ἡ σύγχυσις ἐξεδηλοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τοὺς λόγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν στάσιν τῶν γυναικῶν (καὶ τῶν τοῦ Χοροῦ περιλαμβανομένων). εἴφ' = εἰπέ· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ γενναίως (= εἰλικρινῶς). ἄν = ἄ ἄν. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ'· μ' = μέ ἄντι μοι = καθόλου δὲν ἔχω ἀνάγκην διαταγῆς. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμήν· μετ' ἐμφάσεως εἰρημένα: τὸ σπλάγγχον μας. ἔα· ἐπιφ. σχετλιασμοῦ. οὐφ' ὁ Ἄγ. ἐκπλήσσεται, διότι ἡ Κλ. κάμνει ὑπονοίας ἀδικαιολογήτους, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ἀναφώνησιν ἔα, διότι ἐνόησεν ὅτι τὰ σχέδιά του δὲν ἦσαν ἰδικόν του ἀποκλειστικῶς μυστικόν. τλήμονα = τολμηρά, τραγικά. ὑπονοεῖς = βάζεις στὸ νοῦ σου, ὑποψιάζεσαι. ἄ μή σε χρὴ· ἐννοεῖται τὸ ὑπονοεῖν. ἔχ' ἤσυχος = μένε ἤσυχος, ἤσυχάζε. κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν = καὶ φρόντισε νὰ δώσης ἄλλην ἀπάντησιν εἰς ἐκείνην τὴν πρώτην μου ἐρώτησιν (στίχ. 1131). εἰκότα ἦν ἐρωτᾶς, εἰκότ' ἄν κλύοις = ἄν ἐρωτᾶς λογικά, ὀρθά, λογικά θὰ ἀκούσης. Ὁ Ἄγ. ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς ἀστόχου ἀπαντήσεώς του εἰς τὴν ἀτυχή ἐρώτησιν τῆς συζύγου του. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι = δὲν διατυπώνω ἄλλην ἐρώτησιν καὶ σὺ νὰ ἀπαντήσης εἰς αὐτὴν μόνον μὴ λέγων ἄλλ' ἄντ' ἄλλων. πότνια = θεία. δαίμων τ' ἐμὸς = καὶ ὁ κακὸς μου δαίμων. δυσδαίμονες = δύσμοιροι. τίς σ' ἠδίκησε; ὁ Ἄγ. ὑποκρίνεται ἄγνοιαν τῆς ἀδικίας, ἣτις γίνεται εἰς τὴν Κλυταιμῆστραν, δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶ: ποῖος σὲ ἔχει ἀδικήσει; τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα; τοῦτο ζητεῖς νὰ πληροφορηθῆς ἀπὸ ἐμένα; πεύθομαι = πυνθάνομαι. ὁ νοῦς ὄδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει = τὸ νόημα τῶν λόγων σου (ὅτι δὲν δικαιουῖμαι νὰ ἔχω παράπονον, διότι κάνεις δὲν με ἀδικεῖ) δὲν ἔχει κανὲν νόημα. Λογοπαίγιον. τὰ κρυπτά μου = τὰ μυστικά μου ἢ λέξεις κρυπτὸν λαμβάνεται ὡς οὐσιαστ., ἐξ οὗ καὶ ἡ γεν. μου. αὐτὸ τὸ σιγᾶν (σε) καὶ τὸ στενάζειν (σε) πολλά ἐστιν ὁμολογοῦντός σου = αὐτὴ ἡ σιωπὴ καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς εἶναι ὁμολογία τῆς ἐνοχῆς σου. μὴ κάμης λέγων = λέγε χωρὶς νὰ κουρασθῆς· εἰρων.: μὴ ὑποβληθῆς εἰς τὸν κόπον νὰ ὀμιλῆς, μὴ χάνῃς τὰ λόγια σου. τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ; ταῦτα λέγει κατ' ἴδιαν ὁμολογῶν ὅτι ἕως τῶρα ἐψεύδετο. προσλαμβάνω τῇ συμφορᾷ = ἀποκτῶ κοντὰ εἰς τὴν συμφορὰν: τὸ ἀναίσχυντον = τὴν ἀναίσχυντίαν, τὸν τίτλον τοῦ ἀναίσχυντου. ἀνακάλυψω λόγους = θὰ μιλήσω ὀρθὰ κοφτά, χωρὶς περιστροφάς. παρωδὸν αἰνιγμα = ὑπαινιγμὸς εἰρωνικὸς. προσοῦδισας

πέδω = πρὸς οὐδας (ἔδαφος) ἔρριψας· **πέδω**· πλεονασμ. = κατὰ γῆς.
Τάνταλος· ἦτο υἱὸς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. Ὁ Ἀγαμέμνων ἐνταῦθα παρίσταται ὡς τις ὠμὸς καὶ θηριώδης φονεὺν καὶ τὸ νήπιον, ἵνα διὰ τοῦτου ἀποφύγη τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. Ὁ Στασίως ποιητῆς τῶν Κ ὑ π ρ ῖ ω ν ἔ π ῶ ν, λέγει: **Νήπιος δὲ πατέρα κτείνας υἱὸς καταλείπει**. Ὁ Ὀμ. παρουσιάζει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητὴν. Τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον τῆς Κλυτ. ἄγνωστον εἶναι ἂν ὁ Εὐριπίδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκην ποιητικὴν ἢ ἂν εὗρεν ἤδη ὑπάρχοντα. **τῷ Διὸς παιδε ἐμῷ τε συγγόνω**· εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλ. Διόσκουροι, Καστωρ καὶ Πολυδεύκης. **μαρμαίροντε ἵπποισιν** = ἀπαστρέφοντες μὲ τὰ κατάλευκα ἄλογά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἔφιπποι ἢ ἱστάμενοι παρὰ τοὺς ἵππους των. Ὁ Πίνδαρος τοὺς ὀνομάζει **λευκοκόπλους καὶ εὐίππους**. Ὀμηρικὸς τις ὕμνος λέγει αὐτοὺς **ταχέων ἐπιβήτορας ἵππων**. **ἐρρύσατό σε** = σέ ἔσωσε, σέ γλύτωσέ (πρβλ. τὸ **ῥῦσαι ἡμᾶς**). **τάμᾳ ἔσχες αὐ λέχη** = μὲ ἔλαβες ἐκ νέου σύζυγον.

γ') 1157 - 1190

οὔ = τότε. **καταλαχθεῖσα** = διαλλαγεῖσα. **συμμαρτυρήσεις** = θά μαρτυρήσεις καὶ σύ. **ἦ = ἦν** = ἡμῶν γυνὴ ἀμεμπτος· εἰς τοῦτο τὸ ἀμεμπτος ἀναφέρεται τὸ **περὶ σέ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην** = εἶμαι πιστὴ σύζυγος. **αὔξω μέλαθρον** = αὐξάνω τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας. **θύραζε** = ἔξω. **θήρευμα** = ἀπόκτημα. **φλαύραν** = φαύλην = εὐτελεῖ. **ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι** = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ τὸν Ὀμηρον ἦσαν αὗται ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίχη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. **τλημόνως** = σκληρόκαρδα. **ῶν**· γεν. διαίρ. εἰς τὸ **μιᾶς**. **τὰ σά** = τὰς ἰδικὰς σου δικαιολογίας, τὴν ἰδικὴν σου ἀπολογίαν· ἵνα λάβῃ **Μενέλεως Ἑλένην**· εἶναι ἀπόκρισις εἰς τὸ: **τίνος ἑκατί νιν** (αὐτὴν τὴν μίαν) **κτενεῖς**. **καλὸν γέ τοι** = ναί, εἶναι ὠραῖον ἀλήθεια· εἰρηνεῖα: ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῶοι. **ἀποτεῖσαι τέκνα μισθὸν καιῆς γυναικὸς** = νὰ πληρώσουμ τὰ τέκνα ἀντίποινα διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνηθίκου γυναικὸς. **τάχιστα** = τὰ ἐχθιστα = τὰ μισητότατα (Ἑλέν.) **τοῖσι φιλάτοις** (δοτ. ὄργαν., Ἰφιγ.)

ὠνούμεθα· ἐνεστῶς τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγοράσωμεν. γίγνομαι διὰ μακρᾶς ἀπουσίας = ἀπουσιάζω ἐπὶ μακρὸν. θρόνους = τὰς ἑδρας. παρθενῶνες = τὰ δωμάτια, ὅπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. ἐπὶ δακρύοις = δακρύουσα. ὦ τέκνον - ὁ φυτεύσας πατὴρ· ἰσχυρὰ ἀντίθεσις, ἣτις ἐξαιρεῖ τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. αὐτὸς κτανῶν, οὐκ ἄλλος· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. οὐδ' ἄλλη χειρὶ = οὐδὲ ξένη χειρὶ. τοιόνδε μῖσος = μῖσος ἄσβεστον. ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως = χρειαζόμεθα μικρὰν ἀφορμὴν. καὶ = καὶ αἱ δεξόμεθα δέξιν, ἣν σε δέξασθαι χρεῶν = θὰ σοῦ κάμωμεν ὑποδοχὴν, ἣ ὅποια σοῦ χρειάζεται· σαρκασμὸς. κακῆ· εἰς ἣν σημασίαν καὶ ἡμεῖς· ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν ἐν Μυκῆναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. μῆτ' αὐτὸς γένη (κακὸς περὶ ἐμέ). εἶεν = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφῆς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. θύσεις σὺ δὴ παῖδα = ὡς ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου, ἔνθα = τότε, κατὰ τὴν θυσίαν. τί σοι κατεύξει τάγαθόν = τί καλὰς εὐχὰς θὰ κάμῃς διὰ τὴν ἑαυτὸν σου. σοι, ἀντὶ τοῦ σαυτῶ. νόστος πονηρὸς = περιπετειώδης ἐπάνοδος. οἴκοθέν γ' αἰσχυρῶς ἰῶν = ἀφ' οὗ ἀναχωρεῖς ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισχύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὁποίας αἱ περιπέτειαι καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἴσχος τοῦ ἐκ πατρίδος ἀπόπλου· εἰρωνεία. ἦ τάρ' (α) = ἦ τοι ἄρα = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς, δίχως ἄλλο. εὐφρονα ἤσομεν = εὐφρονα ἔπη ἤσομεν = θὰ ἐκστομίσωμεν εὐνοϊκὰς εὐχὰς. αὐθέντης καὶ αὐτοέντης = ὁ αὐτουργὸς τοῦ φόνου. προσβλέπω. τινὰ = ἀτενίζω τινά.

δ') 1191 - 1216

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινὸς = ἐναγκαλίζομαι τινά. ἔρχομαι τι διὰ λόγων = διαλογίζομαι τι. ἦ σκῆπτρά σοι μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = ἦ ἐνδιαφέρεσαι μόνον νὰ κινῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν; Ἀνάλογα ἔλεγε καὶ ὁ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν (στίχ. 357). Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἴσθημα ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν Ἀγ. ἢ Κλ., ἔνεκα τῆς φιλαρχίας καὶ μόνην ἀποστολὴν νομίζεις ὅτι ἔχεις νὰ κινῆ τὸ σκῆπτρον ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διὸ καὶ ἀποφασίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. ὄν = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ ὅ, καθ' ἑλξιν

πρὸς τὸ **δίκαιον λόγον** = ἀλλὰ τοῦτο, τὸ ὅποῖον θὰ ἦτο μία δικαία πρότασις, ἔπρεπε νὰ εἴπης. **κληῖρον τίθεμαι** = βάλω κληῖρον. **ὄτου** = τίνος. **ἦν τότε ἐν ἴσῳ** = ἦν τότε ἴσον. **ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε** (ὑποκ.) **παῖδα σὴν** (ἀντικ.) **σπράγιον** (κατηγ.) **ἐξαιρετον** = κατ' ἐκλογήν. **Δαναΐδαις**· δοτ. χαριστ. **πρὸ μητρὸς** = διὰ τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρὸς. **οὐπὲρ τὸ πρᾶγμ'** ἦν = τὸν ὅποῖον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. **ὑπότροπος** = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. **κομίζουσα** = περιποιουμένη. **ἀμειψαι**· τοῦ ἀμείβομαι = ἀπαντῶ. **ταύτων**· γεν. διαίρ. εἰς τὸ τι (εἴ τι). **συνσώζω** = ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς σωτηρίαν. **λόγος** = γλώσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. **Ὀρφεύς**· υἱὸς τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρωας, ἦτο περίφημος ποιητῆς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκινῶν καὶ μαλάσσων τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. **ἐπάδω** = ἄδω. **ὁμαρτῶ τινι** = ἀκολουθῶ τινά. **κηλεῖν τε**· συνάπτεται πρὸς τὸ **πειθεῖν** (πείθειν - κηλεῖν τε). **κηλῶ** = θέλγω, γοητεύω. **ἐνταυθ' ἄν ἤλθον** = θὰ ἐχρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ μέσον. **παρέχω** = χρησιμοποιοῦ. **τάπ' ἐμοῦ σαφά** = αὐτὰ ποὺ μόνον γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθύς ἀμέσως.

ε') 1217-1245

ἰκετηρία = κλάδος ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένος, σύμβολον τῶν ἰκετῶν. **τὸ σῶμα τοῦμόν ἐξάπτω σέθεν ἰκετηρίαν** (= ἰκετήριον κλάδον). **γόνασιν** = διὰ τὴν ζώην σου· ἡ ὅλη πρότασις παρενθετικὴ εἰς τὸ ἰκετεύω. **ἄωρος** = νέος. **τὰ ὑπὸ γῆς** = ὁ Ἄδης. **δοῦσα σῶμ' ἐμόν** = καθίσασα. **χάριτες** = θωπεῖαι. **ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς** = συζύγου. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχῆς. **οὐμός** = ὁ ἐμὸς λόγος = ὁ λόγος ἐμοῦ, ἐξ οὗ τὸ **ἐξαρτωμένης** = κρεμασμένης. **ἀντιλάζυμαι** = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ κάτι. **ὑποδοχαί** = δεξιώσεις. **δόμων**· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ **ὑποδοχαῖς**. **πόνων τιθνηοῦς ἀποδιδουσά σοι τροφάς** = ἀναπαλίδουσα εἰς σέ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφήν μου. **τιθνηός** (θάω. θηλάζω· τιθήνη = τροφὸς) = ὁ τρέφων. **μή**, (ἀποκτείνης) **πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρώεω πατρός** = ἰκετεύω σε δι' ὄνομα κλπ. **ὠδίνω** = ἔχω ὠδίννας (πόνους τοῦ τοκετοῦ)· **ὠδὶς** - ἴνος (θηλ.) ἐδῶ = λύπη, ἄλγος. **τί μοι μέτεστι** = τί σχέσιν ἔχω. **Ἀλέξανδρος** = Πάρις. **πόθεν** = πῶς ἐγίνε καὶ ἦλθε (ὁ Πάρις).

ὄμματα = βλέμμα. ἴν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μὴ τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τοῦλάχιστον. σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρη ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἶ) ἐπίκουρος φίλοις = ὥστε νὰ βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἰκετεύω πατρός κατὰ τὸ δέομαί τινας. αἰσθημά τοι τῶν κακῶν ἐγγίγνεται κἀν νηπίοις γε = καὶ τὰ νήπια ναὶ ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακὰ. λίσσομαι = ἰκετεύω.

ς') 1246 - 1275

αἰδεσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. κατοίκτηρον βίον = λυπήσου τὴν ζωὴν μου. ἄντομαι = ἰκετεύω. νεοσσοῦς = τὸ νεογνὸν τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. ἠὺξημένη = ἀνεπτυγμένη. πάντα λόγον = ὅ,τι εἶχα νὰ εἶπω. συντεμοῦσα ἔν = συντομεύσασα εἰς ἓν σημεῖον. νικήσω = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. τὰ νέρθε = τὰ κάτω, τὰ ἐν Ἄδου. οὐδέν (ἐστί) = δὲν ἀξίζουσι τίποτε. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν = προτιμότερον νὰ ζῆ κανεὶς κακῶς παρά νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. Ἀντιθέτως ὁ Αἶας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει. ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι τὸν εὐγενῆ χρῆ. Εἰς ἄλλας τραγωδίας ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν λέγων: τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστί κατθανεῖν· τὸ γὰρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ ὁρμέμφυτον τῆς ζωῆς ἐξεγείρεται καὶ αἰ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἰκεσίας συντρέβουν τὴν καρδίαν μὰς εἶναι ὠραία ἢ ζωὴ, λέγει, ὁ Ἄδης εἶναι φοβερός, μὲ τρομάζει. Χιλιάκις προτιμότερα εἶναι ἢ ζωὴ δυστυχημένη ἢ ἐνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖα εἶναι ἢ ζωὴ. Ὁ Ἀχιλλεὺς παρ' Ὀμήρῳ λέγει ὅτι θὰ ἐπρωτίμα νὰ θητεύῃ παρ' ἄλλῳ παρὰ νὰ ἀνάσῃ ὄλων τῶν νεκρῶν. ὦ τλῆμον = ὦ ἀθλία. ἀγῶν μέγας ἦκει = φοβερός διαπληκτισμὸς ἔχει γίνεσθαι, προκληθῆ. Ὁ Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει δίστιχον, δι' οὗ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. συνετός εἰμι τὰ οἰκτρά = ἐννοῶ τὰ προκαλοῦντα οἰκτον, συμπάθειαν. μαινοίμην ἂν (ἐνν. εἰ μὴ φιλοῖην). δεινῶς ἔχει μοι = ἡ θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. δεινῶς - δεινῶς· διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἐξαιρεῖ τὸ δύσκολον τῆς θέσεώς του· πρβλ. ὡς πρὸς τὴν ἐννοίαν τὸ ἡμέτερον: μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω βράχος. ὅσον (ἐστί) στρατεύμα ναύφρακτον = ναυτικὸν στρατόπεδον. ὅσοι τ' (εἰσι) ἀνακτες χαλκῶν ὄπλων = ὀπλιται

(ὕποκ.). νόστος = ἀπόπλους. πύργος = τὰ πυργωτὰ τείχη. ἔξαι-
 ρῶ = κυριεύω. βᾶθρον Τροίας = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας.
 Ἄφροδίτη τις· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει· Ἄφροδίτη· κατὰ
 συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. ἄρπαγαὶ λέκτρων Ἑλληνικῶν = ἄρπαγαὶ
 Ἑλληνίδων συζύγων. οἱ = οὗτοι λοιπόν. λῦω θέσφατα· κατὰ τὸ λύειν
 νόμους = δὲν ἐκτελῶ τὴν θέλησιν. τὸ βουλόμενον = ἡ βούλησις. ἦ·
 δοτ. χαριστ. δεῖ = εἶναι ἀνάγκη. τούτου = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς
 ταύτην τὴν ἀνάγκην. ἤσسونες καθέσταμεν = ἔχομεν ὑποκύψει. συ-
 λῶμαι λέκτρα = ἀπαγυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἄρπάξουν τὴν
 σύζυγον.

Λέγων πάντα ταῦτα ὁ Ἄγ. παρουσιάζεται πλέον ὡς μέγας πα-
 τριώτης ἐμπεποτισμένος ἀπὸ τὴν πανελλήνιον ἰδέαν. Ὁ Ἄγ., ἀφ' οὗ
 ἀπελογήθη εἰς τὰς ἐπιθέσεις Κλ., Ἰφ., Χοροῦ, καταλείπει τὴν ὀρχήστραν,
 ἐν ᾧ τὸ θέατρον ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν ἀπελπιν θρήνον Κλυτ. καὶ Ἰφιγενείας.

Τὸ τμήμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον
 καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' πράξιν σημερινῆς τραγωδίας. Τελειώνει
 μὲ τὴν ῥητὴν δήλωσιν τοῦ Ἄγ. ὅτι ὀφείλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν
 θεατῶν τὴν νυχτὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπικει-
 μένην. Ἄλλ' ὡς ἀκούσωμεν τοὺς θρήνους καὶ τὰς ἀρὰς τῆς Ἰφιγενείας
 ἐν τῇ ἐφεξῆς μονωδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) ἐγὼ = οἶμοι = διμέ. μέλεος - α - ον = δυσ-
 τυχῆς. θανάτου· γεν. αἰτίας. σέ· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδούς, ταυτὸν
 μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἴδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει
 πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἴδιον μοιρολόγι λέγει : οἱ ἴγῳ οἱ ἴγῳ.
 νάπος νιφόβολον = φάραγξ χιονόβλητος. ὄθι = ὅπου. ἔβαλε = ἐπέ-
 ταξε, ἐξέθηκε. βρέφος· ἀντ. ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας = ἀποχω-
 ρίσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. ἐπὶ μόρφ θανατόεντι = ἐπὶ μοίρᾳ
 θανασίμφ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. Πάριν· ἐπεξήγησις τοῦ ἀνω-
 τέρφ : βρέφος ἀπαλόν. Φρυγῶν πόλις = τὸ Ἴλιον. ὠφείλε (Πρία-
 μος). οἰκίζω = ἐγκαθιστῶ τινα· τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσί = τὸν

τραφέντα μέσα στὰ βώδια. **βουκόλον**· κατηγ. **θάλλων** = θαλερός. **χλωρός** = τρυφερός. **ρόδοντα ἄνθη** = ἄνθη ρόδων.

Ἡ μάντις Κασσάνδρα, ἡ κόρη τοῦ Πριάμου, κατά τινες μύθους, εἶχε προφητεῦσει, διὰ ἐγγενᾶτο ὁ Πάρις, ὅτι οὗτος θὰ γίνῃ ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος του καὶ δι' αὐτὸ ἐπέμενε νὰ φονευθῇ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῇ τῆς πατρίδος ὁ ὄλεθρος. Κατ' ἄλλους μύθους, ἡ Ἐκάβη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Πάριον, εἶδε καθ' ὕπνου ὅτι ἐγέννησε δαυλόν, οἱ δὲ ἐξηγηταὶ τῶν ὀνείρων, προβλέποντες ὅτι τὸ παιδίον, ποῦ θὰ γεννηθῇ, θὰ γίνῃ ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος, ἠξίωσαν τὸν φόνον αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πριάμος ἀντὶ νὰ τὸ φονεύσῃ τὸ ἐξέθηκεν εἰς χαράδραν τῆς Ἰδης, ὅπου ποιμένες, εὐρόντες αὐτό, τὸ ἀνέθρεψαν. Ὑστερον ὁ Πριάμος ἀναγνώσας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. Ὁ Πριάμος φανταζόμενος αὐτὸν ὡς βουκόλον καὶ ὄχι ὡς βασιλόπαιδα, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ λιβάδια τῆς Ἰδης, ἵνα βόσκη τοὺς βόους, καὶ παρέχώρησεν εἰς αὐτὸν πρὸς κατοικίαν θέσιον κοντὰ εἰς τὰς γνωστάς κρήνας.

ὕακίνθινα ἄνθη· ὕακινθος, ὠραῖον εὐώδες ἄνθος.

Ἡ λεπτομερὴς περιγραφή τοῦ θελκτικοῦ καὶ εἰδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἂν καὶ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς βαρῆως πενθούσης Ἰφιγένειας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολατροῦ νὰ περιγράψῃ εἰδυλλιακὰ τοπία.

ἔνθα = ἐκεῖ. **Ἑρμῆς** = ὁ Ἑρμῆς. Ὁ Ζεὺς ὄρισας διαιτητὴν τὸν Πάριον ἔστειλε τὸν Ἑρμῆν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδην τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. **τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ** = χαμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικά φίλτρα. **εὐναῖσι βασιλίσι Διὸς ἀνακτος** = ὡς βασιλικὴ σύνευνος τοῦ Διός· τὸ βασιλίσι εἶναι ἐπίθετον. **ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον**· ἐκφράζουσι τὸ τελ. αἴτιον. **κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς**· προθύστερον. **στυγγός** = φρικτός, ἀπαίσιος. **ἐμοί**· δοτ. ἄντικ. ἢ ἠθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ἰδικόν μου. Ἐφεξῆς ἡ σειρά: **φέροντα Δαναΐδαισι** πρὸς Ἴλιον πομπάν, ἄς (ἦς) πομπῆς προθύματα ἔλαχεν Ἄρτεμις κόραν.

β') 1312 - 1335

δυσελένα = δυσελένη = ἡ παλίο - 'Ελένη, ἡ βρωμο - 'Ελένη. πι-
 κρὰν ἰδοῦσα = ἀφ' οὗ μὲ ἐφαρμάκωσε· πρὸς τὸ **δυσελέναν** πρβλ.
δύσπαρις, αἰνόπαρις. φονεύομαι - διόλλυμαι· ἐπαναδίπλωσις ἔχουσα
 ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωράει ὁ νοῦς της.
ἀνοσίου πατρός· διότι φονεύει τὸ ἴδιον τέκνον. **πρύμναι ναῶν**.
 περίφρ. = **νῆες. χαλκεμβολάδες** = ἔχουσαι χαλκᾶ ἔμβολα· ἀναχρο-
 νισμός. **ἐλάτα** (ἡ) = ναῦς, στόλος (ἐκ ξύλου ἐλάτης)· συνεκδοχή.
πομπαῖος = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ εἰς **Τροίαν**.
ἐλάταν πομπαίαν εἶναι παράθεσις εἰς τὸ **πρύμνας ναῶν** = στόλον
 τοῦ θά συνώδευε τοὺς "Ἕλληνας εἰς τὴν Τροίαν· ἡ σειρά: **ἄδε Αὐλῖς**
μή μοι ὦφελε δέξασθαι εἰς τοῦσδ' ὄρμους πρύμνας ναῶν χαλ-
κεμβολάδων, ἐλάταν πομπαίαν εἰς Τροίαν. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά
 ἔχει ὧδε: **μηδ' (ὦφελε) Ζεὺς πνεύσει ἀνταίαν πομπὰν Εὐρίπῳ**.
πομπή = ὁ συνοδεύων ἄνεμος, ἡ αὔρα. **ἀνταῖος** = ἐναντίος. **Εὐρίπῳ**
 δοτ. τοῦ τόπου: **μειλίσσω ἀῦραν** = γλυκεῖαν αῦραν στέλλων. **ἄλλαν** =
 διάφορον. **λαίφρεσι θνατῶν** = εἰς τὰ ἰστία τῶν θνητῶν. **χαίρειν**· θά
 νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ **τοῖσι μὲν κατ' ἀναλογίαν** πρὸς τὸ κατωτέρω
τοῖσι δέ· τοῖσι μὲν χαίρειν = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῖα νὰ χαίρουν.
τοῖσι δέ λύπαν = εἰς ἄλλα δὲ λύπην· **τοῖσι δέ ἀνάγκαν** = ἀνωτέραν
 βίαν· **τοῖσι δ' ἐξορμαῖν** = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. **στέλλειν** (τὰ
 ἰστία) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. **μέλλειν** = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπό-
 πλουν. Ἡ ἔννοια: ἐξαποστέλλει ὁ Ζεὺς ἐκάστοτε εἰς τὰ πλοῖα διάφορον
 αῦραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα· οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ἡ αῦρα εἶναι γλυ-
 κεῖα, δι' ἄλλα δὲ φαρμακερὴ, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέραν
 βίαν (**ἀνάγκαν**), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά,
 ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν· ὅρα τὴν παρήχησιν: **πομπαίαν -**
ἀνταίαν καὶ τὴν ἐπαναδίπλωσιν: **τοῖσι μὲν, τοῖσι δέ** κ.λ.π. **γένος**
ἀμερίων = γένος τῶν ἐφημέρων, οἱ ἐφήμεροι ἄνθρωποι. **πολύμο-**
χθος = πολυβασανισμένος. **τὸ, χρεῶν** = ἡ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυσ-
 τυχής· τὸ τι κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ **δύσποτμον**. **ἰὼ τιθεῖσα**
 ἐπιφώνησις· **τιθεῖσα** = προκαλοῦσα. **πάθεα** = συμφοραί. **ἄχεα** =
 λύπαι, φαρμάκια. Ἡ πρωταρχικὴ αἰτία ὅλων τῶν εἰς τοὺς "Ἕλληνας
 προσγενομένων κακῶν εἶναι ἡ 'Ελένη.

Τὸ τμήμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμου, εἶναι λυρικόν, μονωδία τῆς Ἰφιγένειας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ ἀλλήτου, καλεῖται δὲ ἢ μονωδία θ ρ ἡ ν ο ς ἀ π ὸ σ κ η ν ἡ ς. Εἰς τὴν μουσικὴν ἀπηχεῖ τῆς παρθένου ὁ θεῖνος. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ἄσμάτων ἐφυχαγώγει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονωδίαν ταύτην πρὸς τοὺς ἄλλοις σημειώ- τέα ἢ ἐπαναδίπλωσις, ἣτις πράγματι μαίνεται: ἰ ὦ - ἰ ὦ, Ἰ δ α ἰ ο ς - Ἰ δ α ἰ ο ς, ἐ λέ γε το - ἐ λέ γε το, ὦ μ ᾶ τε ρ - ὦ μ ᾶ τε ρ, πι κ ρ ᾶ ν - πι κ ρ ᾶ ν, ἀ νο σί ο ι σ ι ν - ἀ νο σί ο υ, ἡ πο λ ύ μ ο - χ θ ο ν - ἡ πο λ ύ μ ο χ θ ο ν, ἰ ὦ - ἰ ὦ, με γ ᾶ λ α - με γ ᾶ λ α. Ἡ Ἰφιγένεια ἔχει χάσει κάθε ἐλπίδα. Ἀλλὰ τί γίνεται ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ὑποσχέσεις του; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 - 1474)

α') 1336 - 1368

ὄχλος ἀνδρῶν = πλήθι στρατοῦ. τὸν γε τῆς θεᾶς παῖδα (εἰσο- ρῶ). ᾧ·δοτ. χαριστ. διαχαλῶ = ἀνοίγω. μοι = πρὸς χάριν μου; παρακαλῶ. δμῶες = ὑπρέττει. ὡς τί δή; = διατί τάχα; τὸ δυστυ- χές τῶν γάμων = ἡ ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθείς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διεγέρσεως. Ὁ διάλογος γίνεται γοργότερος καὶ ζωηρότερος. οὐκ ἐν ἀβρότῃ κείσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα = μὲ τὸ νῦν κατάντημά σου δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ δείχνῃς λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. πεπτωκότα· ἢ μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. μίμνω = μένω. οὐ σεμνότητος ἔργον = δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς ἢ αἰδημοσύνης. ἦν [ὀνώμεθα = ἂν ὠφελῆθῶμεν, ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι. Ἔρχεται ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὁποίου (τάλαινα) προαισθανόμεθα κάτι τὸ σοβαρόν. οὐ ψευδῆ θροεῖς· ὁ χαρακτηρισμὸς σου εἶναι ὀρθός, διότι πραγματικὰ εἶμαι τάλαινα. δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται = φοβερὰ βοή ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργεῖους. τὴν βοὴν σῆμαινέ μοι = διδε ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν βοήν. πονηρὸν εἶπας οἰωνόν λόγων = αὐτὸ τὸ ὅποιον εἶπες εἶναι κακὸν σημεῖον διὰ τὴν εἶδησίν σου φέρνεις (βοᾶται). ἐκ τοῦ δεινὰ ἀμφὶ σῆς παιδὸς διαισθάνεται ὅτι ἡ βοή εἶναι κακὸν προ- μῆνυμα. ὡς χρεῶν σφάξαι νιν· φαίνεται ὅτι ὁ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξύ γνώσιν τοῦ χρησιμοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. ἐς θόρυβον ἐγώ τοι καὐτὸς ἤλυθον = καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐξετέθην εἰς θόρυβους

ἀποδοκιμασίας. **λευσθῆναι πέτροις** = νά λιθοβοληθῶ· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ **ἤλυθον ἐς θόρυβον**. Ὁ ὄχλος ἀποδοκιμάζων ἤξιου τὸν λιθοβολισμόν του. **μῶν = μὴ οὖν**. **σώζων**· ἐνεστὼς τῆς προσπαθείας. **ἐχθρός**· ὁ στρατὸς ἦτο δυσμενής, διότι εἶχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμον ὀργανισμόν. **δι' ἄρ' ὀλώλαμεν**· τμησίς = διολώλαμεν ἄρα. **γάμων ἤσσανα ἀπεκάλουν** = με ἀπεκάλουν ὄργανον τῆς μνηστῆς· τοῦτο ἦτο ὕβρις. **εὖνις** = σύζυγος. **ἐπέμψατο** = μετεπέμψατο. **κ' Ἀργόθεν** = καὶ Ἀργόθεν. **νικῶμαί τινος**· ἐλέχθη κατὰ τὸ: **ἤττωμαί τινος**. **κεκραγμός** = κραυγαί. **τὸ πολὺ** = τὸ πλῆθος, ὁ ὄχλος. **κακὸν δεινόν** (ἔστι) = εἶναι φοβερὸν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εὐριπ. διὰ τὴν ὀχλοκρατίαν. **ἀρήγω** = βοηθῶ (ἀρωγή). **μαχεί**· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. **δναιο τῶν φρενῶν** = νά χαρῆς τὰ εὐγενικά σου αἰσθήματα. **ὄνησόμεθα** = θά χαροῦμε· θά χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἰφιγ. ὁ **Σισύφου γόνος** = ἡ σπορά τοῦ Σισύφου, δηλ. ὁ Ὀδυσσεύς. Ἡ μυθολογία θέλουσα νά συνδέσῃ τοὺς δύο πανούργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Ὀδυσσεά τὸν Σίσυφον. **ἴδια πράσσων... ταχθείς ὑπο** = ἐνεργῶν ἐξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἐντολὴν τοῦ στρατοῦ. **αἰρεθεὶς ἐκῶν** = ἐκλεγείς τῇ ὑποδείξει του. **πονηρὰν γ' αἶρεσιν** (αἰρεθεὶς) = ναί κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλία ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογὴν. **μιαίρονεῖν**· δηλ. νά διαπράξῃ μιὰν φόνον. **ἔχω** = ἐμποδίζω. **ἄγω** = ἀπάγω. **δηλαδὴ** = προφανῶς. **ξανθῆς ἐθειράς** (ἀρπάσας). **ἔθειρα** καὶ **ἔθειραι** = τρίχες, κόμη· **ἀντέχαμαί τινος** = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιου. **ὥς** = διότι. **τοῦδ' εἵνεκα** = ὅσον ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ (ἐάν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). **ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει** = ἀλλ' ὅμως τὸ πρᾶγμα θά καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγὴν. Ὁ Ἀχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἣν ὁ στρατὸς στασιάσας ἀξιοῦ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.

β') 1369 - 1401

εἰσακούσατε· σύ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς. **μάτην θυμοῦμαι** = ἄνευ λόγου, ἀδίκως ὀργίζομαι. **καρτερῶ τὰ ἀδύνατα** = ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. **προθυμίας**· γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ αἰνέσαι (ἐπαινέσαι) = διὰ τὴν καλὴν του διάθεσιν. **διαβάλλομαί τινι** = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. **πλέον πρᾶττω** = κατορθώνω. **οἶα εἰσηλθὲν μ' ἐννοουμένην** = ποῖα σκέψεις μοῦ ἤλθαν, ὅταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. **καθθανεῖν μοι**

δέδοκται· ὁ στρατὸς ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. **μοι**· δοτ. ἀντιχαρ. **παρήμι τὸ δυσγενὲς ἐκποδῶν** = παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τῆ μέσῃ κάθε ταπεινὸν αἰσθημα. **ὡς**· εἰδικός. **ἡ μεγίστη** = ἡ ἰσχυροτάτη. **κάν ἐμοί** = καὶ ἐν ἐμοί. **πορθμὸς ναῶν** = ἡ διαπεραιώσις τῶν πλοίων. **τὰς μελλούσας γυναῖκας** = τὰς γυναῖκας τοῦ μέλλοντος. **τείσαντες** = τιμωρήσαντες. ὁ **Ἑλένης ὄλεθρος**· περίφρασις = ἡ χαμένη Ἑλένη. **ῥύσομαι** = θὰ σώσω. **κλέος μου μακάριον γενήσεται** = ἀθάνατος θὰ εἶναι ἡ δόξα μου, ὡς ἐλευθερωτριάς τῆς Ἑλλάδος. **καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοί φιλοψυχεῖν χρεῶν** = ἀλλὰ ἔχω πρὸς τούτοις καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ ἀγαπῶ τὴν ζωὴν μου. **πᾶσι Ἑλλησι**· δοτ. χαριστ. **ἔτεκές με κοινὸν** (δηλ. ἀγαθόν)· κατηγορ. **ἔρετμ' ἔχοντες** = ἔρετμὰ ἔχοντες = κωπηλάται. **ἔρετμὸν** (ἔρεσσω) = κώπη. **ἡ ἐμὴ ψυχὴ** = ἡ ζωὴ μου. **μι' οὔσα** = ἐγὼ δὲ μὲ μίαν ζωὴν, πού ἔχω· ἀλλὰ **μυριοί** - ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ **μι' οὔσα**· ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μείζονος. **κάπ' ἐκεῖνο** = καὶ ἐπ' ἐκεῖνο = καὶ εἰς ἐν ἄλλο, τὸ ἐξῆς. **διὰ μάχης μολεῖν** = διὰ μάχης ἔλθειν = **μαχέσασθαι**. **κρείσσων** (ἔστι)· σύντ. προσωπικὴ ἄντι τῆς ἀπροσώπου· **κρείσσόν** (ἔστιν) **ἕνα ἄνδρα ὄραν φάος** (= ζῆν) ἢ **μυρίας γυναῖκας**. Πρὸς τὴν ἐννοίαν πρβλ. τὰ ἐν Ἴφιγ. ἐν Τ. : **ἄνῆρ μὲν ἐκ δόμων θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ**. **ἐμποδῶν γενήσομαι** = θὰ ἐμποδίσω. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **ταῦτα** = ἡ θυσία μου. **μνημεῖα**· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου. **διὰ μακροῦ** = ἐπὶ μακρὸν χρόνον. **οὔτοι**· καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ **παῖδες** ἀντὶ ταῦτα· καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ **ταῦτα** 1398 = αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ παιδιὰ μου. **τὸ μὲν** = τὸ βαρβαρικόν. Οἱ Ἑλληνες ἔχοντες συνείδησιν τοῦ υπερτέρου πολιτισμοῦ τῶν κατεφρόνουσαν ὡς βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ Ἑλληνας καὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ἄρχωσιν ἐκείνων ταυτίζοντες βαρβάρους καὶ δούλους.

Ἡ Ἴφιγένεια ἀπροσδοκίτως μετεστράφη· ἐλευθέρα ἀπὸ φόβου καὶ ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατρῖα της, λαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνῃ ὑπακούουσα εἰς τὴν ἐθνικὴν φωνὴν πού τὴν καλεῖ νὰ προασπίσῃ τῆς πατρίδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Ἡ πανελληνίως ἰδέα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ψυχὴν της.

γ') 1402 - 1432

τὸ σὸν = ἡ ἰδική σου στάσις. **γενναίως ἔχει** = εἶναι εὐγενική.

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς = ἡ θέλησις ὅμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. νοσεῖ = δὲν εἶναι δικαία, ὀρθή. Ὁ Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναίω-
 ψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιᾶται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. νοσεῖ· μετα-
 φορικῶς κεῖται. Ὁ Εὐριπίδης κακίζει τοιοῦτους θεοὺς ζητοῦντας ἀνθρω-
 ποθυσίας· ἡ θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι ἠθικῶς ἐπιλήψιμος· ἡ κόρη
 ἔχει εὐγένειαν ἀνεπίληπτον. **τίθημι μακάριον** = καθιστῶ εὐτυχῆ. **σοῦ
 μὲν, Ἑλλάδος δέ**· γεν. τῆς αἰτίας. **ἀπολείπω** = ἀφήνω κατὰ μέρος. **τὸ
 θεομαχεῖν** = ἡ θεομαχία, ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. **ὃ σου κρατεῖ** =
 τῆς ὅποιας πλήρης εἶναι ἡ ψυχὴ σου. **ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τὰναγ-
 καῖά τε** = ἐσκέφθης, ὅπως σοῦ ὑπηγόρευεν ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἀνάγκη.
μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος ὧν λέκτρων = ὁ πόθος νὰ σὲ ἀπο-
 κτήσω σύζυγον· γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. **φύσις** =
 χαρακτήρ. **ὄρα δέ** = κοίταξε δὲ (αὐτὰ ποῦ θὰ σοῦ εἶπω). **ἄχθομαι** =
 φέρω βαρέως. **ἴστω Θέτις** = μάρτυς μου ἡ Θέτις. **ἀθρέω - ὦ** = προσέ-
 χω. **κακόν**· οὐσιαστ., **δεινόν**· ἐπίθ. Ὁ Ἀχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην
 χορδὴν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωὴν, ἥτις εἶναι ἐμφυτος εἰς πάντα
 ἄνθρωπον. **οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη** = χωρὶς καθόλου νὰ συστέλ-
 λωμαι πρὸ οὐδενός. ἡ **Τυνδαρίς παῖς** = ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω = ἡ
 Ἑλένη. **ἀρκεῖ τιθεῖσα**· ἡ σύνταξις προσωπικὴ ἀντὶ ἀπροσώπου· **ἀρκεῖ
 τιθέναι** = ἀρκεῖ ὅτι ἡ Ἑλ. προκαλεῖ. **διὰ τὸ σῶμα** = διὰ τὸ κάλλος
 τοῦ σώματος. **μάχας - φόνους**· ἐν διὰ δυοῖν = φοινικὰς μάχας. ἦν **δυ-
 νώμεθα**· ὁ πληθ. διότι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ συμβάλῃ εἰς τοῦτο συντελῶν
 εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. **λήμα**· παρὰ τὸ **λάω** = θέλω (αἱ δὲ **λήϊς**)
 = θέλησις, ψυχὴ, καρδιά. **ἄριστος** = εὐγενέστατος. **οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο
 λέγειν** = δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. **γενναῖα φρονεῖς** = ἔχεις
 εὐγενῆ αἰσθήματα. **τί γὰρ τάληθές οὐκ εἴποι τις ἄν;** = διότι διατί νὰ
 μὴ ὁμολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν; Ὁφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅσον καὶ ἂν ἀντί-
 κειται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. **μεταγνοίης ἂν τάδε** = δύνασαι νὰ ἀλλάξῃς
 αὐτὰς τὰς σκέψεις. **ὡς ἂν οὖν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ** = γὰρ νὰ ἐννοήσῃς λοι-
 πὸν τὴν εὐκρίνειαν τῶν λόγων μου. **τάδ' ὄπλα** = τοῦσδε τοὺς ἐνόπλιους
 (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὐς δεικνύει). **ὡς οὐκ ἔάσω** = με τὴν
 ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. **χρῶμαι τοῖς λόγοις τινός** = συμμορφώ-
 νομαι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τινός. **ἀφροσύνη** = ἀπὸ ἄγνοιαν (τῆς φρί-
 κης τοῦ θανάτου). Ὁ Ἀχιλλεὺς θαυμάζων τὸ ἦθος τῆς ἡρώιδος δηλώ-
 νει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 - 1474

πρόφασις = ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κἀκίζε = παῦσαι κακί-
 ζουσα με = μὴ κἀκίζέ με = μὴ με ἀποθαρρύνῃς. Ἡ Κλ. ὑπολαβοῦσα τὸ
 κακίζειν ὡς ὑβρίζειν, ὀνειδίζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει = δὲν θὰ ἀδι-
 κηθῆς καθόλου, δὲν θὰ πάθῃς κακόν. τριχός· γεν. τῆς ὕλης. ἀμπέχο-
 μαι· ἀόρ. ἡμπεσχόμην· ἀμπίσχη· ὑποτ. ἀορ., β' πρόσωπον = ἐνδύο-
 μαι, φορῶ (ὅρα ἀμπέχονον). τί τόδ' εἶπας; τί ἐστί τότε, ὃ εἶπας;
 ἀπολέσασά σε· ὁ λόγος, διακοπὴς ὑπὸ τῆς Ἴφιγ. 1441, συνεχίζεται
 ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη: ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενήθσω.
 οὐ σύ γε (ἀπώλεσας). κατ' ἐμέ = ἐξ αἰτίας μου. ἥμιστα (δεῖ πεν-
 θεῖν) = ἐλάχιστα, οὐδαμῶς· χώννυται τύμβος = ἐγείρεται τάφος. νο-
 μίζεται = συνηθίζεται, συνήθως ἐγείρεται. βωμὸς θεᾶς τῆς Διὸς
 μόρης (ἔσται) μοι μνήμά γε — ναί (λέγω εὖ) ὡς εὐτυχοῦσα
 Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις = διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρὰ καὶ γίνο-
 μαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ἑλλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ἑλλάδα,
 διότι καὶ τὸν ἀπόπλουον θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς
 ὕβρεις τῶν βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. σέθεν
 = σοῦ = περὶ σοῦ ἢ κασιγνήταισί (σου) = εἰς τὰς ἀδελφάς σου.
 ἐξάπτω = περιβάλλω. χαιρεῖν γε = ναί, μάλιστα, χαιρετίσματα.
 ἄνδρα· κατηγ. προληπτικόν = ὥστε νὰ γίνῃ ἀνὴρ. προσέλομαι =
 περιπτύσσομαι. ὅσον εἶχες = ὅσον ἠδύνασο. ἔστι (τι) ὃ τι δρῶσα
 κατ' Ἄργος φέρω σοι χάριν = σὲ εὐχαριστῶ. πατέρα τὸν ἄμὸν
 μὴ στύγει πόσιν τε σόν· ἡ κόρη ἀμνησίκκος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς
 σημείωσον τὴν παρήχησιν τοῦ δ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεί-
 νον δραμεῖν· ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Ἄγ., εἰς ὃν θὰ προβῇ.
 Ἑλλάδος· ἐπίθετον. δόλω δέ = ἀλλὰ δολίως. ἀγεννῶς = πρόσ-
 τυχα. εἰσιν ἄξων = θὰ ἔλθῃ νὰ με ὀδηγήσῃ. πρὶν σπαράσσεσθαι
 κόμης = πρὶν με πιάσουν καὶ με σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. μὴ σύ γ'
 (ἴθι). πέμπω = συνοδεύω. οὐ μὴ μόλω πάλιν = ὀριστικῶς δὲν θὰ
 γυρίσω· τὸ οὐ μὴ με ἀόρ. ὑποτ. ἢ με μέλλ. ὀριστικῆς σημαίνει ἔντονον
 ἄρνησιν. (λείπω σε) εὖ κἀξίως. σχέες = σταμάτα. μὴ με προλί-
 πης = μὴ με ἀφήσῃς. ἐπευφημήσατε παιᾶνα = ὑμνήσατε με παιᾶνα·
 παιᾶν· ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. Ἐνταῦθα πρὸς τι-
 μὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἕνα ἀποτραπῆ τὸ κακόν (ἢ ἐν Εὐρίπῳ νηγεμία).
 τῆμῃ συμφορᾶ = τῇ ἐμῇ συμφορᾶ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία

= ἡ ἱερά σιγή. ἴτω = ἄς διαχυθῆ. **ἐναρχέσθω τις κανᾶ** = ἄς κάμη ἀρχὴν τῆς ἱερᾶς τελετῆς ἀπὸ τὰ κάνιστρα. **αιθέσθω πῦρ** = ἄς ἀναρριπίζεται τὸ πῦρ. **προχύταις καθαρσίοισι** (1112) ὄργ. **ἐνδεξιούσθω βωμῶν** = ἄς περιέρχεται ὀλόγυρα τὸν βωμῶν τρέχων δεξιᾶ. Ὁ θύων περιήρχετο τὸν βωμῶν ῥαντίζων αὐτὸν μὲ οὐλοχύτας καὶ μὲ ἀγιασμόν, τρέχων δὲ πρὸς τὰ δεξιᾶ. Ἡ Ἰφιγένεια ἀφῆκε τὰς τελευταίας παραγγελίας εἰς τὴν μητέρα καὶ παραγγέλλει νὰ ἐτοιμάσουν τὰ τῆς θυσίας.

Τὸ τμῆμα 1336 - 1474 εἶναι τὸ Ε' ἐπεισόδιον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ΣΤ' πρᾶξιν σημερινῆς τραγωδίας. Ἐν τούτῳ ἡ πρᾶξις ἀκωλύτως βαίνει πρὸς τὴν λύσιν. Ἡ Ἰφ. λαμβάνει, πάσης προσπαθείας ματαίας ἀποβάσης, τὴν κρίσιμον ἀπόφασιν νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Θαυμάζομεν αὐτὴν καὶ ἐλεοῦμεν διὰ τὸν πρόωρον θάνατόν τῆς.

ΚΟΜΜΟΣ (1475 - 1509)

ἐλέπτολις Ἰλίου καὶ Φρυγῶν = ἡ κυριεύουσα τὴν πόλιν τοῦ Φρυγικοῦ Ἰλίου. **στέφρα περιβόλα** = στέφανοι περιβάλλοντες (τὴν κεφαλὴν). **πλόκαμος ὄδε** (πάρεστιν) = ἰδοὺ οἱ πλόκαμοί μου ἔτοιμοι διὰ τὴν στέψιν (μου) · ἡ πρότασις κεῖται διὰ μέσου. **χερνίβων τε παγᾶς (φέρετε)** = ἀγιασμόν ἀπὸ ὕδωρ πηγῆς. **ἐλίσσω Ἄρτεμιν** = τιμῶ διὰ κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμῶν τὴν Ἄρτεμιν. **μάκαιρα** · θηλ. τοῦ **μάκαρ**. **εἰ χρεῶν** · οἶονεὶ διαισθάνεται τὴν λύσιν, ἣν παρασκευάζει ἡ θεά. Ἐπιστεύετο ὅτι οἱ μελλοθάνατοι εἶχον μαντικὴν δύναμιν. Σημείωσον τὸ πρωθύστερον ἐν τῷ **δίδοτε - φέρετε**, τὴν ἐπαναδίπλωσιν καὶ τὸ ἀσύνδετον ἐν τοῖς : **ἀμφὶ ναὸν - ἀμφὶ βωμῶν**, ἐνδεικτικὰ τοῦ σφοδροῦ πόθου καὶ τῆς φλογερᾶς ἐπιθυμίας. **θέσφατ' ἐξαλείψω** = θὰ ἐξοφλήσω τὸν χρημὸν σβήγουσα διὰ τοῦ αἵματός μου τὴν ὀφειλὴν. **αἵμασι θύμασί τε** · ἐν διὰ δυοῖν = **αἵματηρᾶ θυσία**. **δίδομι δάκρυα** = προσφέρω δάκρυα. **οὐ πρέπει** (δακρύειν). **ἰὼ ἰὼ** = ἐμπρός ἐμπρός. **συνεπαίδετε = συνεπάδετε = ψάλλετε ὁμοῦ**. **Χαλκίδος ἀντίπορον** = τὴν τιμωμένην πέραν τοῦ πόρου τῆς Χαλκίδος (ἐν Αὐλίδι). **ἴνα** = ὅπου. **δόρατα** · συνεκδ. τὰ ξύλινα καράβια (πρβλ. **δούρειος ἵππος** — ἔρρει τὰ κᾶλα). **δάια = δῆια** = τὰ πολεμικά · ἀναχρονισμός. **μέμονε** (μένω) = παραμένουν εἰς ἀδράνειαν. **δι' ἐμόν ὄνομα** = διὰ νὰ τιμηθῆ τὸ ὄνομά μου. **γᾶ Πελασγία** = γῆ Πελασι-

κῆ, τὸ Ἄργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ Ἄργους ἐλέγετο ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ αἱ λέξεις Ἄργος καὶ Λάρισα εἶναι Πελασγικαί. **μᾶτερ** = μῆτερ = πατρίς. **Μυκηναῖαί τ' ἑμαί θεράπναι** = καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἰδική μου κατοικία. **καλεῖς** = ἐπικαλεῖσαι. **πόλισμα** = πόλις. **πόλισμα Περσέως**· αἱ Μυκῆναι, αἵτινες ὤκισθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, ὅστις ἤγειρε τὰ τεῖχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλώπων, οἱ ὁποῖοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. **πόνος** = ἔργον. **ἐθρέψατέ με** = με ἐμεγαλώσατε. **φάος** = χαρά, σωτηρία· τὸ **φάος** τὸ λέγει με ὑπερηφάνειαν. **φάος Ἑλλάδι** = πρὸς εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος. **οὐκ ἀνάινωμαί θανοῦσα**· ἡ μετοχὴ κατηγορηματικὴ = δὲν μοῦ κακοφαίνεται ὁ θάνατος. **οὐ μὴ λίπη σε** (1465). **λαμπαδοῦχος** = ἡ ἔχουσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἡλίου, ἡλιόφωτος. **ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν** = ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.

Τὸ τμήμα 1475 - 1509 εἶναι λυρικὸν καὶ ἄδεται ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται *Κομμός*, διότι ἐν θρήνοις ἐκόπτοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος, ἄσμα ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἢ κατὰ τὸν θάνατον ἢ μετὰ τὸν θάνατον προσώπου.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 - 1531)

Ἡ σειρὰ : Ἰδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στείχουσαν (κατηγ. μετ.) βωμὸν διαίμονος θεᾶς βαλλομένην (χρον. μετ.) στέφρα ἐπὶ κᾶρα παγᾶς τε χερνίβων θανοῦσαν ῥανίσιν αἱματορρῦτοις σφαγεῖσαν δέραν (= δέρην) εὐφυᾶ σώματος. **διαίμων** = αἱματηρός, αἱματοβαφής. **ῥανίσιν αἱματορρῦτοις** = μέσα εἰς ῥαντίσματα αἱμάτων. **σφαγεῖσαν**· ὑποκ. Ἰφιγ. **δέραν**· φανεράνει τὸ μέρος μετὰ τὸ ὄλον. **εὐφυῆς** = εὐ πεφυκῶς = ὠραῖος. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρὰ : **εὐδροσοὶ πατρῶι παγαὶ χέρνιβές τε μένουσί σε**. **παγαὶ χέρνιβές τε**· ἐν διὰ δυοῖν. Ἡ ἐξήγησις : σὲ ἀναμένει ὁ πατήρ σου με ἀγιασμὸν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. **κλήζω** = κλειζῶ = ἀνυμνῶ. **ὡς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ** = με τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὅλα θὰ ἔχουν εὐτυχῆ ἔκβασιν. **βροθήσις** = βρότειος = ἀνθρώπινος. **χαρεῖσα θύμασι βροθησίσις** = ἡ ὁποία ἔυρες εὐχαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυσίας. **ἔδη** =

ἔδραι. **δολόεντα** = δολερά. Τὸ **δολόεντα** καθ' ὑπαλλαγήν εἰς τὸ **ἔδη** ἀντι εἰς τὸ **Τροίας** = Τρώων. **ἔδη δολόεντα Τροίας** = εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς δολίας Τροίας. Ἡ σειρά τῶν ἐφεξῆς : **δὸς Ἀγαμέμνονα ἀμφιθεΐναι κλεινότατον στέφανον Ἑλλάσι λόγχαις κλέος τε ἀείμνηστον ἀμφὶ ἔδν κἀρα (θεΐναι)**. **ἀμφιτίθημι** = περιβάλλω. **Ἑλλάσι**· ἐπίθ. **Ἑλλάσι λόγχαις** = **Ἑλληνικαῖς λόγχαις** = λόγχαις τῶν Ἑλλήνων. **ἔδν κἀρα** = ἑαυτοῦ κεφαλῆν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἴσως μονοῦ τῆς Κορυφαίας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ ἀδελθοῦ καὶ ἐπέχει θέσιν *E'* στασίμου. Σημείωσον ὅτι αἱ ἔννοιαι τοῦ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἄσμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔπαλλε προηγουμένως, ὅταν ἀπεχαιρέτισε τὴν ζωὴν (*στίχ.* 1475 - 1499) : *πρόβλ.* 1510 - 1520 — 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 — 1491 - 1497. Ὁ Χορὸς μὲ τὴν φαντασίαν προτρέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας, τὴν ὁποίαν φαντάζεται τελεσθεῖσαν, ἐν *στίχ.* δὲ 1518 παρακολουθεῖ τὴν πραγματικότητα εὐχόμενος εἰς τὴν Ἄρτεμιν νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν εὐπλοίαν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα.

ΕΣΟΔΟΣ (1532 - 1629)

α') (1532 - 1567)

φθογγή = φωνή. **ταρβέω** = φοβοῦμαι. **κάκπεπληγμένη** = καὶ ἐκπεπληγμένη = τρομαγμένη. **δεινά** = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπανορθώνει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ Κλυτ. εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον : **μὴ τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἤκηξ φέρων** = ὄχι συμφορὰν, ἀντιθέτως. **μέλλω** = βραδύνω. **πᾶν πεύσει σαφῶς** = ὅλα θὰ τὰ μάθῃς λεπτομερῶς. Ἡ σαφήνεια εἶναι ἀρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. **σφάλλεται γνώμη** = σφάλλει ἢ μνήμη. **ταράσσω γλῶσσαν** = μπερδεύω τὴν ἔκθεσιν. **λεῖμαξ** (θ.) = λειμών. **ἄλσος λείμακάς τε**· ἐν διὰ δυοῖν. **σύλλογος στρατεύματος** = ὁ ὄρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τόπος· ὁ σύλλογος εἶναι ἡ ὁμηρ. **ἀγορή**. **κάμπαλιν καὶ ἔμπαλιν** = πρὸς τὰ ὀπίσω. **προῆκε** (*προΐημι*) = ἔχυσε δάκρυα· **ἀμμάτων προθεῖς πέπλον** = ἀφ' οὗ ἔθεσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πέπλον. Οὕτως εἶχεν εἰκονίσει τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνας αὐτοῦ εἶναι ἢ ἐν Πομπηίᾳ εὐρεθεῖσα τοιχογραφία. **πάρεμί σοι** = εἶμαι

εἰς τὴν διάθεσίν σου. **θῦσαι** (ὑμᾶς)· ἄγοντας πρὸς βωμόν, εἶπερ **τόδε ἐστὶ θέσφατον. τόδε**· τὸ θῦσαι. **θέσφατον** = γραμμένον ἀπὸ τὴν θεάν. **τοῦπ' ἐμέ** = τὸ ἐπ' ἐμέ = ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ. **τύχοιτε νικηφόρου δορὸς** = εἶθε νὰ διεξαγάγητε νικηφόρον πόλεμον. **πατρίδα γῆν** = πατρικὴν γῆν = πατρίδα. **πρὸς ταῦτα** = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης, ὅθεν. **μή τις** = μηδεὶς Ἀργείων (ψαύση ἐμοῦ). **σιγῇ** = ἀδιαμαρτυρήτως, ἄνευ ἐκδηλώσεων ἀγωνίας ἢ ἄλλους. **εὐκαρδίως** = με γενναίαν καρδίαν. **ἀρετῇ** = εὐγένεια. **ᾧ τόδ' ἦν μέλον** (= ἐμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸ τὸ καθήκον. **ἀνείπε**· ἄορ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύττω· **ἀνείπε εὐφημίαν καὶ σιγὴν**· ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ἱερὰν σιγὴν. **χρυσήλατον κανοῦν** = κάνιστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. **χειρὶ σπᾶσας** = ἀνασῦρας διὰ τῆς χειρός. **κολεῶν ἔσωθεν** = ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ξιφοθήκης· **κολεὸς** (ἄρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ξίφους.

β') 1568 - 1601

λαβὼν κανοῦν χέρνιβας τε = ἀφ' οὗ ἔλαβε κάνιστρον με κριθάλευρα καὶ ἄγιασμόν συγχρόνως. **ἔθρεξε**· ἄορ. τοῦ τρέχω. **θηροκτόνε**· ἡ Ἄρτεμις ὡς θεὰ τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων. **τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ'** ἐν εὐφρόνῃ φάος = περιφέρουσα τὸ λαμπρὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχιᾶς τῆς σελήνης. Ἡ Ἄρτεμις ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσωποποιία τῆς σελήνης. **ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης** = ἀμόλυτον αἶμα λαιμοῦ ὠραίας παρθένου. **ἀπήμων πλοῦς νεῶν** = ἀπόπλους τῶν πλοίων ἀβλαβής, ἄνευ ζημιῶν (ἀ-πῆμα, πάσχω). **ἐς γῆν**· ἀνάφερε εἰς τὸ βλέπων· καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἱερεὺς αἶρει τὴν κοπίδα, πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. **ιερεὺς**· διάφορος τοῦ Κάλχαντος. **ἐπηύξατο** = ἀνέπεμψεν εὐχὴν. **ἐπεσκοπεῖτο** = παρετήρει με προσοχὴν. **ἵνα πλήξειεν ἄν** = εἰς ποῖον μέρος θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κτυπήσῃ. **ἐμοί...** φρενί· ἐπιμερισμός. **ἐσῆι ἄλγος ἐμοὶ φρενί** = ἠσθάνετο πόνον ἢ καρδία μου. **κάστην νενευκῶς** = καὶ ἔστην (ἐστάθην) κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. **θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄραν** = ἀλλὰ ἔξαφνα ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας θαῦμα. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του λύει τὴν πλοκὴν του διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. **πληγῆς κτύπον** = τὸν κρότον τοῦ κτυπήματος. **πᾶς τις ἦσθετο σαφῶς** =

πάντες ἤκουσαν εὐκρινῶς· ὁ κτύπος τῆς κοπίδος ἠκούσθη εὐκρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγὴν. **τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου**· πρόληψις = **οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου ἢ παρθένος**· **οἱ γῆς** = εἰς ποῖον μεροῦ τῆς γῆς κατεχωνιάσθη ἢ παρθένος· εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν ἐφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἐφάνη, ἄρα θὰ κατεχωνιάσθη. **ἐπήχησε στρατός**· ὁ στρατός ἐπανελάβε τὴν βοήν (**βοᾶ δ' ἱερέυς**). **εἰσιδόντες**· ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός· ὁ στρατός περιληπτικόν. **φάσμα** = φαινόμενον, θῦμα. **ἄελπτον** = ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. **οὐ γε μηδ' ὄρωμένου πίσιτις παρῆν** = τὸ ὅποιον μάλιστα καὶ ἂν ἔβλεπε κανεῖς, ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσῃ. **ἰδεῖν μεγίστη** = μεγίστη εἰς τὴν θέαν. **διαπρεπῆς τε τὴν θέαν** = ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. **ἄρδην** = καθ' ὀλοκληρίαν. **κάν τῶδε** = καὶ ἐν τῶδε = ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς αὐτῆς καταπλήξεως. **πῶς δοκεῖς;** = τί φαντάζεσαι; ἢ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἶναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. **κοίρανος** = στρατηγός. **θυσία** = τὸ θῦμα· τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. **προύθηκε βωμίαν** = ἔρριψεν ἐμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. **ὄρειδρόμος** = ὄρεσίβιος. **ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται**· σημείωσον τὴν σύμπτυξιν τῶν δύο συντάξεων: **ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης** = ταύτην προτιμᾷ κατ' ἐξοχὴν, περισσότερο ἀπὸ τὴν κόρη. **εὐγενεῖ φόνῳ** = φόνῳ εὐγενοῦς θύματος. **Ἰλίου ἐπιδρομᾶς** = ἐκστρατείας ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. **πρὸς ταῦτα** = κατ' ἀκολουθίαν τούτων. **αἶρω θάρσος** = παίρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. **οἶμα Αἰγαῖον** = τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 - 1629

Ἥφαιστος = τὸ πῦρ. **τὰ πρόσφορα ηὔξατο** = ἀνέπεμψε τὴν κατάλληλον εὐχὴν. **ὥστε φράσαι**· ἐν σημασίᾳ τελικῆ. **μοῖραν** = καλὴν μοῖραν. **ἄφθιτος** (ἀ-φθίνω) = αἰώνιος. **παρῶν** — **ὄρων**· αἰτιολ. μετοχὰ χρόνου παρατ. Τονίζει τὴν αὐτοψίαν του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιολογίας του. **ἀπέπτατο** = ἀνελήφθη. **σαφῶς** = ὀλοφάνερα. **ἀφαίρει λύπης** (γεν. διααρ.) = κάμνε ἀβαρίαν εἰς τὴν λύπην. **καὶ πόσει πάρες χόλον** = καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου ὀργήν. **πάρες**· ἄορ. τοῦ **παρήμι** = **ἔω παριέναι** = ἀφῆνω νὰ περάσῃ = παραιτῶ, παρατῶ. **ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς** = οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅ,τι δὲν περιμένουν. **σὸν τέκος φράζει** (εἰδοποιεῖ) **μένειν**

ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (= τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα; = ποῖος θεὸς σέ ἔχει κλέψει; **πῶς σέ προσείπω;** = πῶς νὰ σέ ὀνομάσω; ζῶσαν ἢ νεκράν; **πῶς δ' οὐ φῶ;** = πῶς δὲ νὰ μὴ εἶπω, νὰ μὴ πιστεύσω; **τούσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι** = ὅτι οὗτοι ἐδῶ οἱ λόγοι εἶναι ψευδεῖς πλᾶσθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· **μάτην** = ψευδῶς. **ὥς**· τελικὸς σύνδ. **πένθους λυγροῦ** = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. **σοῦ**· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος. **καὶ μὴν** = καὶ ἰδοῦ, ἀλλ' ἰδοῦ. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προαγγέλλεται ἡ πάροδος προσώπου. **θυγατρὸς οὖνεκα** = ὅσον (ἐξαρτᾶται) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. **ὄντως** = πραγματικῶς. **ἔχει ὀμιλίαν ἐν θεοῖς** = ζῆ ἐν ἀναστροφῇ μὲ τοὺς θεοὺς. 'Ο Ἄγ. βεβαιοῖ τὰ τοῦ ἀγγέλου. **μόσχος**· ὁ Ὀρέστης. **πρὸς πλοῦν ὄρᾱ** = ἔχει τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν πλοῦν. **χρόνια τὰμά σοι προσφθέγματα** **Τροίηθεν ἔσται** = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σέ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. **γένοιτό σοι καλῶς** = ὑγίαινε. **χαίρων** = μὲ τὸ καλὸ, ὑγιῆς. **ἰκοῦ** = ἐλθέ. **ἐπάνηκε** = ἐπάνελθε. **σκῦλα**· = τὰ ὄπλα φονευθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα ὁ Χορὸς ἐξέροχεται ἐκ τῆς ὀρχήστρας· εἶναι οἱ ἐξόδιοι λόγοι του. Πρὸ τοῦ στίχου 1627 εἶχον ἀποχωρήσει ὁ Ἄγαμ., ἡ Κλυτ., ὡς καὶ ὁ Ἄγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγωδίας (1532 - 1629), καταλήγον, εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Χοροῦ, καλεῖται Ἔξοδος. Εἶναι ἡ τελευταία πράξις τῆς τραγωδίας, ἡ ὁποία περιέχει τὴν καταστροφὴν, ἐν ἣ ἡ πράξις τελείως περαίνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολῶν
θοαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἧς Ἀτρεὺς ἔβλασταν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς, 5
ἦν ἀμφὶ δίναις, ἅς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς
αὔραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἑλένης οὖνεχ', ὡς δοκεῖ, πατῆρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον 10
Ἑλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἀναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἴλιου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς τοὺς θ' ὕβρισθέντας γάμους
Ἑλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων.
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων, 15
ἐς ἔμπυρ' ἤλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
«ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἄρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅτι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι 20
κάλλιστον, ἠϋξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾶ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμῆστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

ἦν χρὴ σε θῦσαι ». καὶ μ' Ὀδυσσέως τέχναις
 μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως. 25
 ἔλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἢ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
 μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκαινόμην ξίφει·
 ἀλλ' ἐξέκλεψεν ἔλαφρον ἀντιδοῦσά μου
 Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
 πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ὤκισεν Ταύρων χθόνα, 30
 οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
 Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεῖς ἴσον πτεροῖς
 ἐς τοῦνομ' ἦλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
 ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἱέραν τίθησί με,
 ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἥδεται θεά, 35
 χρώμεσθ' ἑορτῆς, τοῦνομ' ἦς καλὸν μόνον,
 τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
 θύειν γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
 ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἑλλην ἀνὴρ,
 κατάρχομαι μὲν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει 40
 ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.
 ἃ καινὰ δ' ἦκει νύξ φέρουσα φάσματα,
 λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος·
 ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
 οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις 45
 εὐδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
 φεύγειν δὲ κᾶξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
 δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
 βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
 μόνος λελειφθαι στῦλος εἷς ἔδοξέ μοι 50
 δόμων πατρώων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
 ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
 κάγῳ τέχνην τήνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον
 τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

κλαίουσα. τοῦναρ δ' ᾧδε συμβάλλω τόδε· 55
 τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ·
 στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδες εἰσιν ἄρσενες·
 θνήσκουσι δ' οὕς ἂν χέρνιβες βάλωσ' ἐμαί.
 οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ ἐς φίλους ἔχω·
 Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ. 60
 νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χῶας
 παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν —
 σὺν προσπόλοισιν, ἃς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
 Ἑλληνίδας γυναικῆς. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
 οὐπω τίνος πάρεισιν ; εἴμ' ἔσω δόμων 65
 ἐν οἴσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὄρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ

ὄρῳ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχῇ στρέφων.
 ΟΡ. Πυλάδῃ, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
 ἐνθ' Ἄργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν ; 70
 ΠΥ. ἔμοιγ', Ὀρέστα· σφί δὲ συνδοκεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. καὶ βωμός, Ἑλλῆν οὗ καταστάζει φόνος ;
 ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.
 ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκυλ' ὄρᾶς, ἡρτημένα ;
 ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων. 75
 ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. ᾧ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἤγαγες
 χρήσας, ἐπειδὴ πατὴρ ἀἴμ' ἔτεισάμην,
 μητέρα κατακτάς ; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων

ἤλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός,
 δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους. 80
 ἐλθὼν δέ σ' ἠρώτησα πῶς τροχηλάτου
 μανίας ἂν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
 οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
 σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός, 85
 ἐνθ' Ἄρτεμις σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
 λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
 ἐς τοῦσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
 λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
 κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονί 90
 δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
 καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοᾶς ἔξειν πόνων.
 ἦκω δὲ πεισθεῖς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
 ἄγνωστον ἐς γῆν, ἄξενον· σέ δ' ἴστορῶ,
 Πυλάδη, — σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου — 95
 τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὄρας
 ὑψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
 ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἄν;
 ἢ χαλκότευκτα κληῖθρα λύσαντες μοχλοῖς —
 ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας 100
 ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
 θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεῶς ἐπι
 φεύγωμεν, ἦπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.
 φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν,
 τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον· 105
 ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
 κατ' ἄντρον, ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
 νεῶς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
 βασιλεῦσιν εἶπη κᾶτα ληφθῶμεν βία·
 ὕταν δὲ νυκτὸς ἕμμα λυγαίας μόλη, 110

ΠΥ.

- τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
 ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
 ὄρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
 δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
 τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ. 115
- ΟΡ. οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπη πόρον,
 ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
 ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεῶν
 ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
 οὐ γὰρ τὸ τοῦδέ γ' αἴτιον γενήσεται 120
 πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
 μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΧΟΡΟΣ

- εὐφραμεῖτ', ὦ
 πόντου δισσὰς συγχωρούσας
 πέτρας ἀξείνου ναίοντες. 125
 ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
 Δίκτυν' οὐρεία,
 πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
 ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
 πόδα παρθένιον ὅσιον ὁσίας 130
 κληδούχου δούλα πέμπω,
 Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
 καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
 ἐξαλλάξασ' Εὐρώπαν,
 πατρῶων οἴκων ἔδρας. 135
 ἔμολον· τί νέον ; τίνα φροντίδ' ἔχεις ;
 τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
 ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

- ἔλθόντος κλεινᾶ σὺν κόπῃ
 χιλιοναῦτα μυριοτευχεῖ,
 τέκος Ἀτρειδᾶν τῶν κλειγῶν ;
 ἰὼ δμωαί,
 δυσθρηνήτοις ὡς θρήνοις
 ἔγκειμαι, τᾶς οὐκ εὐμούσου
 μολπᾶς [βοᾶν] ἀλύροις ἐλέγοις,
 αἰαῖ, κηδεῖοις οἴκοις·
 οἶαί μοι συμβαίνουσ' ἄται,
 σύγγονον ἄμὸν κατακλειομένα
 ζωᾶς, οἶαν οἶαν ἰδόμαν
 ὄψιν ὄνειρων
 νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα.
 ὀλόμαν ὀλόμαν·
 οὐκ εἶσ' οἴκοι πατρῶοι·
 οἴμοι μοι φροῦδος γέenna.
 φεῦ φεῦ τῶν Ἄργει μόχθων.
 ἰὼ δαῖμον,
 μόνον ὅς με κασίγνητον συλᾶς
 Αἶδα πέμψας, ᾧ τάσδε χαῶς
 μέλλω κρατῆρᾶ τε τὸν φθιμένων
 ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις
 πηγᾶς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων
 Βάκχου τ' οἴνηρᾶς λοιβᾶς
 ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
 ἃ νεκροῖς θελκτῆρια κεῖται.
 ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
 τεῦχος καὶ λοιβᾶν Αἶδα.
 ᾧ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνονιον
 θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·
 δέξαι δ' οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι

- ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.
 τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην 175
 πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι
 κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἅ τλάμων.
- XO. ἀντιφάλους ὠδὰς ὕμνων τ'
 Ἄσιγητᾶν σοι βάρβαρον ἀχάν 180
 δεσποῖνα γ' ἐξαυδάσω,
 τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν
 νέκυσι μελομέναν, τὰς ἐν μολπαῖς
 Ἄιδας ὕμνεῖ δίχα παιάνων. 185
 οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
 ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,
 πατρῶων οἴκων ἀκτίς,
 καὶ τῶν εὐόλβων Ἄργει
 βασιλέων ἀρχά. 190
 μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,
 δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ
 πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας
 ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' αὐγᾶς
 ἄλιος. ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα 195
 χρυσέας ἀρνὸς μελάθροισι ὀδύνα,
 φόνος ἐπὶ φόνῳ ἄχεά τ' ἄχεσιν.
 ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
 Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'
 εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' 200
 ἐπὶ σοὶ δαίμων.
- IΦ. ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων
 δαίμων τὰς ματρὸς ζώνας
 καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς 205
 λόχιαι στερρὰν παιδείαν
 Μοῖραι ζυντείνουσιν θεαί,

ἄν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἅ τλάμων κούρα 210
 σφάγιον πατρώα λώβα
 καὶ θῦμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὐκταίαν·
 ἱππείοις δ' ἐν δίφροισι
 ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν 215
 νύμφαν, οὔμαι, δύσσυμφον
 τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.
 νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναίω
 ἄγαμος ἄτεκνος ἄπολις ἄφιλος, 220
 ἀμναστηθεῖς' ἐξ Ἑλλάνων,
 οὐ τὰν Ἄργει μέλπουσ' Ἦραν
 οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀθίδος εἰκῶ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'
 αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα 225
 ξείνων αἰμάσσουσ' ἄταν [βωμούς],
 οἰκτρὰν τ' αἰαζόντων αὐδᾶν
 οἰκτρὸν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μὲν μοι λάθα,
 τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα κλαίω 230
 σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 Ἄργει σκηπτοῦχον Ὀρέσταν. 235

ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
 βουφορβὸς ἤκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

- Ἄγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμῆστρας τέκνον,
 ἄκουε καινῶν ἐξ ἑμοῦ κηρυγμάτων.
- ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλήσσον λόγου ; 240
- ΒΟΥ. ἤκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
 πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
 θεᾶ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
 Ἄρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
 οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη. 245
- ΙΦ. ποδαποὶ ; τίνος γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι ;
- ΒΟΥ. Ἕλληνες· ἐν τοῦτ' οἶδα κού περαιτέρω.
- ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι ;
- ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήζεθ' ἄτερος πρὸς θατέρου.
- ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν ; 250
- ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.
- ΙΦ. ποῦ δ' εἶδες' αὐτοὺς κἀντυχόντες εἴλετε ;
- ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου.
- ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία ;
- ΒΟΥ. βοῦς ἤλθομεν νίψοντες ἐναλίεα δρόσῳ. 255
- ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ ἴπανελθε, ποῦ νιν εἴλετε
 τρόπῳ τε ποίῳ· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
 χρόνιοι γὰρ ἤκουσ'· οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς
 Ἕλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.
- ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260
 βοῦς ὑλοφορβούς πόντον εἰσεβάλλομεν,
 ἦν τις διαρρώξ κυμάτων πολλῶ σάλῳ
 κοιλωπὸς ἀγμός, περφυρευτικάι στέγαι.
 ἐνταῦθα δισσοὺς εἶδέ τις νεανίας
 βουφορβὸς ἡμῶν, κάπεχώρησεν πάλιν 265

- ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἶχνος.
 ἔλεξε δ'· « Οὐχ ὄρατε ; δαίμονές τινες
 θάσσουσιν οἶδε ». — θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τις ὦν
 ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηύξατ' εἰσιδῶν·
 « ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
 270 δέσποτα Παλαῖμον, ἔλεως ἡμῖν γενοῦ,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
 ἢ Νηρέως ἀγάλαθ', ὃς τὸν εὐγενῆ
 ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ».
- ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομία θρασύς,
 275 ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
 θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβω,
 κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·
 ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσι,
 280 θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια.
 κὰν τῷδε πέτραν ἄτερος λιπῶν ξένοιν
 ἔστη κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω
 κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
 285 μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὡς.
 « Πυλάδη, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ ὄραξ
 Ἄιδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν
 δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη ;
 ἢ δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον
 290 πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμῆν
 ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλη.
 οἶμοι, κτενεῖ με· ποῖ φύγω ; » παρῆν δ' ὄραῖν
 οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο
 φθογγὰς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
 χά φασ' Ἐρινῦς ἰέναι μυκήματα.
 295 ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
 σιγῇ καθήμεθ'· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,

μόσχους ὀρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως;
 παίει σιδήρω λαγόνας ἐς πλευράς θ' ἰεῖς,
 δοκῶν Ἐρινυς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε,
 ὥσθ' αἱματηρὸν πέλαγος ἐξανθεῖν ἄλός. 300
 κὰν τῷδε πᾶς τις, ὡς ὄρᾳ βουφόρβια
 πίπτοντα καὶ πορθοῦμεν', ἐξωπλίζετο,
 κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
 πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
 φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἠγούμεθα. 305
 πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
 πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
 στάζων ἀφρῶ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
 προὔργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
 βάλλων ἀράσσω· ἄτερος δὲ τοῖν ξένοι 310
 ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
 πέπλων τε προुकάλυπτεν εὐπήγους ὕφας,
 καραδοκῶν μὲν τὰπιόντα τραύματα,
 φίλον δὲ θεραπείαισιν ἀνδρ' εὐεργετῶν.
 ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος 315
 ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
 καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
 ὦμωξέ θ' ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
 βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
 οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἠκούσαμεν 320
 « Πυλάδη, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
 κάλλισθ'· ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί».·
 ὡς δ' εἶδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
 φυγῆ λεπαιῆς ἐξεπίμπλαμεν νάπας.
 ἀλλ', εἰ φύγοι τις, ἄτεροι προσκείμενοι 325
 ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τοῦσδ' ὠσαῖατο,
 αὐθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἤρασσεν πέτροις.

ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χειρῶν
 οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὐτύχει βαλὼν.
 μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα, 330
 κύκλω δὲ περιβαλόντες ἐξεκλέψαμεν
 πέτροισι χειρῶν φάσαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
 καμάτω καθεῖσαν· πρὸς δ' ἀνακτα τῆσδε γῆς
 κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
 ἐς χέρνιβας τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι. 335

εὐχου δὲ τοιάδ', ὦ νεᾶνί, σοι ξένων
 σφάγια παρεῖναι· κἂν ἀναλίσκης ξένους
 τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλάς ἀποτεῖσει φόνον
 δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

ΧΟ.

θαυμάσθ' ἔλεξας τὸν μανένθ', ὅστις ποτὲ 340
 Ἑλληνας ἐκ γῆς πόντον ἤλθεν ἄξενον.

ΙΦ.

εἶεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολῶν,
 τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα.
 ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους

γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων αἰεὶ,
 ἐς θούμόφυλον ἀναμετρομένη δάκρυ, 345
 Ἑλληνας ἄνδρας ἠνίκ' ἐς χέρας λάβοις.

νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἷσιν ἠγγριώμεθα,
 δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἤλιον βλέπειν,
 δύσνον με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἤκετε. 350

καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἡσθόμην, φίλαι·
 οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσι δυστυχεστέροις
 αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ.
 ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἤλθε πώποτε,
 οὐ πορθμῖς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355
 Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν,
 Μενελεῶν θ', ἔν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
 τὴν ἐνθάδ' Αὐλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

οὐ μ' ὡς τε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
 ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. 360
 — οἶμοι — κακῶν γὰρ τῶν τότε οὐκ ἀμνημονῶ —
 ὅσας γενείου χειῖρας ἐξηκόντισα
 γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἐξαρτωμένη,
 λέγουσα τοιάδ'· « ὦ πάτερ, νυμφεύομαι
 νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμέ 365
 σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν
 ὕμνοῦσιν ὕμναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
 μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.
 "Αἰδῆς Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
 ὃν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὄχοις 370
 ἐς αἱματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλω ».

ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
 ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν
 — ὃς νῦν ὄλωλεν — οὐ κασιγνήτη στόμα
 συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως 375
 μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
 ἐς αὖθις, ὡς ἤξουσ' ἐς Ἀργος αὖ πάλιν.
 ὦ τλῆμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ εἰῶν καλῶν
 ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατρός ζηλωμάτων...

τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέφομαι σοφίσματα, 380
 ἧτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἄφηται φόνου,
 ἧ καὶ λοχείας ἧ νεκροῦ θίγη χεροῖν,
 βωμῶν ἀπείργει, μισαρὸν ὡς ἠγουμένη,
 αὐτῇ δὲ θυσίαις ἤδεται βροτοκτόνοις.
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἂν ἡ Διὸς δάμαρ 385
 Λητώ τσσαύτην ἀμαθίαν. ἐγὼ μὲν οὖν
 τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα
 ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἠσθῆναι βορᾶ,
 τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

- ἐς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ· 390
 οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.
- ΧΟ. στρ. α' Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,
 ἔν' οἴστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
 ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπόρευσε (τὰν βοῦν) 395
 Ἀσιήτιδα γαῖαν
 Εὐρώπας διαμείψας.
 τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὐδρον δονακόχλοα
 λιπόντες Εὐρώταν 400
 ἢ ρεύματα σεμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
 δία τέγγει
 βωμούς καὶ περιχίονας 405
 ναοὺς αἶμα βρότειον ;
- ἀντιστρ. α' ἦ ῥοθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας
 ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,
 νάιον ὄχημα, λινοπόροις τ' αὔραις, 410
 φιλόπλουτον ἄμιλλαν
 αὔξοντες μελάθροισιν ;
 φίλα γὰρ ἐλπίς γ', ἐπὶ τε πῆμασιν βροτῶν
 ἀπληστος ἀνθρώποις, 415
 ὄλβου βάρος οἱ φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρου περῶντες,
 κοινᾶ δόξα.
 γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ-
 βου, τοῖς δ' ἐς μέσον ἴκει. 420
- στρ. β' πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
 πῶς Φινειδᾶν ἀύπνους
 ἀκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιπρίτας 425
 ῥοθίῳ δραμόντες,

- ὅπου πεντήκοντα κορῶν
 Νηρήδων ποσὶ χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι ;
 ἢ πλησιεστίοισι πνοαῖς, 430
 συριζόντων κατὰ πρύμναν
 εὐναίων πηδαλίων,
 αὔραις σὺν νοτιάις
 ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν, 435
 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἄξιον κατὰ πόντον ;
 εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
 Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς 440
 ἔλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἔν ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἵματηρὰν
 ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
 δεσποίνας χειρὶ θάνοι 445
 ποινάς δοῦσ' ἀντιπάλους.
 ἀδίσταν δ' ἂν ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
 πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν 450
 δειλαίας παυσίπονος·
 κὰν γὰρ ὄνειροισι συνεῖτην
 δόμοις πόλει τε πατρῶα,
 τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυ-
 σιν, κοινὰν χάριν ὄλβου. 455
 ἀλλ' οἶδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
 συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον

πρόσφαγμα θεᾶς· σιγαῖτε, φίλοι.
 τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
 ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·
 οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
 βουφορβὸς ἀνῆρ.

460

ὦ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως
 πόλις ἦδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
 ἅς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὀσίας
 Ἑλλήσι διδοὺς ἀναφαίνει.

465

IΦ.

εἶεν·

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχη
 φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,
 ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ' ὧσι δέσμιοι.
 ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
 ἄχρη' πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.
 φεῦ·

470

τίς ἄρα μήτηρ ἢ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε
 πατήρ τ' ; ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει...
 οἶων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν
 ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτῳ
 τοιαῖδ' ἔσονται ; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
 ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·
 ἢ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές.

475

πόθεν ποθ' ἦκετ', ὦ ταλαίπωροι ξένοι ;
 ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,
 μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' αἰεὶ κάτω.

480

OP.

τί ταῦτ' ὀδύρη, κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νῶν
 κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἶ ποτ', ὦ γύναι ;
 οὔτοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων κτενεῖν
 οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλη,
 οὐχ ὅστις Ἄιδην ἐγγυὸς ὄντ' οἰκτιρίζεται,

485

- σωτηρίας ἀνελπις· ὡς δὺ' ἐξ ἑνός
κακῶ συνάπτει, μωρίαν τ' ὄφλισκάνει
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἔαν χρεῶν.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σὺ· τὰς γὰρ ἐνθάδε 490
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γινώσκομεν.
- ΙΦ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένους
Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
- ΟΡ. ὄδ', εἴ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.
- ΙΦ. ποίας πολίτης πατρίδος Ἑλληνας γεγώς; 495
- ΟΡ. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;
- ΙΦ. πότερον ἀδελφῶ μῆτρὸς ἔστον ἐκ μιᾶς;
- ΟΡ. φιλότῆτί γ' ἐσμέν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.
- ΙΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;
- ΟΡ. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοῖμεθ' ἂν. 500
- ΙΦ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
- ΟΡ. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῶμεθ' ἂν.
- ΙΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; ἦ φρονεῖς οὕτω μέγα;
- ΟΡ. τὸ σῶμα θύσεις τοῦμόν, οὐχὶ τοῦνομα.
- ΙΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἧτις ἐστὶ σοι; 505
- ΟΡ. ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένω.
- ΙΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύειν τί σε;
- ΟΡ. τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι.
- ΙΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἴ κεῖθεν γεγώς;
- ΟΡ. ἐκ τῶν Μυκηναῶν γ', αἶ ποτ' ἦσαν ὄλβιαι. 510
- ΙΦ. φυγὰς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ἣ ποία τύχη;
- ΟΡ. φεύγω τρόπον γε δὴ τιν' οὐχ ἐκῶν ἐκῶν.
- ΙΦ. ἄρ' ἂν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω;
- ΟΡ. ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
- ΙΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἤλθες ἐξ Ἄργους μολῶν. 515
- ΟΡ. οὐκ οὐν ἐμαυτῷ γ' εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.
- ΙΦ. Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἧς ἀπανταχοῦ λόγος.

- ΟΡ. ὡς μήποτ' ὄφελόν γε μηδ' ἰδὼν ὄναρ:
 ΙΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οὔσαν οἴχεσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε. 520
 ΙΦ. Ἐλένη δ' ἀφίχεται δῶμα Μενέλεω πάλιν;
 ΟΡ. ἦκει, κακῶς γ' ἔλθοῦσα τῶν ἐμῶν τι.
 ΙΦ. καὶ ποῦ 'στι; κάμοι γάρ τι προυφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτην ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτη.
 ΙΦ. ὦ μῦσος εἰς Ἑλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα καγὼ δὴ τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρύσσεται;
 ΟΡ. ὡς πάνθ' ἅπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὶν γὰρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾶς λέξω δ' ἐγώ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
 ΟΡ. ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὦ πότνι', ὡς εὔ. τί γὰρ Λαέρτου γόνος;
 ΟΡ. οὐπω νενόστηκ' οἴκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.
 ΙΦ. ὄλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχῶν. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου· πάντα τάκεινου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν· ἄλλως λέκτρ' ἐγῆμ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ὡς ἴσασι νοί πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἶ πόθθ'; ὡς εὔ πυνθάνῃ τάφ' Ἑλλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθ' ἐμὶ παῖς ἔτ' οὔσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν;
 ΟΡ. τίς; οὐ γὰρ ὄν γ' ἐγῶδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. Ἀτρέως ἐλέγετο δὴ τις Ἀγαμέμνων ἀναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ'· ἄπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἴν' εὐφρανθῶ, ξένε.
 ΟΡ. τῆθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.

- ΙΦ. τέθνηκε ; ποία συμφορᾶ ; τάλαιν' ἐγώ.
- ΟΡ. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550
- ΙΦ. τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροισθ' ἀναστένω.
- ΟΡ. δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγεῖς.
- ΙΦ. ὦ πανδάκρυτος ἢ κτανοῦσα... χῶ θανῶν..
- ΟΡ. παῦσαί νυν ἤδη μῆδ' ἐρωτήσης πέρα.
- ΙΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῆ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555
- ΟΡ. οὐκ ἔστι παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὔτος ὤλεσεν.
- ΙΦ. ὦ συνταραχθεῖς οἶκος. ὡς τί δὴ θέλων ;
- ΟΡ. πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
- ΙΦ. φεῦ·
ὡς εὔ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
- ΟΡ. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ δίκαιος ὢν. 560
- ΙΦ. λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
- ΟΡ. λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν.
- ΙΦ. τί δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
- ΟΡ. οὐδεὶς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὄρᾶν φάος.
- ΙΦ. τάλαιν' ἐκείνη χῶ κτανῶν αὐτὴν πατήρ. 565
- ΟΡ. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
- ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἀργεὶ πατρός ;
- ΟΡ. ἔστ', ἄθλιός γε, κούδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
- ΙΦ. ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ'· οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
- ΟΡ. οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι 570
πτηγῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θείοις ἐν
κάν τοῖς βροτέοις· ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
ὃς οὐκ ἄφρων ὢν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
ὄλωλεν — ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. 575
- ΧΟ. φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἳ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;
ἄρ' εἰσὶν ; ἄρ' οὐκ εἰσὶ ; τίς φράσειεν ἄν ;
- ΙΦ. ἀκούσατ'· ἐς γὰρ δὴ τιν' ἤχομεν λόγον.

- πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλοῶ, 640
καὶ δέλτος αὐτῶ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.
- ΧΟ. κατολοφύρομαι σὲ τῶν χερνίβων
ῥάνισι μελόμενον αἵμακταῖς. 645
- ΟΡ. οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρετ', ὦ ξένοι.
ΧΟ. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὦ
νεανία, σεβόμεθ', ἐς
πάτρην ὅτι ποτ' ἐπεμβάσῃ.
- ΠΥ. ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων.
ΧΟ. ὦ σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
αἰαῖ αἰαῖ. πότερος ὁ μᾶλλον ;
ἔτι γὰρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν, 655
σὲ πάρος ἢ σὲ ἀναστενάξω γόοις.
- ΟΡ. Πυλάδῃ, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἐμοί ;
ΠΥ. οὐκ οἶδ'. ἐρωτᾷς οὐ λέγειν ἔχοντά με.
ΟΡ. τίς ἐστὶν ἢ νεᾶνις ; ὡς Ἑλληνικῶς 660
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τοὺς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
'Αγαμέμνον' ὡς ᾤκτιρ' ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδάς τ'. ἔστιν ἢ ξένη γένος 665
ἐκεῖθεν Ἀργεῖα τις· οὐ γὰρ ἂν ποτε
δέλτον τ' ἔπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,
ὡς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσει καλῶς.
- ΠΥ. ἔφθῃς με μικρόν· ταῦτά δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἐν· τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα 670
ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διῆλθον χᾶτερον λόγον τινά.
ΟΡ. τίν' ; ἐς τὸ κοινὸν δούς ἄμεινον ἂν μάθοις.

- ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος
κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτῆσομαι
Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γὰρ κακοὶ —
προδοὺς σεσῶσθαί σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
ἧ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
βράψαι μόρον σοι σῆς τυρανίδος χάριν,
ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κοῦκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρῆ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.
- ΟΡ. εὐφημα φώνει· τάμὰ δεῖ φέρειν κακά,
ἀπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἶσω διπλᾶς.
ὁ γὰρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἅ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον.
σὺ δ' ὄλβιός τ' εἶ, καθαρά τ', οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεὶς δέ, παιῖδας ἐξ ἐμῆς ὀμοσπόρου 695
κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
πατρῶος οὐμὸς ἐξαλειφθεῖη ποτ' ἄν.
ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἶκει πατρός.
ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Ἄργος μόλῃς, 700
πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκῆπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον ἀπίθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ' ἀδελφῆ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
ἄγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινός

- γυναικός, ἀμφὶ βωμῶν ἀγνισθεὶς φόνω. 705
 καὶ μὴ προδοῖς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὄρων πατρός.
 καὶ χαῖρ'· ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ' ἠῦρον φίλων,
 ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
 ὦ πόλλ' ἐνεργῶν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν. 710
 ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὦν ἐψεύσατο·
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
 ἀπήλασ', αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
 ᾧ πάντ' ἐγὼ δούς τὰμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις,
 μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι. 715
 ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
 οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
 ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
 μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγύς ἔστηκας φόνου. 720
 ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἢ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχη.
 ΟΡ. σίγα· τὰ Φοῖβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
 γυνὴ γὰρ ἴδε δωμάτων ἔξω περᾶ.
 ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε 725
 τάνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ.
 δέλτου μὲν αἶδε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν· ἃ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ'· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ. 730
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς
 ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.
 ΟΡ. τί δῆτα βούλῃ; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;
 ΙΦ. ὄρκον δότω μοι τάσδε πορθιμεύσειν γραφὰς 735

- πρὸς Ἄργος, οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
- ΟΡ. ἦ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους ;
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν ; λέγε.
- ΟΡ. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
- ΙΦ. δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν ; 740
- ΟΡ. ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται ;
- ΙΦ. ναί.
- πέισω σφε, καὐτὴ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.
- ΟΡ. ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὄρκον ὅστις εὐσεβῆς.
- ΙΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
- ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745
- ΙΦ. κἀγὼ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
- ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμενος τοισίδ' ὄρκιον θεῶν ;
- ΙΦ. Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
- ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτὰ γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
- ΙΦ. εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὄρκον ἀδικοίης ἐμέ ; 750
- ΠΥ. ἄνοστος εἶην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με ;
- ΙΦ. μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἔχνος θείην ποδός.
- ΠΥ. ἄκουε δὴ νυν ὃν παρήλθομεν λόγον.
- ΙΦ. ἀλλ' οὔτις ἔστ' ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη.
- ΠΥ. ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ'· ἦν τι ναῦς πάθη 755
- χῆ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μετὰ
ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
τὸν ὄρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
- ΙΦ. ἀλλ' οἶσθ' ὃ δράσω ; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
τάνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
αὐτὴ φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα·
ἦν δ' ἐν θαλάσῃ γράμματ' ἀφανισθῆ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί. 765

- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὕπερ.
σήμεναι δ' ᾧ χρῆ τάσδ' ἐπιστολάς φέρειν
πρὸς Ἄργος ὅτι τε χρῆ κλύοντά σου λέγειν.
- ΙΦ. ἄγγελλ' Ὀρέστη, παιδί τῷ Ἀγαμέμνονος·
« Ἡ ἴν' Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε 770
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι. . . »
- ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; καθανοῦσ' ἦκει πάλιν;
- ΙΦ. ἦδ' ἦν ὄραξ σύ· μὴ λόγοις ἔκπλησέ με.
« Κόμισαί μ' ἐς Ἄργος, ὧ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς 775
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω. . . »
- ΟΡ. Πυλάδῃ, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὄνθ' ἠύρήμεθα;
- ΙΦ. « ἦ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
Ὀρέσθ' », ἴν' αὔθις ὄνομα δις κλύων μάθης.
- ΠΥ. ὦ θεοί.
- ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς; 780
- ΠΥ. οὐδέν· πέραινε δ'· ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε.
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι.
- ΙΦ. λέγ' οὔνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεᾶ
Ἄρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὀξὺ φάσγανον βαλεῖν, 785
ἐς τήνδε δ' ᾠκισ' αἴαν. αἰδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἔστι τάν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ὦ ῥαδίαις ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
κἄλλιστα δ' ὁμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὄρκον ὃν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν. 790
ἰδοῦ, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
Ὀρέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα. . .
- ΟΡ. δέχομαι· παρεῖς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ἠδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι.
ὦ φιλάττη μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος 795

- ὁμως σ' ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονι
 ἐς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
- ΧΟ. ξέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
 χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.
- ΟΡ. ὦ συγκασιγνήτη τε καὶ ταύτου πατρός 800
 Ἀγαμέμνονος γεγῶσα, μὴ μ' ἀποστρέφου,
 ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
- ΙΦ. ἐγὼ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύση λέγων ;
 τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.
- ΟΡ. οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος. 805
- ΙΦ. ἀλλ' ἡ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο ;
- ΟΡ. Πέλοπός γε παιδί παιδός, οὐ ἔκπεφυκ' ἐγώ.
- ΙΦ. τί φῆς ; ἔχεις τι τῶνδ' ἐμοὶ τεκμήριον ;
- ΟΡ. ἔχω πατρῶων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.
- ΙΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- ΟΡ. λέγοιμ' ἂν ἀκοῆ πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε.
 Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν ;
- ΙΦ. ἤκουσ' ἃ χρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.
- ΟΡ. ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπῆνοις ὑφαῖς ;
- ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεϊς φρενῶν. 815
- ΟΡ. εἰκὼ τ' ἐν ἰστοῖς ἡλίου μετάστασιν ;
- ΙΦ. ὑφήνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.
- ΟΡ. καὶ λούτρ' ἐς Αὔλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα ;
- ΙΦ. οἶδ' οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο.
- ΟΡ. τί γάρ ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῆ φέρειν ; 820
- ΙΦ. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τούμου τάφω.
- ΟΡ. ἃ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια
 Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
 ἦν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
 ἐκτήσαθ' Ἴπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών, 825
 ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.

- ΙΦ. ὦ φίλτατ', οὐδέν ἄλλο, φίλτατος γάρ εἶ,
 ἔχω σ', Ὀρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
 Ἄργόθεν, ὦ φίλος. 830
- ΟΡ. κάγώ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
 κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾶ
 τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἐμόν.
- ΙΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
 ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ
 νεαρὸν ἐν δόμοις. 835
 ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχοῦσά μου
 ψυχά, τί φῶ ; θαυμάτων
 πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα. 840
- ΟΡ. τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.
- ΙΦ. ἄτοπον ἄδονάν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
 δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
 ἀμπτάμενος φύγη·
 ἰὼ Κυκλωπὶς ἐστία· ἰὼ πατρίς,
 Μυκήνα φίλα,
 χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
 ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
 ἐξεθρέψω φάος. 845
- ΟΡ. γένει μὲν εὐτυχοῖμεν, ἐς δὲ συμφοράς,
 ὦ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος. 850
- ΙΦ. ἐγῶδ' ἅ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσγανον
 δέρα θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.
- ΟΡ. οἴμοι. δοκῶ γὰρ οὐ παρών σ' ὄρᾶν ἐκεῖ. 855
- ΙΦ. ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον', Ἄχιλλέως
 ἐς κλισίαν λέκτρων
 δολίαν ὅτ' ἀγόμαν·
 παρὰ δὲ βωμῶν ἦν δάκρυα καὶ γόοι.
 φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ. 860

- ΟΡ. ὦμωξα κάγω τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ.
- ΙΦ. ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἄποτμον ἔλαχον.
ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865
δαίμονος τύχα τινός. 867
- ΟΡ. εἰ σὸν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαινα, ἀπώλεσας. . . 866
- ΙΦ. ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας. δειν' ἔτλαν
δειν' ἔτλαν, ὦμοι σύγγονε, παρὰ δ' ὀλίγον 870
ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον ἐξ ἐμᾶν
δαίχθεις χερῶν.
ἅ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά ;
τίς τύχα μοι συγκυρήσει ;
τίνα σοι πόρον εὐρομένα 875
πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,
πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι σῶ πελάσαι ; 880
τόδε τόδε σὸν, ὦ μελέα ψυχά,
χρέος ἀνευρίσκειν.
πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναῖ . . . ;
ἀλλὰ ποδῶν ριπᾶ 885
θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα
καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μῆν
στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να-
τοῖσιν δρασμοῖς. 890
τάλαινα, τάλαινα.
τίς ἄρ' οὖν, τάλαν, ἦ θεὸς ἦ βροτὸς ἦ
τί τῶν ἀδοκῆτων 895
πόρον ἄπορον ἐξανύσας, δυοῖν
δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρεΐδαιν φανεῖ
κακῶν ἐκλυσιν ;
- ΧΟ. ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900
τάδ' εἶδον αὐτῆ κοῦ κλύουσ' ἀπαγγελῶ.

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄφιν φίλων,
 Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεῶν,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου. 905
 σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἔχβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.
- ΟΡ. καλῶς ἐλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἴμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- ΙΦ. μηδέν μ' ἐπίσχη γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἠλέκτρα πότμον
 εἴληχε βιότου· φίλα γὰρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνος πέφυκε παῖς ;
- ΟΡ. Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
- ΙΦ. ὁ δ' ἐστὶ γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενῆς ἐμός ;
- ΟΡ. ἀνεφίός γε, μόνος ἐμοί σαφῆς φίλος.
- ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
- ΟΡ. οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά.
- ΙΦ. χαῖρ', ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
- ΟΡ. κάμός γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
- ΙΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι ;
- ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῶ. 925
- ΙΦ. ἦ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν ;
- ΟΡ. ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
- ΙΦ. σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει ;
- ΟΡ. Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμέν ἐκ πάτρας.
- ΙΦ. οὐ που νοσοῦντας θεῖος ὕβρισεν δόμους ; 930
- ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
- ΙΦ. ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθάδ' ἠγγέλης μανεῖς ;

- ΟΡ. ὦφθμεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
- ΙΦ. ἔγνωκα μητρός σ' οὔνεκ' ἠλάστρουν θεαί.
- ΟΡ. ὥσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί. 935
- ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπάρθμευσας πόδα ;
- ΟΡ. Φοίβου κελευσθεῖς θεσφάτοις ἀφικόμην.
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ; ῥητὸν ἢ σιγῶμενον ;
- ΟΡ. λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἶδε μοι πολλῶν πόνων.
ἐπεὶ τὰ μητρός ταῦθ' ἄ σιγῶμεν κακὰ 940
ἐς χεῖρας ἤλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπεμψε Λοξίας,
δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἦν Ἄρει ποτέ 945
Ζεὺς εἶσατ' ἔκ του δῆ χερῶν μιάσματος.
ἐλθῶν δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μὲν μ' οὐδεὶς ξένων
ἐκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξενία μονοτράπεζά μοι
παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταῦτῳ στέγει, 950
σιγῇ δ' ἐτεκτῆναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα·
ἐς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἠδονήν.
κἀγὼ ἔξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίου, 955
ἠλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,
μέγα στενάζων, οὔνεκ' ἢ μητρός φονεύς.
κλύω δ' Ἀθηναίοισι τὰμὰ δυστυχῆ
τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν,
χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεῶν. 960
ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἦκον, ἐς δίκην
ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβῶν βάθρον,
τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἤπερ ἦν Ἐρινύων,

- εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι
 Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἴσας δέ μοι 965
 ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένη.
 νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
 ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
 ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὠρίσαντ' ἔχειν·
 ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπέισθησαν νόμῳ, 970
 δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρου μ' αἰεί,
 ἕως ἐς ἀγνὸν ἤλθον αὖ Φοῖβου πέδον,
 καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
 ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανῶν,
 εἰ μὴ με σώσοι Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν. 975
 ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
 Φοῖβός μ' ἔπεμψε δεῦρο, διοπετέες λαβεῖν
 ἄγαλμ' Ἀθηῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
 ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὠρισεν σωτηρίαν,
 σύμπραξον. ἦν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
 μακρῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
 στείλας Μυκῆναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
 ἀλλ' ὦ φιληθεῖς', ὦ κασίγνητον κέρα,
 σῶσον πατρῶν οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
 ὣς τάμ' ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν, 985
 οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.
- ΧΟ. δεινὴ τις ὄργη δαιμόνων ἐπέζεσε
 τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.
- ΙΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρὶν σε δεῦρ' ἔλθειν, ἔχω
 Ἄργεα γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν. 990
 θέλω δ' ἄπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
 νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
 θυμουμένη, πατρῶν ὀρθῶσαι· θέλω·
 σφαγῆς τε γὰρ σῆς χειρ' ἀπαλλάξαιμεν ἄν

- σώσαιμί τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω 995
 δέδοικα καὶ τύραννον, ἥνίκ' ἂν κενὰς
 κρηπίδας εὖρη λαΐνας ἀγάλματος.
 πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος;
 ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τι ταῦθ' ὁμοῦ γενήσεται,
 ἄγαλμά τ' οἴσεις κάμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεῶς 1000
 ἄξις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·
 τούτου δὲ χωρισθεῖς' . . . ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
 σὺ δ' ἂν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχους.
 οὐ μὴν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν
 σώσασαν· οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων 1005
 θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.
 ΟΡ. οὐκ ἂν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεὺς·
 ἄλλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
 καὶ ζῆν θέλοιμ' ἂν καὶ θανῶν λαχεῖν ἴσον.
 ἄξω δὲ σ', ἦνπερ καὐτὸς ἐνταυθοῖ περῶ, 1010
 πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανῶν μενῶ μετὰ.
 γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τότε
 Ἀρτέμιδι, πῶς ἂν Λοξίας ἐθέσπισε
 κομίσαι μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος
 . . . . .
 καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἅπαντα γὰρ 1015
 συνθεῖς τάδ' εἰς ἐν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.
 ἸΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἂν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
 λαβεῖν θ' ἂ βουλόμεσθα; τῆδε γὰρ νοσεῖ
 νόστος πρὸς οἴκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.
 ΟΡ. ἄρ' ἂν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἂν; 1020
 ἸΦ. δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.
 ΟΡ. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμ', κινδυνευτέρον.
 ἸΦ. οὐκ ἂν δυναίμην· τὸ δὲ πρόθυμον ἦνεσα.
 ΟΡ. τί δ', εἴ με ναῶ τῶδε κρύψειας λάθρα;

- ΙΦ. ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν ; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γὰρ ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
 ΙΦ. εἶσ' ἔνδον ἱεροὶ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἴμοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν ;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποῖόν τι ; δόξης μετάδος, ὡς καγὼ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὐρίσκουν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἀργούς μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ὡς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ' ; ὑποπτεύω τι γὰρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὄντα· τὸ δ' ὄσιον δώσω φόβῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσει βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλευκαμέν'. 1040
 ΙΦ. κάκεινο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὡς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα ; πόντου νοτερόν εἶπας ἐκβολὸν ;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὀρμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ἢ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγὼ· θιγεῖν γὰρ ὄσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνη. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὄδ' ἡμῖν ποῦ τετάζεται πόνου ;
 ΙΦ. ταῦτόν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἀνακτος ἢ εἰδότης δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεῶς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τάλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἑνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρούσαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὕρισκ'· ἔχει τοὶ δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
 τὰ δ' ἄλλ' ἴσως ἅπαντα συμβαίη καλῶς. 1055

- ΙΦ.** ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τὰμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἢ καλῶς ἔχειν
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλότατης τε συγγόνου.
καὶ πρῶτα μὲν μοι τοῦ λόγου τὰδ' ἀρχέτω· 1060
γυναϊκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος
σώζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγᾶς. καλὸν τοι γλῶσσ' ὅτω πιστὴ παρῆ.
ἀρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλότατους, 1065
ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρὸς σε δεξιᾶς
σὲ καὶ σὲ ἰκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλότατων 1070
μητρὸς πατρὸς τε καὶ τέκνων ὅτω κυρεῖ.
τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν —
φθέγγασθε — ταῦτα; μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
ὄλωλα καὶ γὰρ κασίγνητος τάλας.
- ΧΟ.** θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σώζου μόνον· 1075
ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
ἴστω μέγας Ζεὺς — ὦν ἐπισκῆπτεις πέρι.
- ΙΦ.** ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους·
ὡς αὐτίχ' ἤξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων.
ὦ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχᾶς
δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χερρός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ' ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085
ἀλλ' εὐμενῆς ἐκβηθι βαρβάρου χθονός

- ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει
 ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.
- ΧΟ. στρ. α' ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας
 πόντου δειράδας, ἀλκυῶν, 1090
 ἔλεγον οἶτον αἰεῖδες,
 εὐξύνετον ξυνετοῖς βοάν,
 ὅτι πόσιν κελαδεῖς αἰεὶ μολπαῖς,
 ἐγὼ σοι παραβάλλομαι
 θρήνους, ἄπτερος ὄρνις, 1095
 ποθοῦσ' Ἑλλάνων ἀγόρους,
 ποθοῦσ' Ἄρτεμιν λοχίαν,
 ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ,
 φοίνικα θ' ἀβροκόμαν
 δάφναν τ' εὐερνέα καὶ 1100
 γλαυκᾶς θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας,
 Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
 λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ
 κύκλιον, ἐνθα κύκνος μελω-
 δὸς Μούσας θεραπεύει. 1105
- ἀντιστρ. α' ὦ πολλαὶ δακρῶν λιβάδες,
 αἰ παρηίδας εἰς ἐμὰς
 ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
 ὀλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν
 πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις. 1110
 ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
 νόστον βάρβαρον ἤλθον,
 ἐνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
 θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
 παιδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω 1115
 βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,
 ζηλοῦσ' ἄταν διὰ παν-

- τὸς δυσδαίμον'. ἐν γὰρ ἀνάγκαις
 οὐ κάμνεις σύντροφος ὦν.
 μεταβάλλειν δυσδαιμονία· 1120
 τὸ δὲ μετ' εὐτυχίαν κακοῦ-
 σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.
 στρ. β' καὶ σὲ μὲν, πότνι', ἸΑργεία
 πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·
 συρίζων θ' ὁ κηροδέτας 1125
 κάλαμος οὐρείου Πανὸς
 κώπαις ἐπιθωῦξει,
 ὁ Φοῦβός θ' ὁ μάντις ἔχων
 κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
 αἰείδων ἄξει λιπαρὰν 1130
 εὖ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.
 ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα
 βήσῃ ῥοθίοισι πλάταις·
 ἀέρι δ' ἰστία πᾶρ πρότονον κατὰ
 πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό- 1135
 δες ναὸς ὠκυπόμπου.
 ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἵππόδρομον βαίην,
 ἐνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
 οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων 1140
 πτέρυγας ἐν νώτοις ἀμοῖς
 λήξαιμι θαάζουσα·
 χοροῖς δ' ἐσταίην, ὅθι καὶ
 παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
 παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας 1145
 ματρὸς ἡλίκων θιάσους,
 χαρίτων εἰς ἀμίλλας
 χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο
 εἰς ἔριν ὀρнуμένα, πολυποίκιλα

φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομέ-
να γένυν ἐσχιάζον. 1150

ΘΟΑΣ

- ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνή
'Ελληνίς ; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο ;
ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί ; 1155
- XO.
ΘO.
τί τὸδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
'Αγαμέμνωνος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις ;
ἀναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
- IΦ.
ΘO.
τί δ' ἔστιν, 'Ιφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις ; 1160
- IΦ.
ἀπέπτυσ' ὅσια γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.
- ΘO.
τί φοιμιιάζῃ νεοχμόν ; ἐξάυδα σαφῶς.
- IΦ.
οὐ καθαρὰ μοι τὰ θύματ' ἡγρεύσασθ', ἀναξ.
- ΘO.
τί τοῦκιδιδάξαν τοῦτό σ' ; ἤ δόξαν λέγεις ;
- IΦ.
βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη. 1165
- ΘO.
αὐτόματον, ἢ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός ;
- IΦ.
αὐτόματον ὄψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμοσεν.
- ΘO.
ἢ δ' αἰτία τίς ; ἢ τὸ τῶν ξένων μῦσος ;
- IΦ.
ἦδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
- ΘO.
ἀλλ' ἢ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἐπι ; 1170
- IΦ.
οἰκεῖον ἤλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
- ΘO.
τίν' ; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.
- IΦ.
μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῶ ξίφει.
- ΘO.
'Απολλων, οὐδ' ἐν βαρβάρους ἔτλη τις ἄν.
- IΦ.
πάσης διωγμοῖς ἠλάθῃσαν 'Ελλάδος. 1175
- ΘO.
ἢ τῶνδ' ἕκατι δῆπ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις ;
- IΦ.
σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.
- ΘO.
μίασμα δ' ἔγνωσ τοῖν ξένοιον ποίῳ τρόπῳ ;

- ΙΦ. ἤλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφὴν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ἦσθου καλῶς.
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἠδὺ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.
 ΘΟ. ὡς δὴ σφε σώσασις ἡδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμὸν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἡ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τί δῆτα δρωμέν, φράζε, τοῖν ξένοιον πέρι ;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
 ΘΟ. οὐκουν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν ; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.
 ΘΟ. ὀσιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τάμά γ' οὕτω μᾶλλον ἄν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὐκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δράσομεν.
 ΘΟ. ἄγ' ἐνθα χρήζεις· οὐ φιλῶ τᾶρρηθ' ὄρᾶν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλῖς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάρων ἄπο.
 ΘΟ. δίκαιος ἠυσέβεια καὶ προμηθία.
 ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 ΙΦ. οἴσθ᾽ ἄ νυν ἅ μοι γενέσθω ;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε·
 ΙΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθεσ.
 ΘΟ. ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν ;
 ΙΦ. πιστὸν Ἑλλάς οἶδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἴτ' ἐπὶ δεσμὰ, πρόσπολοι. 1205

- ΙΦ. ἀκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΟ. ἔσται τάδε.
 ΙΦ. κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.
 ΘΟ. ἡλίου πρόσθεν φλογός.
 ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν.
 ΘΟ. οἷδ' ὀμαρτήσουσί σοι.
 ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΟ. ποίας τύχας ;
 ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας.
 ΘΟ. μὴ συναντῶεν φόνῳ ; 1210
 ΙΦ. μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί.
 ΘΟ. στείχε καὶ σήμαινε σύ.
 ΙΦ. μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.
 ΘΟ. εὔ γε κηδεύεις πόλιν.
 ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὖς δεῖ μάλιστα.
 ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
 ΙΦ. σύ δὲ μένων αὐτοῦ πρό ναῶν τῇ θεῶ...
 ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ ; 1215
 ΙΦ. ἄγνισον πυρσῶ μέλαθρον.
 ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
 ΙΦ. ἡνίχ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
 ΘΟ. τί χρή με δρᾶν ;
 ΙΦ. πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι.
 ΘΟ. μὴ παλαμναῖον λάβω ;
 ΙΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν ...
 ΘΟ. τοῦδ' ὄρος τίς ἐστί μοι ;
 ΙΦ. Θαυμάσης μηδέν.
 ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ προᾶσ' — ἐπεὶ σχολή — καλῶς. 1220
 ΙΦ. εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
 ΘΟ. συνεύχομαι.
 ΙΦ. τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωματίων ὄρῳ ξένους

καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνω φόνον
 μυσαρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλα ὅσα
 προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾶ καθάρσια. 1225
 ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
 εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἀγνεύει θεοῖς
 ἢ γάμον στείχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
 φεύγετ', ἐξίστασθε, μὴ τῷ προσπέσῃ μύσος τόδε.
 ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἦν νίψω

φόνον 1230

τῶνδε καὶ θύσωμεν οὐ χρεῖ, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
 εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τᾶλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
 τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοὶ τε σημαίνω, θεά.

ΧΟ.στρ. εὐπαις ὁ Λατρεῦς γόνος,

τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυῖασι 1235

ἔτιχτε, χρυσοκόμαν

ἐν κιθάρα σοφόν, ἅ τ' ἐπὶ τόξων
 εὐστοχίᾳ γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα

νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240

λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά-
 τηρ, τὰν ἀστάχτων ὑδάτων

βακχεύουσαν Διονύ-

σῳ Παρνασίον κορυφάν·

ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων, 1245

σκιερᾶ κατάχαλκος εὐφύλλω δάφνα,

γᾶς πελώριον τέρας, ἄμφεπε μαντεῖ-

ον Χθόνιον.

ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας

ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων 1250

ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαντεῖων δ' ἐπέβας ζαθέων,

τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ

μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων 1255

- ἀδύτων ὕπο, Κασταλίας ρέεθρων
 γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
 ἀντιστρ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ἰὼν
 παῖδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ ζαθέων 1260
 χρηστηρίων, νύχια
 Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,
 οἳ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
 ἔπειθ', ὅσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν,
 ὕπνου κατὰ δνοφεράς γᾶς εὐ- 1265
 νὰς ἔφραζον· Γαῖα δὲ τὰν
 μαντεῖον ἀφείλετο τι-
 μὰν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρός.
 ταχύπους δ' ἐς Ὀλυμπον ὄρμαθεις ἀναξ 1270
 χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
 Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
 νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
 γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
 πολύχρυσά θέλων λατρεύματα σχεῖν 1275
 ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς,
 ἀπὸ δ' ἀλαθοσύναν νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν,
 καὶ τιμὰς πάλιν θῆκε Λοξία, 1280
 πολυάνορι δ' ἐν ξενόνετι θρόνῳ
 θάρση βροτοῖς θεσφάτων αἰοδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ ναοφύλακες βῶμιόι τ' ἐπιστάται,
 Θόας ἀναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβᾶς ; 1285
 καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφοις πύλας
 ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
 ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χρῆ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν ;
 ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυγοι νεανία :

- Ἀγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων 1290
φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς.
- ΧΟ. ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὄν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῖ ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὅπου κυρήσας τοῦσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. ὄρᾱτ', ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος
μέτεστι χυμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνῃ· τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα ; 1300
οὐκ εἶ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος ;
- ΑΓΓ. οὐ, πρὶν γ' ἂν εἴπη τοῦτο εἰρηγεὺς ὄδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
ὦή, χαλᾶτε κληῖθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότῃ σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις 1305
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἴστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω ;
- ΑΓΓ. φεῦ.
πῶς ἔλεγον αἶδε, καί μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἦσθ' ἄρα. 1310
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι ;
- ΑΓΓ. αὔθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ
παρόντ' ἄκουσον· ἡ νεᾶνις ἢ ἴθαδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἰφιγένει', ἔξω χθονός
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς 131
ἀγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.
- ΘΟ. πῶς φῆς ; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ;
- ΑΓΓ. σῶζουσ' Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάση.
- ΘΟ. τὸν ποῖον ; ἄρ' ὄν Τυνδαρίς τίχτει κόρη ;

- ΑΓΓ. ὄν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
- ΘΟ. ὦ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχῳ ;
- ΑΓΓ. μὴ 'νταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου·
σαφῶς δ' ἄθρήσας καὶ κύκλων ἐκφρόντισον
διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
- ΘΟ. λέγ'· εὖ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγχιπλοῦν πόρον 1325
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοῦμὸν δόρου.
- ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
οὐ νᾶϊς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὠρμισμένη,
ἡμᾶς μὲν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
'Αγαμέμνωνος παῖς, ὡς ἀπάρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαρόν ὄν μετώχεται,
αὐτὴ δ' ὅπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένων
ἔστειχε χερσί. καὶ τάδ' ἦν ὑποπτα μὲν,
ἤρεσχε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ. 1335
χρόνῳ δ', ἔν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δὴ.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἤμεν ἡμενοὶ χρόνον,
ἐσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοῖατο.
φόβῳ δ' ἄ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῆ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
στείχειν ἔν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένους.
κάνταῦθ' ὀρῶμεν Ἑλλάδος νεὼς σκάφος 1345
ταρσῶ κατῆρει πίτυλον ἐπτερωμένον,
ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σχαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἐστῶτας νεὼς.
κοντοῖς δὲ πρῶραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1350

ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἳ δὲ κλίμακας
σπεύδοντες ἤγον διὰ χερῶν πρυμνησίας,
πόντω δὲ δόντες τοῖν ξένοιον καθίεσαν.

ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσειδομεν
δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης 1355
πρυμνησίων τε, καὶ δι' εὐθυντηρίας
οἶακας ἐξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.

λόγοι δ' ἐχώρουν· « Τίνοι λόγῳ πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους ;
τίνος τίς ὦν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθονός ; » 1360
ὁ δ' εἶπ'· « Ὁρέστης, τῆσδ' ὄμαιμος, ὡς μάθης,
'Αγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
λαβὼν ἀδελφὴν, ἣν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων ».

ἀλλ' οὐδὲν ἤσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
καὶ πρὸς σ' ἐπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν· 1365
ὄθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων·

κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χερσῶν
ἡμεῖς τε· πυγμαί τ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἤπαρ ἤκοντίζετο, 1370
ὡς τῶ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.

δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἳ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμι' ἔχοντες τραχύμαθ', οἳ δ' ἐν ὄμμασιν·
ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρωσ 1375
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν·
ἀλλ' εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἐπι
σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.

κάν τῶδε — δεινὸς γὰρ κλύδων ὤκειλε ναῦν
πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένῳ τέγξει πόδα — 1380
λαβὼν Ὁρέστης ὄμον εἰς ἀριστερόν,

- βὰς ἐς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακος θοράων,
 ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμου νεώς,
 τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
 ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγγετο
 βοή τις· « ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται, νεὼς
 λάβεσθε κώπαις ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
 ἔχομεν γὰρ ὦνπερ οὐνεκ' ἄξενον πόρον
 Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ».
- οἱ δὲ στεναγμὸν ἠδὺν ἐκβρυχώμενοι
 ἔπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
 λιμένος, ἐχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
 λάβρω κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
 δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεὼς
 ὠθει παλίμπρουν' ἰστί'. οἱ δ' ἐκαρτέρουν
 πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
 κλύδων παλίρρους ἤγε ναῦν, σταθεῖσα δὲ
 Ἄγαμέμνονος παῖς ἠὔξατ'· « ὦ Λητοῦς κόρη,
 σῶσόν με τὴν σὴν ἱέραν πρὸς Ἑλλάδα
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς·
 φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
 φιλεῖν δὲ κάμῃ τοὺς ὀμαίμονας δόκει ».
- ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
 παιᾶνα, γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
 κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.
- μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
 χῶ μὲν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
 ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
 κἀγὼ μὲν εὐθύς πρὸς σέ δεῦρ' ἀπεστάλην,
 σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημεῖων, ἄναξ, τύχας.
- ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν·
 εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,

1385.

1390

1395

1400

1405

1410

- οὐκ ἔστιν ἐλπίς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
 πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπίσκοπεῖ
 σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος, 1415
 καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον
 σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
 λαβεῖν, ἀδελφὴν θ', ἢ φόνων τῶν Αὐλίδι
 ἀμνημόνευτος θεᾶν προδοῦσ' ἀλίσκεται.
- ΧΟ. ᾧ τλῆμον Ἴφιγένεια, συγγόνου μέτα 1420
 θανῆ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.
- ΘΟ. ᾧ πάντες ἄστοι τῆσδε βαρβάρου χθονός,
 οὐκ εἶα πάλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
 παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολὰς νεῶς
 Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῶ 1425
 σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
 οἱ δ' ὠκυπομποὺς ἔλξετ' ἐς πόντον πλάτας,
 ὡς ἐκ θαλάσσης ἐκ τε γῆς ἱππεύμασι
 λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
 ῥίψωμεν, ἢ σκόλοφι πῆξωμεν δέμας; 1430
 ὑμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἱστορας βουλευμάτων,
 γυναῖκες, αὔθις ἡνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,
 ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
 σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμέν ἥσυχοι.

ΑΘΗΝΑ

- ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἀναξ 1435
 Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
 παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
 πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
 δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
 φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἀργος ἐσπέμψων δέμας 1440
 ἀγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,

- τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441β
 πρὸς μὲν σὲ ὄδ' ἤμῃν μῦθος· ὄν δ' ἀποκτενεῖν
 δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,
 ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτῃ. 1445
 μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς —
 κλύεις γὰρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρῶν θεᾶς —
 χῶρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σὴν.
 ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλης,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτους 1450
 ὕροις, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ἱερός, Ἀλάς νιν οὐμὸς ὀνομάζει λεῴς·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἴδρυσαι βρέτας,
 ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὐς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἴστροις Ἐρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θεὸς τόνδ'· ὅταν ἐορτάζῃ λεῴς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἰμά τ' ἐξαιέτω, 1460
 ὅσας ἕκατι θεὰ θ' ὅπως τιμὰς ἔχη.
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῆδε κληδουχεῖν θεᾶ.
 οὐ καὶ τεθάψη καταθανοῦσα, καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς, 1465
 ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας οὐνεκ', ...
 ..... ἐκώσασα δὲ
 καὶ πρὶν σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας 1470

- κρίνασ', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' ἔσται τότε,
 νικᾶν ἰσήρεις ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ.
 ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
 Ἀγαμέμνονος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.
 ΘΟ. ἀνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις 1475
 ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
 ἐγὼ δ' Ὀρέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
 βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
 πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
 ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι 1480
 γαῖαν, καθιδρύσαινό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
 πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
 γυναῖκας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
 παύσω δὲ λόγχην ἣν ἐπαίρομαι ξένοις
 νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τὰδ' ὡς δοκεῖ, θεά. 1485
 ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
 ἴτ', ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνονος
 παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγὼ,
 σφῶζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.
 ΧΟ. ἴτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σφωζομένης 1490
 μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.
 ἀλλ', ὦ σεμνή παρά τ' ἀθανάτοις
 καὶ παρά θνητοῖς Παλλὰς Ἀθάνα,
 δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
 μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον 1495
 φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαί.
 ὦ μέγα σεμνή Νίκη, τὸν ἐμὸν
 βίοτον κατέχοις
 καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ*

ἄ δωρ., ἄττ. ἤ.

ἀβροκόμας δωρ., ἄττ. ἀβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτά φύλλα.

ἀβρόπλουτος ἀβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος· χαρίτων εἰς ἀμίλλας χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο εἰς ἔριν ὀρυμμένα 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἠγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἀμίλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα)· καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἀγαγες δωρ., ἄττ. ἠγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ μὲ ἐκάθισες.

ἀγαθοὶ 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἀγαμεμόνιος (καὶ -ιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἀγαμεμονιίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος· Ἀγαμεμόνιον θάλος 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., Ἀγαμεμονία· παῖς 1290 Ἀγαμεμονίης. Πρβλ. *Ταντάλειος, Τυνδαρεία*.

ἄγγος τό, ἀγγεῖον.

ἀγκύλη βρόχος, θηλειά· 1408 βλ. ἐξανάπτω.

ἀγμός (ἄγνυμι θραύω) ῥῆγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἶμαι ἀγνός· ἀγνεύω χειρὰς θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαράς τὰς χεῖρας διὰ τοὺς θεοὺς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεοὺς.

* Αἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἶναι διατεταγμένα κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν, ὑπὸ μορφήν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἀγνωστοὶ εἰς τοὺς μαθητάς, δι' οὓς προορίζεται τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταί, τῶν ὁποίων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἶναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματα ἐκτὸς τῶν πολλῶν γνωστών. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἔπειτα καὶ ἄλλαι, ὡσάκως δὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὠρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκτεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἐρμηνεῖαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ χωρίου εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ἡ ἐρμηνευομένη λέξις, ἀν εἶναι καὶ τὸ χωρίον δυσνόητον. Ἄν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἶναι γνωσταί, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμηνευτόν, πρέπει νὰ ζητηθῆται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μία τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστικὴ.

ἀγνίζω ἐξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόνω 705 ῥαντίζομαι δι' ἡγιασμένον ὕδατος, διὰ τὸ νὰ θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσει, καθῆραι.

ἄγορος ὁ, πανήγυρις, ἐορτή.

ἀγρεύομαι (ἀγρᾶ θήραμα¹) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος· ἀγχίπλουσι πόρον φεύγουσιν 1325 φεύγοντες ἔχουν νὰ κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἄδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ἱεροῦ· ἀδύτων ὑπο 1257 ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ.

ἄελπτος ἀνέλπιστος.

ἄζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος· ἀζηλά γε κοῦκ εὐδαίμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θλιβερά.

Ἀθηναία Ἀθηναῖα· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηναῖς.

ἄθικτος (πέπλος) 799 οὐ οὐ θέμις θιγεῖν.

ἄθρέω - ὦ βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἶα γῆ, χώρα· 435 βλ. πολυόρμιθος.

αἰάζω φωνάζω αἰαῖ αἰαῖ· οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδὰν 277 ἐνῶ ἐκβάλλουν φρικτὰς κραυγὰς.

αἰαῖ ἄχ (ἐπιφώνημα).

αἰδῶς ἐντροπή, σεβασμός, συγγνώμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων 713· ὁ Ἀπόλλων ἤσχυνεντο, διότι εἶχε συμβουλευσεῖ τὸν Ὁρέστην νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του· οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ 949 ὅσοι δὲ ἤσθάνθησαν εὐσπλαγχνίαν (καὶ ἤθελον νὰ δεῖξουν ἐπιείκειαν)· αἰδεσις (καὶ τὸ ῥ. αἰδοῦμαι) ὄρος τοῦ ἀπτικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἢ συγγνώμη ἢ παρεχομένη, κυρίως ἔταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν φονεὰ ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αἰμακτός (αἰμάσσω) αἰματηρός, φονικός. 645 βλ. θανάς.

αἰμάσσω ματών· αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα ξένων αἰμάσσωσ' ἄταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αἰμορραντισμένην, θλιβεράν θυσίαν τῶν ξένων· τὸ ἄταν κυρίως σύστοιχον ἀντικείμενον κατὰ τὸ αἰμάσσω αἶμα, φόνον (ὥστε περισσότερον κατὰ λέξιν : τὴν αἰματηρὰν προξενούσα συμφορὰν)· τὸ βωμούς 226 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπεξηγήσις (βρέχουσα οὕτω μὲ τὸ αἶμα τοὺς βωμούς), φαίνεται ὅμως μᾶλλον ὅτι προσετέθη ὑπὸ ἀντιγραφέως τινός. Ἡ Ἰφιγ. βεβαίως δὲν ἐσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτελοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριζεν εἰς τὸν θάνατον.

αἰνέω - ᾧ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναίνω, δέχομαι· 1486 ἐπαινῶ· ἐν 1023 τὸ ἤνεσα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτυσσα 1161.

αἰρέομαι - οὔμαι (ἠδονήν)· 794 ἀπολαύω.

αἶρω σηκώνω· αἶρω νόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ξεκινῶ, διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 116 - 117 : ἀφοῦ ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποῦ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα, νὰ ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι.

αἰσχύνη : δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰών βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὔτις (λόγος) ἔστ' ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη 754· ὁ νοῦς : τὸ ὀρθόν, καὶ ἂν λεχθῆ ἄργά, δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἄκοή : ἀκοῆ Ἡλέκτρας 811 ποῦ τὰ ἔχω ἀκουστά ἀπὸ τὴν Ἥλη.

ἄκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκραντος (κραινω, ἐκτελῶ) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὔτως οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτά, ποῦ ἠκούσατε, ἔγιναν (δὲν εἶναι ψευδῆ).

ἄκροθίνια (ἄκρος θις = σωρός) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τινος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἄκροθίνια τῶν κατθανόντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων, μὲ τὰς ὁποίας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσει τὸ ἐπιστόλιον τοῦ ναοῦ· τὰ Ἑλλήνων ἄκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἐξ Ἑλλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἀττ. ἀληθοσύνη, ἀλήθεια· ἀλαθοσύνα νυκτωπὸς 1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν ὄψεων, τὸ κύρος τῆς ὄνειρομαντείας.

Ἄλαι (αἱ Ἀραφηνίδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο Ἀραφὴν (ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα).

ἀλαίνω περιπλανῶμαι· μανίαις ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἄλιος θαλάσσιος· ἄλιος αἰγιαλὸς 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονασμός).

ἄλις ἀρκετά.

ἀλίσκομαι κυριεύομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἀγαλμ' ἀλίσκεται ; 1038 κατὰ τί προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς ;

ἀλκυῶν εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦθον ἢ Ἀλκυῶν (ἢ Ἀλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχίνος

Κήκυκος, ἐνῶ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφήν τοῦ συζύγου τῆς ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβουλευθῆ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἶδεν αἴφνης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναυάγιον· οἱ θεοὶ ἐλεήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἄλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν τῆς εἰς τὰ ὀμώνυμα πτηνὰ (ἀλκυόνα καὶ κήκυκα).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγγέω· παρῆν δ' ὄραν οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο φθογγὸς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα, χᾶ φασ' Ἐρινῶς ἰέναι μυκήματα 291 δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἴδωμεν τοιαύτας μορφὰς (οἷας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο ὁ ξένος), ἀλλὰ συνέχεε τοὺς μυκηθμοὺς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγὰς, τὰς ὁποίας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἐρ.

ἄλλως 538 ματαίως.

ἄλμη θαλάσσιον ὕδωρ, « ἄρμη ».

ἄλυρος ὁ ἀνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἀμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἄμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάομαι - ὦμαι ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω - ὦ λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθείς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν· φόνων τῶν Αὐλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐζήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἄμὸς ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, « ξανάσασμα ».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἄορ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι· δοκῶν Ἐρινῶς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε 299 νομίζω ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῶς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· ἀμφίβληστρον τοίχων 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντεύόμενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἄμφιτριτά δωρ., ἀττ. - η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω· ἀναγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ (τὸ γενέσθαι θῆμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερα· 818
βλ. λουτρά.

ἀναιρέομαι - οὔμαι 373 σηκώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἀνακτος (θεοῦ ἢ βασιλέως)· ἀνάκτορα θεᾶς
41,636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσειν, ἀναξ.

ἀναμετρέομαι - οὔμαι : ἀναμετροῦμαι δάκρυ ἐξ θαυμάσιον 346
πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὁμοειθεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὐ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώ-
ρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει ὅχι ἐκ τοῦ οὔ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἄς ὁ παρ' ἡμῖν
νόμος· οὐχ ὄσιας Ἑλληνισι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ. : ἀναφαίνει οὐχ
ὄσιας οὐ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς Ἑλλήσι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισις.

ἀνεψιὸς ἐξάδελφος.

ἀνθεμόρρυτος (ῥέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόρρυτον γάνος
634 βλ. γάνος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία· ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ μαρτυ-
ρῶν. χεῖρομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσμασι (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἄνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατά-
παυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. ἡνίκα, ὅτε.

ἀνιστορέω - ῶ ἐρωτῶ· 528 σύντ. : ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με
συλλαβοῦσα πάντα ἅπαξ.

ἄνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἄνευ ὁδῶν, ἀδιάβατος· ὁδὸς ἄνοδος 889 δρόμος
ποῦ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνολολύζω βγάζω δυνατὴν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἀνοστος ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπώλειαν· εἰ-
ρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ.

ἀντίπαλος 446 ἰσόπαλος, ἴσος, ἀνάλογος· βλ. ποιή.

ἀντιτιμωρέομαι - οὔμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποῦ μοῦ ἔκαμαν, ἐκδικούμαι· Ἰν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἐξεδικούμην· ἴστορ. χρόνος ὀριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει: σκοπὸς μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίψαλμος εἶναι ἡ ᾠδὴ, τὴν ὁποίαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ.έ. ἀπαντῶν εἰς τὴν ᾠδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ἄσματα ἀντιστοιχοῦν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὄχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἄνευ ὑμεναίου, χωρὶς τράγουδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά των.

ἀξιώω - ᾧ κρίνω ἄξιον, ἔχω τὴν ἀξίωσιν.

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν· πιστὰς ἡθονὰς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύουσ' ἀπαγγελῶ 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποῦ δὲν τὰ ἤκουσα παρ' ἄλλων.

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἄνευ πατρὸς· ἀπάτωρ πατήρ 864 πατέρας ποῦ δὲν εἶναι πατέρας· πρβλ. ἄνθος.

ἀπείργω ἀπομακρύνω, ἐκδιώκω.

ἀπεμπολάω - ᾧ (ἐμπολή) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἄορ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κατοικήσω μακράν.

ἀπενάσατο μέσ. ἄορ. τοῦ ἀποναίω με ἐνεργητ. σημασίαν (1260)· βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακράν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546 ἀφῆνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἄπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476 ἀπειθῆς (τὸ κλύων ἐνδοτ.)· 796 ποῦ δὲν πιστεύει εἰς τὴν εὐτυχίαν του· τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἄπιστον ὡς γένος 1298 τί ἄπιστον ποῦ εἶναι τὸ γένος.

ἄπληστος 415 βλ. πῆμα.

ἄπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων).

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρὸς σέ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου.

ἄποινα τά, ἀποζημίωσις, ἐξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἄποινα 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπικὴ πρᾶξις τοῦ ἱερέως 1459—1460 ἦτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιότερων ἐποχῶν.

ἀπόλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀπομακρύνω ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω ὀπίσω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω· ἐν 1259 σύντ' : ἐπεὶ (Φοῖβος) ἰὼν (ἐλθὼν) ἀπενάσατο (ἐξετόπισε) *Θέμιν, παῖδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χρηστηρίων Πυθῶνος.*

ἀπονοστέω - ὦ ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω : πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπτυσον ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσα (τὸν ἄορ. ἀντὶ τοῦ ἔνεστ., πρβλ. *ἤνεστα* 1023).

ἄπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 βλ. πόρος.

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός· ὡς ἀπόρρητον φλόγα θύουσα καὶ καθαρὸν ὄν μετώχето 1331 ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικὰ τὴν καθαρτήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρμὸν, διὰ τὸν ὅποιον ἐπήγαγεν ἐκεῖ.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεκινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπό τινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἄλλην φοράν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἄποτμος δυστυχῆς· πότμος ἄποτμος 864 μοῖρα ποῦ δὲν εἶναι μοῖρα, μαῦρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἄφωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτίρατο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (με τὸ νὰ σιωποῦν ἐκεῖνοι) με ἠνάγκασαν καὶ ἐμέ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποψήω - ὦ σπογγίζω.

ἄπτομαι ἐγγίζω· ἄπτομαι φόνου 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν με φόνον (ὁμιλῶ με φονέα, ἐγγίζω αἷμα κτλ.).

ἄρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. *Τζατζάνου*,

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραιός κατηραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαίμων τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει· θὰ γίνω κατάρα (στὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

Ἄργος (παρὰ τραγικοῖς) αἱ Μυκῆναι.

Ἄρειος· Ἄρειοι Πάγοι 1470 Ἄρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὁρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ.έ. Πρὸ τοῦ ἐκσώσασα 1469 ἐξέπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἶ σοι τὰδ' ἀρεσκόντως πόλις ἦδε τελεῖ 463 ἂν αὐταὶ αἱ προσφοραὶ, τὰς ὁποίας σοῦ κάνει αὐτὴ ἡ πόλις (τῶν Ταύρων), σοῦ εἶναι εὐχάριστοι· ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω· ἤρесе σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρεταὶ σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἄρκυς - υος ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἄρνός τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἄμνός· τὸν μῦθον τῆς χρυσοῦς ἄρνός (196, 813) βλ. ἐν λ. δινεύω.

ἄρρητος ἀπόρρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἄρχω κἀνω τὴν ἀρχήν· πρῶτά μοι τοῦ λόγου τὰδ' ἀρχέτω 1060 ἦδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

Ἀσιήτης Ἀσιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἤχος (ἀχά, ἠχή) τῶν ἀσιατικῶν ὕμνων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἐξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἦσαν παθητικὰ καὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος.

Ἀσιῆτις γαῖα 396 Ἀσία.

ἀσθενής· τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κατὰ τὸ δευτερεῦον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητῆ.

ἀσπούδαστος ὁ δι' ὃν δὲν ἀξίζει νὰ σπεύσῃ τις· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' ἐπὶ σοὶ δαίμων 201 ὁ δαίμων (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδᾶς, ἄς οὐ χρῆν αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ ὄλον χωρῖον 191 κ.έ. βλ. δινεύω.

ἄστακτος κρουνηδὸν βέων· τὰν ἀστάκτων ὑδάτων βακχεύουσαν Διονύσῳ Παρονάσιον κορυφὰν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυ-

φήν τοῦ Παρνασοῦ, ὅπου γίνονται βακχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἦτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἄττ. ἄτη, ὁ ἰδέ.

ἄτάρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἄνευ.

ἄτερος ὁ ἕτερος.

ἄτη συμφορὰ· οἰαί μοι συμβαίνουσ' ἄται 148 διότι τόσον μεγά-
λαι συμφοραὶ μὲ εὐρίσκουσιν· ἄτα διὰ παντός δυσδαίμων 1117 συμφορὰ
ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχῆς· διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. δυσδαιμονία.

Ἄτθις Ἀττική.

ἄτοπος παράδοξος.

Ἄτρειδᾶν δωρ., ἄττ. - δῶν.

Ἄτρεὺς υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου.

αὐδάω - ὦ φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αὐθις πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον ἐς αὐθις 377 δι' ἀργότερον,
δι' ἄλλην φοράν.

αὐλέομαι - οὔμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοὺς ἤχους τῶν αὐλῶν.

Αὐλῖς πολίχνη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὐριπον, νῦν Βαθύ· τὴν
ἐνθάδ' Αὐλὴν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ 358· τὸ Αὐλὴν μετωνομικῶς ἀντι-σφα-
γῆν, φόνον· θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγῆν ἀντι (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ
ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὐλίδι.

αὐξάω αὐξάνω· φιλόπλουτον ἄμιλλαν αὐξοντες μελάθροισιν 411
προσπαθοῦντες ἐν ἀμίλλῃ νὰ αὐξήσουν τὰ πλοῦτη διὰ τὰ σπίτια των.

αὐτόματος ὁ πράττων τι οἰκιοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἑαυτοῦ
γινόμενος.

ἀφαιρέομαι - οὔμαι ἀφαιρῶ· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο
819 διότι ὁ γάμος δὲν ἦτο εὐτυχῆς, ὥστε νὰ μὲ κάμη νὰ λησμονήσω
τὸ λουτρόν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 364.

ἀφανής· τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κοῦδὲν οἶδ' οὐδεὶς κακὸν
479 τὰ θεῖα (ἡ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις
καὶ κανὲν δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἄφαρ εὐθύς.

ἀφειδέω - ὦ δὲν φείδομαι· 1354 ἀφήνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν.

ἀφίστημι ἀπομακρύνω· οὐδ' ἀποστήσει λόγου πυθέσθαι 912 καὶ δὲν
θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (δρμος) κάνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μὴ ἀφορ-

μίση 18: τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἄρ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος.

ἄχά δωρ., ἀττ. *ήχη*, *ήχος*.

ἄχαρις ὁ ἄνευ χάριτος· *χάρις ἄχαρις* 566 *χάρις* ποῦ δὲν εἶναι *χάρις*: *κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπόλετο ἐχάθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς* (τῆς Ἑλένης), ἡ ὁποία δὲν ἤξιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962: εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὄβρωσ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατήγορος (ὡς μὴ παρέχων αἰδεσιν)· βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἐορτάζω ἐορτὴν τοῦ Βάκχου· 1243 βλ. ἄστακτος.

βάκχιος οἶνος· *πληρῶ ἴσον μέτρον βακχίου* 953 ἐγγέω ἴσον ποσὸν οἴνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον ὀφθαλμός.

βορά (*βιβρώσκω*) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· *ἐκ βουλευμάτων* 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βοῶν.

βουφορβός βουκόλος· *καὶ μὴν ὄδε βουφορβός ἦκει* 236 ἀλλὰ νά, ἔρχεται ὁ βουκόλος.

Βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραῶνα)· *κλίμακες Βραυρώνιαι* 1462 τὰ (κλιμακοειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρῶνος· *σεμνὰς καλεῖ αὐτάς ὁ Εὐριπίδης*, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ νὰὸς τῆς (Βραυρωνίας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὁμοίωμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· *θυσία βροτοκτόνος* 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν· *βώμιοι ἐπιστάται* 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνός 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλόανθρωπος.

γαμέω - ῶ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμψις, χαρά, ἀπόλαυσις· *ἀνθεμόροτον γάνος μελί-*

σης 634 τὸ ἡδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἐξαγόμενον, τὸ μέλι.

γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώνω· 1239 βλ. εὔπαις.

γάρ 520 πράγματι· τί γάρ; 533 τί ἔγινεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.

γέ (συνήθως) τοῦλάχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ ναί: ἀνεπιός γε 919 ναί, ἐξάδελφος· λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν 562 ναί, ἔχει ἀφήσει μίαν κόρην, τὴν Ἠλέκτραν· ὁμοίως: 75, 510, 866, 1177 κ.ἀλλ.

γεγῶς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (=γεγονός): γεγῶσα τυγχάνει 473 ὑπάρχει· εἰ γεγῶς 509 εἶσαι, κατὰγεσαι.

γενειάδες αἰ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλήγματα γενειάδων 1366 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω οἶσθα ἄ μοι γενέσθω; 1203 = οἶσθα ἄ μοι γενέσθαι δεῖ (ἢ ἄ μοι γενέσθαι βούλομαι); πρβλ. ὁμοίαν σύνταξιν ἐν Ἐκάβῃ 225: οἶσθ' ὁ δρᾶσον; = οἶσθ' ὁ δεῖ σε δρᾶσαι;

γέννα 154 γενεά.

γένυς-υος ἡ, σιαγόν, παρειά· πολυποίκιλα γάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλόμενα γένυν ἐσκίαζον 1149 ἐσκίαζον τὰς παρειάς μου καλύπτουσα αὐτάς με πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ με τοὺς πλοκάμους μου.

γλαυκός γαλαζοπράσινος.

γλῶσσα: καλόν τοι γλῶσσο· ὅτω πιστὴ παρῆ 1064 εἶναι ὠραῖον νὰ εἶναι κανεῖς ἐχέμυθος.

γνώμη (δικαία) 1469 εὐσεβῆ αἰσθημάτων· 419 βλ. ὄλβος.

γούν τοῦλάχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα, ὅτι τὰ γύαλα τῆς Δήλου ἦσαν καρποφόρα (1235) δὲν εἶναι ἀκριβές· διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1234 κ.έ. βλ. εὔπαις.

δαίζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαῖς δαιτός ἡ, φαγητόν, «τραπέζι», συμπόσιον

δάμαρ-αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.

Δαναῖδαι Δαναοί.

δαρός μακρός, μακροχρόνιος.

δεῖμα τό, φόβος· δεῖμα τοῦλέθρου 485 φόβος τῆς καταστροφῆς· βλ. οἰκτιζομαι.

δεινωῶς 552 ἀθλίως.

δειράς ἡ, ῥάχις ὄροσειρᾶς, ὄρος, βράχος, σκόπελος· *δειράς εἰναλία* 1240 βράχος παραθαλάσσιος· *δειράς Καρυστία* 1451 ἀκρωτήριο τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εὐβοίας.

δέλτος ἡ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφοντο δι' ὀξέος μεταλλίνου ὄργανου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἵτινες ἐκοιλιάνοντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἐξέχοντος· ἡ ἐπιφάνειά των ἐπεχρίετο μὲ λεπτὸν στρώμα κηροῦ· μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἢ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτου πτυχαῖς 760), ἐδέοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα· *ἀδελφῆς δέμας* 1440 τὴν ἀδελφὴν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. *δέρη*, λαϊμός.

δεσμὸς πληθ. *δεσμά· προστίθημι δεσμά* 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω· ἴτ' ἐπὶ δεσμά 1205 πηγαίνετε νά (τούς) δέσετε.

δεσπόσυνοι 439 εἶναί αἱ εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, *δεσποίνης* τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἡ Ἴφ. εἶχεν εὐχηθῆ (354 κ.έ.) νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς της ἢ Ἐλένη.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὕρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς)· *διὰ λαμπρὸν αἰθέρα* 29 *διὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος· διὰ πέτρας Συμπληγάδας* 355· (διὰ) φῦλα καὶ δι' ὁδοῦς 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή· *διαδοχαῖς Ἐρινύων* 79 μεταδρομαῖς Ἐρινύων διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδικωόμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας Ἐρινῦς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· *Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπας διαμείβας* 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφῆσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβάς εἰς τὴν Ἀσίαν.

διαπτυχή ἡ, δίπλα· *δέλτου πολύθυροι διαπτυχαὶ* 727 ἐπιστολή ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· *γραμμάτων διαπτυχαὶ* 793 διπλωμένη ἐπιστολή· βλ. *δέλτος*.

διαριθμέω-ῶ λογαριάζω ἓνα ἓνα, κάνω διαλογὴν (ψῆφων). Κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἢ Ἀθηνᾶ, ἥτις προῆδρευε, *δηριθμήσε ψήφους ἴσας* 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀριθμῆσιν ἰσοψηφίαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἰδικὴν τῆς ψῆφον καὶ οὕτως ὁ Ὁρέστης ἠθωώθη.

Ὁ μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἐρμηνευτικός τοῦ ἐθίμου, καθ' ὃ ἐν ἰσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλλάσσεται : ὑπετίθεται ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθῆνας· πρβλ. 1470.

διαρρῶξ - ὦγος (ῥήγνυμι)· διεσχισμένοις.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιος 1202 δικαιολογημένος.

δίκη 968 δικαστικὴ ἀπόφασις· **δίκην παρέχω** 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυνα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· κυρίως ἦτο θεὰ Κρητικὴ, ἣν ὁ Εὐριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἄρτεμιν παρετυμολογῶν τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λ. δίκτυον·.

δινεύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλιζῶ, στριφογυρίζω· **μόχθος** δ' ἐκ **μόχθων** ἄσσει, **δινεύουσαις Ἴπποισιν ἐπεὶ πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἱερὸν μετέβαλεν ὄμυ'** ἀγῶς ἄλιος 192 ἢ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποῦ ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχίαν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματός του ἔριψεν ἄλλοῦ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἐγίνε διὰ σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ὁ ποιητὴς ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων **χρυστέας ἀρνὸς ὀδύνα** 196 : Εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ Ἀτρέως, ὅταν νυμφεῦθεις τὴν θυγατέρα τοῦ Εὐρύσθεως Ἀερόπην ἐγίνε βασιλεὺς τῶν Μυκηναῶν, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσόμαλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἐξουσίας. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατάρθρωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐξερράγη ἀγρία ἔρις, ἣτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως· ὁ Θυέστης ἐξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποϊον ἀναθρέψας ὡς ἴδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκῆνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. Ὁ Ἀτρεὺς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶναι υἱὸς του, ὅταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὤμοσεν ἐκδίκησιν· προσποιηθεὶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ σφάζας καὶ διαμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποϊον προσέφερον εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα των. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβὼν τὴν ἐξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν· τὸ

θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, ὅστις ἡνύθει τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλική περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα· ἦν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς αὔραις ἐλίσσω κνανέαν ἄλα στρέφει, ἔσφαξεν Ἑλένης οὖνεχ', ὡς δοκεῖ, πατῆρ 6 συντ. : ἦν πατῆρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (ὅπως πιστεύεται), Ἑλένης οὖνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφόμενων βρυμάτων), ἃς Εὐριπος ἐλίσσω θαμὰ πυκναῖς αὔραις (διὰ συχνῶν ἀνέμων) στρέφει (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κνανέαν ἄλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐριπίδου δὲν ἤτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν πολιρροϊῶν.

διόλλυσαι καταστρέφουσαι, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὀρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διός (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών.

διος ὁ τοῦ Διός· *δία κόρα* 404 ἢ Ἄρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διός καὶ τῆς Αἰθίδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· *δίπαλτα πολεμίων ξίφη* 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. *Δίρκη*, πηγὴ καὶ ῥύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοί 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμός καταδίωξις· *πορθμεύω διωγμὸν* 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

δμηθείς δωρ., ἀττ. *δηθείς* (μτχ. παθ. ἄορ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθείς, ἀποθανών· 199 βλ. *ποινά*.

δμωή δούλη.

δνοφερός ζοφερός, σκοτεινός· οἱ (ὄνειροι) πολέσιν μερόπων τὰ τε πρῶτα τὰ τ' ἔπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνου κατὰ δνοφεράς γᾶς εὐνάς ἔφραζον 1264 τὰ ὅποια (ὄνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον τῶν ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ῶ 8, 678 καὶ ἄλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἄλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὀρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· *δοκεῖ* (ἀπρόσ.) φαίνεται κελόν· *δοκῶ ἐν ὕπνῳ* 44 ὄνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν

46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη)· ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· κἀδόκουιν οὐκ εἰδέναι 956 «καὶ ἔκανα πῶς δὲν καταλάβαινα» ἔν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκεῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ τὰ νὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη· δοκήμασι 176 (ὡς ἐν 8 ὡς δοκεῖ) ὅπως πιστεύεται.

δόμος: δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: εἶμι εἶσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἢ Ἰφιγένεια ὡς ἰέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοερούς δόνακας, πρασίνοὺς καλάμους· ἢ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κνανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινῶν τὴν γνώμην μου· 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορί (δοτ. τοῦ δόρου) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· Ἄιδον δράκαινα 286 Ἐρινύς.

δράκων ὄφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἢ Γαίαν ἢ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμός (διδράσκω) φυγή· ναῖοι δρασμοὶ 891 φυγή διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος: θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενής ὁ ἐκ ταπεινῆς οικογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἢ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολή (τὸ μετ' εὐτυχίαν κακοῦσθαι 1121) εἶναι ἢ (πραγματικῇ) συμφορά· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζήλοῦ τὸν διαρκῶς δυστυχεῖ βίον, διότι σύντροφος ὢν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαίμων κακοδαίμων, δυστυχής· δυσδαίμων δαίμων 203 μαῦρη μοῖρα· ἢ μοῖρα τῆς Ἰφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχᾶς τᾶς ματρὸς ζώνας καὶ νεκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ὡς ἔγκειμαι δυσθρηνήτοις θορήνοις 114 διότι εἶμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ἡ τύχη παρήγαγ' εἰς τὸ δυσμαθές 478 φέρει (τὰ ἐπιχείμενα κακὰ) εἰς σημεῖον τοῦ δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής· τὸ δυσμενές μὴ 'μοὶ λάβῃς 637 μὴ θυμώσης ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλῃς μαζί μου (δι' ὅ,τι πρόκειται νὰ πάθῃς, διότι δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλ' ὁ νόμος). Ὁ Ὀρέστης δηλ., λέγει ἡ Ἰφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅ,τι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ.έ.

δύσνους δυσμενής· δύσνουν με λήψεσθε 350 δυσμενῆ θὰ μὲ εὔρετε.

δύσσυμφος ὁ δυστυχῆς εἰς τὸν γάμον τοῦ· νύμφαν δύσσυμφον 216 νύφη, μαύρη νύφη.

δυσπραξία δυστυχία· ἡ λίαν δυσπραξία ἔστι διδοῦσα λίαν μεταβολάς, ὅταν τύχη 721 ἢ ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίοτε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρῃ ἡ περίστασις· 514 βλ. πάρεργον.

δυσσεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχῆς· οἱ δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ 352 οἱ ἄνθρωποι, ὅταν δυστυχήσουν οἱ ἴδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ δυστυχεῖς πλεονασμός· ἴσως ὅμως, τὸ 'χωρίον νὰ εἶναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ἄλλους· οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, ὅταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορὰ, δὲν αἰσθάνονται κ.τ.λ.)· τὰ δυστυχεῖ 958 ἡ δυστυχία.

Δυστυχῆς εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὅποιον λέγει (500) ὁ Ὀρέστης ὅτι θὰ τοῦ ἐταίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μετὰ τὴν φόρμιγγα, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός· 225 κ.έ. βλ. αἰμάσσω.

δύσχορτος ξηρός, ἄγονος.

δώματα 1153 ναός.

ἔα ἐπιφών. θαυμασμοῦ ἢ δυσαρεσκείας ἢ ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ἀττ. ἔβη.

ἐγείνατο ἐγέννησε· ἀόρ. τοῦ γείνομαι.

ἐγκείται κεῖμαι ἐντός· 145 εἶμαι βουτηγμένος.

ἐγκληρος ὁ ἔχων κληρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. Ἐγκληροὶ καὶ συνήθως ἐπίκληροὶ ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ κληρονομοῦσαι ὀλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων.

ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ῥηταὶ προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἐγκροτέω - ᾧ κτυπῶ· πυγμαὶ ἦσαν ἐγκροτούμεναι 1368 ἔπεφταν γροθιές.

ἐγκύκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλλω.

ἐγκυκλώω - ᾧ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἰ· εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἶθε νὰ ἐπιτύχη.

εἶα, ἐπίρρημα παρακελευσματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν.

εἶεν ἄς εἶναι, καλά· δηλοῖ ὅτι ὁ λέγων θέλει νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 342, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἐστί.

εἰκῶ αἰτίατ. τοῦ εἰκῶν. Ὁ Εὐριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ἰφιγένειαν λυπούμενην, διότι δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα τῆς, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνη καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὕφασμά τῆς τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναίας παρθέτους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὁποῖαι ὕφαινον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Πάναθηναία εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικός τύπος ἀντὶ ἐλάτινος, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ῥόθιος.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, ὃ ἰδέ.

εἰπῶν ἐν 964 ὀνομαστικῆ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπῶν ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἶργω ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω.

εἶσατο 946 ἴδρυσεν· ἀόρ. τοῦ ἴζω βάζω τινὰ νὰ καθίση.

εἰσοράω - ᾧ· φόβῳ εἰσορᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ. : φόβῳ εἰσορᾶν ἢ μὴ χρῆν (εἰσορᾶν).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, λαμβάνω· ὡς εὖ κακὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσπεράξατο· 559 πόσον καλὰ ἔκαμε ποῦ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα) ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό· ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ξένη.

ἔκατι ἕνεκα.

ἐκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις)· ἐν 200 ὡς τὸ ἡμέτερον « βγαίνω » εἰς ἐκφράσεις ὡς « βγῆκε τ' ὄνειρο », « βγῆκε ἡ προφητεία »· ἐκβαίνει ποιὰ ἢ ἐκδίκησις πραγματοποιεῖται,

ἐκτελεῖται, ἡ φωνή τοῦ αἵματος εὐρίσκει ἱκανοποίησιν (βλ. ποινά)· ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἄλλου πῆγε ὁ νοῦς μου· μὴ 'κβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας, ἠδονὰς ἄλλας λαβεῖν 907 ἀφοῦ εὔρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μὴ ἐπιδιώκουν ἄλλας μικρὰς ἠδονὰς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποῦ τοὺς ἀνοίξεν ἡ τύχη.

ἐκβολή: ἐκβολαὶ νεὸς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἐξοκεῖλαν πλοῖον.

ἐκβολος ὁ, 1042 μέρος ξηρᾶς κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

ἐκβρυχάομαι - ὦμαι βγάζω βρυχηθμόν· στεναγμόν ἠθὸν ἐκβρυχώμενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμόν ἀνακουφίσεως.

ἐκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ξεφεύγω, ξεγλιστρω.

ἐκεῖ: τοῖς ἐκεῖ 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

ἐκκλέπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυφίως· ἀπροσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέτροισι χειρῶν φάσγανα 331 : τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν, αἱ χεῖρες τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν ἀπὸ τοὺς πόρους καὶ ἀφήκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

ἐκκομίζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω.

ἐκλείπω (ὄρκον) 750 παραβαίνω.

ἐκλυσις ἀπολύτρωσις.

ἐκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

ἐκμοχθέω - ὦ κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίσταμαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

ἐκνεύω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλὴν, στρέφομαι, κλίνω· ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφη (χωρὶς νὰ παρασυρθῆς ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων)· ἐν 1330 κάνω νεῦμα : ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ σταθῶμεν μακράν.

ἐκνίπτω ἀποπλύνω.

ἐκπετάννυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω· ἐν 1135 σύντ. : πόδες νεὸς ὠκινόπου ἐκπετάσουσιν ἰστία ἀέρι παρὸ πρότονον κατὰ πρῶραν ὑπὲρ στόλον τὰ « ποδάρια » (βλ. πόδες) τοῦ ταχέος πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ἰστία θὰ τὰ ἀφήσουν νὰ φουσκώσουν μετὰ τὸν ἀέρα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὸς τὸ μέρος τῆς πρῶρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὐτῆς (βλ. στόλος).

ἐκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

ἐκπίμπλημι γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύω ἐξ ὀλοκλήρου· ἐκπίμ-

πλημὴ κίνδυνον 90 ὑφίσταμαι μέχρι τέλους κίνδυνον, ἐκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχειρήσιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγου 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κάνω ἓνα νὰ τὰ χάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν· ἐκποδῶν ἔχω f226 μένω μακράν.

ἐκσῶζω σῶζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἂν ; 1025 διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπωφελοῦμενοι τοῦ σκότους ;

ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ. : ἐξεθρέψω μοι τότε συνομαίμονα φάος δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

ἐκφοινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω· ἐκφροντίσσον διωγμὸν ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδίωξιν θὰ κατορθωθῇ ἡ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ ὅστις θηράσεται ἀναφορ. συμπερασμ.

ἐκών : οὐχ' ἐκών ἐκών 512· ὁ Ὀρέστης δὲν ἐξωρίσθη ἐκ τῆς πατρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκών, ἀλλὰ καὶ οὐχ' ἐκών, διότι τὸν ἠνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε ὁ χαρακτηρισμὸς φηγὰς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ἰδιάζοντα τρόπον καὶ αὐτὸ ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δὴ τινα.

ἔλακον ἀόρ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἐλαστρέω - ῶ ἐλαύνω, καταδιώκω.

ἔλεγος ὁ, θρηνηλογία, θρηνητικὸν ἄσμα· ἄλυροι ἔλεγοι τᾶς οὐκ εὐμούσου μοιλᾶς 146 θρηνοὶ τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς ὁποίους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός)· τὸ βοᾶν ἐξοβελίζεται· ἔλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

ἐλέγχω ἐρωτῶ.

ἐλίσσω (καὶ εἰλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κάνω κυκλικὴν κίνησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος· ἀμφὶ χαιτὰ δρόσον αἵματηρὰν ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ δεσποίνας χειρὶ 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης τῆς δεχθῇ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον χεῖρα τῆς κυρίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χέρονιβες) εἶναι αἵματηρὰ, διότι προορίζει εἰς τὴν σφαγὴν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ χεῖρ τῆς ἱερείας λαιμοτόμος, ἂν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα

(πρβλ. 40 και 622). Ἡ ἐν Δήλῳ λίμνη, ἣτις εἴλισσε τὸ ὕδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλιον κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδής· κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θεόγνιν (5) ἡ Λητώ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ ἐφαφάμενη φοίνικος χερσίν· παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας ματρὸς ἠλικῶν θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς ὀμίλους τῶν συνομηλικῶν μου ἐνώπιον τῆς μητρὸς μου· χεῖρα παιδῶν ἐλίξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆνιν θεᾶς 1271 μετὴν παιδικῆν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἰκετεῦον) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν τὴν ὀργὴν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ δίκη διὰ τοὺς στ. 6 κ.έ.

Ἑλλάς· ἀρχικῶς ἦτο ἐπίθετον (Ἑλλάς γῆ), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὅποῖον συνώδευεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὡς καὶ τὸ Ἰλιάς, κυρ. ποιήσις)· ἐν τούτοις διτηρήθη καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι : Ἑλλάδος στρατηγίας 17 ἐλληνικῆς ἐκστρατείας· Ἑλλάδος γὰς 448· Ἑλλάδος νεῶς σκάφος 1345 σκάφος ἐλληνικῆς νεῶς, ἐλληνικὴν ναῦν. Ἐπίσης καὶ τὸ Ἑλλην χρησιμοποιοῦται ἐπιθετικῶς, ἐνίοτε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ : Ἑλλην φόνος 72 ἐλληνικὸν αἶμα· Ἑλληνος γῆς 341 ἐλληνικῆς (ἐλληνίδος) γῆς· πατρίδος Ἑλληνος 495.

ἐμέθεν ἐμοῦ.

ἐμπεδος ἐγκυρος, δεσμευτικός.

ἐμπεδώω - ῶ (ὄρκον) ἐκπληρῶ.

ἐμπολά δωρ., ἀττ. ἐμπολή, ἐμπόριον, ἀγοραπωλησία· ζαχρῦσου δι' ἐμπολαῖς νόστον βάρβαρον ἤλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ἀγορασθεῖσα) ἤλθον εἰς· βάρβαρον χώραν.

ἐμπυρα τά, αἰ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἐμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἐνάλιος θαλάσσιος· ἐναλία δρόσος 255 θαλάσσιον ὕδωρ.

ἐνδος δὸς εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαινίδα τῆς 167).

ἐνθένδε ἀπ' ἐδῶ· τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτό.

ἐνι 572, ἐνεστι, ὑπάρχει.

ἐνοπή φωνή· ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπὰς 1276 ἐπισείσας (ἀνατινάξας) τὴν κόμην του διέταξε νὰ παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὄνειρομαντείαν)· πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 κτανέησιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαίται ἐπερῶσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτιο.

ἐνταυθοῖ 1010 ἐκεῖ· ἐπεξήγησις αὐτοῦ τὸ πρὸς οἶκον 1011.

ἐξαιρετος ἐξηρημένος· ἐξαιρετον δός μοι τότε 755 κάμε μου τὴν ἐξῆς ἐξαιρέσιν.

ἐξακοντίζω ῥίπτω ἀκόντιον· ὅσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενείου γονάτων τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρός μου.

ἐξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς· 135 ἀφήνω ἓνα τόπον καὶ πηγαίνω εἰς ἄλλον.

ἐξανάπτω κρεμῶ ἕκ τινος, ἀναρτῶ· ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων) πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον (εἰς τὸν ἰστόν ἢ ἄλλην προεξοχὴν του) βρόχον (συρτοθηλεία). Καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (χῶ μὲν τις) περὶ βαρβάρων πρόκειται.

ἐξανθέω - ὦ βγάζω ἄνθη· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, « ἀναδίνω »· 300 σύντ. : ὥστε πέλαγος ἀλὸς ἐξανθεῖν αἱματηρὸν (κατηγγορ.) ὥστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνισεν ἀπὸ αἷμα.

ἐξανίημι ἐκπέμπω, ἐξάγω, κάνω νὰ χυθῇ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανιέτω 1459 - 1460. ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἐξάρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχήν· 743 ὑπαγορεύω.

ἐξαυδάω - ὦ ἐκφωνῶ, λέγω, ἔδω.

ἐξεδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἔδρας· ἐξεδροὶ χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας-

ἐξελέγχω 995 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἐξένευσας ἐν. 1186 ἀόρ. τοῦ ἐκνεύω (ὁ ἰδέ). (Κατ' ἄλλους τοῦ ἐκνεύω κολουμβῶν ἐξέρχομαι εἰς τὴν ξηράν, διαφεύγω).

ἐξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἐξεφίεμαι παραγγέλλω, ἐντέλλομαι.

ἐξίσταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἐξὸν μτχ. τοῦ ἐξεστι· ἐξὸν (ἐνν. φέρειν) 688 ἐνῶ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποφέρω.

ἐξορμάω - ὦ : ἐξορμῶ ῥεῦμα 1437 ἐξαπολύω κῦμα.

ἐπαίρω ἐγείρω, ὑψώνω· παύσω λόγῃην ἣν ἐπαίρομαι 1484 θὰ καταθέσω τὰ ὄπλα, τὰ ὅποια ὑψώνω.

ἐπαυρίσκομαι, ἀόρ. ἐπηυρόμην, ἀπολαύω.

ἐπέιγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

ἐπεμβάση δωρ., ἀττ. ἐπεμβήση, μέλλ. τοῦ ἐπεμβαίνω· ἐς πάτραν

ποτ' *ἐπεμβάση* 648 θά πατήσης μιὰ φορά τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.
ἐπευφημέω - ὦ ἄδω ἐπί τινι· *ἐπευφήμησαν εὐχαισιν παιᾶνα* 1403
 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲ παιᾶνα (ὕμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλ-
 λωνα).

ἐπεύχομαι 508 καυχῶμαι· τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύ-
 χομαι καυχῶμαι ὅτι ἔχω π. τὸ κλ. Ἄ.

ἔπη 723 χρησμός.

ἔπηλυς (*ἐπὶ ἤλυθον*) ὁ ἄλλοθεν ἐλθὼν, ξένος. Ἐν 1021 τὸ *ἐπήλυδας*
 ὑποκ. τοῦ *ξενοφορεῖν*.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἐξαίφνης· 1252 γίνομαι κύριος· ἐν
 215 τὸ *ἐπέβασαν μεταβατικόν*· *ἐπεβίβασαν*, ἔφεραν, ὠδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· *ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέσμα*
 987 ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεάν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε.

ἐπιθούσσω δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως· *κόπαις ἐπιθούξει*
 (= τοῖς κωπηλάταις ἐγκλεύσει) 1127 θά διδῆ τὸν ῥυθμὸν εἰς τοὺς
 κωπηλάτας· τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ τριηραύλης.

ἐπίκρανον κιονόκρανον, ἡ κορυφή τοῦ στύλου.

ἐπιμαστίδιος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῷ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν· *πάντα..., ὧν ἐπισκήπτεις*
περὶ 1077 ὅλα, *περὶ τῶν ὁποίων παραγγέλλεις*.

ἐπισκοπέω - ὦ 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστολή ἐντολή, παραγγελία· *ἐπιστολή, γράμμα*.

ἐπιστροφή 671 ἐπικοινωνία· *πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν* 671 πάν-
 τες, ὅσοι εἶχον κάποιαν ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· *πρβλ.*
 Ὀδ. α 177· *καὶ κείνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων*.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἀορ. τοῦ *ἐπέχω* ἐμποδίζω· *μηδὲν μ' ἐπίσχη γε*
 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίσῃ.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ *ἐπέχω* ἀκουμπῶ· *ἐπισχέτω καὶ ἐξα-
 νιέτω* 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐπόμνυμι ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· *ἔχων κέλαδον ἐπτάτονου κώρας* 1128 παί-
 ζων τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμῖς 1) τὸ ὑπερέχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἐνθα συνδέεται μὲ τὸ
 ὄστον τῆς κλειδός· 2) τὸ παρά τὸν ὄμων μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404
 ἡ χεὶρ ὀλόκληρος ἀπὸ τοῦ ὄμου· *γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κόπη*

προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κώπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὤμων.

ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὀνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἢ κάτι. Τὸ εἰς Ἀλάς ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κομισθὲν ξόανον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εὐριπίδην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὁρέστου· βλ. Ταυροπόλος.

ἐπωτίδες αἱ, προεξοχαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρῶρας, ἐπὶ τῶν ὁμοίων ἐστερέωνον τὰς ἀγκύρας.

ἐράω - ὦ ποθῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κράτει αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου.

ἔργον: ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἐρείψιμος κατερριμμένος εἰς ἐρείπια· πᾶν ἐρείψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν 48 ὅτι δλόκληρος ἢ στέγη κατέπεσε (« σωριάστηκε ») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. Ἔπειτα ἀπὸ αὐτοῦ πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἑνὸς) ἔπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν αὐτὴν, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἰς στῦλος ὑπελείφθη.

ἐρέσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἐρέσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὡς ὁ κωπηλάτης τὰς κώπας, « φτερολάμνω ».

ἐρετμόν κώπη· ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. ὄργαν. : αἱ νεανίδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἠχμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος των (πύργων ὀλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὄχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦ ἐν ναυσὶν καὶ ὄχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἐχθρῶν.

Ἐρινύες θεότητες τοῦ Ἄδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δράμα ἐκτὸς τῶν τριῶν, αἵτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ.έ. ἦσαν καὶ ἄλλαι, αἵτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔπαυσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 291 κ.έ. βλ. ἀλλάσσομαι.

ἐρμηνεύς ἐξηγητὴς, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἄγγελος λέγων ἐρμηνεύς ὁδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἐννοεῖ τὸ ῥόπτρον (« χτυπητῆρι ») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον κτυπᾷ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

ἔρος ὁ, ἔρωσ.

ἔρω βαδίζω, πηγαίνω.

ἔρρω ἐχάθην, ἔσβησα· 187 σύντ. : ἔρρει τὸ φῶς τῶν σκίπτρων τῶν οἴκων τῶν Ἀτρειδῶν.

ἐσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἐσβαίνω (μεταβατ.)· σύντ. : ἐσβήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεὸς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.)· πρβλ. ἐπέβασαν 215.

ἐσέρχομαι : ἐσῆλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, « μᾶς μπῆκε ἡ ἰδέα ».

ἐσταίην εὐκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι· χοροῖς ἐσταίην 1143 « νὰ στεκόμουν στοὺς χορούς », νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χορούς (εὐχή).

ἔστε ἕως ὅτου.

ἐστίαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος· 387 βλ. Τάνταλος.

ἐτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀόρ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι· μέλλ. τλήσομαι, παρακειμ. τέτληκα· τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ 862 « γι' αὐτὸ ποὺ βάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμῃ »· ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, « βάσταξε ἡ καρδιά μου »· ὁμοίως 924.

εὔ καλά· ὡς εὔ 533, 540 τί ώραῖα, πόσον καλά· τὸ εὔ 580 τὸ καλόν, ἡ ὄνησις· φρονῶ εὔ 353 εἶμαι εὐνοϊκᾶ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος· εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ώραῖον πῦρ τοῦ ἡλίου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εὐγομφος (γόμφος ἦλος) καλῶς συνηρμοσμένος.

εὐδαιμονέω - ᾧ εἶμαι εὐδαίμων· 543 σύντ. : τί δὲ (πράσσει) ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν ;

εὐδαίμων ὁ ἔχων τὸν δαίμονα εὔ διακείμενον, εὐτυχής· 544 σύντ. : (ὁ στρατηγός), ὃν γ' ἐγὼ οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος· παρθένος εὐδοκίμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, « ἀρχοντογευρεμένη ».

εὐερνής (ἔρνος τό, βλαστός) καλλίβλαστος.

εὐθυνητρία τὸ μέρος τῆς πρῆμνης, ἔπου εἶναι πρρηρμοσμένον τὸ πηδάλιον.

εὐήρης καλοκαιρισμένος· 1050 βλ. πίτυλος.

εὐκταῖος καθωσιωμένος, « ταμένος ».

εὐλαβεστέρας 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εὐμίτος ὁ ἔχων ώραίας κλωστάς· εὐμίτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ώραίων νημάτων.

εὐναῖος (εὐναί αἰ, λίθοι χρησιμεύοντες ὡς ἄγκυρα καὶ εἶτα ἐν γένει ἢ ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μετὰ τὴν ἄγκυροβολίαν· ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν κατεύθυνσίν του,

εὐνή κλίνη, κατάκλισις· ὕπνου ὄνομα γὰρ εὐναί 1266 κατάκλισις πρὸς ὕπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ ὄνομα εἰς τὸ εὐναί καθ' ὑπαλάχην ἀντὶ εἰς τὸ γᾶς. Βλ. καὶ ὄνομα εἰς τὸ γᾶς.

εὐξύνετος εὐνόητος· 1092 βλ. ξυνετοί.

εὐόλβος ζάπλουτος.

εὐπαις ὁ ἔχων καλὰ παιδιὰ· εὐπαις γόνος 1234 τοκετός, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἶτα) τὰ καλὰ τέκνα· ὥστε : εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος, τὸν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γνάλοις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρα σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάνυται λαμπρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη ἐγέννα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας τῆς, δηλ. (ὁ Ἄπολλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρωδός, καὶ (ἡ Ἄρτεμις), ἡ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἰκανότητά τῆς εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφόν αἰτίατ. ἀντὶ ὄνομαστ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (= ὄν).

εὐπηγος (πήγη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένος· εὐπηγοὶ ὑφαί 814 καλοῦφασμένον ὑφασμα· εὐπηγοὶ ὑφαί πέπλων 312 καλοῦφασμένον πέπλος· πέπλων ἀγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγους ὑφὰς 1464 θὰ σοῦ ἀφιερῶνουν ὡς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοὺς καλοῦφασμένους πέπλους τῶν· ἡ Ἄρτεμις ἐτίματο καὶ ὡς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (Εἰλείθυια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ἰφιγένεια· πρβλ. 1097 καὶ 1228.

εὐρωπὸς εὐρὸς (πρβλ. κοίλωπὸς 236, στενωπὸς)· χάσμα εὐρωπὸν πέτρας 626 πλατὺ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εὐσεβής 743 σεβαστός, ἀπαράβατος.

εὐσημος (ναῦς) 1383 ἡ ἔχουσα ὠραῖον σῆμα, ξυλόγλυπτον παράστασιν τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἶχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλεισάντων κατὰ τῆς Τροίας, ὡς περιγράφει ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι 231 κ.έ.

εὐτραφής κολοθρεμμένος, εὐσωμός, ἀχμαῖος.

εὐτρεπής τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἂν θθάνοις εὐτρεπῆ ποιουμένη 245 εὐτρέπισον τάχιστα.

εὐτρεπίζω τακτοποιῶ.

εὐτυχέω - ὦ 329 ἐπιτυγχάνω.

εὐτυχία 1490 βλ. *μοῖρα*.

εὐυδρος ὁ ἔχων ἄφθονον ἢ ὠραῖον ὕδωρ.

εὐφαιμέω - ὦ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγὴν.

εὐφημος ὁ λέγων εὐοίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσοιῶνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγὴν (διότι, ἐὰν ὁμιλῇ, δύναται νὰ ἐκστομίση καὶ ἄκων λέξιν δυσοίωνων). εὐφημα φώνει 678 «μὴν κακομελετᾶς», καλομελέτα, σιώπα.

εὐχομαι 21 τάζω.

ἐφωστῶς ὁ ἐπὶ τινι ἐστῶς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἐψίεμαι 1483 ὀρίζω.

ἔχω κρατῶ· *μία τύχη ἔχει* 1065 *μία τύχη ἀναμένει· ἔχε πόδα* 1159 *σταμάτα*.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. *ἐμπολά*.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εὐτυχία· *ἐξ οἶων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων* 379· *τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων*.

ζῶα ζωή· *τὸ χάριν ἔχω ζῶας, χάριν ἔχω τροφᾶς* 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ἀνατροφὴν του) ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζῶνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. *δυσδαίμων*.

ἦ 407, 1168 μήπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· *ταῦτ' ἄρ' ἡγγέλης μανεῖς*; 932 αὐτὴ εἶναι ἄρα γε ἡ μανία, ποὺ ἔφεραν τὴν εἴδησιν ὅτι σὲ κατέλαβε;

ἡδονή: *εἶ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν* 494 *εἰ ἡδὺ τί σοι μαθεῖν τοῦτο· εἶχον ἡδονὴν* 954 *ἐτέρποντο* (πίνοντες)· *ἡδοναὶ ἀγγελμάτων* 1184 ἢ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαρίστησις· 908 βλ. *ἐκβαίνω*.

Ἡλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. Ἐν 562 λέγεται παρθένος: ὁ γάμος τῆς ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῆς.

ἦμαι κάθημαι· *ἦμεν ἡμενοι* 1339 *ἐκαθήμεθα*.

ἦτις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστός.

θάλος τό, βλαστάρι· καί μεταφρ. (βλ. 'Αγαμεμνόνειος).

θαμά συχνά.

θάρος 730 βλ. πίπτω.

θάσσω κάθημαι· δαίμονές τινες θάσσοσιν οἶδε 268 νά, κάποιοι θεοί κάθηνται ἐκεῖ· εἶτ' οὖν ἐπ' ἀκταις θασσετον Διοσκόρω, ἢ Νηρέως ἀγάλματα 272 ἀν πάλιν σεῖς, πού κάβησθε εἰς τήν ἀκτήν, εἰσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δηλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. Ἰλεω ἡμῖν γένεσθον.

θαῦμα : ὦ θαῦμα—πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω ; ὦ θαῦμα... ποῖαν ἐντονωτέραν λέξιν νά μεταχειρισθῶ, διὰ νά χαρακτηρίσω ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα ;

θαυμαστός : ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καί μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καί ἀνεκφράστων.

θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραῦντικόν· κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

θέλω : τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα ; 1072 ποῖα ἀπό σᾶς δηλοῖ ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποῖα ὅτι δέν τὰ δέχεται αὐτά ;

θέμις δίκαιον, ὀρθόν, ἐπιτετραμμένον· 1035 καί 1037 σύντ. : λέξομεν ὡς οὐ θέμις γε θύειν θεᾶ οὐ καθαρὸν ἄντα (ἄνθρωπον μισρόν).

Θέμις θεὰ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου καί τῆς τάξεως.

θεόδητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθῆναι θεόδητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

θεραπεία 314 περιποίησης, ὑπηρεσία.

θεραπεύω : Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

θέσφατον (θεός φημι) χρησμός· οὐ τὸ τοῦδέ γ' αἴτιον γενήσεται πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δέν θά γίνω βέβαια ἐγὼ ὁ αἴτιος νά πέσῃ ἄχρηστος (νά ματαιωθῇ, νά μὴ ἐκπληρωθῇ) ὁ χρησμός· τὸ τὸ τοῦδε ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ ὄδε πρὸς τὸ ἐγὼ· μαντεῖα θεσφάτων 1255 χρησμοί· θεσφάτων ἀοδαὶ 1283 ἔμμετροι χρησμοί : βλ. πολυάνωρ.

θηράω - ὦ 1426 συλλαμβάνω· θηράομαι - ὦμαι 1311 ἐπιδιώκω.

θοάζω ταχέως κινῶ· 1141 : ὁ Χορὸς θά ἐπεθύμει νά εἶχε πτερὰ, διὰ νά διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καί νά σταματήσῃ, ὅταν θά ἔφθανεν ἐπάνω ἀπὸ τήν οἰκίαν του.

Θάσ βασιλεύς τῶν Ταύρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ θοός (θέω) ταχύς.

θοός (θέω τρέχω) ταχύς· *θοαῖσιν ἵπποις 2* διὰ τοῦ ταχέος ἄρματος.

θορών μτχ. ἄορ. τοῦ θρώσκω.

θοῦμόφυλον 346 τὸ ὁμόφυλον βλ. *ἀναμετρέομαι*.

θριγκός ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρά λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἣτις ἐξεῖχε τῶν λοιπῶν.

θρίγκωμα θριγκός, γεῖσον.

θρώσκω πηδῶ, σκιρτῶ.

Θυέστης υἱὸς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Τὰ περὶ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. *διευέω*.

θυηπόλος ὁ ἀπασχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ἱερεὺς.

θυμόομαι - οὔμαι ὀργίζομαι, θυμῶνω.

θυτήριον θῦμα.

ἰέρεα (ἀττικὸς τύπος) ἰέρεια.

ἱερεὺς 360 σφαγιαστής.

ἴημι ῥίπτω· ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

ἰκνέομαι - οὔμαι 1069 ἱκετεύω.

ἴνα 394, 1344 ὄπου.

ἰὸς ὁ, βέλος.

ἴππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἢ ἄρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ *ἱππεύμασιν* ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζευῖγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

ἱππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου.

ἰσῆρης ἴσος.

ἴστημι: *ἴστημι βοῆν* 1307 « μπήγω φωνές ».

ἱστορέω - ῶ ἐρωτῶ.

ἱστός 222, 816 ἀργαλειός.

ἴστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἶδα).

ἴστωρ γνώστης.

ἴχνος: *τίθημι ἴχνος ποδός* 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

κἀδόκουν 956 καὶ ἐδόκουν· βλ. *δοκέω*.

κἀθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρισμός.

καθάριος καθαρτικός, ἀγνιστικός, ἀπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ *καθάροισα* κατηγορούμενον.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω· *καθιδρῶσαι*ντο εὐτυχῶς 1481 εὐχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλὸ.

καθήμι ῥίπτω κάτω, καταβιβάζω· *καθήμι κόμας* 52 βγάζω μαλλιά· *καθήμι δέμας* 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω· *καθήμι γόνυ* 333 γονατίζω· *καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδύ μοι φρενῶν* 1181 καὶ ἔμωσ ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχὴν· τὸ φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ· *πόντω δὲ δόντες τοῖν ξένοι*ν *καθίεσαν* 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιόομαι - οὔμαι ὀρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινός νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτότυπος (1029), σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ. *νέον* (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω· 1170 σύντ.: *ἔκανόν τινα βαρβάρων*.

καιρός εὐκαιρία. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 907 βλ. *ἐκβαίνω*.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία· *κάκην κεκτήσομαι* 676 θὰ ἀποκτήσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ *κακίζειν* *κακίζω* 1) ὀνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ τινα δειλόν· *τὸν χρησμόν οὐ κακιστέον* 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν ἐκ δειλίας τὸν χρησμόν.

κάκκομιζόντων 1106 καὶ *ἐκκομιζόντων* προστακτ.

κακόομαι - οὔμαι *κακοπαθῶ*, δυστυχῶ.

καλέομαι - οὔμαι 493 βλ. *ὀνομάζω*.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας τὸν *καλλίνικον* στέφανον Ἰλίου 12 τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὠραῖον στάδιον 437 βλ. *πολυόρπιθος*.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους· *τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων* 23 Θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθογγος ὁ ὠραῖα ἡχῶν.

καλύμματα 372 νυμφικοὶ πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. *δυσδαιμονία*.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμ-

πτῆρα· ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτες φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἀρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλαῦ θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔρχεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνο ποῦ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

κάπιθες καὶ ἐπιθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲ προσοχὴν (κυρ. προβάλλων τὴν κεφαλὴν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· **κασιγνήτη** ἀδελφή· **κασιγνήτω** 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφῶ· **φιλότητι**· **κασίγνητον** κἀρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ.

καταβάλλω ῥίπτω κάτω· 606 σύντ. : **αἷσχιστόν ἐστιν ὅστις** (= εἶ τις) **σέσωσαι** αὐτὸς **καταβαλὼν** τὰ τῶν φίλων **ἐς** **ξυμφοράς**.

κατάδω ἄδω τι ὡς ἐπωδὴν (ξόρκι)· **κατῆδε βάρβαρα μέλη μαγεύουσα** 1337 **ἐτραγουδοῦσεν** ἀκατανόητα **μαγικὰ τραγούδια** (ἐπωδάς, ξόρκια).

κατάργματα προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. **ῥαντίζω** τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ· πρβλ. **χερσίπομαι**, **χέρηνω**.

κατασβέννυμι : **ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω** 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόβολην ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως : θὰ περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω· οὐ **καταστάζει φόνος** 72 ἀπὸ τὸν ὁποῖον (βωμὸν) **στάζει** κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος μὲ χαλκόν· **σκιερᾷ καταχαλκος** εὐφύλλω **δάφνα** 1246 **προφυλαγμένος** (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντωτὴν δάφνην, ποῦ τὸν ἐσπίαζε. (Κατ' ἄλλους : σκεπασμένος μὲ φολίδας χαλκᾶς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην).

κατεργάζομαι 1173 **φονεύω**, « **ξεκάνω** ».

κατεύχομαι **καταρῶμαι**.

κατέχω 1498 **προστατεύω**, **κατευθύνω**· βλ. **Νίκη**.

κατήρης ἐφωδιασμένος· **καλοταιριασμένος**. πρβλ. **εὐήρης**· 1346 βλ. **πίτυλος**.

κατολοφύρομαι **ἀδύρομαι**, **θρηνῶ** διὰ τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν Ἄδην.

κέλαδος ὁ, θόρυβος, ἤχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὁδός.

κέλευσμα παράγγελμα· ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἐμοὶ) ὡς θανουμένῳ 506 (οὐκ ἂν φράσαιμι ἦτις πόλις ἐστὶ μοι) διότι αὐτὸ τοῦ μοῦ ζητεῖς δὲν μὲ ὠφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σάββα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κῆδειος πένθιμος· κῆδειος οἶκος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος)· τὸ κηδεῖος οἴκοις 147 ὡς καὶ τὸ ἀλύροις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θρήνοις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται: καὶ (κηδεῶν) φίλων οὓς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν)· τραγ. εἰρωνεῖα.

κῆδος τό, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας· κῆδη πεθερικά· κῆδη καὶ δόμους 707 τὸν οἶκον μὲ τὸν ὁποῖον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἐν διὰ δυοῖν.

κηροδέτας δωρ., ἀττ. κηροδέτης, κηροδέτος, διὰ κηροῦ συγκεκολλημένος· κηροδέτας κάλαμος 1125 σῦριγγ ἀποτελουμένη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξύ των μὲ κηρόν. Τὴν σῦριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα· τὸ κινδύνευμα γίνεταί καλὸν 1001 ἢ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυγχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχῆς θὰ εἶναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐὰν κατορθωθῶν δύο πράγματα συγχρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι ὁμοῦ), δηλ. καὶ τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἢ ἐπιβίβασις· πρὸ τοῦ οἴσεις 1000 νοητέον τὸ εἰ.

κληδουχέω - ὦ εἶμαι κλειδοῦχος, πυλωρός (πρβλ 1152), ἱερεὺς.

κληδοῦχος ἢ, κλειδοῦχος, φύλαξ, ἱερεὺς· 130 σύντ.: πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένιον ὄσιον δούλα κληδούχου ὄσιας (τῆς Ἰφ.).

κλήζομαι καλοῦμαι, ἑνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἶμαι (917).

κλήθρον μάνταλος, ἀμπάρα· ἢ χαλκότευκτα κλήθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὧν οὐδὲν ἴσμεν 99 ἢ (θὰ εἰσέλθωμεν), ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ

μοχλῶν τοὺς χαλκοῦς «μαντάλους»... πράγματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν ἔχομεν ἰδέαν· *χαλῶ κληῖθρα* 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν· *κλισία λέκτρων* 856 εὐνή, νυμφικὴ κλίνη.

κλύδων ὁ, κύμα, τρικυμία, θαλασσοταραχὴ· οὐκ οὖν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐκπίπτει *κλύδων*; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ τοῦ ναοῦ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύω ἀκούω· *κλύοντά σου* 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπὸς βαθουλός.

κοινός: *κοινᾷ δόξᾳ* 718 μὲ ἐν ὄνειρον κοινὸν δι' ὅλους· ὅλοι ὄνειρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλὰ, ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419 - 420, ἡ φιλόπλουτος αὕτη διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· *κοινὰ χάρις ὄλβου* 455 κοινή (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτὴ) εὐτυχία· ἐν 452 - 455 ὁ Χορὸς εὐχεται νὰ εὐρίσκεται, ἐν ὄνειρῳ τοῦλάχιστον, εἰς τὴν πατρίδα του (νὰ ὄνειρεύεται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐχαριστῆται καθ' ὕπνου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι εὐτυχία προσιτὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμον· τὸ *τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυσιν* καὶ τὸ *κοινὰν χάριν ὄλβου* ἐλεύθερα παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐς τὸ κοινὸν δίδωμι 673 ἀνακοινῶνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. Ἐν 1008 *κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνήθους κοινῆ σὺν σοί*· εἰς τὸ *κοινόφρων* ζῆν ἀντιστοιχεῖ τὸ *λαχεῖν ἴσον θανῶν* (= *κοινῆ θανεῖν*).

κοινωνὸς 1173 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεὺς.

κόμη: ἀποκοπτομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων (174, 703) ἢ ὅλη ἢ βόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἐν Αὐλίδι ἠθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταφῆ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, νὰ τεθῆ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἢ κόμη της τοῦλάχιστον 820· ἢ σύνταξις 820: (οἶσθα) *δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῆ μητρί*; Ἡ Κλυταιμῆστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὐλίδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Αἰδλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου· φέρω.

κοντός κοντάρι. Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεχράτους, τὴν πρῶραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ «διπλωρῶσῃ» τὸ πλοῖον, ἀφοῦ εἶχον σηκῶσει τὴν ἄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρόν, κτερίσματα: θεᾶς κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· δία κούρα 404 ἢ "Ἀρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχύλιον· ἐχρησιμοποιοῦται ὡς σάλπιγξ.

κρᾶτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ὡς ὄνομαστ.) κεφαλή· κρᾶτα κρούσαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατήρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ οὐοίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται) ὕγρα· ἐν 160 κρᾶμα· 159 κ.έ. σύντ.: κῆ (κασιγγήτω) μέλλω ὑδραίνειν ἐν νότοις γαίας τάσδε χοᾶς κρατήρᾳ τε τὸν φθιμένων (τὸ εἰς τοὺς νεκροὺς προσφερόμενον κρᾶμα), (δηλ.) πηγὰς τ' οὐρεῶν ἐκ μόσχων (γάλα) Βάκχου τ' οἴνηράς λοιβὰς (οἶνον) ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν (μέλι).

κρεῖσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ μᾶλλον· κρεῖσσον ἢ λόγουςιν περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπη.

κρηπίς βάσις, βᾶθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ δάμαρτ' ἔχειν ὁ Ὀρέστης διακόπτει ὀλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως: γένοιτ' ἄν... ἐξαλειφθεῖ ἄν...

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς τεταραγμένης).

Κυκλωπὶς ἐστία 845 αἱ Μυκῆναι ὡς περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλωπέων (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὄρος τῆς Δήλου· παρὰ Κύνθιον ὄχθον 1098· ἢ παρὰ ἐνοσεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένας αἰτιατικὰς: φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμναν.

κυρέω-ῶ τυγχάνω· 1297 συναντῶ· πολλὰ πολλῶν κυρεῖ 759· πολὺν λαὶ προβλέψεις πολλὰ ἐπιτυγχάνουν· ἄλλα ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865 ἢ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· κῶλα ἠκοντίζετο 1369 « ἔπεφταν κλωτσιᾶς ».

κῶπα δωρ. ἀττ. κῶπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὀρητικός, σφοδρός.

λαγῶν ἢ λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος).

λάθα δωρ., άττ. *λήθη*.

λάινος (*λάας*, ό *λίθος*) λίθινος.

λακτίζω κλωτσω· προς κύμα λακτίζοντες 1396 προς τὰ κύματα παλαιόντες· πρβλ. προς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περι ματαιίας άντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι από κάπου· νεώς λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως : « πιαστήτε από τὸ καράβι με τὰ κουπιά », δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον διὰ τῶν κωπῶν.

λάμπω : λάμπομαι πρὸς 1155 καίομαι.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν· ἐν 118 κ.έ. συντ. : *χρεῶν (νώ) χωρεῖν ὅποι (τῆς Ταυρικῆς) χθονὸς κρύψαντε δέμας λήσομεν.*

λάσκω λέγω· αὐδὴν λακῶν 976 φωνὴν ἐκβαλῶν.

λάτρευμα λατρεία· πολύχρυσα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἡ ὁποία κάνει νὰ συρρέυση πολὺς χρυσός. Τὰ περιλάλητα πλοῦτη τῶν Δελφῶν ἀπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

Λατώ δωρ., άττ. *Λητώ*, ἡ μήτηρ τοῦ Ἄπολλωνος καὶ τῆς Ἄρτέμιδος.

λείπω : ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν καὶ ἐγὼ δὲν θὰ παραλείψω νὰ κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦλάχιστον, πού εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος· ἔγῃμε λέκτρα 538 ἔγῃμε γάμον (σύστοιχ. ἀντικείμεν.)· δόλια (ἐνν. λέκτρα ἔγῃμε) 539 ὁ γάμος, πού ἔκαμε, ἦτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαιῖος πετρώδης, ἀπόκρημνος.

Λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγική κλίνη, γάμος.

Λήδα ἡ σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λήμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγών, ῥύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σχοινίων· χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λιναῖα σχοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμνων τὸ πλοῖον νὰ προχωρῇ διὰ τῶν λινῶν ἰστίων, ἐπίθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρὸς στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός· διηλθον χᾶτερον λόγον τινα 672 ἕκαμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν· 998 δικαιολογία· λόγοι 737 ὅρκοι· λόγῳ 761 προφορικῶς.

λόγχη: 823 σύντ. : παλαιὰν λόγχην Πέλοπος ἐν δόμοις πατρός.

λοιβά δωρ., ἀττ. λοιβή, σπονδή· λοιβά "Αἶδα 169 νεκρική προσφορά, χοαί.

Λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸ (ἢ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνυμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲ ὕδωρ ὠρισμένης, ἱερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐνεακρούνου)· εἰς τὴν Ἰφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὐλίδαν ἔδωκεν ἡ Κλυταιμῆστρα ὕδωρ τῆς πατρίδος τῆς, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτὸ ἢ Ἰφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἤδη εὐρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός· θιγγάνω λοχείας 382 ἐγγίζω λεχῶ ἢ ὅ,τι σχετίζεται μὲ αὐτήν.

λοχεῖα τά, ὁ τόπος ὅπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (λέχος, λεχώ, λέκτρον, ἐπιλόχιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν· λόχιαι στερεὰν παιδείαν Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαί 206 αἱ Μοῖραι τοῦ τοκετοῦ τραχὺν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιεστικῶς καθιστῶσι « μὲ προώρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὰ βάσανα »· λοχία 1097 εἶναι· ἢ Ἀρτεμις ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός· ὄμμα λυγαίας νυκτός 110 ὁ ὀφθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἡ νύξ ἢ ὁποῖα διὰ τοῦ σκότους τῆς ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρός ἐλεεινός, ἄθλιος, λυπηρός, ἐνοχλητικός.

λώβα δωρ., ἀττ. λώβη, σκληρά, ἄστοργος συμπεριφορά, ἀτίμωσις, ὕβρις, κακοποίησις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταιμῆστρα ἐγέννησε τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ γίνῃ σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικός. Ἐν 1267 κ.έ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διότι ἐξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἢ θυγάτηρ τῆς Θέμις (φθῶν θυγατρός), ἔδρυσεν ὄνειρομαντεῖον καὶ οὕτω (δὲ 1267) ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 άνόητος.

μεθίημι άφήνω έλεύθερον, λύω.

μεθίστημι μετακινώ, άπομακρύνω, άπαλλάσσω· *μετάστησόν (με) θεάς σφαρίων, έφ' οίσι ξενοφόνους τιμάς έχω 755 άπάλλαξόν με άπό τά σφάγια τής θεάς, πού έχω τό άξίωμα νά θυσιάζω ξένους· μεθίστημι φόνου 1177 άπομακρύνω άπό τό μίασμα του φόνου.*

μέλαθρον στέγη, όροφή, κατοικία· *μέσον γās έχων μελαθρον 1258 έχων ώς άνάκτορόν σου τό μέσον τής γής. Έπιστεύετο ότι εις τό έν Δελφοίς ίερόν ήτο ό όμφαλόσ (τό κέντρον) τής γής, λευκόσ δέ λίθοσ έχων σχήμα κολούρου κώνου έδεικνυε τήν θέσιν.*

μέλει ύπάρχει φροντίσ· *τῆ τύχη οίμαι μέλειν τουδε ξύν ήμίν 909 νομίζω ότι ή τύχη φροντίζει περι τούτου ύποβοηθούτων ήμών.*

μελεόφρων όλέθρια φρονών.

μέλομαι είμαι άντικείμενον φροντίδοσ, άγάπησ· *τάν έν θρήνοισι μοῦσαν νέκυσι μελομέναν 183 τό θρηνητικόν ᾄσμα τό προσφιλέσ εις τούσ νεκρούσ· τοιοῦτον ᾄσμα τονίζει (ύμνεϊ έν μολπαίσ) ό "Αδης δίχα παιάνων, οί όποιοί ήσαν ύμνοι πρòσ τόν "Απόλλωνα κυρίωσ και είχον τόνον χαρμόσυνον· μελόμενοσ 645 προωρισμένοσ, καθωσιωμένοσ.*

μέλπω τραγουδώ, ύμνώ· *μέλπω ποσσί 429 τραγουδών χορεύω· πεντήκοντα κοράν Νηρήδων χοροί μέλπουσιν ποσσί έγκύκλιοι τών πενήκοντα θυγατέρων του Νηρέωσ οί χορευτικοί όμιλοι τραγουδοῦν και χορεύουν έν κύκλω.*

μέμονα, πρκμ. με σημασίαν ένεστ., ποθώ· *άμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν 655 ό νοῦσ μου ταλαντεύεται μεταξύ δύο άποφάσεών· ταῦτα λέγει ό Χορόσ μή γνωρίζων πότεροσ (είναι) ό μάλλον (δυστυχής) 654.*

μέν έν 386 τουλάχιστον (ύπονοεῖται : δέν γνωρίζω πώσ σκέπτονται οί άλλοι).

μέροπεσ άνθρωποι· 1264 κ.έ. βλ. διοφερόσ.

μεστόσ : τό "Αργοσ αύτου μεστόν 804, ό "Ορέστησ γεμίζει τό "Αργοσ με τήν παρουσίαν και με τήν φήμην του.

μέτα 1300 μέτεστι· τί ήμίν δρασμοῦ μέτα; τί σχέσιν έχομεν ήμεῖσ με τήν άπόδρασιν;

μεταδίδωμι δίδο μερίδιον· *μεταδίδωμι γνώμησ 1030 άνακοινώνω τήν γνώμην μου.*

μεταδρομή καταδίωξισ.

μεταίρω μετακινώ.

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία ὑπὲρ πυρᾶς 27 σηκωτά, « στὸν ἀέρα », ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ μετάστασιν ἐπεξήγησις τοῦ εἰκῶ· τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. δινεύω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι· τοὺς ὕβρισθέντας γάμους Ἐλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἐλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον· μέτεστι χυμῖν μέρος 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν· 1332 βλ. ἀπόρητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὗ προσφέρουν θυσίας προβάτων.

μὴν βέβαια, «ἀλήθεια», ὅμως· οὐ μὴν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· καὶ μὴν 1050 τότε καί.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι -ῶμαι εὐρίσκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανώμενοι 101 μηχανεύομενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἴσοδον.

μηχανὴ μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μίαςμα· μίαςμα χεροῖν 1047 μίαςμα ἐκ φόνου προερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθός ἀμοιβή· μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν ὄχι εὐκαταφρόνητον· τὸ μισθὸν ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηρίαν 594.

μῖσος 525 μισητή· τὸ ἀφῆρ. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα· πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἔτ' ἐπ' εὐτυχία τῆς σφζομένης μοίρας εὐδαίμονες ὄντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σφζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ· ξένια μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἣν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενούντες τρώγουν εἰς ἰδιαιτέραν ἕκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχῆς ὁ φέρων μυρία τεύχη ὅπλα καὶ συνεχδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσαρός μιαρός, μεμιασμένος· *μυσαρά* ἔστι 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.

μῶν μήπως.

ναί δωρ., ἀττ. *νηί*.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσιος»· *νάιοι* δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· *νάιον ὄχημα* πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) *ναῦται*, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ θέατρον = οἱ θεαταί)· *ἐπλευσαν, νάιον ὄχημα ἐπλευσαν*, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπη κοιλάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόμαι - οὔμαι λαμβάνω μετ' ἑμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ᾧ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης· ὁ *ναυστολῶν* εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφορὰς 599 ἐγὼ ἔχω ἀρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός· *ναυτίλος ἐφαρμένος* 276 ναυαγός.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῖκος τό, ἔρις, φιλονικία· 813 σύντ· ἤκουσα *νείκην*, ἀήν *περὶ χροσῆς ἀγρός*· τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. *δινεύω*.

νεὸς νεός.

νεοχμὸς νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· *κούρα* αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω· *νίζω φόνον* 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόνου μίασμα.

Νίκη· ἐν 1497 κ.έ. ὁ Χορὸς παρακαλεῖ τὴν θεάν *Νίκην* νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· *νιν* 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 συνηθίζεται· *νόμισμα* 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ. : *χρώμεσθα νόμοισιν ἑορτῆς, ἧς μόνον τοῦνομα καλόν*, τὰ δ' ἄλλα... ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾷ, διότι φοβεῖται νὰ πρὸφῆρῃ τὴν λέξιν *αἰσχρά*· 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοστέω - ᾧ 536, 680, 693 εὐρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενὲς σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω - ᾧ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

- νόστος** ἐπιστροφή εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῆ, χώρα (βλ. ἐμπολά).
νοτερὸς ὑγρὸς.
νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμησις : κατὰ...*νοτίζει*.
νοτὶς ὑγρασία, ὕδωρ, κύμα.
νυμφεύματα γάμος.
νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.
νύχιος νυκτερινός· 1262 βλ. *Χθών*.
νῶν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλουσι.
νῶτον ῥάχισ, πλάτη· *νῶτα* χθονὸς ἢ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· *νῶτα* πόντου ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

Ξεῖνα ξένη, φιλοξενουμένη· *ἀξείνου* πόντου *ξεῖνα* 218 διαμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὐ-ξείνου).

- Ξενοίεις** πλήρης ξένων· 1282 βλ. *πολύανωρ*.
Ξενοφονέω - ᾧ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.
Ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· *ξενοφόνοι τιμαὶ* 776 λειτουργήμα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

- Ξεστός** ἐξεσμένος, λεῖτος.
Ξουθός ξανθός, ξανθόμαυρος· *Ξουθᾶν* *μελισσᾶν* (γεν. πληθ.).
Ξύζυγος 250 σύντροφος.
Ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ὡς τῶ *ξυνάπτειν* καὶ *συναποκαμεῖν* μέλη ὥστε τὰ μέλη (ἡμῶν) *συναποκαμεῖν* σὺν τῶ *ξυνάπτειν* (εὐθὺς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

Ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω· *ὄφιν ὀμμάτων ξυνήρμοσεν* 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γινῶσαι τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἢ βοή τῆς ἀλκυόνος εἶναι *εὐξύνετος*, γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἀσμάτων τῆς (*μολπαῖς*) θρηγεῖ τὸν σύζυγόν τῆς· βλ. *ἀλκυών*.

Ξυνευνέτης σύζυγος.

Ξυνοικέω - ᾧ 915 εἶμαι σύζυγος.

Ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω· 207 βλ. *λόχιος*.

ἴδε, ἦδε, τόδε : *οἶδε* χωροῦσι 456, *νά*, ἔρχονται· *τάδε* *βαίνει* 460 *νά*, *βαδίζου*· *τῆσδ' Ἀθηναίας* 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηναῖς.

ὀδύρομαι θρηνώ· τί ταῦτ' ὀδύρη; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὀδυρμούς;

ὄθεν 35 συνεπεῖα τοῦ ὁποίου.

ὄθι ὄπου.

οἶαξ ὁ, δοιάκι (ἡ λαβή τοῦ πηδαλίου)· ἐνίστε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἶδμα κῦμα.

οἰκεῖος: οἰκεῖοι θάλαμοι 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι 1171 ἦλθον φέροντες τὸ ἐκ φόνου μίασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους : ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόνου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτιζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνώ, πενθῶ· οὐ τοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων κτενεῖν οἴκτω τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐχ ὅστις "Ἄδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτιζεται σωτηρίας ἀνελπίς 484 πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐὰν κανεῖς, ὅταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἐξουδετερώσῃ με ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω ὅτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐὰν κανεῖς θρηνηῖ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῶ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ ὅστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἴ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἴσχιστον ὅστις...

οἰκτίρω εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἰκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἰκτον γυνή 1054 ἡ γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινή τὸν οἶκτον· 646 πράγματα ἄξια οἴκτου· οἰκτοὶ « τρυφερότητες ».

οἰμῶζω φωνάζω οἴμοι οἴμοι.

οἰνηρός ὁ ἀνήκων εἰς τὸν οἶνον· Βάκχου οἰνηραὶ λοιβαὶ 164 οἶνος· βλ. κρατήρ.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν Ἡλίδι Πίσης· βλ. Πέλοψ.

οἰνωπός ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοϊδόμυγα· μεταφρ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας· 394 βλ. σύνοδος.

οἶτος ὁ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερά μοῖρα.

οἶχεται 552 ἀπώλετο.

ὀκέλλω ρίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ὄλβιος εὐτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ὄλβος πλοῦτος, εὐτυχία· φέρομαι βάρος ὄλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλοῦτη· γνώμα ὄλβου 419 φιλόπλοτος διάθεσις· αὕτη εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἄμετρος (ἄκαιρος), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ἤκει ἐς μέσον)· χάρις ὄλβου 455 εὐτυχία· βλ. κοινός.

ὄλλυμι: ὄλλωεν ὡς ὄλλωε τοῖσιν εἰδόσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

ὄλομαν ὠλόμην.

ὄμαιμος συγγενής ἐξ αἵματος, συνήθως (ἐν Ἰφ. Τ. πάντοτε) ἀδελφός.

ὄμαίμων = ὄμαιμος.

ὄμαρτέω - ὦ ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ὄμογενής συγγενής.

ὄμόσπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ὄναισθε εὐκτ. μέσ. ἀόρ. τοῦ ὄνινημι ὠφελῶ· ὄναισθε μύθων 1078 « νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

ὄναρ καθ' ὕπνου· 518 βλ. ὄφελον.

ὄνειρον καὶ ὄνειρος· 452 βλ. κοινός.

ὄνησις (ὄνινημι) ὠφέλεια· ὄνησιν σπεύδουσα 579 ζητοῦσα νὰ ὠφελῶ· τὸ σπεύδουσα παρὰ τὸ ἤκομεν, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικῶ.

ὄνομάζω: πότερος ὕμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος Πυλάδης κέκληται ; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσφωνηθεὶς μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων) ; Ἡ Ἰφιγένεια εἶχεν ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321)· 1321 βλ. θαῦμα.

ὄρειος ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος.

ὄρθῶς: ὄρθῶς φίλος 610 πραγματικός, εὐλικρινής φίλος.

ὄρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὄρκον· ὁ εἰς δὲ ὄρκιζεται τις.

ὄρμιζομαι ἀγκυροβολῶ.

ὄρνις - ἰθος ὁ, (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

ὄρνωμαι κινεῖμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀβρόπλοτος.

ὄρος 85, 1451 ὄριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν ὄριον, προθεσμία.

ὄροῦω ὄρωῶ.

ὄρφνα δωρ., ἀττ. - η, ἡ, σκότος· ὅταν ἰδόμαν ὄψιν ὄνειρων νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα 150 ἀφοῦ τέτοια ὄνειρα εἶδα τὴν νύκτα, τῆς ὁποίας ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.) τὸ νυκτός χρον.

δς 574 διότι αὐτὸς (ὁ Ὁρέστης).

ὀσία ἢ, θεῖος νόμος, ἱεροτελεστία, θρησκευτικὸς τύπος· *ὀσία δίδωμ'* ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προφέρει τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσσα)· *ὀσίας* ἑκατὶ 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

ὀσιος σύμφωνα μετὰ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ἱερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε *ὀσια* 343 τὰ ἐδῶ καθήκοντα· τὸ *ὀσιον* δῶσω φόβω 1037 τὸ ἀγνὸν θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἢ Ἰφιγένεια θὰ ἰσχυρισθῆ, λέγει, ὅτι θὰ θυσιάσῃ μόνον ὅ,τι εἶναι ἀγνόν, καθαρόν, ἡγιασμένον, ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι)· *ὀσιον* 1045 ἐπιτετραμμένον· *ὀσιώτερον* 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

ὀστις· *ὀστις* ποτὲ ἦλθεν 340 ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς τοῦ ἦλθεν· *ἦτις* εἶ ποτε 483 ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶσαι.

ὀτου 926 = ἦστινος, ὅτω 1071 = ἦτινι.

οὐ· οὐ μὴν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· οὐ γὰρ ἀλλὰ 1005 (κυρίως : οὐ γὰρ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλά...) = καὶ γάρ, « γιὰτὶ ἀλήθεια ».

οὐ 359, 1231, 1464 ὅπου· οὐ δὴ 320 ἐκείνην τὴν στιγμήν.

οὐδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οὐδεῖς· οὐδὲν ἄλλο 827 κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δῶσω.

οὐκουν λοιπὸν δέν...

οὐνεκα ἔνεκα· ὅτι, διότι.

οὐράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὐρειος (= ὄρειος) ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος· *οὐρεία* μῶσχος 163 ἀγελὰς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὄρη.

ὀφλισκάνω ὀφείλω· ἐπισύρω κατ' ἑμαυτοῦ· *μωρίαν τ' ὀφλισκάνει* θηήσκει θ' ὁμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

ὄχημα 410 βλ. *νάιος*.

ὄχθος ὄ, ὕψωμα, βράχος (961 « πάγος »). Ἐν 290 ὁ Ὁρέστης παθαίνει παραίσθησιν : ἡ μήτηρ του, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐρινὺς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἴφνης εἰς βράχον (ὄχθον) ἀπειλοῦντα νὰ τον συντρίψῃ.

ὄχος ὄ, ὄχημα· ἀρμάτων ὄχοι 370 ἄρμα (περίφρασις).

παιάν ὕμνος πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδικὴ ἡλικία· βλ. λόχιος.

παιδὸς παιδικός· διὰ τὸν ἔλον χωρίον 1271 βλ. ἐλίσσω.

Παλαίμων θαλάσσιος θεός.

παλαμναῖον τό, μίasma προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμναῖον.

παλίμπρυμνος ὁ ὀπισθοχωρῶν μὲ τὴν πρύμνην· νεὸς ὅθει παλίμπρυμν' ἰστία 1394 ὅθει τὰ ἰστία τοῦ πλοίου ὀπίσω πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὠθεῖτο πρὸς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ στραφῆ).

πάλιν ὀπίσω.

παλίρρους ὁ βέων πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ξηρὰν).

Πᾶν ποιμενικὸς θεός· ἐλατρεῦετο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.

παραβάλλομαι : ἐγὼ σοι παραβάλλομαι θρήνους 1094 παραβγαίνω μ' ἐσένα ὡς πρὸς τοὺς θρήνους.

παραίεσθαι - οὔμαι 25 ἀποσπῶ.

παράκτιος ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν· οὐ δραμεῖσθε παράκτιοι ; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτὴν.

παραστάδες αἱ, τὰ ἐκατέρωθεν τῆς θύρας ξύλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὺν ἐν παραστάσιν 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.

πάρεργον ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον· ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸ) ὡς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς : μέσα εἰς τὴν τόσην δυστυχίαν μου δὲν εἶναι σπουδαία ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ ὅτι θὰ σοῦ δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὥστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευτρεπίζω ἐτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν· παρευτρεπίζετε τᾶνδον τοῖς ἐφροστώσι σφαγῆ 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητάς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ἱερῷ προετοιμασίας.

παρηῖς - ἴδος ἢ, παρεῖα.

παρθενῶνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρήμι 793 ἀφῆνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι : παρίσταμαι βωμοῖς 1314 εἶμαι ἐπιμελητῆς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν· πρβλ. ἐφροστώς 726.

πάροιθε πρότερον.

παρόν : ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν· παρόν (ἀπρός.) 1088 ἐνῶ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσιν τινα (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις)· πέπονθας ταῦτό ἐμοί ; 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἐμὲ ψυχικὴν κατάστασιν ;

πατήρ : πατὴρ 699 δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρίς 838 ἐπίθετον· χθονὸς πατρίδος πρβλ. πατρίς αἶα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χεῖρ 1083 φονικὴ πατρικὴ χεῖρ.

παυσίπονος ὁ παύων τοὺς πόνους· παυσίπονος δουλείας ἐμέθεν δειλαίας 450 ὁ ὅποιος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδῖον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά, δοκιμασία, δίκη· νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμησίς : ἐπί... πελάσαι· εἰς ὄψιν πελάζω 1212 πλησιάζω διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἴπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης Οἰνόμαου. Ὁ Οἰνόμαος ἐκάλει εἰς ἀγῶνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστήρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητὴν· τοὺς ἠττωμένους ἕμως ἐφόνευεν. Ὁ Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῆ ὡς μνηστήρ τῆς Ἴπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπιστίαν τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνόμαου Μυρτίλον, ὅστις ἀφῆρεσε τοὺς ἤλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἅρματος τοῦ κυρίου του· οὕτως ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἅρμα διεσπάρθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. Ὁ Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγχης του, ὅπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἠττωμένους μνηστήρας, καὶ ἐνυμφεῖθ τὴν Ἴπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατὰς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων *θοαῖσιν Ἴπποις* 2. Πέλοπος παιδὶ παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπω στέλλω, ὀδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω· μύθων *πέρα* 900 βλ. *θαυμαστός* καὶ *πρόσω*.
περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω *πέριξ*· 788 (*ὄρκοισι*)

δένω.

περιβολή τὸ περιβάλλειν· *χειρῶν περιβολαί* 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίων ὁ ὑπὸ κίωνων περιβαλλόμενος, *περίστυλος*.

περιπολέω - ὦ περιφέρομαι, *περιπλανῶμαι*.

περιστέλλω *περιποιούμαι*, *κηδεύω*· *πῶς ἂν με περιστείλειεν ἂν* ;
 ἄχ, νὰ ἦτο δυνατὸν νὰ με ἐκήδευε. (*Τὸ ἂν* *πολλάκις* *δὶς*, *ἐνίστε* καὶ *τρίς*).

πέσημα *πτῶσις*· *πρᾶγμα* *πεσόν*· *οὐρανοῦ πέσημα* 1384 ἐκ τοῦ *οὐρανοῦ πεσόν*· *πρβλ.* 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγή· *πόντου πηγαί* 1039 *θαλάσσιον ὕδωρ*· *πηγαί ὑδάτων* 1192 *γλυκὸ* *τρεχούμενο νερὸ* ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *θαλάσσιον*. Τὸ *ῥέον ὕδωρ* καὶ τὸ *θαλάσσιον* ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἐξαγνιστικὴν· *πρβλ.* Ἰλιάδ. Α 314 *οἷ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλλον*· *εἰς τοὺς Πέρασας* τοῦ Αἰσχύλου (204) ἡ μήτηρ τοῦ Ξέρξου Ἄτοσσα λέγει : *χεροῖν καλλιρρόου ἔψαυσα πηγῆς* (*διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν* *ὀνείρου*).

πῆμα *πάθημα*, *δυστύχημα*· *φίλα γὰρ ἐλπίς γ' ἐπὶ τε πῆμασι βροτῶν ἀπληστος ἀνθρώποις* 414 *διότι ἡ ἐλπίς εἶναι ἀγαπητὴ* (*θερμαίνει τὴν καρδίαν μας, μᾶς κολακεύει*) καὶ πρὸς *δυστυχίαν τῶν θνητῶν εἶναι ἀπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους*.

πίπτω 730 *μεταπίπτω*, *μεταπηδῶ*· *σύντ.* : *οὐδεὶς ἀνὴρ ἐστὶν ὁ αὐτὸς ἐν πόνοις τε ὅταν τε πέσῃ ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρασος· εἰ γὰρ πέσοι* 1221 *εἴθε νὰ ἐπιτύχη*.

Πῖσα *πηγὴ* ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἥλιδος, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ αὐτὴ ἡ Ὀλυμπία.

Πισᾶτις 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω *πίπτω*.

πίτυλος ὁ, κυρίως : *πλατάγημα τῶν ῥυθμικῶς κινουμένων κωπῶν*· ἔπειτα : *κώπη* καὶ (*σπανίως*) *πλοῖον*· ἐν 307 (*μεταφορ.*) *κρίσις*, *ὄρμη*, *παραδαρμός*· *νεὸς πίτυλος εὐήρης πάρα* (= *πάρεστι*) 1050 *τὰ καλοταιριασμένα κουπιὰ τοῦ караβιοῦ εἶναι ἔτοιμα· ταρσῶ κατῆρει πίτυλον ἐπτερωμένον* (*παράθεσις* *εἰς τὸ σκάφος* 1345) 1346 « *πλεού-*

μενο ξεσηκωμένο και με έτοιμα σὰ φτεροῦγες τὰ καλοταιριασμένα κουπιά του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κόπης· ἔπειτα : κόπη (π.χ. 1347) και αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερον· πλέον λαμβάνω 496 ὠφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ. : τί πλέον λάβοις ἂν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τότε ;

πλήν : πλήν ὅσ' οὐχ ὀρωσά νιν 613 ἐκτὸς μόνον πού δὲν τὸν βλέπω.

πλησίσιος ὁ πληρῶν (φουσκῶν) τὰ ἰστία.

πλωτῆρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε και ἐπῆρε τέτοιον ἄερα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἰστίου και κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινὸς ποθητός· ποθεινός (ἐστι) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῶ, « ζομπλιάζω », ἐνυφαίνω· εἰκῶ ποικίλλουσα 224 εἰκόνα ποικίλην (πολύχρωμον) ἐνυφαίνουσα· βλ. και εἰκῶ.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινά δωρ., ἄττ. ποιηή (ὃ ἰδὲ κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὦμαι τιμωρῶ.

ποιηή ἐξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνή τοῦ αἵματος· ἔνθεν των πρόσθεν δμαθέντων Τανταλιδῶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἴκους 199 ἔκτοτε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγὴν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνή τοῦ αἵματος τῶν πρότερον φονευθέντων Τανταλιδῶν εὐρίσκει ἐκδίκησιν (ἱκανοποίησιν) πλήττουσα τοὺς οἴκους (τὴν ἐκάστοτε ἐπερχομένην γενεάν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν Ὀρέστην)· ἀντιπάλους ποινας δίδωμι 446 πληρῶνω σωστά, μὲ ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακὸν πού ἔκαμα.

πολέσιν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολύανωρ πολυάνθρωπος, πολυσύχναστος· πολυάνωρι ἐν ξενόεντι θρόνῳ (ἐνν. θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ὅπου συρρέουσιν πάμπολλοι ξένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θνητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἐμμέτρους) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἦτο ἡ ἐπιστολή ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πιναίδων, αἵτινες ἐκαλοῦντο θύραι ἢ θυρίδες ἢ πτυχαί.

πολυόρνηθος ὁ ἔχων πολλοὺς ὀρνηθας (πτηνά)· πολυόρνηθος αἶα,

λευκά ἀκτὰ 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστρου (Δουνάβεως). Ἐκλήθη *Λευκὴ* διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἡ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκά πτηνά, τὰ ὁποῖα ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς. Ἐλέγεται ἐπίσης *Νῆσος ἡ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως* (ὁ Εὐριπ. ποιητικῶς) : Ἀχιλλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ ὠραῖον στάδιον, ὅπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχὴν, ὅπου εὐρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἰδρυμένος. Τὸ τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπέρασαν, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. Ὁ Χορὸς διερωτᾶται : πῶς ἐφθασαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων ; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν 425) ἢ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἄξεινον κατὰ πόντον 438) με εὐνοϊκὸν ἄνεμον (πλησιστίοισι πνοαῖς 430), νότιον ἢ δυτικὸν (αὔραις σὺν νοτιάις ἢ πνεύμασι Ζεφύρου 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά τῶν τῆν Λευκὴν ἦλθον εἰς τὴν Κριμαίαν ;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή : σχέτλιαι πομπαὶ 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).
πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνευμα : πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα : διὰ πόνων ἄγει ὁδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν 729 κίνδυνοι : βλ. *πίπτω*.

πορθέομαι - οὔμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσοῦ πόρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω : πορθμεύω ἵχνος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι : τίμη λόγῳ πορθμεύετε ; 1358 με ποῖαν δικαιολογίαν, με ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε ; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδιώξιν : πορθμεύειν πλάτη 1445 ὥστε νὰ διασχίξῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμῖς ἀκάτιον, πέρασμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα : πόρος ἄπορος 897 πέρασμα, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον : ἀνέλπιστος σωτηρία 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία : 253 θάλασσα.

πορφυρευτικὸς ὁ ἀνήκων εἰς τὰς πορφυρεῖς ἢ πορφυρευτάς ; τοὺς ἄλιεῖς τῆς πορφύρας (κογχυλίου, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστικὴ οὐσία) : πορφυρευτικαὶ στέγα 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις ὁ, ὁ σύζυγος.

ποτάομαι - ὦμαι πετώ.

ποτέ (ἐν ἐρωτήσει, π.χ. 472, 479) τάχα, ἄρα γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή· 463 καὶ 533 ἢ Ἄρτεμις· 1123 ἢ Ἰφιγένεια.

πράσσω εὐρίσκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις)· **πράσσονθ'** ἂ **πράσσω** 692 ἀφοῦ ἔχω τὴν τύχην ποῦ ἔχω· **καλῶς πράσσω** 1185 εὖ **πράσσω** εὐτυχῶ· **πράσσω** κακῶς 353 δυστυχῶ (βλ. **δυστυχής**)· **πράσσω** κοινὰ (ἐνν. Ἄργει) 668 **συμμερίζομαι** τὴν τύχην (τοῦ Ἄργους).

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία: πολλὴ δέ τις **προθυμία** σε τοῦδ' ἔχουσα **τυγχάνει** 615 σὲ κατέχει μεγάλη ἐπιθυμία αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

πρόθυμον τό, 989 **προθυμία**, **ζωηρὰ ἐπιθυμία**: τὸ **πρόθυμον** ἔχω Ἄργει γενέσθαι ἔχω τὴν **ζωηρὰν ἐπιθυμίαν** νὰ ἔλθω εἰς τὸ Ἄργος· 1023 **τόλμη**, **θάρρος**.

προκαλύπτω 312 θέτω ὡς **προκάλυμμα**: ὁ Πυλάδης μὴ ἔχων **ἀσπίδα** ἔθεσεν ὡς **προκάλυμμα** τοῦ Ὀρέστου τὰς **εὐπύηνους ὑφὰς πέπλων** τὸ **καλοῦφασμένον ἱμάτιόν** του.

πρόκειμαι: **τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες** 1433 **ἐπειγόμενοι** διὰ τὸ **προκείμενον ζήτημα**.

προμηθία πρόνοια.

πρὸς: **πρὸς** δὲ 548 **πρὸς** τούτοις δέ· **πρὸς** δ' ἀπόλεσέν τινα μὲ τὸ νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος **κατέστρεψε** καὶ **ἀάποιον ἄλλον** (δηλ. ἐμέ).

προσάμβασις **προσανάβασις**: **δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα** 97 **θὰ ἀναβῶμεν καὶ θὰ φθάσωμεν** ἕως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ· ἢ ἐκ τοῦ **ἐκβησόμεσθα** σημαίνει τὸ **τέρμα**.

προσάντης ἀνωφερής, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 **προστίθεμαι**: **προσέβα** δωρ., ἄττ. **προσέβη**.

προσεῖω 370 **σεῖω** τι (**εὐχάριστον**) ἐνώπιόν τινος ὡς **δόλωμα** (διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), **προβάλλω**, **μεταχειρίζομαι** ὡς **πρόσχημα**.

προσῆκω 550 **συγγενεύω**.

πρόσπολος ὁ, ἡ, **θεράπων**, **θεράπαινα**.

προστίθημι: **προστίθημι δεσμὰ** 1204 **ἐπιβάλλω δεσμὰ**, **δένω**.

προστροπή **τροπή** πρὸς τινα, **προσφυγή**, **δέησις**: **θεᾶς τῆσδε προσ-**

τροπήν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἐξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.
πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα· **πρόσφαγμα** θεᾶς 458 θύματα προωρισμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακράν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός· **λόγου πρόσω** 839 περισσότερο ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρβλ. **κρεῖσσον ἢ λόγοισιν** 836, **μύθων πέρα** 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὀρίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἴστοῦ πρὸς τὴν πρῶραν καὶ τὴν πρύμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ, « στάντζοι », « στράλια »· 1134 βλ. **ἐκπετάννυμι**.

προὔργου 309 προσφῶρος (διὰ τοὺς βοσχοὺς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρὶν· **κάμοί τι προουφείλει κακὸν** 523 καὶ μαζί μου ἔχει κάποιον ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν· ἡ Ἰφιγένεια λέγει **κάμοί**, διότι καὶ ὁ Ὀρέστης εἶχεν εἶπει ὅτι ἡ Ἑλένη ἐπέστρεψε διὰ τὸ κακὸν ἑνὸς τῶν ἰδικῶν του, ἐνοῶν τὸν πατέρα του.

πρύμνηθεν ἀπὸ τὴν πρύμνην. Ἐν 1348 ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης ἐλεύθεροι, ἐνῶ πρότερον ἦσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἔσταντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρύμνην, « πρυμνιός »· **κλίμακας ἦγον** διὰ χειρῶν **πρυμνησίας** 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας τῶν κλίμακα ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρύμνην· τὸ **πρυμνησίας** προληπτικὸν ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον· τὰ **πρυμνήσια** τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ τῶν ὁποίων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρύμνην εἰς τὴν ξηρὰν, « πρυμάτσες »· ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανός δωρ., ἀττ. **πιηνός**, πτερωτός.

πτυχή δίπλα· **πτυχή δέλτου** 760 πινακὶς ἐπιστολῆς (βλ. **δέλτος**)· **πτυχαὶ** 9 καὶ 1082 ἀνωμαλῖαι τοῦ ἐδάφους, κοιλάδες.

Πυθῶν-ῶνος ἡ, ἡ θεΐσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρός θυρωρός· ἡ **πυλωρός** (τοῦ ναοῦ) ἱερεία· πρβλ. **κληδοῦχος**.

πυρόομαι-οὔμαι **ρίπτομαι** εἰς τὴν πυρὰν, καίομαι.

πυρσός ἀνημμένη δᾶς, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θεοῦ, δι' οὗ ἀπελύμαινον.

πῶμα ποτόν.

ράνις σταλαγματιά· αίμακται *ρανίδες χερνίβων* 645 φονικόν (εις θανάτωσιν προορίζον) *ράντισμα* με ήγγασμένον ύδωρ.

ράπτω 681 σχεδιάζω, έξυφαίνω, μηχανορραφώ.

ρήγμιν ή -ις -ίνος ή, άκτή.

ρίπη (*ρίπτω*) *ρίξιμον, όρμή· ποδών ρίπη* 885 πεζοπορία.

ρόθιος *ροχθών, πλαταγών· τὸ ρόθιον κτύπημα τοῦ κύματος με τήν κώπην και ὁ έξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα ρόθια ειλαινίας κώπας* 407 εἶναι τὰ και ἀπό τὰς δύο πλευράς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (*αἱ δοτ. ροθίους και αὔραις ὀργανικαί*)· 426 (και ἄλλ.) κύμα· σύντ. : *ἐπὶ ροθίῳ Ἀμφιτροίτας.*

σάλος *ταραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχή* 46 σεισμός.

σαφής 919 ειλικρινής.

σέβω *σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκειμένον νόμον* 1189 *τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι* 648 *μακαρίζω· τὸ τύχας μάκαρος* 647 *γεν. τῆς αἰτίας.*

σέθεν σοῦ· *πρὸς σέθεν* 365 και 368 *ποιητ. αἴτιον.*

σέλας φῶς· *σέλας λαμπάδων* 1224 *ἀνημμένοι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ἐχβαίνοντος 1222) ἐκφερόμενον.*

σεμνός σεβαστός, ἱερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὀρμῶ.

σημαίνω *κάνω σῆμα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδηλῶ νοερῶς (1233)· 1203 σύντ. : τὸ σημαίνειν τότε ἐστὶ σὸν ἰδικόν σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσης (νὰ ὑποδείξης) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημανεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμψον) τὸ πόλει· τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας* 1410 *ἵνα ἀναγγείλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβάντα.*

σήμαντρον σφραγίς· *σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι* 1372 « *σημαδενοί* », τραυματισμένοι.

σιγώμενον ἀπόρρητον.

σκηπτοῦχος ὁ κρατῶν τὸ σκῆπτρον. Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὀρέστην *σκηπτοῦχον* Ἄργει 235, βασιλόπουλο προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἄργους.

σκήψις δικαιολογία· 122 σύντ. : *οὐδεὶς μόχθος φέρει τοῖς νεοῖς σκήψιν· (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου) .*

σκόλοψ ὁ, πάσσαλος· *σκόλοπι πήγνυμι* 1430 *ἀνασκολοπιζῶ.*

σκοπέω - ῶ (και *σκοπέομαι-οῦμαι*) *ἐξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.*

σκότος ὁ, τὸ σκότος· 1025 βλ. ἐκσφῶω.

σκῦλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπιπόνημα· σοφίσματα 380 « ζυπνάδες »· 1031 βλ. ἀνία.

σπάω - ᾧ ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδή βία· 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμός 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη· οἰκῶν ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει 950 ἄν καὶ ἦσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω· στείχε καὶ σήμαινε σὺ 1211 λέγει ὁ Θόας εἰς ἓνα τῶν ἀκολούθων του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὐτρεπίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω· ἐστείλαμεν ναῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηυθύναμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω· ἐστέναξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

στενόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα· τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στερομαι καὶ στερισκομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μ.τ.χ. καθ. ἀορ. β'. ἐν 1058 ὑποκ. τοῦ στερηθῆναι τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τᾶμ' 1057· τὸ δὲ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς.

στερρός 206 τραχύς, σκληρός· βλ. λόχιος.

στεφανόω - ᾧ 1499 βλ. Νίκη.

στίβος ὁ, (στείβω πατῶ) ὁδός· 67 σύντ. : ὄρα μὴ τις βροτῶν ἐστὶν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἐξέχον μέρος τῆς πρόφρας, ἔμβολον· βλ. ἐκπετάννημι.

στόμιον στόμα, ἀνοιγμα, χαλινός (κυρίως : τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζῴου)· ὄσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοὶ 935 (ναί, τῶσον) ὥστε μοῦ ἔβαλον χαλινόν, πού μ' ἔκανε νὰ ματώνω.

στομόω - ᾧ φιμώνω, φράττω· δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομομένη 287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβερὰς ἐχίδνας, με τὰς ὁποίας εἶναι ὠπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρός ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ Ἄγαμέμνονος.

στυγέω - ᾧ μισῶ.

στύφλος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ό, ή, αδελφός, αδελφή.

συγκυναγός σύντροφος εις τόν κυνήγιον.

συγκυρέω - ᾧ συμπίπτω, συμβαίνω.

συγχωρέω - ᾧ μέλλ. -σομαι (741), βαίνω πρὸς τὸ ἴδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι· ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι· δισσαί (= δύο) συγχωροῦσαι πέτραι ἀξείνου πόντου 124 εἶναι αἱ Συμπληγάδες, αἱ ὅποια κατὰ τὸν μῦθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἧς διήλθε διὰ μέσου αὐτῶν ἡ Ἀργώ· ὁ Εὐριπίδης μὲ ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαντάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εἰς τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, ἐνῶ συνήθως τὰς ἐποποθετοῦν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθείς μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὀρμῶ.

συλάω - ᾧ κλέπτω, στερεῶ· συντάσσεται μὲ δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω : ἅπαντα συμβαίη καλῶς 1055 «εἶθε ὅλα νὰ πᾶνε καλά».

Ὁ Ὅ. ἤρχισεν ἐκφράζων τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιχείρησις των θὰ ἐπιτύχη (τὰ δ' ἄλλα ἴσως...), ἀλλὰ διακόψας ἑαυτὸν ἐκφράζει τὸ αὐτὸ ὡς εὐχὴν.

συμβάλλω 55 ἐξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω - ᾧ συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω εἶμαι συνταξιδιώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορὰ γεγονός, περίστασις· ποία συμφορᾶ; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀπὸ τί; συμφοραὶ 850 περιπέτεια.

σύναιμος ὁμαιμος (δ ἰδέ).

συναντάω - ᾧ : μὴ συναντῶεν φόνω; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εὐκτική, διότι τὸ νόημα εἶναι κυρίως : ὁ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρφχ. χρόνος) ἡ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμνω ἀποκάμνω ὁμοῦ, συγχρόνως· 1371 βλ. ξυνάπτω.

συνάπτω ἐνώνω· ἐν 375 ἡ Ἰφ. οὐ συνῆψε στόμα κασιγιήτη (κυρ. στόματι κασιγιήτης) δὲν τὴν ἐφίλησεν· ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω - ᾧ φαίνομαι ὁμοίως εὐλογος· συνδοκεῖ (ἀπρὸς.) ὑπάρχει ἡ αὐτὴ γνώμη· σοὶ συνδοκεῖν χρεῶν 71 πρέπει νὰ συμφωνήσῃς μαζί μου.

συνδρομάς ἡ συντρέχουσα, συγχωροῦσα 124, συμπληττομένη· πέ-
τραι συνδρομάδες 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκπονέω - ᾧ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστη εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρ.
ἀντεστράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλαίς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς
Ἥλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς των.

συνερείδω συσφίγγω· οἶδε χωροῦσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας
δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδε-
μένας (ἐνν. ὀπίσω ἀπὸ τὴν ῥάχιν) με δεσμά. Διεσώθησαν σαρκοφάγοι,
ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη: Σκύθης με ἀσιατικὴν περι-
βολὴν ὁδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡ
ὁποία ἰσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τοὺς παρατηρεῖ
ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· ὅπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνῃ
κεφαλῇ ἐμπεπηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα· κινᾶναι σύνοδοι θαλάσσης 392 εἶναι ὁ Βόσ-
πορος, ὅπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Προ-
ποντιδος. Κατὰ τὸν μῦθον ὠνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν
ἡ βοῦς (βοὸς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἰνάχου
Ἰῶ, ἥτις μεταμορφωθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου Ἥρας εἰς ἀγελάδα καὶ
ὑπὸ οἴστρου (βλ. λέξις) ἐλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὔρε
τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συναμαίμων = ὄμαιμος (ὁ ἰδέ).

συντίθημι θέτω μαζί· συντίθημι εἰς ἐν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος ὁ ὁμοῦ τραφεῖς. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαι-
μονία.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζώων· ἐς
χρόνιβας τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νὰ ῥαντισθοῦν με ἡγιασμένον ὕδρω
καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτούς, αὐτάς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἐνι-
κοῦ ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, ἄθλιος· σχέτλιοι πομπαῖ 651 «μαῦρο ταξίδι»
ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμα ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας: α') τὰ ἱερατικά μου καθήκοντα
(οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸ ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνόντα τὰ ἐνόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Tantallidēs*) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάχου· πρβλ. *Ἀγαμεμνόνειος*, *Τυνδαρεία*.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον εἶχε σφάζει. Ἄλλ' οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανάφεραν εἰς τὴν ζωὴν, τὸν δὲ Τ. κατεκρέμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον· τὰ *Ταντάλου* θεοῖσιν ἐστιάματα 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς περατεθὲν γεῦμα· τὸ ἐστιάματα ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἡσθῆναι βορᾶ παιδός (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἡσθῆναι ἐννοεῖται τὸ θεοῦς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνθήειαν τοῦ τόπου.

ταραγμὸς σύγχυσις.

ταρβέω - ὦ φοβοῦμαι.

ταρσὸς τὸ πλατὺ μέρος τῆς κόπης καὶ αὐτὴ ἡ κόπη· 1346 βλ. *πίτυλος*.

τάσσομαι· ποῦ πόνον τετάξεται ἡμῖν ; 1064 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν ; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν ;

Ταυρικὴ (*χθών*) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσονησον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλάς τῆς Ἀττικῆς τὰ *Ταυροπόλια*. Ὁ Εὐρ. νομίζει (1454) ὅτι τὸ *Ταυροπόλος* παράγεται ἐκ τῶν λέξεων *Ταυρικὴ* καὶ (*περι*) *πολῶ*· ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι ὀρθή, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν ἴσως : ἡ ὀχουμένη ἐπὶ ὀχήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἢ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἢ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφ' 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόομαι - οὔμαι τίκτω· 1262 βλ. *Χθών*.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 *μηχανεύομαι*, *τεχνηέντως καθιστῶ*.

τελευταῖα δωρ., ἀττ. *τελευτή*, τέλος· ἄ δ' ἐπ' αὐτοῖσι *τελευταῖα τίς* ἐνν. ἔσται) ; 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος ;

τέρψις : ἐς *τέρψιν* εἶμι 797 θὰ ἀπολαύσω τῆς *τέρψεως*.

τεῦχος τό, ἀγγεῖον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· *τιμῶ τήνδε τέχνην* ξενοκτόνον ἀσκῶ αὐτό τὸ ἔργον μου, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάσω τοὺς ξένους (κυρ. νὰ ἐκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας)· *τέχναι* 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ὀδυσσεὺς *τέχναι*, διότι τοῦ Ὀδ. ἐπινόησις ἦτο νὰ καλέσουν τὴν Ἴφ. εἰς τὴν Αὐλίδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ τὴν ἐνύμφεον μετὸν Ἀχιλλέα, ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν· *τέχνην θέμενος* 712 δόλω χρησάμενος.

τέχνημα 1355 *τέχνασμα*.

τηλόσε μακράν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακράν τῆς πατρίδος του.

τημελέω - ῶ φροντίζω· (παρ' ἡμῖν *σύνθηες* τὸ *ἀτημέλητος*).

τίθημι : *τίθημι ἴχνος ποδός* 752 πατῶ τὸ πόδι μου· *τίθειμαι παρ'* οὐδὲν 732 *παραμελῶ*· εἶ *τίθειμαι* τὸ ἔμαντοῦ 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσιν μου· σύντ. : *σὺ τύχους ἂν νόστον θέμενος* τὸ *σαντοῦ* εἶ.

τιμή : *τιμὰς ἔχω* 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ἱερείας).

τιμωρέω - ῶ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἱκανοποιῶ· *τιμωρέομαι* - οὔμαι (μετ' αἰτιατ.) *τιμωρῶ*, ἐκδικοῦμαι.

τινω πληρώνω· *δίνας τίνω* 339 *τιμωροῦμαι*· *τίνομαι* (ἀόρ. *ἐτεισάμην* 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., ἀττ. *τλήμων*, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀόρ. *ἔτλην*, παρακείμεν. *τέτληκα*· τὰ *δεινὰ τλήσεται* 617 θὰ κάμη αὐτὸ τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός· *τόκοις βαρύνεται* 1228 εἶναι ἔγκυος.

τρίγλυφος ἐπίθ., ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὡς οὐσιαστ. ἡ *τρίγλυφος* καὶ τὸ *τρίγλυφον* μάρμαρον ἔχον γλυφὰς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξύ τῶν *τριγλύφων*, αἵτινες κατὰ τοὺς παλαιστάτους χρόνους ἦσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, ὅπαί· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἵτινες ἐκλήθησαν *μετόπαι*.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· *μανία τροχήλατος* 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχη ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. θαῦμα.

Τυνδαρεία ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Tyndaridis*) ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ἡ Κλυταιμῆστρα· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Ταντάλειος.

τύχη: τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτω τοιαῖδ' ἔσονται; 475 τίς οἶδεν ὄντιναι αἱ τύχαι ἔσονται τοιαῖδαι; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόληψιν· δὸς τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ποίας τύχας; 1209 τί πράγματα;

ὑβρίζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς μου, παρεκτρέπομαι· οὐ που νοσοῦντας ὑβρισεὶν δόμους; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξετράπη εἰς αὐθαιρέσιαις ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εὕρισκομένου οἴκου.

ὕδραίνω βρέχω, χύνω, ῥαντίζω. Διὰ τὸ δλον χωρίον 159 κ.έ. βλ. κρατήρ.

ὕλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ὕμέναιος τραγούδι τοῦ γάμου.

ὕπεϊκω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ὑπεῖκον 327 τὸ τμήμα (τῶν βοσκῶν), τὸ ὁποῖον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ὕποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, ὄρω φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ῥήγμα.

φᾶρος τό, ὕφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. γένυς.

φάσγανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ἔκθεσις (ἀφήγησις) τῶν ὄνειρων των εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἤτο ἀποτροπή (ἄκος) τοῦ ἐξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. Ὁ Εὐρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐξοδὸν τῆς Ἴφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαυλότης, κακοῦργα ἔνστικτα· ἐς τὴν θεάν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεάν προσάπτω κακοῦργα ἔνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρος ὄλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλοῦτη.

φεύγω 512 εἶμαι φυγὰς (βλ. ἐκόν)· 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ. : οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδὲως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδ' εἰ χρεῶν με θανεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προσφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης μὲ μικρὸν 669 «ἀπὸ λίγου

μ' ἐπρόλαβες », « αὐτὸ θὰ ἔλεγα κι' ἐγὼ τώρα »· φθάσας λέγεις 669 προλαβῶν λέγεις.

φθονέω - ᾧ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· τί φθονεῖς τοῦτο; 503 τί σὲ πειράζει τὸ νὰ πῆς ;

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αὔξω.

φιλότης φιλία· (ἐσμέν ἀδελφῶ) φιλότητί γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακείμενος.

φίλτρον μέσον διεγεῖρον τὴν ἀγάπην, θέλγητρον· φίλτρον τι 1182 κάτι εὐχάριστον.

Φινειδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινειδῶν 442 ἐξετείνοντο παρὰ τὸν Εὐξεινον ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυνιάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἦσαν ἄντροι, ποτὲ δὲν ἠσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίαν.

φόβος 1037 βλ. ὄσιος.

φόνος 1230 μίasma ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. ὄνοφερός.

φροϊμιάζομαι προοϊμιάζομαι, λέγω τὸ προοίμιον· τί φροϊμιάζει νεοχμόν ; 1162 τί δυσάρεστα νέα προμηγύει τὸ προοίμιόν σου ;

φρονέω - ᾧ φρονῶ εἶ 353 εἶμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχῆς· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἶμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν· 467 σύντ.: φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς τὰ τῆς θεοῦ ἔχη καλῶς ὅπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.

φροῦδος (πρὸ ὁδοῦ) ὁ ἀπελθὼν καὶ ἄφαντος γενόμενος· βεβᾶσι φροῦδοι 1289 « ἔφυγαν καὶ πᾶνε »· φροῦδος συθεῖς 1294 ἔφυγε βιαστικά.

φῶς: ὄρῳ φῶς 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος δηλ. φῶς (πυρσὸν) κρατοῦσα θεὰ εἶναι ἡ Ἄρτεμις ὡς προσωποποιήσις τῆς σελήνης.

χαλάω - ᾧ χαλαρώνω· χαλῶ κληῖθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις: φέρω χάριν 14 χαρίζομαι, προξενῶ εὐχαρίστησιν· τίθειμαι χάριν 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναμαι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμοσύνην· χάριν ἐμήν 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. λείπω.

χείρ: ἐς χεῖρας ἦλθε 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου, « δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγὼ ».

χειρόδομαι - οὔμαι κάνω υποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι ραντίζω με ἡγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ἡ, ὕδωρ διὰ νίψιμον τῶν χειρῶν· συχρὸν ἐν τῷ πληθ. *χέρνιβες* ἡγιασμένον ὕδωρ, ἀγνισμός δι' ἡγιασμένου ὕδατος· 643 βλ. *εἰνίς*.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· *μαντεῖον Χθόνιον* 1247 *μαντεῖον τῆς Χθονός, τῆς Γαίας*.

χθών - χθονός ἡ, γῆ.

Χθών ἡ γῆ ὡς θεά, ἡ Γῆ, ἡ Γαῖα· *νύχια Χθών ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄνειρων* (ἀρσ.) 1263 ἡ Χθών ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς ὄπτασις τῶν ὄνειρων, δηλ. συνέστησε τὴν ὄνειρομαντείαν, ἔδρυσεν ὄνειρομαντεῖον. Ἡ Χθών ἐπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῇ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ ὄνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ἤκουον, συνηγὸν συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἢ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς, ἐνῶ ἐκοιμῶντο, ὁ θεὸς ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δωρ., ἀττ. *χιλιοναύτης*, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ *χιλιόνας*)· *κλεινὰ κώπα χιλιοναύτας μυριοτευχῆς* 141 *ἐνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους*.

χοαί προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἴνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ἡ Ἰφιγένεια εὐρισκομένη ἐν Ταύροις (παρούσα) προσφέρει χοὰς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακρὰν κειμένου (ἀπόντι).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Χοῶν· *χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμῶν λεῶν* 960 ὅτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ «τὴν ἐορτὴν τοῦ χοήρου ἄγγους», δηλ. τὴν ἐορτὴν, καθ' ἣν ἕκαστος Ἀθηναῖος ἔχει ἐνώπιόν του ἄγγεῖον περιέχον ἓνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηρίων, Διονυσιακῆς ἐορτῆς, ἣτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριώνα (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθροῖζετο εἰς χῶρον ἱερὸν τοῦ Διονύσου καί, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγένετο ἀγὼν οἰνοποσίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοῆρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 ὀκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάβανεν ὡς βραβεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηρίων, τὴν *Πιθογιάν*, ἤνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς *Χύτρους*, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἐρμῆν σπόρους καὶ ἄνη ἀπὸ ἄγγεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο *χύτροι*. Ὁ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὀρέστου μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενεθῆθη δηλ. πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ἐθίμου.

χόρτος τόπος περιφραγμένος, περίβολος, κήπος (λατ. hortus)·
 Εὐρώπια χόρτων εὐδένδρων 134 ἢ ἔχουσα κήπους με ὠραῖα δένδρα·
 ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεῶν τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ χρεῶν
 σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου : ἀνάγκη δ' οὐδὲ θεοὶ
 μάχονται.

χρήζω ἔχω χρεῖαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησιμοδοτήσας, με τὸν χρησμὸν ποῦ μοῦ ἔδωσες, μτχ.
 ἀόρ. τοῦ χράω.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος : χρόνῳ 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλῆν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χῦμῖν καὶ ὑμῖν (κρᾶσις)· 1299 βλ. μέτεστι.

χωρέω - ᾧ προχωρῶ· ἐχώρει στόμια 1392 προυχώρει πρὸς τὴν
 ἔξοδον τοῦ λιμένος.

χωρίζω : τούτου χωρισθεῖσ(α) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ
 ἀγάμμα), δηλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορᾶ εἰς τὸ πλοῖον
 κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἀορ. τοῦ χῶω χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσω-
 ρεύω, σχηματίζω ὕψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.)· ὁσία ψῆφος 945 ἱερὸν
 δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ἰδρύθη κατὰ
 τὴν παράδοσιν Ἄρει, διὰ τὸν Ἄρ. διὰ τὰ δικασθῆ ὁ Ἄρ., ὅταν ἐφόνευσε
 τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιρρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ χερῶν μίασμα
 946 φονικὸν μίασμα. Ἡ ὀρθὴ ἔτυμολογία τῆς λ. Ἄρειος εἶναι ἐκ τοῦ
 Ἄραι (Εὐμενίδες), ᾧ ὄν ὑπῆρχεν ἱερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσιᾶ.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἦχος.

ψυχορραγῆς ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ᾠδῖς - ἴνος ἡ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ᾠδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. Ἐν

4102 *φίλη* ὠδὶς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ ταπεινοῦ της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὅποιου ἔγινεν ὁ τοκετός: ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἐλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὠδίνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγουμένας αἰτιατικάς.

ὠή ἔ σύ, ἔ σεῖς.

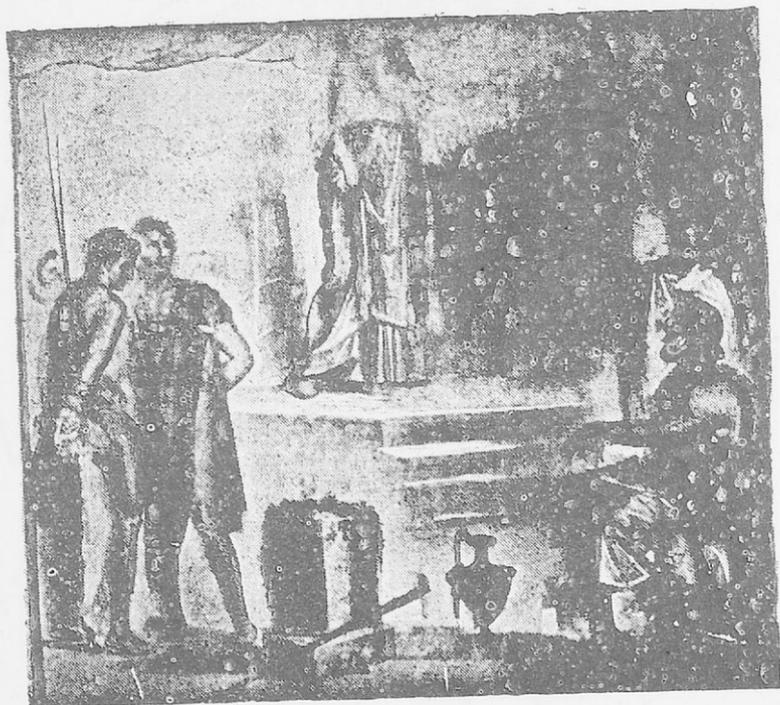
ὠκύπομπος καὶ *ὠκυπομπός* (1137, 1427) ταχύς.

ὠλένη πῆχυς τῆς χειρός· 966 χείρ· *ὠλέναι ἄκρα* 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

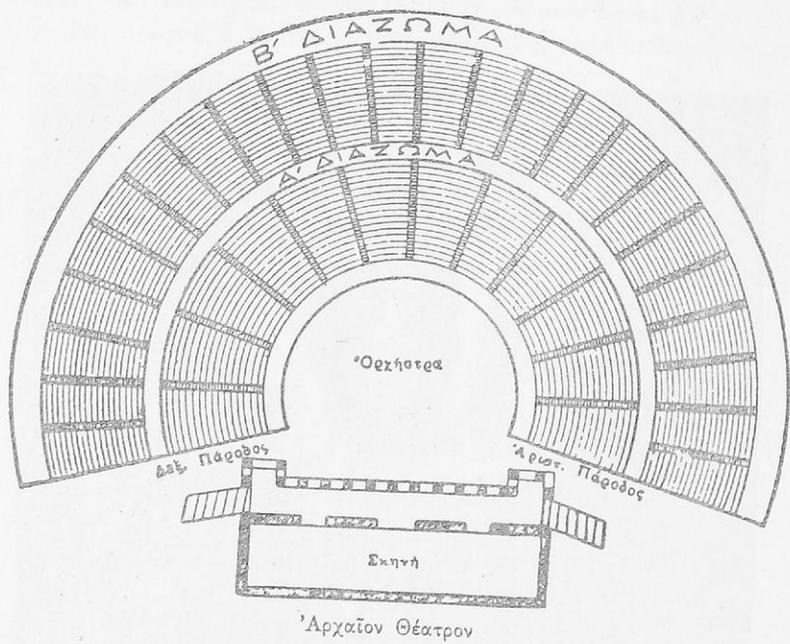
ὠς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις)· 144, 480 αἰτιολ. (διότι)· 609 ἐπιφ. ὠς εἰ 533, 540 τί ὠραῖα, πόσον καλά· ὠς ἦσθου καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον ὠραῖα τὸ ἀντελήφθης· ὠς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον δίκαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται πού σε θαυμάζουν.

ὠσαῖατο 326 = ὠσαιντο (εὐκτ. μέσ. ἀορ., γ' πληθ., τοῦ ὠθῶ).

ὠφελον ἀορ. β' τοῦ ὀφείλω ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ὠς μήποτ' ὠφελόν γε (ἐνν. εἰδέναί) 518 μακάρι νὰ μὴν τὴν ἐγνώριζα ποτέ· τὸ *ιδῶν* (μηδ' *ιδῶν ὄναρ*) ἐκ τοῦ ἐννοουμένου εἰδέναί.

Ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων
(Τοιχογραφία Πομπηίας)

ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ. 3
B. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΑΙΔΙ	
1. Κείμενον	» 31
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 87
Γ. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ	
1. Κείμενον	» 171
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 221

Ἐξώφυλλον Ζωγράφου Τ. ΚΑΤΖΗ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΕ' /ΙΕ' 1963 (VIIII) - ΑΝΤ. 65.000 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ 1658 /19-7-68—1747 /9-8-68
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ : Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Ι. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Ο. Ε.

024000025509

Ψηφιοποιήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

16 1000

